

Νόμος 4270/2014

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4270

(ΦΕΚ Α' 143/28-6-2014)

Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ

Α' ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 1.

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 306/41), καθώς και η συστηματική ένταξη σε ενιαίο κείμενο και, κατά περίπτωση, η επικαιροποίηση των ισχυουσών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και των διατάξεων του δημόσιου λογιστικού.

Άρθρο 2.

Σύσταση και αρμοδιότητες του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου [άρθρα 4 (5) και (6), 5 και 6 της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Συνιστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή με την ονομασία «Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο» («Δημοσιονομικό Συμβούλιο»). Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο απολαύβει λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκειται σε έλεγχο από κρατικούς φορείς. Εκπροσωπείται δικαστικά και εξώδικα από τον Πρόεδρό του.

2. Η έδρα του Δημοσιονομικού Συμβουλίου ορίζεται στην Αθήνα. Για το Δημοσιονομικό Συμβούλιο εφαρμόζεται αναλόγως το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3051/2002 (Α΄220).

3. Ο Πρόεδρος, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και το προσωπικό του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεν λαμβάνουν οδηγίες από οποιονδήποτε κυβερνητικό φορέα ή άλλον δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

4. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο έχει τις αρμοδιότητες των ανεξαρτήτων φορέων που αναφέρονται στις παραγράφους 1(α) του άρθρου 2, στην παράγραφο 4 του άρθρου 4 και στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 473/2013 (ΕΕ L 140/11), αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις με σκοπό την υιοθέτησή τους και παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες, γνωμοδοτώντας επί αυτής.

Ειδικότερα:

α. Αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις πάνω στις οποίες βασίζονται το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) και το προσχέδιο και το σχέδιο για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό, μέσω αξιολογήσεων του βασικού μακροοικονομικού σεναρίου και των άλλων σεναρίων που χρησιμοποιούνται.

β. Παρακολουθεί τη συμμόρφωση με:

αα. τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ενσωματώνονται στο εθνικό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης, ώστε να επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, όπως ορίζεται στο άρθρο 2α του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/97 (ΕΕ L 209/1), και με

ββ. τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες, όπως αναφέρονται στο άρθρο 5 της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ (ΕΕ L 306/41).

γγ. Τα όρια που περιλαμβάνονται στο Δημοσιονομικό Σύμφωνο, όπως προβλέπεται στο άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α΄71) και συγκεκριμένα στον τίτλο ΙΙΙ άρθρο 3 της Κύρωσης της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το

συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, την οποία επισημαίνει κατά την αξιολόγηση των άρθρων 42 και 58.¹

γ. Προβαίνει σε αξιολογήσεις σχετικά με την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων, ιδιαίτερα σε σχέση με:

αα. τη διαπιστούμενη σημαντική απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο στόχο ή την πορεία προσαρμογής προς αυτόν σύμφωνα με το άρθρο 6(2) του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/97 και τους λόγους που οδήγησαν στην απόκλιση αυτή,

ββ. την ενεργοποίηση, στις ανωτέρω περιπτώσεις, του διορθωτικού μηχανισμού που αναφέρεται στον τίτλο III του άρθρου τρίτου του ν. 4063/2012 (Α' 71),

γγ. την εξέλιξη της δημοσιονομικής διόρθωσης με βάση το ψηφισμένο σχέδιο διορθωτικών ενεργειών σύμφωνα με το άρθρο 40, καθώς και

δδ. την οποιαδήποτε εμφάνιση ή εξάλειψη εξαιρετικών περιστάσεων.

5. Μετά το δεύτερο έτος από τη σύστασή του, επιπρόσθετα προς τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 4 το Δημοσιονομικό Συμβούλιο προβαίνει σε:

α. Αξιολογήσεις των μακροοικονομικών προβλέψεων επί των οποίων βασίζονται το Μ.Π.Δ.Σ., το προσχέδιο και το σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, κατόπιν σύγκρισης των προβλέψεων αυτών με τις πλέον πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, αν απαιτείται, και άλλων ανεξάρτητων φορέων, καθώς και σε αξιολογήσεις των μεθοδολογιών και των υποθέσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση των προβλέψεων και σε συστάσεις για τη διόρθωση τυχόν σημαντικών μεροληψιών, κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ.

β. Αξιολογήσεις των δημοσιονομικών προβλέψεων σε σχέση με το Μ.Π.Δ.Σ. και τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και ειδικότερα μέσω:

αα. της σύγκρισης των δημοσιονομικών προβλέψεων με τις πλέον επικαιροποιημένες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, αν κρίνεται σκόπιμο, και άλλων ανεξαρτήτων φορέων,

¹[Προσθήκη 4472/2017, Άρθρο 66](#)

ββ. των αξιολογήσεων των μεθοδολογιών και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για τις δημοσιονομικές προβλέψεις, και

γγ. των συστάσεων για τη διόρθωση συστημικών μεροληψιών κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ στις δημοσιονομικές προβλέψεις.

γ. Αξιολογήσεις των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων επί των οποίων βασίζεται ο συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός, ειδικότερα μέσω συγκρίσεων με εκείνες που περιλήφθηκαν στον Ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό για το οικείο έτος.

δ. Αξιολογήσεις των δημοσιονομικών στόχων του οικείου έτους ή των ετών που καλύπτει το Μ.Π.Δ.Σ. και ο Κρατικός Προϋπολογισμός, και της εφαρμογής της σχετικής πολιτικής, περιλαμβανομένης και της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους.

ε. Αξιολογήσεις των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων ειδικότερα μέσω της σύγκρισης με τους δημοσιονομικούς στόχους που περιλαμβάνονται στο Μ.Π.Δ.Σ. και τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό.

στ. Αναλύσεις των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση και τα αποτελέσματα του Κοινωνικού Προϋπολογισμού, σύμφωνα με την περίπτωση ιδ΄ του άρθρου 53, σε σχέση με δημογραφικούς παράγοντες, με δική του πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος του Υπουργικού Συμβουλίου ή της Βουλής.

ζ. Οποιαδήποτε άλλη ενέργεια είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων του, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5, καθώς και τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση.

6. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δημοσιοποιεί, τουλάχιστον δύο φορές κατ΄ έτος, έκθεση που επεξηγεί τα συμπεράσματα των αξιολογήσεών του για τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, τους δημοσιονομικούς στόχους και τα δημοσιονομικά αποτελέσματα, όπως ορίζεται στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 4 και στις περιπτώσεις α΄, γ΄ και δ΄ της παραγράφου 5 και τη διαπίστωση της συμμόρφωσης ή μη με τους δημοσιονομικούς κανόνες, όπως ορίζεται στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, σε σχέση με την έγκριση του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού. Οι εν λόγω εκθέσεις περιλαμβάνουν επεξήγηση των μεθοδολογιών για τις εκτιμήσεις και την παρακολούθηση των στόχων. Κάθε

τέσσερα (4) έτη, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο προβαίνει στην αξιολόγηση της διαδικασίας με βάση την οποία παράγονται οι μακροοικονομικές προβλέψεις και δημοσιοποιεί το αποτέλεσμα της αξιολόγησης με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του. Σε περίπτωση κατά την οποία το Δημοσιονομικό Συμβούλιο διαπιστώσει κατά την αξιολόγηση σημαντικά μειονεκτήματα στη διαδικασία κατάρτισης των μακροοικονομικών προβλέψεων, το Υπουργείο Οικονομικών προβαίνει στη δημοσιοποίησή τους και εφαρμόζει μέτρα για την εξάλειψή τους. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο μπορεί να δημοσιεύει και οποιαδήποτε πρόσθετη έκθεση για οποιοδήποτε θέμα που άπτεται των αρμοδιοτήτων του. Η δημοσιοποίηση των εκθέσεων του Δημοσιονομικού Συμβουλίου πραγματοποιείται με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του.

7. Για τη διευκόλυνση στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δύναται να συνάπτει συμφωνίες με άλλους φορείς που διαχειρίζονται θέματα δημόσιων οικονομικών.

Άρθρο 3.

Μνημόνιο Συνεργασίας [άρθρα 4(6) και 6(1)(β) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Δημοσιονομικού Συμβουλίου (εφεξής «Δ.Σ.») συνάπτει Μνημόνιο Συνεργασίας με το Υπουργείο Οικονομικών, ώστε να προσδιορισθούν οι απαραίτητες προθεσμίες και διαδικασίες για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 2. Ειδικότερα, το Μνημόνιο προσδιορίζει τις προθεσμίες:

(α) για την υποβολή από το Υπουργείο Οικονομικών των μακροοικονομικών προβλέψεων στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 4 του άρθρου 2 και

(β) για την παροχή της γνώμης του Δημοσιονομικού Συμβουλίου περί των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων στο Υπουργείο Οικονομικών.

2. Το Μνημόνιο Συνεργασίας της προηγούμενης παραγράφου δεν προσδιορίζει τις μεθόδους με τις οποίες το Δημοσιονομικό Συμβούλιο προβαίνει σε οποιαδήποτε εκτίμηση ή ανάλυση, ούτε επηρεάζει την αυτονομία του Δημοσιονομικού Συμβουλίου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 4.

Διοικητικό Συμβούλιο και ορισμός μελών

1. Το Δ.Σ. είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που αναφέρονται στο άρθρο 2. Ειδικότερα, κάθε έκθεση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου συζητείται και εγκρίνεται από το Δ.Σ. πριν τη δημοσιοποίηση ή την υιοθέτησή της. Με απόφαση του Δ.Σ. καταρτίζονται όλοι οι εσωτερικοί κανονισμοί, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται ο κανονισμός λειτουργίας, ο κανονισμός του προσωπικού και ο κανονισμός οικονομικής διαχείρισης, καθώς επίσης και οποιοδήποτε σχέδιο δράσης του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

2. Το Δ.Σ. αποτελείται από τον Πρόεδρο και τέσσερα τακτικά μέλη. Ο Πρόεδρος είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Για τα μέλη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που δεν είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης δεν συνιστά ασυμβίβαστο η άσκηση καθηκόντων μέλους Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, με καθεστώς πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Τα μέλη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου έχουν υποχρέωση τήρησης της εμπιστευτικότητας και της εχεμύθειας. Ο Πρόεδρος είναι ο διατάκτης των δαπανών του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και ο εκκαθαριστής των αποδοχών των μελών του Δ.Σ. και του προσωπικού.

3. Η διαδικασία επιλογής του Δ.Σ. βασίζεται σε ανοικτό διαγωνισμό. Επιτροπή που αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομικών, το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου καταρτίζει κατάλογο επικρατέστερων υποψηφίων, με βάση προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια. Ο κατάλογος των επικρατέστερων πρέπει να αποτελείται από διπλάσιο αριθμό υποψηφίων από τον αριθμό των σχετικών θέσεων και υποβάλλεται στο Υπουργικό Συμβούλιο. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι είναι λιγότεροι από το διπλάσιο αριθμό των θέσεων, περιλαμβάνονται όλοι οι υποψήφιοι στον εν λόγω κατάλογο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στο διαδίκτυο σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 , 2 , 3 , 4 , 5 και 6 του ν. 3861/ 2010 (Α΄ 112), καθορίζεται η διαδικασία προκήρυξης του ανοικτού διαγωνισμού, η γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

4. Το Υπουργικό Συμβούλιο επιλέγει τον Πρόεδρο και τα μέλη Δ.Σ. μεταξύ των περιλαμβανόμενων στον κατάλογο της προηγούμενης παραγράφου. Το Δ.Σ.

εγκρίνεται από την ειδική μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

5. Το Δ.Σ. που επελέγη σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η λειτουργία του Δημοσιονομικού Συμβουλίου άρχεται από τη δημοσίευση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης.

6. Το Δ.Σ. διορίζεται με πενταετή θητεία, η οποία δεν ανανεώνεται.

7. Κατά παρέκκλιση της προηγούμενης παραγράφου, κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος για το διορισμό του πρώτου Δ.Σ. κατά τη σύσταση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, η θητεία του Προέδρου και ενός (1) ακόμη μέλους είναι εξαετής, για δύο (2) άλλα μέλη είναι πενταετής και για ένα μέλος είναι τετραετής, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

8. Η διαδικασία για το διορισμό νέου Προέδρου ή μέλους ολοκληρώνεται πριν από την εκπνοή της θητείας του Προέδρου ή του μέλους, σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 3, 4 και 5. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας για το διορισμό νέου Προέδρου ή μέλους κατά τα ανωτέρω, η θητεία του απερχόμενου Προέδρου και μελών παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι το διορισμό νέων.

9. Σε περίπτωση κένωσης της θέσης του Προέδρου ή μέλους Δ.Σ. λόγω θανάτου, παραίτησης ή παύσης, διορίζεται νέος Πρόεδρος ή μέλος, σύμφωνα με τη διαδικασία των παραγράφων 3, 4 και 5, εντός δύο μηνών από την κένωση της θέσης, για το υπόλοιπο της θητείας. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 6, ο νέος Πρόεδρος ή το νέο μέλος δύνανται να επαναδιορισθούν για μία (1) ακόμη θητεία. Μέχρι το διορισμό νέου Προέδρου ή μέλους, η λειτουργία του Δ.Σ. δεν διακόπτεται.

10. Οι αποδοχές του Προέδρου είναι ίσες με τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου και των μελών του Δ.Σ. ίσες με το εβδομήντα τοις εκατό (70%) αυτών.

11. Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον παρόντα νόμο και τις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. υπέχουν πειθαρχική ευθύνη. Την πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου της επόμενης παραγράφου κινεί το Υπουργικό Συμβούλιο ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό την επιβολή των κυρώσεων που ορίζονται κατά τη διαδικασία της παραγράφου 14. Σε εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης εκδίδεται σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

12. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από έναν Σύμβουλο Επικρατείας, έναν Αρεοπαγίτη και έναν Καθηγητή Πανεπιστημίου με ειδίκευση στα οικονομικά, με τριετή θητεία. Καθήκοντα Προέδρου ασκεί ο αρχαιότερος των δικαστικών λειτουργών. Χρέη γραμματέα του Συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών. Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας του Συμβουλίου ορίζονται με ισάριθμους αναπληρωτές.

13. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδίδεται μέσα σε εξήντα ημέρες από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η αμοιβή του Προέδρου, των μελών και του γραμματέα καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226). Ειδικά, τα μέλη του Συμβουλίου που είναι δικαστικοί λειτουργοί, υποδεικνύονται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου.

14. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζονται τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών του Δ.Σ., η πειθαρχική διαδικασία, το είδος των επιβαλλόμενων κυρώσεων, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

15. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, το Δ.Σ. που επιλέγεται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η οποία εκδίδεται έως 31.12.2015.²

Άρθρο 5.

Κανόνες επιλογής μελών Δ.Σ.

1. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. είναι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, επιστημονικής κατάρτισης και επαγγελματικής εμπειρίας σε τομείς που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητες του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και ιδιαίτερα στους τομείς των οικονομικών ή των δημόσιων οικονομικών. Η διεθνής εμπειρία στους τομείς αυτούς λαμβάνεται επιπλέον υπόψη. Οι υποψήφιοι πρέπει να διαθέτουν:

α) πτυχίο οικονομικών επιστημών Α.Ε.Ι. ή ισότιμο τίτλο σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής αντίστοιχης ειδικότητας,

²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

- β) διδακτορικό τίτλο ελληνικού Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένο ισότιμο της αλλοδαπής, που αποδεικνύει την επιστημονική εξειδίκευση σε συναφή προς το σκοπό του Δημοσιονομικού Συμβουλίου γνωστικά αντικείμενα,
- γ) επαγγελματική εμπειρία (σε συναφή προς το σκοπό του Δημοσιονομικού Συμβουλίου γνωστικά αντικείμενα) τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών και
- δ) άριστη γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας.

2. Αποκλείεται από τη θέση του Προέδρου ή μέλους του Δ.Σ. πρόσωπο αν εμπίπτει σε μια από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α. έχει εκδοθεί σε βάρος του αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού σε θέση δημοσίου υπαλλήλου ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 , 8 , 9 και 149 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26),

β. δεν προβεί στις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις περί σύγκρουσης συμφερόντων κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 9,

γ. έχει πτωχεύσει,

δ. έχει αποκλεισθεί ή παυθεί από αρμόδια αρχή από την άσκηση ενός επαγγέλματος ή του έχει απαγορευθεί η ανάληψη θέσης διευθυντού ή στελέχους οιαδήποτε δημόσιου νομικού προσώπου, λόγω σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος,

ε. είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι δευτέρου βαθμού ή κατιών σε ευθεία γραμμή του Προέδρου ή άλλου μέλους του Δ.Σ., και

στ. είναι προϊστάμενος του προσωπικού ή μέλος του προσωπικού του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

3. Δεν μπορεί να οριστεί Πρόεδρος ή μέλος του Δ.Σ. πρόσωπο, το οποίο είναι ή έχει διατελέσει μέλος της Βουλής των Ελλήνων, του Ευρωκοινοβουλίου, της Κυβέρνησης ή των εκτελεστικών οργάνων πολιτικού κόμματος. Εξαιρετικά, έως και δύο μέλη του Δ.Σ. μπορούν να διοριστούν από πρόσωπα που είχαν μία από τις ανωτέρω ιδιότητες εφόσον κατά το χρόνο διορισμού τους έχει παρέλθει τετραετία από τότε που απώλεσαν οποιαδήποτε από τις ανωτέρω ιδιότητες. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται κατά το διορισμό του πρώτου Δ.Σ..

4. Η ιδιότητα του μέλους αναστέλλεται αν εκδοθεί αμετάκλητο παραπεμπτικό βούλευμα για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού σε θέση δημοσίου υπαλλήλου ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τα άρθρα 8 , 9 και 149 του ν. 3528/2007 και μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική απόφαση.

Άρθρο 6.

Παύση και παραίτηση μελών του Δ.Σ.

1. Μέλος του Δ.Σ., περιλαμβανομένου του Προέδρου, παύεται από το αξίωμά του με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αν συντρέξει στο πρόσωπό του κάποια από τις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 5.

2. Μέλος του Δ.Σ., περιλαμβανομένου του Προέδρου, παύεται από το αξίωμά του με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, όταν εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις κάτωθι περιπτώσεις:

α. δεν είναι σε θέση να εκτελέσει τα καθήκοντα ενός τέτοιου αξιώματος λόγω σωματικής ή πνευματικής αναπηρίας που διαρκεί για περισσότερους από τρεις συνεχόμενους μήνες, και

β. αν δεν έχει εκπληρώσει τα καθήκοντά του για τρεις συνεχόμενους μήνες, χωρίς την άδεια του Δ.Σ..

3. Το Υπουργικό Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση παύσης του Προέδρου ή μέλους του Δ.Σ., βάσει των παραγράφων 1 και 2, μόνο μετά από προηγούμενη ακρόαση από την Επιτροπή της παραγράφου 3 του άρθρου 4 και ομόφωνη κρίση αυτής ότι πληρούται ο λόγος παύσης του, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2.

4. Ο Πρόεδρος ή μέλος του Δ.Σ. που έχει παυθεί από το αξίωμά του σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, δύναται να προσβάλει με προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας την απόφαση περί παύσεώς του.

5. Μέλος του Δ.Σ., συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, που προτίθεται να παραιτηθεί από το αξίωμά του, ενημερώνει σχετικά το Υπουργικό Συμβούλιο και το Δ.Σ. τουλάχιστον τρεις μήνες πριν την παραίτησή του.

Άρθρο 7.

Ρυθμίσεις για τις συνεδριάσεις του Δ.Σ.

- 1.** Το Δ.Σ. συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα στην έδρα του και οποτεδήποτε κληθεί προς τούτο από τον Πρόεδρό του ή κατόπιν αιτήματος δύο εκ των μελών του. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του άρθρου 9, το Δ.Σ. έχει απαρτία για να συνεδριάσει εφόσον παρίστανται ο Πρόεδρος και τρία μέλη. Κάθε μέλος, περιλαμβανόμενου του Προέδρου, διαθέτει μία ψήφο και οι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας κατά τη συνεδρίαση, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.
- 2.** Κατά την πρώτη συνεδρίαση, για την οποία απαιτείται πλήρης απαρτία, ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. το μέλος που αναπληρώνει τον Πρόεδρο κατά την απουσία του.
- 3.** Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. τηρούνται από υπάλληλο του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και υπογράφονται από όλα τα συμμετέχοντα μέλη.
- 4.** Με εσωτερικό κανονισμό του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, που καταρτίζεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 4, προσδιορίζονται οι διαδικασίες συνεδριάσεων του Δ.Σ..

Άρθρο 8.

Στελέχωση των υπηρεσιών³

- 1.** Για τη στελέχωση των υπηρεσιών του Δημοσιονομικού Συμβουλίου συνιστώνται είκοσι (20) θέσεις προσωπικού. Η πλήρωση των θέσεων του προσωπικού γίνεται με:⁴
 - α)** διορισμό σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α΄ 28),⁵
 - β)** με μετάταξη ή απόσπαση μόνιμων ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπαλλήλων που υπηρετούν σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14 παρ. 1 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, με την εξαίρεση των

³[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

⁴[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

⁵[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

φορέων του Β΄ Κεφαλαίου του ν. 3429/2005 (Α΄ 314). Για τους υπαλλήλους αυτούς εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 4440/2016 (Α΄224), όπως ισχύει. Το προσωπικό του Δημοσιονομικού Συμβουλίου υπάγεται στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ του ν. 4354/2015 (Α΄176) και του Μέρους Γ΄ του ν. 4369/2016 (Α΄ 33), όπως εκάστοτε ισχύουν. Οι αποδοχές των μελών του προσωπικού που προέρχονται από απόσπαση δεν μπορεί να είναι χαμηλότερες από εκείνες που θα λάμβαναν στην οργανική τους θέση.⁶

2. Από τις είκοσι (20) συνιστώμενες θέσεις:⁷

- α) οι εννέα (9) είναι θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (ΕΕΠ). Για τις θέσεις αυτές απαιτείται η κατοχή τουλάχιστον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε κάποιον ή κάποιους εκ των τομέων της οικονομετρίας, των μακροοικονομικών, της δημοσιονομικής πολιτικής, των χρηματαγορών, των θεσμών ή της πολιτικής οικονομίας,⁸
- β) οι πέντε (5) Επιστημονικού Προσωπικού (ΕΠ) κατηγορίας ΠΕ στους προαναφερόμενους γνωστικούς τομείς και⁹
- γ) οι έξι (6) είναι θέσεις διοικητικού προσωπικού κατηγοριών ΠΕ ή ΤΕ, ήτοι μέχρι πέντε (5) των κλάδων «Διοικητικού» ή «Διοικητικού-Οικονομικού» και τουλάχιστον μία (1) του κλάδου «Πληροφορικής».¹⁰

Το Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994. Τα επιμέρους λειτουργικά, διοικητικά και ερευνητικά καθήκοντα του προσωπικού ανατίθενται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου.¹¹

⁶[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

⁷[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

⁸[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

⁹[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹⁰[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹¹[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

3. Οι υπηρεσίες του Δημοσιονομικού Συμβουλίου οργανώνονται σε δύο τμήματα ως ακολούθως:¹²

α) Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης και¹³

β) Τμήμα Μελετών. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. προΐσταται των υπηρεσιών και δύναται να μεταβιβάζει μέρος των συναφών αρμοδιοτήτων του κατά τα προβλεπόμενα από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.¹⁴

Οι προϊστάμενοι των Τμημάτων και οι υπεύθυνοι αυτοτελούς γραφείου ή γραφείου επιλέγονται από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο (Υ.Σ.), σύμφωνα με τη διαδικασία και τα κριτήρια των άρθρων 84, 85 και 86 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν 3528/2007 (Α' 26), όπως αντικαταστάθηκαν και ισχύουν. Ο προϊστάμενος του Τμήματος Μελετών επιλέγεται μεταξύ των υπηρετούντων σε θέση ΕΕΠ και ο προϊστάμενος του Τμήματος Διοικητικής Υποστήριξης επιλέγεται μεταξύ όλων των υπηρετούντων υπαλλήλων ανεξαρτήτως κλάδου. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστώνται εντός των επιμέρους τμημάτων και άλλα γραφεία ή αυτοτελή γραφεία. Μέχρι την κατά τα ανωτέρω επιλογή εκ μέρους του Υ.Σ., το Δ.Σ. μπορεί να αναθέσει καθήκοντα προϊσταμένου ή υπευθύνου αυτοτελούς γραφείου ή γραφείου με βάση το συνολικό χρόνο αναγνωρισμένης προϋπηρεσίας στο δημόσιο τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου. Τέτοιες προσωρινές αναθέσεις δεν μπορεί να διαρκέσουν πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2017. Το Δ.Σ. μπορεί να αναθέτει καθήκοντα προϊσταμένου ή υπευθύνου αυτοτελούς γραφείου σε υπαλλήλους που υπηρετούν με απόσπαση, σύμφωνα με τις άνω διαδικασίες. Οι αρμοδιότητες και τα λεπτομερή καθήκοντα των προϊσταμένων των Τμημάτων εξειδικεύονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΕΔΣ. Στον ίδιο Κανονισμό ορίζεται και η θητεία αυτών. Οι προϊστάμενοι των Τμημάτων δικαιούνται το από το νόμο προβλεπόμενο επίδομα θέσης ευθύνης.¹⁵

¹²[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹³[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹⁴[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹⁵[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

4. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο του προσωπικού έχει διετή θητεία και συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. από δύο (2) μέλη του Δ.Σ. και από έναν (1) αιρετό εκπρόσωπο των υπαλλήλων. Τα μέλη του Δ.Σ. εκ των οποίων ένας ορίζεται Πρόεδρος του Υ.Σ., αναδεικνύονται μετά από κλήρωση. Κατ' εξαίρεση, η θητεία του πρώτου Υ.Σ. λήγει αυτοδικαίως μετά την παρέλευση τριμήνου από την πλήρωση του 80% των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων προσωπικού. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4369/2016 (Α' 33).¹⁶

5. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο που επιλαμβάνεται των υποθέσεων των υπαλλήλων συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. και αποτελείται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και τα δύο μέλη του Δ.Σ. τα οποία δεν μετέχουν στο Υ.Σ., καθώς και από δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των υπαλλήλων. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. προεδρεύει του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα Υπηρεσιακά και τα Πειθαρχικά Συμβούλια, όπως εκάστοτε ισχύουν.¹⁷

6. Το Δ.Σ. του Ε.Δ.Σ. μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του, να απονέμει τον τίτλο του Επίτιμου Επιστημονικού Συμβούλου σε διακεκριμένους επιστήμονες με αναγνωρισμένο έργο σε πεδία συναφή προς τις αρμοδιότητές του. Έργο των Επίτιμων Συμβούλων είναι η παροχή συμβουλευτικών ή γνωμοδοτικών υπηρεσιών επί τη βάση των ερωτημάτων που τους απευθύνει το Διοικητικό Συμβούλιο, παρέχεται σε άμισθη βάση και διενεργείται υπό την άμεση εποπτεία του. Το Διοικητικό Συμβούλιο φροντίζει για κάθε σχετική διοικητική και λειτουργική μέριμνα και οφείλει να λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αποφυγή της διαρροής εμπιστευτικών πληροφοριών κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10. Η ιδιότητα του Επίτιμου Επιστημονικού Συμβούλου μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, με αιτιολογημένη απόφαση του Δ.Σ., αν κριθεί ότι στοιχειοθετούνται πράξεις που αντίκεινται στην αποστολή του Δημοσιονομικού Συμβουλίου ή δεν συνάδουν με το κύρος του θεσμού.¹⁸

¹⁶[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹⁷[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

¹⁸[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

Άρθρο 9.

Σύγκρουση συμφερόντων

1. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Ιδιαίτερα οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον:

- α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης ή
- β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή
- γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

2. Ο Πρόεδρος και τα μέλη οφείλουν να υπογράψουν σύμφωνα εμπιστευτικότητας και δήλωση για τη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων προτού αναλάβουν τα καθήκοντά τους.

3. Όταν οποιοδήποτε θέμα που άπτεται των ιδιωτικών ή προσωπικών συμφερόντων του Προέδρου ή άλλου μέλους του Δ.Σ. τεθεί ενώπιον του Δ.Σ., το μέλος αυτό υποχρεούται να προβεί σε δήλωση σχετικά με το λόγο που επιβάλλει την αποχή του κατά την έναρξη της συζήτησης, να μη συμμετάσχει στη συζήτηση και στη σχετική απόφαση και δεν προσμετράται για τον υπολογισμό απαρτίας. Σε περίπτωση κωλύματος συμμετοχής περισσότερων του ενός μελών λόγω σύγκρουσης συμφερόντων, το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και αποφασίζει νόμιμα με τα λοιπά, μη κωλυόμενα, μέλη.

4. Με απόφαση του Δ.Σ. καταρτίζεται Κώδικας Δεοντολογίας με τον οποίο καθορίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου για τη σύγκρουση συμφερόντων των μελών του Δ.Σ. και του προσωπικού. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου και του Κώδικα Δεοντολογίας συνιστά σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα.

5. Τα μέλη του Δ.Σ., συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, δεν επιτρέπεται, για δύο (2) έτη μετά τη λήξη της θητείας τους, με οποιονδήποτε τρόπο, να παρέχουν υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση, σε εταιρία ή επιχείρηση της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή σε υποκατάστημα ή σε θυγατρική αυτής, καθώς και σε κοινοπραξία εταιριών ή επιχειρήσεων, με αντικείμενο δραστηριότητας την καθ' οιονδήποτε τρόπο διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών σε αγορές συναλλάγματος, παραγώγων

χρηματοοικονομικών προϊόντων και κρατικών ομολόγων, καθώς και σε επενδυτικά ταμεία και εταιρίες διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων. Τα μέλη του Δ.Σ., συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, υποχρεούνται σε δήλωση και έλεγχο της περιουσιακής τους κατάστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3213/2003 (Α΄ 309), τόσο κατά τη διάρκεια της θητείας τους όσο και για (2) έτη μετά τη λήξη της θητείας τους, και υπάγονται σε κατά προτεραιότητα έλεγχο από τις φορολογικές αρχές. Σε μέλος του Συμβουλίου που παραβιάζει τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το τριακονταπλάσιο των συνολικών αποδοχών και αποζημιώσεων που έλαβε κατά τη διάρκεια της θητείας του, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Επιτροπής της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 10.

Απαγόρευση διαρροής εμπιστευτικών πληροφοριών

1. Για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος άρθρου:

α. Ως «εμπιστευτική πληροφορία» νοείται η πληροφορία που χαρακτηρίζεται ως εμπιστευτική από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο ή, στην περίπτωση πληροφοριών που παρέχονται στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο από τρίτο πρόσωπο, ως «εμπιστευτική πληροφορία» νοείται εκείνη που χαρακτηρίζεται ως εμπιστευτική από το εν λόγω πρόσωπο.

β. Ως «σχετική έγκριση» νοείται, στην περίπτωση πληροφοριών που χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, η έγκριση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, και στην περίπτωση πληροφορίας που χαρακτηρίζεται ως τέτοια από τρίτο άτομο, ως «σχετική έγκριση» νοείται η έγκριση από το εν λόγω άτομο.

2. Εν ενεργεία ή πρώην μέλη του Δ.Σ., περιλαμβανομένου του Προέδρου και του προσωπικού του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, δεν αποκαλύπτουν εμπιστευτικές πληροφορίες που έλαβαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, χωρίς σχετική έγκριση ή αν δεν προβλέπεται από διάταξη νόμου.

3. Η παράβαση της υποχρέωσης της προηγούμενης παραγράφου από τον Πρόεδρο ή μέλος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που διατηρεί την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου συνιστά πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις της περίπτωσης η΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 107 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ.

4. Η παραβίαση των υποχρεώσεων της παραγράφου 2 από τον Πρόεδρο ή άλλο μέλος του Δ.Σ., από πρόσωπο στο οποίο το Δημοσιονομικό Συμβούλιο αναθέτει την εκπόνηση μελέτης για λογαριασμό του ή από τους προστηθέντες του αναδόχου, καθώς και από πρόσωπο που συμμετέχει σε ομάδα έργου την οποία έχει συστήσει το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, εφόσον στη σχετική σύμβαση έχει περιληφθεί ρήτρα εμπιστευτικότητας, συνιστά το αδίκημα της παραγράφου 2 του άρθρου 252 ΠΚ. Η καταδίκη του Προέδρου ή άλλου μέλους του Δ.Σ. για το αδίκημα αυτό αποτελεί λόγο έκπτωσης του Προέδρου ή του μέλους από το Δ.Σ..

5. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η παροχή εμπιστευτικών πληροφοριών στους Υπουργούς, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, τους Γενικούς Διευθυντές Οικονομικών Υπηρεσιών, το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τη Βουλή των Ελλήνων, το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, το Ελεγκτικό Συνέδριο και την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Άρθρο 11.

Παροχή πληροφοριών στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο

1. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δύναται να ζητήσει για την εκπλήρωση των καθηκόντων του κάθε αναγκαία πληροφορία από οποιονδήποτε φορέα του δημοσίου τομέα ή άλλο πρόσωπο που τυγχάνει επιχορήγησης, δανείου ή εγγύησης από το Δημόσιο, ειδικά δε από εκείνους με τους οποίους έχει σταθερή ανταλλαγή πληροφοριών. Ο φορέας ή το άτομο οφείλουν να παράσχουν τις ανάλογες πληροφορίες στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο, όταν τους ζητηθεί. Με την επιφύλαξη ειδικών νόμων που καθιερώνουν υποχρέωση εχεμύθειας, όλες οι δημόσιες αρχές και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες και να συνδράμουν το Δημοσιονομικό Συμβούλιο και τους εντεταλμένους υπαλλήλους του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2. Η άρνηση, δυστροπία ή καθυστέρηση παροχής των αιτούμενων κατά περίπτωση πληροφοριών ή η παροχή πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα κατά την έννοια του άρθρου 107 του ν. 3528/2007 .

3. Όταν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν παρέχει τις αιτούμενες από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο πληροφορίες σύμφωνα με την παράγραφο 1, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δύναται να ανακοινώσει δημόσια τη μη παροχή αυτών.

Άρθρο 12.

Σχέσεις με τη Βουλή και άλλες ρυθμιστικές αρχές

- 1.** Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο αναπληρωτής του, σε εφαρμογή της παραγράφου 6 του άρθρου 2, μετά από αίτημα διαρκούς ή άλλης Επιτροπής της Βουλής ή κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας, καταθέτει ενώπιον Επιτροπής της Βουλής σχετικά με θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.
- 2.** Η ποιότητα και η ακεραιότητα των λειτουργιών του Δημοσιονομικού Συμβουλίου υπόκεινται σε εξωτερική αξιολόγηση τουλάχιστον κάθε τέσσερα έτη από αντίστοιχο ανεξάρτητο φορέα κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από άλλο φορέα που κρίνεται κατάλληλος για τη λειτουργία αυτή. Η επιλογή του φορέα αξιολόγησης διενεργείται από την Επιτροπή της παραγράφου 3 του άρθρου 4. Τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης και οι σχετικές συστάσεις υποβάλλονται στη μόνιμη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και της Βουλής. Η εξωτερική αξιολόγηση δεν θίγει την αυτονομία του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.
- 3.** Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο συνεργάζεται με τις ρυθμιστικές αρχές που ασκούν έλεγχο σε συγκεκριμένους τομείς της εθνικής οικονομίας και παρέχει τη συνδρομή του, εφόσον του ζητηθεί, στις εν λόγω αρχές, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

Άρθρο 13.

Πόροι, προϋπολογισμός, έλεγχος και ετήσιες εκθέσεις

- 1.** Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο βάσει του εκτιμώμενου κόστους λειτουργίας του και σύμφωνα με τις αρχές των άρθρων 49 και 62 και τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και αναρτάται στην ιστοσελίδα του.
- 2.** Οι πόροι του προϋπολογισμού του Δημοσιονομικού Συμβουλίου είναι:
 - α.** Έσοδα από επιχορηγήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού για κάλυψη των αποδοχών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και του προσωπικού και των λειτουργικών του δαπανών. Το ποσό της επιχορήγησης που προβλέπεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό και το ύψος της οποίας προσδιορίζεται βάσει της παραγράφου 1, διατίθεται σε τέσσερις ισόποσες δόσεις, στην αρχή κάθε τριμήνου.

β. Έσοδα από κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

3. Η οικονομική διαχείριση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου καθορίζεται από εσωτερικό κανονισμό που καταρτίζεται με απόφαση του Δ.Σ.. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Προέδρου του Δ.Σ. του Ε.Δ.Σ., μπορεί να ανατίθεται, μετά από εκτίμηση των πραγματικών υπηρεσιακών δυνατοτήτων και αναγκών, η άσκηση των αρμοδιοτήτων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των άρθρων 24, 26 και 69Γ του ν. 4270/2014 επί των οικονομικών θεμάτων του Ε.Δ.Σ., στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, κατ' αναλογία των προβλεπομένων στην παρ. 3β του άρθρου 24, χωρίς αυτό να συνιστά παραβίαση της ανεξαρτησίας του Δημοσιονομικού Συμβουλίου. Μέχρι να καταστεί δυνατή η σύσταση και λειτουργία τμήματος με αμιγώς οικονομικές αρμοδιότητες κατά τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις γ' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 69Γ, οι αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 69Γ μπορούν με απόφαση του Δ.Σ. που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως να ανατίθενται στο Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης που συνιστάται με το άρθρο 8 παρ. 3 και στα συνιστώμενα σε αυτό αυτοτελή ή μη αυτοτελή γραφεία. Ο προϊστάμενος του τμήματος διοικητικής υποστήριξης μπορεί στην περίπτωση αυτή να ασκεί τις αρμοδιότητες του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.¹⁹

4. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο έχει υποχρέωση να τηρεί λογαριασμούς, λογιστικά βιβλία και στοιχεία σύμφωνα με το π.δ. της παραγράφου 2 του άρθρου 156 και, μέχρι την έκδοσή του, σύμφωνα με το π.δ. της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, καθώς και να εκδίδει καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης και ισολογισμό. Οι λογαριασμοί και οι οικονομικές καταστάσεις του Δημοσιονομικού Συμβουλίου υπόκεινται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

5. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο υποβάλλει στη Βουλή, εντός έξι (6) μηνών από το τέλος κάθε οικονομικού έτους, ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές του κατά το οικείο έτος, μαζί με τις ελεγχθείσες οικονομικές καταστάσεις, και τα αναρτά στην ιστοσελίδα του.

¹⁹[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 67](#)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΚΑΝΟΝΕΣ, ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 14.

Ορισμοί [άρθρα 2 και 6(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι κάτωθι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α. Δημόσιος τομέας: περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α'314), ανεξαρτήτως εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του.²⁰

β. Γενική Κυβέρνηση: περιλαμβάνει τρία υποσύνολα, εφεξής αποκαλούμενα υποτομείς: της Κεντρικής Κυβέρνησης, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΟΛ). Οι φορείς εκτός Κεντρικής Διοίκησης, που περιλαμβάνονται στους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης (εφεξής «λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης»), προσδιορίζονται, ανά υποτομέα, από το Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής και αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή από ΟΤΑ.

γ. Υποτομέας της Κεντρικής Κυβέρνησης: περιλαμβάνει την Κεντρική Διοίκηση και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές που έχουν νομική προσωπικότητα, εφόσον

²⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

τα παραπάνω περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, αλλά δεν ανήκουν στους υποτομείς των ΟΤΑ και των ΟΚΑ.²¹

δ. Υποτομέας ΟΤΑ: περιλαμβάνει:

(αα) τους ΟΤΑ, οι οποίοι αποτελούνται από τους Δήμους (ΟΤΑ Α΄ βαθμού) και τις Περιφέρειες (ΟΤΑ Β΄ βαθμού) και

(ββ) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ανήκουν, ελέγχονται ή χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ.

ε. Υποτομέας ΟΚΑ: περιλαμβάνει Ασφαλιστικά Ταμεία, Οργανισμούς Απασχόλησης και Οργανισμούς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας.

στ. Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος: περιλαμβάνει την Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές που δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Για λόγους στατιστικής ταξινόμησης, η Βουλή των Ελλήνων περιλαμβάνεται και αυτή στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό-απολογισμό αυτής. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και οι υποδιαιρέσεις τους σε ειδικούς φορείς είναι διοικητικές της μονάδες και μονάδες του προϋπολογισμού της, χωρίς αυτοτελή νομική προσωπικότητα.

ζ. Κρατικός Προϋπολογισμός: ο προϋπολογισμός της Κεντρικής Διοίκησης που περιλαμβάνει τον Τακτικό Προϋπολογισμό και τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.

η. Ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης: το έλλειμμα ή το πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος, προσαρμοσμένο κυκλικά, χωρίς έκτακτα και προσωρινά μέτρα, εκφραζόμενο ως ποσοστό του ΑΕΠ σε τιμές αγοράς.

θ. Ως «εξαιρετικές περιστάσεις», στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), νοούνται:

αα. ένα ασυνήθιστο συμβάν, το οποίο:

ααα. είναι εκτός του ελέγχου της Κυβέρνησης, και

²¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

βββ. έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Γενικής Κυβέρνησης ή

ββ. μία περίοδος σοβαρής οικονομικής ύφεσης, όπως ορίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτραπεί, λόγω ύπαρξης εξαιρετικών περιστάσεων, η απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή η απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής ή η μη εφαρμογή ή η αναστολή ισχύος του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών, όπως περιγράφονται στα επόμενα άρθρα, είναι να μην τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμη βάση.

ι. Ως «περίοδος εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», στις οποίες συμπεριλαμβάνονται συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις, νοείται η περίοδος όπως αυτή προκύπτει από το άρθρο 5(1) του Κανονισμού ΈΚ) 1466/1997, κατά την οποία δύνανται να επιτραπούν η απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή η απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής ή η μη εφαρμογή ή η αναστολή ισχύος του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών, όπως περιγράφονται στα επόμενα άρθρα, ύστερα από σχετική έγκριση του αρμόδιου οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπό τις εξής προϋποθέσεις:

(αα) οι μεταρρυθμίσεις να έχουν άμεσες μακροπρόθεσμες θετικές δημοσιονομικές επιπτώσεις, περιλαμβανομένης της αύξησης της δυνητικής βιώσιμης ανάπτυξης, και, κατά συνέπεια, επαληθεύσιμο αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών,

(ββ) ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος να επιτευχθεί εντός της χρονικής διάρκειας που καλύπτει το τρέχον πρόγραμμα σταθερότητας και (γγ) να μην υπάρξει σημαντική απόκλιση από τον Κανόνα Δημοσιονομικής Θέσης που αναφέρεται στο άρθρο 35 του παρόντος.

ια. Μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος: ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 της «Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση», η οποία κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α΄ 71).

ιβ. «Πρωτόκολλο 12»: το Πρωτόκολλο αρ.12 περί υπερβολικού ελλείμματος που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ιγ. Σύμφωνα Σταθερότητας και Ανάπτυξης: το Αναθεωρημένο Σύμφωνα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, όπως ορίζεται από το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 περί του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τους Κανονισμούς ΕΕ και τις άλλες νομοθετικές πράξεις που προέκυψαν από το Πρωτόκολλο 12 στον τομέα των δημόσιων οικονομικών.

ιδ. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν: το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν όπως ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΟΛ).

ιστ. Επικεφαλής φορέων της Γενικής Κυβέρνησης είναι: για μεν τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, ο εκάστοτε ανώτατος ιεραρχικώς προϊστάμενος, για δε τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, που είναι εποπτευόμενοι σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση β' της παρούσας παραγράφου και έχουν νομική προσωπικότητα, το ανώτατο όργανο διοίκησης αυτών.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι όροι «χρέος της Γενικής Κυβέρνησης», «έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης» και «πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης» έχουν την έννοια που αποδίδεται σε αυτούς στο άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 479/2009 (ΕΕ L 145/1).

Άρθρο 15.

Συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις από τη διεθνή νομοθεσία

Η Κυβέρνηση διασφαλίζει ότι η κατάρτιση, η εκτέλεση και η εφαρμογή της δημοσιονομικής πολιτικής και του Προϋπολογισμού της Γενικής Κυβέρνησης εναρμονίζονται με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας.

Άρθρο 16.

Οικονομικό έτος

Το οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα, τα οποία σχετίζονται με την ταμειακή διαχείριση, τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και την κίνηση της περιουσίας όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και αποτελεί την κύρια περίοδο που καλύπτουν οι λογιστικές καταστάσεις και λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές τους. Το οικονομικό έτος όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΝ

Άρθρο 17.

Θεσμικά Όργανα

Οι φορείς με αρμοδιότητες επί των δημοσίων οικονομικών είναι, ιδίως, οι ακόλουθοι:

- α. Η Βουλή των Ελλήνων
- β. Το Υπουργικό Συμβούλιο
- γ. Ο Υπουργός Οικονομικών
- δ. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
- ε. Οι Υπουργοί και λοιποί επικεφαλής της Γενικής Κυβέρνησης
- στ. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
- ζ. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων
- η. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
- θ. Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.
- ι. Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
- ια. Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο
- ιβ. Ο Οργανισμός Διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους
- ιγ. Το Ελεγκτικό Συνέδριο
- ιδ. (...) ²²

²²[Αφαίρεση 4334/2015, Άρθρο 1](#)

Άρθρο 18.

Βουλή των Ελλήνων

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, η Βουλή, περιλαμβανομένων των επιτροπών της, έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Συζητά και ψηφίζει το Μ.Π.Δ.Σ. και την επικαιροποίησή του.
- β. Συζητά και ψηφίζει τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και, εφόσον απαιτείται, το συμπληρωματικό προϋπολογισμό.
- γ. Συζητά και ψηφίζει τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον Ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.
- δ. Παρακολουθεί τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου, ιδίως μέσω εκθέσεων που υποβάλλονται σε αυτήν.
- ε. Ψηφίζει το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39, καθώς και την αναστολή ισχύος του όταν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις.

Άρθρο 19.

Υπουργικό Συμβούλιο

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Εγκρίνει το Μ.Π.Δ.Σ., την επεξηγηματική του έκθεση και την επικαιροποίησή του, που υποβάλλονται στη Βουλή, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33.
- β. Εγκρίνει το επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο προβλέπεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- γ. Εγκρίνει τον ετήσιο και, εφόσον απαιτείται, το συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό που υποβάλλονται στη Βουλή, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες και με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ..

δ. Εγκρίνει τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης που υποβάλλονται στη Βουλή.

ε. Λαμβάνει γνώση του προγράμματος δανεισμού και διαχείρισης του δημοσίου χρέους, που καταρτίζεται από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.), πριν εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομικών.

στ. Εγκρίνει, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, την απολογιστική έκθεση των πεπραγμένων του Ο.Δ.ΔΗ.Χ., με αναλυτικά στοιχεία του κόστους δανεισμού και της διάρθρωσης του δημοσίου χρέους, πριν από την υποβολή της στη Βουλή.

ζ. Εγκρίνει το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39, πριν από την υποβολή του στη Βουλή, και εγκρίνει την πρόταση του Υπουργού Οικονομικών περί αναστολής του ανωτέρω σχεδίου λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 40, πριν από την υποβολή της στη Βουλή.

Άρθρο 20.

Υπουργός Οικονομικών [άρθρα 4(6) και 14(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Υπουργός Οικονομικών είναι αρμόδιος για την άσκηση της γενικής διαχείρισης των οικονομικών της Κεντρικής Διοίκησης, για το γενικό συντονισμό και για την εποπτεία των οικονομικών των λοιπών φορέων του Δημόσιου Τομέα. Ειδικότερα, ο Υπουργός Οικονομικών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:²³

α. Παρέχει έγκαιρα στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, επεξηγήσεις μεθοδολογίας, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που ζητείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Μνημόνιο Συνεργασίας που συνάπτεται μεταξύ του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και του Υπουργείου Οικονομικών, δυνάμει του άρθρου 3.

β. Εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις και οδηγίες για την εφαρμογή προτύπων και διαδικασιών που διέπουν τη δημοσιονομική διαχείριση. Μεταξύ άλλων, εκδίδει οδηγίες οι οποίες αφορούν κυρίως μεθοδολογικές και άλλες

²³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

κατευθύνσεις, καθώς και το συντονισμό των ενεργειών, για την κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ..

γ. Υποβάλλει, μεταξύ άλλων, στο Υπουργικό Συμβούλιο τον ετήσιο και, εφόσον απαιτείται, το συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό, το Μ.Π.Δ.Σ. και την επικαιροποίησή του, τις εκθέσεις και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους δ' και ε' του παρόντος άρθρου, καθώς και στην παράγραφο στ' του άρθρου 19, πριν την υποβολή τους στη Βουλή.

δ. Υποβάλλει στη Βουλή, κάθε οικονομικό έτος, το Μ.Π.Δ.Σ. και την εξηγηματική του έκθεση, καθώς και τυχόν επικαιροποιήσεις του.

ε. Υποβάλλει στη Βουλή το προσχέδιο και το σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, την εισηγητική του έκθεση, το σχέδιο του συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού, αν υπάρχει, καθώς και τον Απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον Ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

στ. Εποπτεύει την εκτέλεση του προϋπολογισμού και την οικονομική διαχείριση δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών που υπάγονται στο Κεφάλαιο Α' του ν. 3429/2005 και δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης της ΕΛ.ΣΤΑΤ..

ζ. Εποπτεύει την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού και μεριμνά για τη συμμόρφωση όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης με τους δημοσιονομικούς κανόνες.

η. Εντοπίζει, αναλύει και παρακολουθεί τους μακροοικονομικούς και δημοσιονομικούς κινδύνους οι οποίοι μπορεί να έχουν ουσιαστικές επιπτώσεις στη δημοσιονομική πορεία.

θ. Υπογράφει με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης μνημόνια συνεργασίας που περιλαμβάνουν τουλάχιστον τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους.

ι. Ασκεί εποπτεία και έλεγχο στη δημοσιονομική διαχείριση, στη διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, έλεγχο στη διαχείριση των εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και στη διαχείριση των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από άλλους διεθνείς οργανισμούς σύμφωνα με τις διατάξεις που τα διέπουν.

ια. Διαχειρίζεται τα διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου και εγκρίνει το άνοιγμα και το κλείσιμο σε τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα λογαριασμών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου.²⁴

ιβ. Συμπράττει υποχρεωτικά στην έκδοση κανονιστικών διοικητικών πράξεων που προκαλούν δαπάνη ή απώλεια εσόδων σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, του προϋπολογισμού φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, του προϋπολογισμού φορέων εκτός Γενικής Κυβέρνησης που κατά το έτος προώθησης της πράξης επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και σε βάρος του προϋπολογισμού φορέων του δημόσιου τομέα εκτός Γενικής Κυβέρνησης που δεν επιχορηγούνται αλλά των οποίων ο προϋπολογισμός εσόδων ή εξόδων υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.²⁵

ιγ. Παρακολουθεί, αξιολογεί και εισηγείται αλλαγές στην είσπραξη φορολογικών και μη φορολογικών εσόδων από Υπουργεία και λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

ιδ. Καταρτίζει και υποβάλλει σχέδια νόμου στη Βουλή, συνάπτει και υποβάλλει προς κύρωση στη Βουλή διεθνείς συμφωνίες με άλλα κράτη σχετικά με φόρους, τελωνειακά τέλη, εισφορές, πρόστιμα και άλλες χρεώσεις που επιβάλλονται από Υπουργεία και λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

ιε. Υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίνει το πρόγραμμα δανεισμού και διαχείρισης του Δημοσίου χρέους, το οποίο του εισηγείται ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ., συνάπτει τις δανειακές συμβάσεις για λογαριασμό του Δημοσίου, περιλαμβανομένου του προσδιορισμού των κατάλληλων όρων και των προϋποθέσεων, εγκρίνει προτάσεις για την παροχή εγγυήσεων και την ανάληψη άλλων ενδεχόμενων υποχρεώσεων για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, καθώς και τα άρθρα 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 και 12 του ν. 2628/1998 (Α΄151) και 5 , 6 , 7 , 8 , 9 , 10 , 11 , 12 και 13 του ν. 3965/2011 (Α΄ 113) και μεριμνά για τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους.

²⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ιστ. Εγκρίνει το δανεισμό κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, πλην των φορέων του υποτομέα των ΟΤΑ, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες, με το Μ.Π.Δ.Σ. και με τον προϋπολογισμό του οικείου φορέα.

ιζ. Συγκεντρώνει τα στοιχεία που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και τα οποία του παρέχονται υποχρεωτικά από οποιονδήποτε φορέα του Δημόσιου Τομέα, καθώς και από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που λαμβάνει επιχορηγήσεις, εγγυήσεις ή δάνεια από το Κράτος. Οι φορείς, εκτός Γενικής Κυβέρνησης, του δημόσιου τομέα που υποχρεούνται να αποστέλλουν στοιχεία, καθώς και το είδος και η συχνότητα αποστολής των στοιχείων αυτών μπορεί να καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.²⁶

ιη. Έχει την ευθύνη για την ορθότητα, την ακρίβεια και την πληρότητα των στοιχείων όλων των εγγράφων του προϋπολογισμού και των οικονομικών και απολογιστικών εκθέσεων της Γενικής Κυβέρνησης, από κοινού με τους συναρμόδιους Υπουργούς και τους επικεφαλής των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

ιθ. Αναρτά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών μηνιαίες και τριμηνιαίες εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση των προϋπολογισμών του Κράτους και όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

κ. Υποβάλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

κα. Υποβάλλει για γνωμοδότηση στην Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου νομοσχέδια που ρυθμίζουν μείζονος σπουδαιότητας θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

κβ. Καταθέτει, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, στη Βουλή, για ενημέρωση κατά το άρθρο 30 του παρόντος νόμου, την απολογιστική έκθεση που του υποβάλλει ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ..

κγ. Είναι αρμόδιος για τη διαμόρφωση και υποστήριξη των ελληνικών θέσεων κατά τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης και εκτέλεσης του γενικού

²⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και κατά την εξέταση από τα όργανα της Ένωσης θεμάτων δημοσιονομικού περιεχομένου.

κδ. Υποβάλλει στη Βουλή το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39, αφού έχει λάβει την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, και προτείνει την αναστολή του ανωτέρω σχεδίου λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 3 του άρθρου 40.

Άρθρο 21.

Γενικό Λογιστήριο του Κράτους [άρθρα 4(6), 13(1) και 14(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους επικουρεί τον Υπουργό Οικονομικών στην εκτέλεση των καθηκόντων του με την άσκηση των ακόλουθων αρμοδιοτήτων:

α. Καταρτίζει το Μ.Π.Δ.Σ. και την επεξηγηματική του έκθεση για κάθε οικονομικό έτος, καθώς και τις επικαιροποιήσεις του.

β. Γνωστοποιεί, κάθε έτος, με εγκύκλιο, το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης του προϋπολογισμού για το επόμενο οικονομικό έτος και παρέχει οδηγίες κατάρτισης σε όλα τα Υπουργεία και στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

γ. Καταρτίζει τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και την εισηγητική του έκθεση.

δ. Παρέχει έγκαιρα, στον Υπουργό Οικονομικών, προκειμένου να διαβιβασθούν στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο δημοσιονομικές προβλέψεις, επεξηγήσεις μεθοδολογίας, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που ζητείται, και λαμβάνει υπόψη του γνώμες και συστάσεις που παρέχονται από αυτό.

ε. Αξιολογεί τις επιπτώσεις από τις κύριες πηγές δημοσιονομικού κινδύνου στην επεξηγηματική έκθεση του Μ.Π.Δ.Σ..

στ. Καταρτίζει, εφόσον απαιτείται, το συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

ζ. Καταρτίζει τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον Ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

η. Παρακολουθεί και διαχειρίζεται, κατά το λόγο αρμοδιότητάς του, τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Κεντρικής Διοίκησης, συντονίζει τις χρηματικές εκροές από τον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου και από το Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου του άρθρου 69Α και προγραμματίζει την τήρηση των απαιτούμενων χρηματικών αποθεμάτων για την πληρωμή δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού και για τις απολήψεις των φορέων από το Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου. Διοικεί και διαχειρίζεται το κεντρικό σύστημα πληρωμών, καθώς και το κεντρικό σύστημα ταμειακής διαχείρισης του Ελληνικού Δημοσίου, εποπτεύει και αναπτύσσει το πλέγμα τραπεζικών ρυθμίσεων αναφορικά με τον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου και με το Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου και υποβάλλει προτάσεις στον Υπουργό Οικονομικών για την έγκριση ανοίγματος και κλεισίματος τραπεζικών λογαριασμών από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον παρόντα νόμο. Παρακολουθεί το σύνολο των λογαριασμών που τηρούνται από Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.²⁷

θ. Παρακολουθεί την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού και ασκεί έλεγχο στη δημοσιονομική διαχείριση. Σε περίπτωση μείωσης των δεσμευτικών ορίων ανά Υπουργείο λόγω επικαιροποίησης του Μ.Π.Δ.Σ., η οποία δεν έχει απεικονιστεί στον ετήσιο ή σε συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό, με ευθύνη του ΓΛΚ, αναπροσαρμόζονται αντίστοιχα τα ποσοστά διάθεσης των πιστώσεων.

ι. Συντονίζει την κατάρτιση των προϋπολογισμών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, δίνει κατευθύνσεις, παρακολουθεί την εκτέλεσή τους και παρέχει οδηγίες σχετικά με τη μεθοδολογία για την ορθή εξαγωγή στατιστικών στοιχείων και αξιόπιστων δημοσιονομικών εκθέσεων, ενιαίων για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

ια. Καταρτίζει έκθεση επί των εισαγομένων προς ψήφιση στη Βουλή νομοθετικών ρυθμίσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 75 του Συντάγματος. Παρακολουθεί την εφαρμογή των αρχών της δημοσιονομικής πρόβλεψης και αντιστάθμισης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2469/1997 (Α΄ 38).

²⁷[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 82](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ιβ. Αναπτύσσει και διαχειρίζεται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής για τη Γενική Κυβέρνηση.

ιγ. Διαχειρίζεται το λογιστικό σύστημα της Γενικής Κυβέρνησης βάσει του προεδρικού διατάγματος που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 156 του παρόντος νόμου.

ιδ. Ασκεί έλεγχο στην οικονομική διαχείριση των δημόσιων επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών, των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ., που επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται με οποιονδήποτε τρόπο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού τους ή από τον προϋπολογισμό φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2, 3, καθώς και δημόσιοι οργανισμοί κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005, χωρίς να ισχύουν οι εξαιρέσεις του άρθρου 19 του ίδιου νόμου. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται στους ανωτέρω φορείς εφόσον εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 του ν. 3492/2006 (Α΄ 210) και διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. Για φορείς που δεν υπάγονται στο προηγούμενο εδάφιο, δύναται να διενεργηθεί έλεγχος βάσει των διατάξεων του ν. 3492/2006, ύστερα από εντολή του Υπουργού Οικονομικών ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

ιε. Συγκεντρώνει στοιχεία και τυχόν διευκρινίσεις που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, τα οποία υποχρεωτικά παρέχονται από οποιονδήποτε φορέα του δημοσίου τομέα, καθώς και από οποιοδήποτε πρόσωπο που λαμβάνει επιχορηγήσεις, εγγυήσεις ή δάνεια από το κράτος, με την επιφύλαξη των στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικά δυνάμει ειδικών νόμων. Παρέχει στο ελληνικό δημοσιονομικό συμβούλιο τα απαραίτητα στοιχεία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, με την επιφύλαξη των στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικά, δυνάμει ειδικών νόμων. Μεταξύ του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της ΕΛ.ΣΤΑΤ. υπογράφεται μνημόνιο συνεργασίας με το οποίο ρυθμίζονται θέματα αμοιβαίας συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών αναγκαίων για την εκπλήρωση των καθηκόντων των δυο πλευρών, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές καλές πρακτικές.²⁸

²⁸[Τροποποίηση 4334/2015, Άρθρο 1](#)

ιστ. Καταρτίζει μηνιαίες και τριμηνιαίες εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση των προϋπολογισμών της Κεντρικής Διοίκησης και των λοιπών Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Υποβάλλει προτάσεις στον Υπουργό Οικονομικών για την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το έβδομο μέρος (άρθρα 171 έως 175), σε Υπουργεία, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και σε άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για τη μη υποβολή στοιχείων.

ιζ. Παρακολουθεί το ύψος των εκκρεμών υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και μεριμνά για την κατά το δυνατό μείωσή τους.

ιη. Εξετάζει και αξιολογεί το συνολικό κόστος λειτουργίας των μονάδων και φορέων της Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με τη δραστηριότητά τους και το προσφερόμενο έργο. Η αρμοδιότητα αυτή ασκείται ανεξάρτητα από τυχόν συντρέχουσα σχετική αρμοδιότητα των οικείων φορέων.

ιθ. Ενημερώνει το Ελεγκτικό Συνέδριο για τους φορείς εκείνους της Γενικής Κυβέρνησης που δεν συμμορφώνονται με τις δημοσιονομικές αρχές και κανόνες του παρόντος νόμου.

κ. Έχει την εποπτεία και ασκεί έλεγχο επί των δημοσίων δαπανών και παρέχει οδηγίες για την ορθή εφαρμογή των δημοσιολογιστικών διατάξεων σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.²⁹

Άρθρο 22.

Υπουργοί και Λοιποί Επικεφαλής Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, κάθε Υπουργός και κάθε επικεφαλής φορέα Γενικής Κυβέρνησης έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Διαχειρίζεται και εκτελεί τον προϋπολογισμό του Υπουργείου του ή του φορέα που προϊστάται ή διοικεί σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον πλαίσιο για τα δημόσια οικονομικά όπως αυτό καθορίζεται, ιδίως, από τον παρόντα νόμο, το Μ.Π.Δ.Σ., τον ετήσιο και τον ενδεχόμενο συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και κάθε άλλο νόμο, κανονιστική πράξη, οδηγία και απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, και, αν πρόκειται για φορέα, και του εποπτεύοντος Υπουργείου.

²⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Συμμετέχει στην προετοιμασία του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης, με την κατάρτιση των δημοσιονομικών προβλέψεων σε σχέση με το Υπουργείο ή το φορέα που προΐσταται ή διοικεί, υποβάλλοντας τα απαιτούμενα στοιχεία στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ύστερα από διαβούλευση με τον Υπουργό Οικονομικών.

γ. Υποβάλλει προτάσεις για τους ετήσιους, συμπληρωματικούς ή αναθεωρημένους προϋπολογισμούς του Υπουργείου ή του φορέα που προΐσταται ή διοικεί και σε συμφωνία με τους δεσμευτικούς στόχους και τα όρια που ορίζονται από το Μ.Π.Δ.Σ. και τις επικαιροποιήσεις του.

δ. Εκτελεί τον προϋπολογισμό του Υπουργείου ή του φορέα που προΐσταται ή διοικεί εντός των ορίων πιστώσεων που καθορίζονται στους ετήσιους, συμπληρωματικούς ή αναθεωρημένους προϋπολογισμούς, εντός των διαθέσιμων ορίων πιστώσεων που ορίζει ο Υπουργός Οικονομικών και με βάση τους συμφωνημένους μηνιαίους και τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

ε. Ανακατανέμει πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου ή του φορέα που προΐσταται ή διοικεί, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διαχείριση του προϋπολογισμού και η συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες και το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ..

στ. Επιμελείται της είσπραξης των εσόδων του Υπουργείου ή του φορέα που προΐσταται ή διοικεί, εφόσον ο φορέας αυτός είναι εκτός της Κεντρικής Διοίκησης.

ζ. Παρακολουθεί και καθοδηγεί τους εποπτευόμενους φορείς για την κατάρτιση των σχετικών προϋπολογισμών μέσα στα ανώτατα όρια του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. και για την ορθή εκτέλεσή τους.

η. Διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία και πόρους αρμοδιότητάς του, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές αρχές και διαδικασίες.

θ. Εκπονεί και υποβάλλει εκθέσεις εκτέλεσης προϋπολογισμού του Υπουργείου ή του φορέα που προΐσταται ή διοικεί και των εποπτευόμενων φορέων του, σύμφωνα με τις οδηγίες και εντός του χρονικού πλαισίου που θέτει το ΓΛΚ.

ι. Εκπονεί και υποβάλλει χρηματοοικονομικές αναφορές του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων φορέων του και εκθέσεις σύμφωνα με τις οδηγίες και εντός του χρονικού πλαισίου που θέτει το ΓΛΚ.

Άρθρο 23.

Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας έχει την ευθύνη για τη χάραξη της πολιτικής δημοσίων επενδύσεων και συντονίζει και εποπτεύει την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ειδικότερα, στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συμμετέχει, μετά από διαβούλευση με τον Υπουργό Οικονομικών, στην κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης, με την κατάρτιση των δημοσιονομικών προβλέψεων σχετικά με τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, με την υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων στο ΓΛΚ.

β. Υποβάλλει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σχέδιο για τον ετήσιο και, εφόσον απαιτείται, το συμπληρωματικό προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στον ετήσιο ή το συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό, εντός του πλαισίου των ετήσιων συνολικών ανώτατων ορίων πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων σύμφωνα με το Μ.Π.Δ.Σ..

γ. Παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων σε μηνιαία βάση.

δ. Υποβάλλει ή μεριμνά για την υποβολή των αιτημάτων πληρωμής για την καταβολή από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης της κοινοτικής συνεισφοράς για προγράμματα και έργα δημοσίων επενδύσεων, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.³⁰

ε. Κατανέμει τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων σε κάθε έργο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με την έκδοση αποφάσεων (Συλλογικών Αποφάσεων), σύμφωνα με το άρθρο 78, μετά από προτάσεις των Φορέων της Κεντρικής Διοίκησης που χρηματοδοτούν επενδυτικές δράσεις.

στ. Κατανέμει τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου σε κάθε έργο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με την έκδοση αποφάσεων (Συλλογικών Αποφάσεων), μετά από προτάσεις των

³⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (Περιφέρειες) που έχουν αρμοδιότητα να υποβάλλουν πρόταση για την υλοποίηση επενδυτικών δράσεων.

ζ. Ασκεί εποπτεία και έλεγχο στη διαχείριση των προγραμμάτων για τα οποία παρέχει χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων.

η. Εκδίδει κανονιστικές πράξεις και οδηγίες που απαιτούνται για την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

θ. Συμπράττει υποχρεωτικά στην έκδοση κανονιστικών πράξεων όταν αυτές προκαλούν δαπάνη στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.³¹

ι. Έχει την ευθύνη λειτουργίας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και μεριμνά για τη διαλειτουργικότητά του με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής και άλλα πληροφοριακά συστήματα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις της διασύνδεσης του ΟΠΣ- ΠΔΕ με το ΟΠΣ-ΔΠ, τα στοιχεία προς καταχώριση και ανταλλαγή, οι ευθύνες των υπόχρεων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.³²

ια. Συγκεντρώνει τις απαραίτητες πληροφορίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, από οποιονδήποτε φορέα, οργανισμό ή νομικό πρόσωπο, οι οποίοι υποχρεούνται στην παροχή αυτών.

Άρθρο 24.

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων [άρθρα 13(1) και 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ), η οποία υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα του. Στη Γενική Διεύθυνση αυτή υπάγονται όλες οι υφιστάμενες οικονομικές οργανικές μονάδες και οι αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου και, εφόσον κριθεί σκόπιμο, ιδίως λόγω του περιορισμένου αντικειμένου της, και άλλες οργανικές μονάδες του Υπουργείου με υποστηρικτικό ιδίως χαρακτήρα. Σε

³¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

περιπτώσεις Γενικών Διευθύνσεων οι οποίες περιλαμβάνουν και άλλες δομές, ο προϊστάμενος αυτών πρέπει να έχει τα προσόντα που απαιτούνται για τον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων είναι οι επικεφαλής της ΓΔΟΥ των Υπουργείων και έχουν τις αρμοδιότητες που καθορίζονται από τον παρόντα νόμο και τη σχετική κείμενη νομοθεσία. Ο ορισμός και η αναπλήρωση των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών διέπονται από τις κείμενες διατάξεις, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν ρυθμίζεται διαφορετικά. Οι προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών, με απόφασή τους, δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, καθώς και προϊσταμένους γραφείων/αυτοτελών γραφείων, να υπογράφουν με εντολή τους πράξεις, βεβαιώσεις και τίτλους πληρωμής, σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Για τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.³³

3. α. Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στις παραγράφους 1 και 2, ειδικά στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και στο πρώην Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και μέχρι τη συγκρότηση και έναρξη λειτουργίας της οικείας ΓΔΟΥ και όχι πέραν της 31ης.12.2018, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκεί ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Επιτελικού Σχεδιασμού, αντίστοιχα. Στο πρώην Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 δύνανται να ασκούνται και από Ανώτατους Αξιωματικούς των Σωμάτων, ενώ ειδικά στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ασκούνται από Ανώτατους Αξιωματικούς του Οικονομικού Σώματος, οι οποίοι ορίζονται και τοποθετούνται ως προϊστάμενοι της οικείας Γενικής Διεύθυνσης σύμφωνα με τις κείμενες, για αυτούς, διατάξεις. Στο πρώην Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκεί ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Οι Γενικοί Διευθυντές Εσωτερικής Λειτουργίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων έχουν τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5

³³[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

και εφαρμόζονται αναλογικά για αυτούς οι παράγραφοι 6 και 7 του παρόντος άρθρου. Τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκεί:³⁴

i. στην Προεδρία της Δημοκρατίας, ο προϊστάμενος της οικείας οικονομικής υπηρεσίας,³⁵

ii. στο Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, ο Προϊστάμενος Διοικητικού,³⁶

iii. στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων και³⁷

iv. στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο Γενικός Συντονιστής Διοικητικής Υποστήριξης.³⁸

Οι ρυθμίσεις του πρώτου εδαφίου ως προς το πρώην Υπουργείο Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και του τρίτου εδαφίου ως προς το πρώην Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης ισχύουν από 1.1.2015.³⁹

β. Στις Ανεξάρτητες Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση (άρθρο 14, παρ. 1στ), οι αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5 ασκούνται από τον προϊστάμενο της οικείας οικονομικής υπηρεσίας. Ανεξάρτητες Αρχές, στις οποίες δεν λειτουργεί οργανική μονάδα με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, δύναται με κοινή απόφαση του οικείου Υπουργού και της Ανεξάρτητης Αρχής να εξυπηρετούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου, στον προϋπολογισμό του οποίου αποτελούν ειδικό φορέα, χωρίς αυτό να συνιστά παραβίαση της ανεξαρτησίας τους. Στην περίπτωση αυτή, ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου έχει όλες τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5 επί των οικονομικών θεμάτων της Αρχής.⁴⁰

³⁴[Τροποποίηση 4508/2017, Άρθρο 42](#); [Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

³⁵[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#); [Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

³⁶[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#); [Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

³⁷[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#); [Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

³⁸[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#); [Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

³⁹[Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁰[Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9](#)

γ. Μέχρι την ολοκλήρωση εφαρμογής της διαδικασίας ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων του άρθρου 69ΣΤ, για δαπάνες που διενεργούνται από:⁴¹

- i) περιφερειακές υπηρεσίες Υπουργείων, Ανεξάρτητων Αρχών, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,⁴²
- ii) την Προεδρία της Δημοκρατίας,⁴³
- iii) δημόσιες αρχές της δικαστικής λειτουργίας του Κράτους, δημόσια μουσεία και ειδικές αποκεντρωμένες υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), δύναται, είτε με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του οικείου Υπουργού ή της Ανεξάρτητης Αρχής είτε με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατόπιν εισήγησης του αρμόδιου οργάνου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, είτε με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας αντίστοιχα, αρμοδιότητες των παραγράφων 4 και 5, καθώς και των άρθρων 26, 66 και 69Γ, να ασκούνται από τις κατά τόπον αρμόδιες Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (άρθρο 69Δ παρ. 1).⁴⁴

4. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, ανεξάρτητα αν αυτοί περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης και εποπτεύει τις διαδικασίες που αφορούν στον προϋπολογισμό και την ορθή λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.⁴⁵

Ειδικότερα μεριμνά για:

⁴¹[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#)

⁴²[Τροποποίηση 4465/2017, Άρθρο 30; Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#)

⁴³[Τροποποίηση 4465/2017, Άρθρο 30; Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58; Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁴[Προσθήκη 4465/2017, Άρθρο 30](#)

⁴⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

α. την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τον προϋπολογισμό του οικείου φορέα προς τον ιεραρχικά προϊστάμενο Γενικό Γραμματέα και τον Υπουργό, τον Υπουργό Οικονομικών και τη Βουλή,⁴⁶

β. την πιστή τήρηση των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, των ειδικών περί ανάληψης υποχρεώσεων διατάξεων, τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών και τη διενέργεια δαπανών μόνον εφόσον υπάρχει πίστωση υπό αντίστοιχους κωδικούς στον οικείο προϋπολογισμό,⁴⁷

γ. την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στον Υπουργό, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων,⁴⁸

δ. την τήρηση των υποχρεωτικών οδηγιών και εγκυκλίων που εκδίδει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους,⁴⁹

ε. τη διαβίβαση στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους αξιόπιστων δημοσιονομικών στοιχείων του Υπουργείου του, καθώς και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, σύμφωνα με τις κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος νόμου εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις και σχετικές εγκυκλίους,⁵⁰

στ. τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλίδων στη δημοσιονομική διαχείριση του Υπουργείου του, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες, όσο και με τα έσοδα,

ζ. την παροχή στο εποπτεύον Υπουργείο και στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στοιχείων των εποπτευόμενων φορέων του, οι οποίοι βρίσκονται εκτός Γενικής Κυβέρνησης αλλά εντός δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση ιζ' του άρθρου 20, καθώς και την εφαρμογή των

⁴⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

προβλεπόμενων στο Κεφάλαιο Α' του Μέρους Δ' , εφόσον οι φορείς αυτοί ενταχθούν στη Γενική Κυβέρνηση.⁵¹

5. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 4, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και για την υποβολή των προβλέψεων στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, μετά από έγκριση από τον αρμόδιο Υπουργό. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54 και μεριμνά για τη σύνταξη των εκθέσεων αυτών από τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου του. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών, εφόσον κρίνει ότι το Μ. Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός που υποβάλλει για το Υπουργείο του παραβιάζει τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ή ότι τα προτεινόμενα ανώτατα όρια δαπανών δεν μπορούν να τηρηθούν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, υποβάλλει σημείωμα προς τον Υπουργό του και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, διατυπώνοντας τις απόψεις του. Σε κάθε περίπτωση, η κατάρτιση του Μ. Π.Δ.Σ. και των ετήσιων προϋπολογισμών του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, καθώς και η έγκριση των ετήσιων προϋπολογισμών των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων, γίνεται σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες των άρθρων 45, 54, 63 και 64.⁵²

β. Διασφαλίζει ότι η Γ.Δ.Ο.Υ. καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν τεθεί από τα μνημόνια συνεργασίας των άρθρων 70, 147 και 155Α. Καταρτίζει τον ταμειακό προγραμματισμό του Υπουργείου και τον υποβάλει έγκαιρα στο Γ.Λ.Κ.. Συγκεντρώνει στοιχεία ταμειακού

⁵¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

προγραμματισμού των εποπτευόμενων φορέων και εγκρίνει το ύψος των ταμειακών τους αναγκών σε συμφωνία με τις οδηγίες του Γ.Λ.Κ.⁵³

γ. Είναι υπεύθυνος να πραγματοποιεί όλες τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις και να διασφαλίζει ότι η ΓΔΟΥ τηρεί ορθά το μητρώο δεσμεύσεων που προβλέπεται στο π.δ. 113/2010 για το Υπουργείο και διαβιβάζει όλες τις σχετικές πληροφορίες για τις αναληφθείσες υποχρεώσεις στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολυετών δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η ΓΔΟΥ διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων. Μεριμνά ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, μεριμνά για την εφαρμογή των αναφερόμενων στην παράγραφο 7 του άρθρου 66.⁵⁴

δ. Έχει την ευθύνη κατάρτισης μηνιαίων προγραμμάτων εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Υπουργείου του (τακτικού και προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων), καθορισμού των τριμηνιαίων ανωτάτων ορίων δαπανών και της παρακολούθησης της μεταβολής των απλήρωτων υποχρεώσεων. Σε περίπτωση που κρίνει ότι συντρέχει κίνδυνος μη τήρησης του προϋπολογισμού και των ανώτατων ορίων δαπανών, ενημερώνει τον Υπουργό, τον Γενικό Γραμματέα και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, προτείνοντας τις απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις, περιλαμβανομένης και τυχόν ανακατανομής πιστώσεων. Παρακολουθεί τους στόχους και την εκτέλεση των προϋπολογισμών των εποπτευόμενων από το φορέα του νομικών προσώπων.⁵⁵

ε. Διατυπώνει αιτιολογημένη εισήγηση για κάθε σχέδιο νόμου, προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης, πολιτικής, προγράμματος ή πρότασης αναφορικά με τη δημοσιονομική επίπτωση στο σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού ή του Μ.Π.Δ.Σ. του οικείου φορέα Κεντρικής Διοίκησης ή στα μη φορολογικά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και στον προϋπολογισμό ή το Μ.Π.Δ.Σ. των εποπτευόμενων φορέων αυτού. Η εισήγηση

⁵³[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 83; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁴[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται στον Υπουργό και τον Γενικό Γραμματέα του οικείου Υπουργείου και αποστέλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Σε περίπτωση συναρμοδιότητας περισσότερων Υπουργείων, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του επισπεύδοντος Υπουργείου συγκεντρώνει όλες τις αιτιολογημένες εισηγήσεις και τις αποστέλλει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Ειδικότερα, για σχέδιο νόμου, προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης, πολιτικής, προγράμματος ή πρότασης, εφόσον έχει δημοσιονομική επίπτωση για τον ειδικό φορέα «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, η εισήγηση του πρώτου εδαφίου διατυπώνεται από τη Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.⁵⁶

στ. Οφείλει να εφαρμόζει τις κατευθυντήριες γραμμές οικονομικής διαχείρισης που καθορίζονται από το ΓΛΚ και εισηγείται υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες σχετικά με τη δημοσιονομική διαχείριση για θέματα του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων φορέων, οι οποίες εγκρίνονται από τον Υπουργό. Σε περίπτωση επικαιροποίησης του Μ. Π.Δ.Σ., ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να εκδίδει προς τους εποπτευόμενους φορείς υποχρεωτικές κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες σχετικά με τις απαραίτητες προσαρμογές στη δημοσιονομική διαχείριση, για τις οποίες δεν απαιτείται έγκριση από τον Υπουργό, κατά τα ανωτέρω.⁵⁷

ζ. Για την εφαρμογή του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 77, αποστέλλει στο Εθνικό Τυπογραφείο, μέχρι 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους, κατάλογο των φορέων που θα επιχορηγηθούν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατά το αμέσως επόμενο οικονομικό έτος.⁵⁸

η. Είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων επιχειρησιακών σχεδίων των φορέων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005, τον έλεγχο της συμβατότητάς τους με τους στόχους του Μ. Π.Δ.Σ., καθώς και τη σχετική εισήγηση για την έγκρισή τους από τον εποπτεύοντα Υπουργό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του ίδιου νόμου.⁵⁹

⁵⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

6. α. Δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας για την πλήρωση θέσης προϊσταμένου ΓΔΟΥ Υπουργείου έχουν υπάλληλοι όλων των κλάδων κατηγορίας ΠΕ όλων των Υπουργείων. Ως προϊστάμενοι της ΓΔΟΥ επιλέγονται υπάλληλοι με τριετή τουλάχιστον εμπειρία σε θέματα οικονομικής διαχείρισης ή διαχειριστικού ελέγχου. Αν δεν υπάρχουν υπάλληλοι με τις προϋποθέσεις αυτές, επιλέγονται υπάλληλοι με διετή τουλάχιστον εμπειρία στα ίδια θέματα. Με απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζονται τα ειδικότερα προσόντα, καθώς και η βαρύτητα αυτών. Μετακίνηση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου κατά τη διάρκεια της θητείας του στην εν λόγω θέση επιτρέπεται μόνον σε αντίστοιχη θέση προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών άλλου Υπουργείου.⁶⁰

β. Μέχρι την πλήρωση θέσης προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη περίπτωση, παράλληλα με τον Γενικό Γραμματέα που έχει οριστεί συνυπογράφουν οι Γενικοί ή Ειδικοί Γραμματείς που υπέγραψαν μέχρι τη δημοσίευση του ν. 3943/2011. Οι πράξεις που υπεγράφησαν μετά τη δημοσίευση του ν. 3943/2011 έως και την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης από τους Γενικούς ή Ειδικούς Γραμματείς που ήταν αρμόδιοι πριν από τη δημοσίευση της παρ. 12γ του άρθρου 49 του ν. 3943/2011, είναι νόμιμες.

7. α. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν πρότασης των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατή, σε περίπτωση διάσπασης ή συγχώνευσης Υπουργείων, η σύσταση, συγχώνευση ή κατάργηση αντίστοιχου αριθμού ΓΔΟΥ και η ρύθμιση θεμάτων σχετικά με τις αρμοδιότητες, τη διάρθρωση, τη λειτουργία τους, ζητήματα μεταφοράς θέσεων και προσωπικού των μονάδων. Οι ως άνω ρυθμίσεις καλύπτουν περιπτώσεις όπου στις ΓΔΟΥ εντάσσονται και άλλες οργανικές μονάδες του Υπουργείου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή βάσει οποιασδήποτε άλλης εξουσιοδοτικής διάταξης.⁶¹

β. Σε περίπτωση συγχώνευσης Υπουργείων εφόσον διατηρούνται περισσότερες από μία Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών, μία εξ αυτών ορίζεται ως Κύρια Κεντρική Οικονομική Υπηρεσία του Υπουργείου με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από πρόταση του κατά περίπτωση

⁶⁰Τροποποίηση 4464/2017, Άρθρο 6; [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁶¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται εντός δύο μηνών από τη συγχώνευση. Ειδικά για τα ήδη συγχωνευμένα Υπουργεία η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας. Εφόσον εντός του ανωτέρω διαστήματος των δύο μηνών δεν υποβληθεί η σχετική πρόταση του αρμόδιου Υπουργού, η εν λόγω απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εκδίδεται χωρίς την πρόταση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Η Κύρια Κεντρική Οικονομική Υπηρεσία του Υπουργείου έχει την ευθύνη της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού για το σύνολο του Υπουργείου και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, καθώς και για τη συγκέντρωση και διαβίβαση στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κάθε είδους στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται στις κείμενες διατάξεις. Με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών της παρούσας περίπτωσης ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο ζήτημα για τη διασφάλιση ομοιογένειας στις διαδικασίες και τη λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.⁶²

γ. Για τους φορείς του προτελευταίου εδαφίου της περίπτωσης α', καθώς και τους φορείς της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου στο οποίο εντάσσονται ως ειδικοί φορείς, ορίζεται ως Κύρια Κεντρική Οικονομική Υπηρεσία και έχει τις ευθύνες που καθορίζονται στην προηγούμενη περίπτωση της παρούσας παραγράφου. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο ζήτημα για τη διασφάλιση ομοιογένειας στις διαδικασίες και τη λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης.⁶³

8. Όλες οι υπηρεσίες του Υπουργείου ή των εποπτευόμενων από αυτό φορέων οφείλουν να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

9. Πέραν των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 5 αντίστοιχα, οι προϊστάμενοι των οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων και οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3, εκτελούν τα καθήκοντα και ασκούν τις

⁶²[Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁶³[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58; Προσθήκη 4393/2016, Άρθρο 9](#)

αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ.⁶⁴

Άρθρο 25.

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Στους λοιπούς, πλην Κεντρικής Διοίκησης, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από τον, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών. Ο ορισμός και η αναπλήρωσή τους διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τον οικείο φορέα και, εάν υπάρχει, από το καταστατικό του φορέα, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν προβλέπεται διαφορετική διαδικασία. Οι προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών, με απόφασή τους, δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, καθώς και προϊσταμένους γραφείων/αυτοτελών γραφείων, να υπογράφουν με εντολή τους πράξεις, βεβαιώσεις και τίτλους πληρωμής, σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Για τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν και για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.⁶⁵

2. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του φορέα και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του ΓΛΚ.

Ειδικότερα, μεριμνά για:

α. Την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων στοιχείων για τον προϋπολογισμό του φορέα, στο εποπτεύον Υπουργείο, στο ΓΛΚ και στον Υπουργό Οικονομικών.

⁶⁴[Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁶⁵[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#)

β. Την πιστή τήρηση των στόχων ισοζυγίου, των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και την ανάληψη υποχρεώσεων από τον φορέα αυτό, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό και προκειμένου περί ΝΠΔΔ, υπό αντίστοιχους κωδικούς.⁶⁶

γ. Την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στο ανώτατο όργανο διοίκησης του φορέα, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του φορέα και των τυχόν εποπτευόμενων φορέων.

δ. Τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών και το ΓΛΚ.

ε. Την είσπραξη των εσόδων του φορέα.

στ. Τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλείδων στη δημοσιονομική διαχείριση, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες όσο και με τα έσοδα.

ζ. τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων του φορέα.⁶⁷

3. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του φορέα, ακολουθώντας τις οδηγίες που παρέχονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο, και για τη διαβίβαση των προβλέψεων στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, μετά την έγκρισή τους από το όργανο διοίκησης του φορέα. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών, αν θεωρήσει κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ότι δεν μπορεί να τηρηθεί το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός του φορέα, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου και το ΓΛΚ. Στη συνέχεια, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών

⁶⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁶⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

του εποπτεύοντος Υπουργείου εξετάζει από κοινού με τους ανωτέρω τη δυνατότητα ανάληψης διορθωτικών δράσεων.

β. Καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα σε μηνιαία βάση. Αν διαπιστώσει αποκλίσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, κάνοντας προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες, στις οποίες περιλαμβάνεται η πιθανή ανακατανομή πιστώσεων.

γ. Είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων, για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων και για τη διαβίβαση σε μηνιαία βάση όλων των απαραίτητων στοιχείων για τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολυετών δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67, καθώς και ότι ο φορέας του διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων. Μεριμνά ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, μεριμνά για την εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο 7 του άρθρου 66.⁶⁸

δ. Όλες οι υπηρεσίες του φορέα υποχρεούνται να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

ε. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο και μπορεί να εισηγείται την εξειδίκευσή τους.

στ. Είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση του ταμειακού προγραμματισμού του φορέα βάσει των οδηγιών του Γ.Λ.Κ., για την έγκαιρη υποβολή του στην εποπτεύουσα Γ.Δ.Ο.Υ. και για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου

⁶⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

αναφορικά με τη συμμετοχή του φορέα στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου και στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου.⁶⁹

4. Σε περίπτωση που ο φορέας του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του παρόντος άρθρου, εποπτεύει άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, έχει κατ' αναλογία, ως προς τους φορείς αυτούς, τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι Γενικοί Διευθυντές Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων για τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.

5. Πέραν των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, ασκούν τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ.⁷⁰

6. Η μετακίνηση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, κατά τη διάρκεια της θητείας του, σε άλλη θέση, επιτρέπεται μόνον κατόπιν αίτησής του ή με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν εισήγησης του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών.⁷¹

Άρθρο 26.

Υποχρεώσεις των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

1. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση εντολής, από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, αν έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη υποχρέωσης ή εκτέλεση δαπάνης που υπερβαίνει τα όρια του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ. ή δεν είναι νόμιμη και κανονική, ενημερώνοντας εγγράφως την εν λόγω αρχή. Αν η αρμόδια αρχή επιμένει στην εκτέλεση της εντολής της, οφείλει να επαναλάβει εγγράφως την αντίρρησή του, με ταυτόχρονη κοινοποίησή της στο ΓΛΚ και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και να εκτελέσει την εντολή. Στην περίπτωση αυτή,

⁶⁹[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 84](#)

⁷⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁷¹[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

την ευθύνη ως προς τη νομιμότητα της ενέργειας φέρει πλέον ο εντολέας και δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 6.⁷²

2. Αν το όργανο διοίκησης φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, που έχει νομική προσωπικότητα, λάβει απόφαση που δεν τηρεί την ισχύουσα νομοθεσία ή είναι αντίθετη στην οικονομική πολιτική που ακολουθείται και στις οδηγίες του εποπτεύοντος Υπουργού και οδηγεί σε παραβίαση των δημοσιονομικών κανόνων ή των στόχων ισοζυγίου ή των ανώτατων ορίων δαπανών του Μ.Π.Δ.Σ. ή του προϋπολογισμού του φορέα, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, καθώς και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, οφείλουν, αμέσως μόλις λάβουν γνώση, να ενημερώσουν εγγράφως τον αρμόδιο Υπουργό και το ΓΛΚ.

3. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή άλλου φορέα Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να παρέχει εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

4. Ιδιαίτερα οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια ή διαδικασία εφόσον:

- α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός του συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης ή
- β) είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή
- γ) έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιαίζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

5. Όταν για οποιοδήποτε θέμα που άπτεται των ιδιωτικών ή προσωπικών συμφερόντων ενός προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται η έγκρισή του, αυτός υποχρεούται να προβεί σε σχετική δήλωση στον Υπουργό ή στον επικεφαλής του φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, και να μην χορηγήσει την έγκριση. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση σχετικά με τη χορήγηση της έγκρισης λαμβάνεται από τον αναπληρωτή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.

6. Η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5, από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, αν αυτός υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3528/2007, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 3528/2007 και επισύρει την πειθαρχική ποινή της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 109 του ίδιου νόμου. Οι

⁷²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

διατάξεις του άρθρου 104 του ν. 3528/2007, σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή ο επικεφαλής του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊσταμένου, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Αν ο προϊστάμενος οικονομικών Υπηρεσιών συνδέεται με το φορέα του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5 συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους του φορέα. Σε κάθε περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη και για κάθε ζημία που προξένησε στον οικείο φορέα από δόλο ή βαριά αμέλεια.⁷³

Άρθρο 27.

Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης.

Άρθρο 28.

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή έχει συμβουλευτικό ρόλο και υποστηρίζει επιστημονικά τον Πρόεδρο της Βουλής και τους Προέδρους της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, καθώς και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής. Η υποστήριξη που παρέχει αφορά την παρακολούθηση της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού, την παρακολούθηση της εφαρμογής των δημοσιονομικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων που ψηφίζονται από τη Βουλή

⁷³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

των Ελλήνων, την ανάλυση και αξιολόγηση των στοιχείων του προϋπολογισμού, των προβλέψεων για τα δημόσια έσοδα και δαπάνες και τη διατηρησιμότητα των μακροχρόνιων δημοσιονομικών μεγεθών. Το Γραφείο λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 30Α του Κανονισμού της Βουλής (Α΄ 51) και τον κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενο Ειδικό Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας και Οργάνωσης του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

2. Το Υπουργείο Οικονομικών, τα λοιπά Υπουργεία, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και οι λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να παρέχουν στο Γραφείο κάθε πληροφορία που εκείνο κρίνει αναγκαία για την επιτέλεση του έργου του.

Άρθρο 29.

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή και διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 13 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 30.

Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους⁷⁴

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁷⁵

α. Καταρτίζει το πρόγραμμα δανεισμού και διαχείρισης του δημοσίου χρέους, το οποίο υποβάλλεται για έγκριση στον Υπουργό Οικονομικών.

β. Αναλαμβάνει, ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, την εκτέλεση του εγκεκριμένου δανειακού προγράμματος, με τη σύναψη δανείων και την έκδοση τίτλων.

γ. Συμμετέχει στην κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. με την παροχή στο Γ.Λ.Κ. των στοιχείων του δημοσίου χρέους.⁷⁶

⁷⁴[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁷⁵[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁷⁶[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 85](#)

δ. Καταρτίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό του δημοσίου χρέους και το σχετικό με το δημόσιο χρέος κεφάλαιο της εισηγητικής έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού.

ε. Εξυπηρετεί το δημόσιο χρέος.

στ. Σχεδιάζει, σε συνεννόηση με την αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ., με βάση τις προδιαγραφές του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής, τη διαδικασία για την ορθή ενημέρωση των κωδικών του προϋπολογισμού και των λογαριασμών λογιστικής που αφορούν το δημόσιο χρέος.⁷⁷

ζ. Υπολογίζει και διενεργεί τις απαραίτητες προσαρμογές στα στοιχεία του δημοσίου χρέους, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών.

η. Συντάσσει εκθέσεις προς τον Υπουργό Οικονομικών, σε τριμηνιαία βάση ή όποτε του ζητηθεί, για την εξέλιξη του δημοσίου χρέους και υποβάλλει προτάσεις σχετικά με την πολιτική διαχείρισης του δημοσίου χρέους.

θ. Συντάσσει και υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, απολογιστική έκθεση των πεπραγμένων, με αναλυτικά στοιχεία του κόστους δανεισμού, και της διάρθρωσης του δημοσίου χρέους, καθώς και επαρκώς αιτιολογημένη αναφορά για την περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου ορίου του καθαρού δανεισμού.

ι. Υποβάλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο, κατόπιν σχετικού αιτήματος, αναλυτικά στοιχεία, συνοδευόμενα από τα απαραίτητα δικαιολογητικά για το δημόσιο χρέος, τη διαχείριση ταμειακών διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και των διαχειριστικών πράξεων παραγώγων και λοιπών χρηματοοικονομικών προϊόντων.

ια. Διαχειρίζεται τα ταμειακά διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου.⁷⁸

ιβ. Διαχειρίζεται τα ταμειακά διαθέσιμα του Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου (Ε.Λ.Θ.) και του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου (Σ.Λ.Θ.) μέσω τοποθετήσεων σε πιστωτικά ιδρύματα και πράξεων διαχείρισης ταμειακής ρευστότητας υπό τη μορφή πράξεων

⁷⁷[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁷⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

πώλησης με συμφωνία επαναγοράς (repo agreements), τις οποίες συνάπτει ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. κυρίως με Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Για τον σκοπό αυτόν, υποβάλλονται εγκαίρως στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. από την αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ., πίνακες προβλέψεων ταμειακής ρευστότητας της Κεντρικής Διοίκησης και της Γενικής Κυβέρνησης, κατά ελάχιστο ορίζοντα ενενήντα (90) ημερών σε ημερήσια βάση και δώδεκα (12) μηνών σε μηνιαία βάση.⁷⁹

ιγ. Λαμβάνει βραχυπρόθεσμες επενδυτικές αποφάσεις ώστε να διατηρούνται επαρκή ταμειακά αποθεματικά στον Ε.Λ.Θ. και στο Σ.Λ.Θ., σύμφωνα με τις βασικές αρχές χρηματοοικονομικής διαχείρισης και κινδύνου.⁸⁰

ιδ. Ορίζει, σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ., το ελάχιστο ύψος ρευστών διαθεσίμων του Σ.Λ.Θ..⁸¹

ιε. Καταρτίζει και επικαιροποιεί το δανειακό πρόγραμμα, τις πληρωμές εξυπηρέτησης και τις πράξεις διαχείρισης δημοσίου χρέους και υποβάλει τη σχετική πληροφόρηση στην αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ. για την κατάρτιση των πινάκων προβλέψεων ταμειακής ρευστότητας.⁸²

ιστ. Καταρτίζει και επικαιροποιεί το χρηματοδοτικό πρόγραμμα.⁸³

ιζ. Ενημερώνει το Γ.Λ.Κ. σχετικά με τις δανειακές ανάγκες, καθώς και με το ενδεχόμενο απόκλισης από το δανειακό πρόγραμμα.⁸⁴

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ανατίθενται στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. και οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη σύναψη δανείων των οργανισμών και φορέων του δημόσιου τομέα και για τη δανειοδότηση με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου των δημοσίων επιχειρήσεων.

⁷⁹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 85](#); [Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁸⁰[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁸¹[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁸²[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁸³[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 85](#)

⁸⁴[Προσθήκη 4549/2018, Άρθρο 85](#)

β. Σύναψη και παρακολούθηση διαχειριστικών πράξεων παραγώγων και λοιπών χρηματοοικονομικών προϊόντων.

γ. Παρακολούθηση και στήριξη της δευτερογενούς αγοράς ομολόγων.

Άρθρο 31.

Ελεγκτικό Συνέδριο

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Ελεγκτικό Συνέδριο, ως Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας:

α. Ασκεί:

αα. Έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν. Από 1.1.2017, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013 (Α' 52), δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες του Κράτους.⁸⁵

Από 1.1.2020, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013, δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες των ΟΤΑ και των προαναφερόμενων λοιπών νομικών προσώπων. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατόπιν γνώμης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας υποπερίπτωσης.⁸⁶

ββ. έλεγχο νομιμότητας στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών μεγάλης οικονομικής αξίας, που συνάπτει το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με αυτό,

γγ. κατασταλτικό έλεγχο σε όλους τους λογαριασμούς ή απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στον εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού «Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων», καθώς και κάθε φορέα που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

⁸⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁸⁶[Τροποποίηση 4607/2019, Άρθρο 58; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

δδ. Τα Χρηματικά Εντάλματα των δαπανών του κράτους δεν υποβάλλονται για θεώρηση στην Υπηρεσία του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και η θεώρησή τους από τον εξωτερικό ελεγκτή δεν αποτελεί προϋπόθεση της πληρωμής τους.⁸⁷

εε. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό την ιδιότητα του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή (άρθρο 169 παρ. 1 ν. 4270/2014) δύναται να διενεργεί στοχευμένους ελέγχους είτε σε συγκεκριμένους φορείς είτε σε συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πραγματοποίησης των δαπανών, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην προηγούμενη υποπαράγραφο.⁸⁸

β. Συντάσσει και υποβάλλει έκθεση προς τη Βουλή για τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.

γ. Εκδικάζει ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά πράξεων που εκδίδονται κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των ως άνω φορέων.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί και τον προβλεπόμενο από την παρ. 6 του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 473/2013 έλεγχο των λογαριασμών του Κράτους και όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 32

(...)⁸⁹

(...)⁹⁰

⁸⁷[Προσθήκη 4456/2017, Άρθρο 36](#)

⁸⁸[Προσθήκη 4456/2017, Άρθρο 36](#)

⁸⁹[Αφαίρεση 4334/2015, Άρθρο 1](#)

⁹⁰[Αφαίρεση 4334/2015, Άρθρο 1](#)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ -ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Άρθρο 33.

Γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου

Η διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης διέπεται από τις ακόλουθες αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης:

α. Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η διαχείριση της περιουσίας και των υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους φυσικούς πόρους και τους δημοσιονομικούς κινδύνους της χώρας, πρέπει να διενεργείται με σύνεση και με γνώμονα την εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Ειδικότερα, η αρχή αυτή εξειδικεύεται:

αα. στην αρχή της οικονομικότητας, σύμφωνα με την οποία τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των κυβερνητικών πολιτικών πρέπει να διατίθενται έγκαιρα, στην ενδεδειγμένη ποιότητα και ποσότητα, με την ελάχιστη δημοσιονομική επιβάρυνση και με τη χρήση των αναγκαίων μόνο διοικητικών πόρων,

ββ. στην αρχή της αποδοτικότητας, σύμφωνα με την οποία πρέπει να τηρείται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων και

γγ. στην αρχή της αποτελεσματικότητας, σύμφωνα με την οποία ελέγχεται η επίτευξη των συγκεκριμένων αντικειμενικών στόχων και των αποτελεσμάτων που έχουν εκ των προτέρων οριστεί.

β. Αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας.

Σύμφωνα με την αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας, η Κυβέρνηση είναι υπεύθυνη και λογοδοτεί στη Βουλή για τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης. Όλοι οι υπάλληλοι και οι λειτουργοί που συμμετέχουν στη δημόσια διαχείριση σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ασκούν τις αρμοδιότητές τους, με σκοπό τη διασφάλιση της

σταθερότητας και της βιωσιμότητας των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης.

γ. Αρχή της διαφάνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, όλοι οι λειτουργοί και οι φορείς που διαχειρίζονται πόρους της Γενικής Κυβέρνησης έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την έγκαιρη πληροφόρηση, οικονομικής ή άλλης φύσης, που σχετίζεται με τη διαχείριση της δημοσιονομικής πολιτικής, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αποτελεσματικός δημόσιος έλεγχος της άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής και της οικονομικής κατάστασης του Δημοσίου, εκτός και αν η δημοσιοποίηση των πληροφοριών θα έβλαπτε ουσιωδώς την εθνική ασφάλεια, άμυνα ή τις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας. δ. Αρχή της ειλικρίνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της ειλικρίνειας, κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη που παρέχεται σε οποιαδήποτε έγγραφο ή εκθέσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, πρέπει να στηρίζεται, στο βαθμό που είναι ευλόγως και πρακτικώς δυνατό, σε πραγματικά στοιχεία, σε αποφάσεις που έχει ήδη ανακοινώσει η Κυβέρνηση, σε άλλες προβλέψεις ή εκτιμήσεις που θεωρούνται εύλογες, καθώς και να έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα ενδεχόμενα και οι κίνδυνοι που δύνανται να έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Άρθρο 34.

Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού [άρθρα 5 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας, εισάγονται γενικές αρχές που διέπουν το δημοσιονομικό σχεδιασμό σε πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και άλλους δημοσιονομικούς κανόνες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο. Οι αρχές αυτές αφορούν:

α. Τον έλεγχο της εξέλιξης του δημόσιου χρέους σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου ΙΙΙ της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α΄ 71).

β. Το κατώτατο αποδεκτό όριο πρωτογενούς ισοζυγίου σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη ΣΛΕΕ και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου III της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012.

γ. Το κατ' ελάχιστο αποδεκτό όριο εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ.

δ. Τον τρόπο και τη διαδικασία αναπροσαρμογής των δαπανών, ανάλογα με την πορεία των εσόδων.

2. Ο δημοσιονομικός σχεδιασμός:

α. Δίνει προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής και της οικονομικής σταθερότητας.

β. Είναι ενιαίος και καλύπτει ολόκληρη τη Γενική Κυβέρνηση.

γ. Είναι μεσοπρόθεσμος και βασίζεται σε μεσοπρόθεσμες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις για το έτος προϋπολογισμού και για τα επόμενα τρία τουλάχιστον χρόνια.

δ. Είναι διαφανής, υπό την έννοια ότι το δημοσιονομικό σχέδιο περιλαμβάνει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους που αναφέρονται σε συγκεκριμένη περίοδο.

ε. Υπόκειται σε ανεξάρτητη αξιολόγηση, με την αποτελεσματική και έγκαιρη παρακολούθησή του και με αξιολογήσεις, είτε συμμόρφωσης με τους δημοσιονομικούς κανόνες είτε ενεργοποίησης ρητρών διαφυγής, οι οποίες πραγματοποιούνται από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Άρθρο 35.

Κανόνας δημοσιονομικής θέσης [άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΛ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική.

2. Ο κανόνας της παραγράφου 1 θεωρείται ότι πληρούται αν το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης βρίσκεται στον καθορισμένο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο.

3. Το κατώτερο όριο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου είναι ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης της τάξεως του:

- α) μείον 0,5 τοις εκατό (-0,5%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς ή
- β) μείον 1,0 τοις εκατό (-1%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς, αν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς είναι αισθητά χαμηλότερος της τιμής αναφοράς του 60% και οι κίνδυνοι από την άποψη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών είναι περιορισμένοι.

4. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος αναφέρεται στο Μ.Π.Δ.Σ. και στην εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και ο Υπουργός Οικονομικών εξετάζει το επίπεδό του τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια σύμφωνα με τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

5. Επιτρέπεται η προσωρινή απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 36.

Κανόνας χρέους [άρθρα 5(1)(α) και 6(1)(α) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Όταν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 60% που αναφέρεται στο άρθρο 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 12, η διαφορά σε σχέση με την τιμή αναφοράς πρέπει να μειώνεται, ως κριτήριο αξιολόγησης, κατά ένα εικοστό ετησίως κατά μέσο όρο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) 1467/1997.

Άρθρο 37.

Κανόνας πορείας προσαρμογής [άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

- 1.** Το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να συγκλίνει προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο στο χρονικό πλαίσιο που ορίζεται από το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
- 2.** Κατά τον προσδιορισμό της συμμόρφωσης με τον κανόνα της πορείας προσαρμογής, η πρόοδος προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο αξιολογείται με βάση όσα αναφέρονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
- 3.** Μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 38.

Ενεργοποίηση του διορθωτικού μηχανισμού [άρθρα 6(1)(γ) και 6(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

- 1.** Ο διορθωτικός μηχανισμός συνίσταται στην προετοιμασία και υιοθέτηση του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39.
- 2.** Ο διορθωτικός μηχανισμός ενεργοποιείται όταν παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997. Ο διορθωτικός μηχανισμός δύναται να μην ενεργοποιηθεί:
 - α)** σε περίπτωση που επικρατούν εξαιρετικές περιστάσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και
 - β)** σε περιόδους σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.
- 3.** Ο Υπουργός Οικονομικών ενεργοποιεί το διορθωτικό μηχανισμό, με βάση τα κριτήρια για σημαντικές αποκλίσεις από το δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, που ορίζονται στην παράγραφο 3 του

άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου. Ο διορθωτικός μηχανισμός δύναται να μην ενεργοποιηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2. Σε περίπτωση που ο Υπουργός Οικονομικών δεν ακολουθήσει τη γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου για ενεργοποίηση του διορθωτικού μηχανισμού, ο Υπουργός γνωστοποιεί τους λόγους σε μια σχετική ανοιχτή επιστολή προς τη Βουλή.⁹¹

4. Ο διορθωτικός μηχανισμός ενεργοποιείται αυτομάτως σε περίπτωση που υπάρχει σχετική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.

Άρθρο 39.

Σχέδιο διορθωτικών ενεργειών [άρθρο 6(1)(γ) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Αν ενεργοποιηθεί ο διορθωτικός μηχανισμός του άρθρου 38, ο Υπουργός Οικονομικών, εντός δύο (2) μηνών από την ενεργοποίηση αυτού, καταρτίζει σχέδιο διορθωτικών ενεργειών, το οποίο υποβάλλει στη Βουλή προς ψήφιση, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου. Μια εβδομάδα πριν την υποβολή στη Βουλή, το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών υποβάλλεται στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο και η γνώμη του επ' αυτού συνοδεύει το σχέδιο που υποβάλλεται στη Βουλή. Το σχέδιο αυτό:⁹²

α. Καθορίζει τη διορθωτική περίοδο εντός της οποίας πρέπει να διορθωθούν οι αποκλίσεις.⁹³

β. Καθορίζει ετήσιους στόχους δημοσιονομικών δεικτών που πρέπει να επιτευχθούν προκειμένου να διορθωθούν οι αποκλίσεις, αφού ληφθεί υπόψη ότι μεγαλύτερες αποκλίσεις από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο ή από την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, οδηγούν σε μεγαλύτερες διορθώσεις.⁹⁴

⁹¹[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

⁹²[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

⁹³[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

⁹⁴[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

γ. Καθορίζει την έκταση και το περιεχόμενο των παρεμβάσεων για τα έσοδα και τις δαπάνες που πρέπει να ληφθούν ώστε να διορθωθούν οι αποκλίσεις, καθώς και τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης που αυτές αφορούν. Η ανάλυση των παρεμβάσεων γίνεται μετά από γνωμοδότηση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και κάθε παρέμβαση πρέπει να κοστολογείται. Στις παρεμβάσεις δίνεται προτεραιότητα στις περικοπές δαπανών (με εξαίρεση τις δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους). Στη γνώμη του, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο αξιολογεί κατά πόσο η αναλογία των περικοπών των δαπανών είναι η ενδεδειγμένη και κατά πόσο αυτές είναι ρεαλιστικές και επαρκείς. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο δύναται να προτείνει διαφορετικές παρεμβάσεις και στην περίπτωση αυτή το Συμβούλιο έχει την επιλογή να παρουσιάσει τις απόψεις του στη Βουλή.⁹⁵

2. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών της παραγράφου 1 τηρεί:

α. Τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

β. Οποιοσδήποτε συστάσεις γίνονται προς τη χώρα στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σε σχέση με τη διορθωτική περίοδο και την έκταση των παρεμβάσεων που πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών.

3. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών που υποβάλλεται στη Βουλή σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιλαμβάνει και την επικαιροποίηση του Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό.

Άρθρο 40.

Παρακολούθηση και αναστολή του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών [άρθρο 6(1)(γ) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Μετά την υιοθέτηση του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 και για όσο διαρκεί η διορθωτική περίοδος, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο καταρτίζει και δημοσιεύει δύο φορές το χρόνο έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου.

2. Στην έκθεση προόδου της προηγούμενης παραγράφου αξιολογείται αν η εφαρμογή του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών εξελίσσεται σύμφωνα με τους

⁹⁵[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

στόχους του και αν είναι εφικτή η διόρθωση των σημαντικών αποκλίσεων που εντοπίστηκαν.

3. Κατά τη διάρκεια της διορθωτικής περιόδου που έχει καθοριστεί με το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών της παραγράφου 1 του άρθρου 39, μπορεί να αναστέλλεται η ισχύς του σχεδίου εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Η αναστολή αποφασίζεται κατά τη διαδικασία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 39, μετά από σχετική σύσταση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

4. Μετά την απόφαση αναστολής του σχεδίου της προηγούμενης παραγράφου, ο Υπουργός Οικονομικών αξιολογεί, μετά από σχετική γνώμη του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, σε τακτά χρονικά διαστήματα που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερα των έξι μηνών, αν εξακολουθούν να συντρέχουν οι εξαιρετικές περιστάσεις, αλλά και οι αποκλίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38 και δημοσιοποιεί την αξιολόγησή του στη μόνιμη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

5. Αν, από την ανωτέρω αξιολόγηση, ο Υπουργός Οικονομικών κρίνει ότι οι εξαιρετικές περιστάσεις της παραγράφου 3 έπαψαν να συντρέχουν, υποβάλλει νέο σχέδιο διορθωτικών ενεργειών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39, εκτός αν διαπιστώσει ότι δεν υφίστανται πλέον οι αποκλίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38.

6. Αν ο Υπουργός Οικονομικών δεν αποδέχεται τις συστάσεις του Δημοσιονομικού Συμβουλίου που διατυπώνονται κατά το παρόν άρθρο, ενημερώνει τη μόνιμη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής για τους λόγους της μη αποδοχής.

Άρθρο 41.

Εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου σε περίοδο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής

Όταν στη χώρα εκτελείται πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 472/2013, η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου γίνεται βάσει όσων ορίζει το ως άνω άρθρο 7 και με το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε

συμφωνία με τους θεσμούς που εμπλέκονται στην παρακολούθηση του προγράμματος.⁹⁶

Ειδικότερα:

α. Οι τιμές των μεγεθών των άρθρων 35 έως και 37 που αφορούν οι δημοσιονομικοί κανόνες, καθώς και η πορεία προσαρμογής τους καθορίζονται και η εφαρμογή των οικείων δημοσιονομικών κανόνων γίνεται σύμφωνα με το μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.

β. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39 ενσωματώνεται στο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Άρθρο 42.

Μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις [άρθρα 4(1), 4(5), 4(6) και 9(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Μ.Π.Δ.Σ. και η κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 44 επεξηγηματική του έκθεση, καθώς και ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης που περιλαμβάνονται στην εισηγητική του έκθεση, βασίζονται στις πλέον πιθανές και συνεπείς με την επίτευξη των στόχων ή και σε ακόμα πιο συντηρητικές, μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις.

2. Στην επεξηγηματική έκθεση του Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και στην εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, περιλαμβάνονται συγκρίσεις των μακροοικονομικών και των δημοσιονομικών προβλέψεων στις οποίες βασίζονται το Μ.Π.Δ.Σ. και ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός, με τις πλέον επικαιροποιημένες αντίστοιχες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, κατά περίπτωση, με αυτές άλλων ανεξάρτητων οργάνων. Οι ανωτέρω εκθέσεις περιγράφουν τυχόν σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιλεγμένων μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων και των προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τεκμηριώνοντας, ειδικότερα, αν το επίπεδο ή η

⁹⁶[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

εξέλιξη των εξωγενών μεταβλητών διαφέρουν σημαντικά από τις τιμές που περιέχονται στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. Αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση των μακροοικονομικών προβλέψεων, πάνω στις οποίες βασίζονται το Μ. Π.Δ.Σ. και ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός, είναι η Διεύθυνση Οικονομικού Συντονισμού και Μακροοικονομικών Προβλέψεων του Υπουργείου Οικονομικών. Αντίστοιχα, το ΓΛΚ καταρτίζει τις δημοσιονομικές προβλέψεις.⁹⁷

4. Το Μ.Π.Δ.Σ. και το σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού βασίζονται σε μακροοικονομικές προβλέψεις που αξιολογούνται από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, με σκοπό την υιοθέτησή τους. Η επεξηγηματική έκθεση του Μ.Π.Δ.Σ. και η εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού αναφέρουν αν οι μακροοικονομικές και οι δημοσιονομικές προβλέψεις, πάνω στις οποίες βασίζονται, έχουν υιοθετηθεί από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Άρθρο 43.

Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής [άρθρο 9(2)(α) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Μ.Π.Δ.Σ. περιλαμβάνει:

α. Το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο και την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, όπως ορίζεται στα άρθρα 35 και 37, για τα επόμενα τέσσερα (4) χρόνια.⁹⁸

β. Τους ενδεικτικούς ετήσιους στόχους του ελλείμματος ή του πλεονάσματος της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης για τα επόμενα τέσσερα (4) χρόνια.⁹⁹

⁹⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁹⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁹⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

γ. Τις ποσοτικές επιπτώσεις των προβλεπόμενων δημοσιονομικών και άλλων μέτρων οικονομικής πολιτικής επί του ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης για τα επόμενα τέσσερα (4) χρόνια.¹⁰⁰

δ. Τα ανώτατα όρια για τις δαπάνες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.) που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, για κυλιόμενη περίοδο των επομένων, από τη σύνταξη του Μ.Π.Δ.Σ. τεσσάρων (4) ετών, κάθε φορά, εκ των οποίων τα δύο (2) πρώτα χρόνια είναι δεσμευτικά.¹⁰¹

ε. Τα ανώτατα όρια για συγκεκριμένες δαπάνες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, στην οποία περιλαμβάνεται η φαρμακευτική δαπάνη και τα επιδόματα ασθένειας για κυλιόμενη περίοδο των επομένων από τη σύνταξη του Μ.Π.Δ.Σ., τεσσάρων (4) ετών κάθε φορά, εκ των οποίων τα δύο (2) πρώτα χρόνια είναι δεσμευτικά.¹⁰²

στ. Τον ενδεικτικό στόχο ισοζυγίου του ενοποιημένου κοινωνικού προϋπολογισμού.¹⁰³

ζ. Τους στόχους ισοζυγίου των Α.Δ.Α., των ενοποιημένων προϋπολογισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, για κυλιόμενη περίοδο των επομένων, από τη σύνταξη του Μ.Π.Δ.Σ. τεσσάρων (4) ετών, κάθε φορά, εκ των οποίων τα δύο (2) πρώτα χρόνια είναι δεσμευτικά, οι οποίοι τίθενται στα πλαίσια της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου και της πορείας προσαρμογής προς αυτόν, όπως ορίζεται στα άρθρα 35 και 37 και με τους οποίους είναι συνεπείς οι επιμέρους προϋπολογισμοί των άρθρων 64 και 63 αντίστοιχα.¹⁰⁴

2. Το Μ.Π.Δ.Σ. μπορεί επίσης να καθορίζει δεσμευτικούς στόχους αντί ενδεικτικών στόχων, σχετικά με τους δημοσιονομικούς δείκτες που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 1.

¹⁰⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁰¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁰²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁰³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁰⁴[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Άρθρο 44.

Επεξηγηματική έκθεση του Μ.Π.Δ.Σ. [άρθρα 4(4), 4(5), 7, 9(2)(β), 9(2)(γ), 9(2)(δ), 14(1), 14(2) και 14(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Μ.Π.Δ.Σ. συνοδεύεται από επεξηγηματική έκθεση που περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α. Την περιγραφή και αξιολόγηση των μακροοικονομικών εξελίξεων και προοπτικών, περιλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των τελευταίων δύο ετών και των προβλέψεων του τρέχοντος έτους, του έτους προϋπολογισμού και των τριών επόμενων ετών για τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες. Αυτοί οι δείκτες περιλαμβάνουν το ΑΕΠ και τις κύριες συνιστώσες του, το δείκτη τιμών καταναλωτή, στοιχεία απασχόλησης, ανεργίας και του ισοζυγίου πληρωμών. Η αξιολόγηση των προοπτικών περιλαμβάνει σύγκριση των προβλέψεων με τις πιο πρόσφατες αντίστοιχες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή και άλλων ανεξάρτητων φορέων, καθώς και αξιολόγηση της μεθοδολογίας και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για τις προβλέψεις.

β. Την περιγραφή και αξιολόγηση των δημοσιονομικών εξελίξεων και προβλέψεων σχετικά με τη Γενική Κυβέρνηση και τους υποτομείς της, περιλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των τελευταίων δύο ετών και των προβλέψεων του τρέχοντος έτους, του έτους προϋπολογισμού και των τριών επόμενων ετών, που αναφέρονται σε:

αα. Περιγραφή των κατανομών του προϋπολογισμού περιλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των τελευταίων δύο ετών με αναφορά στα έσοδα, τις δαπάνες, το ισοζύγιο, τη χρηματοδότηση και το χρέος σχετικά με τη Γενική Κυβέρνηση και τον κάθε υποτομέα της.

ββ. Πρόβλεψη, ανά υποτομέα, των εσόδων, των δαπανών, του ισοζυγίου, καθώς και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης, που βασίζεται στην υπόθεση ότι δεν θα υπάρξει μεταβολή στα κύρια μέτρα πολιτικής (βασικό σενάριο), σχετικά με τον ετήσιο προϋπολογισμό και τα τρία επόμενα έτη.

γγ. Πίνακα με τις αναθεωρημένες αποδόσεις των ισχυόντων μέτρων και πίνακα με τα νέα μέτρα που η Κυβέρνηση σχεδιάζει να εισαγάγει στον προσεχή προϋπολογισμό και τις εκτιμήσεις της επίπτωσής τους στο ισοζύγιο και στο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης.

δδ. Πρόβλεψη των εσόδων, των δαπανών, του ισοζυγίου και του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης, με ενσωματωμένες τις επιπτώσεις των κύριων μέτρων πολιτικής, τα οποία η Κυβέρνηση σχεδιάζει σχετικά με τον ετήσιο προϋπολογισμό και κατά τα τρία επόμενα έτη.

εδ. Αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα πολιτικής που αναφέρονται στην υποπερίπτωση δδ', υπό το φως της άμεσης μακροπρόθεσμης επίπτωσής τους στα οικονομικά της Γενικής Κυβέρνησης, είναι πιθανόν να επηρεάσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

στστ. Εκτιμήσεις των αναμενόμενων αποδόσεων των κύριων έργων δημοσίων επενδύσεων, τα οποία έχουν σημαντική δημοσιονομική επίπτωση, με εξαίρεση τις δαπάνες του εξοπλιστικού προγράμματος.

ζζ. Ανάλυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους.

ηη. Περιγραφή των εξελίξεων και των προοπτικών του τρέχοντος Προγράμματος Αποκρατικοποιήσεων.

θθ. Παραδοχές που έγιναν, ιδίως, σχετικά με τον αριθμό των εργαζομένων στο Δημόσιο, των δικαιούχων παροχών και των συνταξιούχων, με τα επιτόκια νέων και υφιστάμενων υποχρεώσεων του Δημοσίου, με τις ελαστικότητες, τα επίπεδα εισπραξιμότητας και φορολογικής συμμόρφωσης αναφορικά με τις κύριες πηγές των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και τα μακροοικονομικά μεγέθη που χρησιμοποιήθηκαν στις προβολές των μισθών, συντάξεων, παροχών, αγορών αγαθών και υπηρεσιών και επενδυτικών δαπανών.

γγ. Την αναφορά των κύριων πηγών κινδύνου για τις δημοσιονομικές προβλέψεις μέσω:

αα. Της ανάλυσης ευαισθησίας των δημοσιονομικών στόχων της Κυβέρνησης και άλλων μεγεθών ως προς τις μεταβολές των κύριων οικονομικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στις προβλέψεις, και

ββ. Της αξιολόγησης των δημοσιονομικών επιπτώσεων των κύριων πηγών δημοσιονομικού κινδύνου, περιλαμβανομένων των εγγυήσεων του Δημοσίου και άλλων ενδεχόμενων υποχρεώσεων.

δδ. Το στόχο για το χρηματικό υπόλοιπο της Γενικής Κυβέρνησης και των υποτομέων της για το έτος προϋπολογισμού και τα επόμενα τρία έτη.

ε. Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δαπανών για τον Κρατικό Προϋπολογισμό, που περιλαμβάνει:

αα. Εκτιμήσεις τακτικών και επενδυτικών δαπανών για κάθε φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και για τις Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, για το έτος προϋπολογισμού και τα τρία (3) επόμενα έτη σε συμφωνία με τα ανώτατα όρια δαπανών ανά φορέα.¹⁰⁵

ββ. Εκτιμήσεις του ποσού των μεταβιβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό προς κάθε υποτομέα, για το έτος προϋπολογισμού και κατά τα τρία επόμενα έτη.

γγ. Ένα περιθώριο προγραμματισμού για την κάλυψη του κόστους μελλοντικών πολιτικών και σφαλμάτων στις προβλέψεις δαπανών για τα τρία έτη μετά το έτος προϋπολογισμού, το οποίο δεν είναι χαμηλότερο από το 1% και υψηλότερο από το 2% των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, με εξαίρεση τα τοκοχρεολύσια, σε ένα δεδομένο οικονομικό έτος.

στ. Τις εκτιμήσεις ακαθάριστων δαπανών, εσόδων και ελλείμματος ή πλεονάσματος των φορέων του Κοινωνικού Προϋπολογισμού για το έτος προϋπολογισμού και τα τρία επόμενα έτη, οι οποίες είναι σύμφωνες με το στόχο του ισοζυγίου του υποτομέα.

ζ. Τις εκτιμήσεις ακαθάριστων δαπανών, εσόδων και ελλείμματος ή πλεονάσματος του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το έτος προϋπολογισμού και κατά τα τρία επόμενα έτη, οι οποίες είναι σύμφωνες με το στόχο του ισοζυγίου του άρθρου 35.

η. Τις εκτιμήσεις της επίπτωσης των φορολογικών δαπανών στα οικονομικά της Γενικής Κυβέρνησης.

θ. Δήλωση του Υπουργού Οικονομικών για τη συμμόρφωση των στόχων και των ανώτατων ορίων που προτείνονται από το Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και των προβλέψεων και των εκτιμήσεων των δημοσιονομικών δεικτών που παρουσιάζονται στην επεξηγηματική έκθεση με τους δημοσιονομικούς κανόνες των άρθρων 35, 36 και 37 και τις γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου του άρθρου 33.

¹⁰⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

ι. Τις εκτιμήσεις ακαθάριστων δαπανών, εσόδων και ελλείμματος ή πλεονάσματος του προϋπολογισμού των Α.Δ.Α., φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς για το έτος προϋπολογισμού και κατά τα τρία (3) επόμενα έτη.¹⁰⁶

2. Η επεξηγηματική έκθεση της παραγράφου 1 είναι σύμφωνη με τους στόχους και τα ανώτατα όρια που προτείνονται από το Μ.Π.Δ.Σ..

3. Αν υπάρχουν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που δεν αποτελούν μέρος του Κρατικού ή των ενοποιημένων Προϋπολογισμών των υποτομέων, η επεξηγηματική έκθεση της παραγράφου 1 προσδιορίζει αυτούς τους φορείς και παρέχει σχετικές πληροφορίες και αναλύσεις της συνολικής τους επίπτωσης στα οικονομικά του Δημοσίου.

Άρθρο 45.

Κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τους σκοπούς της κατάρτισης του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εκδίδει οδηγίες σχετικά με τις διαδικασίες, τις μεθοδολογίες και τους κανόνες για την κατάρτιση προβλέψεων εσόδων, δαπανών και άλλων οικονομικών δεδομένων από τα Υπουργεία, τους λοιπούς εποπτευόμενους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και τις Α.Δ.Α.. Η συλλογή και αποστολή στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους των προβλέψεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης γίνεται μέσω των ΓΔΟΥ των εποπτευόντων Υπουργείων, κατά το πρότυπο της κατάρτισης των ετήσιων προϋπολογισμών και ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους. Για την κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λαμβάνονται υπόψη οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.. Οι Α.Δ.Α. αποστέλλουν τα στοιχεία για τις προβλέψεις των οικονομικών μεγεθών τους στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους. Όταν οι προβλέψεις που υποβάλλονται από Α.Δ.Α. στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δεν είναι συμβατές με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, κατ' αρχήν επιδιώκεται συμφωνία μεταξύ του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Α.Δ.Α. και σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας μέχρι 15 Μαρτίου, οι προβλέψεις διαμορφώνονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ.. Σε κάθε περίπτωση, δημοσιοποιούνται, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου

¹⁰⁶[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Οικονομικών: το επιχειρηματικό τους σχέδιο αν υφίσταται, η αρχική πρόταση των Α.Δ.Α., σύνοψη των βασικών θέσεων των εμπλεκόμενων μερών κατά τη διάρκεια της προσπάθειας επίτευξης συμφωνίας μεταξύ του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Α.Δ.Α. και οι τελικά διαμορφωθείσες προβλέψεις, συνοδευόμενες από έκθεση αιτιολόγησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας.¹⁰⁷

2. Το ΓΛΚ μπορεί να ζητά κάθε απαραίτητη πληροφορία και στοιχείο για την κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης από οποιονδήποτε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.

3. Οι προβλέψεις όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για το Μ.Π.Δ.Σ. συνοδεύονται από έκθεση του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών με αιτιολόγηση κάθε ετήσιας απόκλισης άνω του 5% από τα πραγματοποιηθέντα, κατά την τελευταία χρήση, έσοδα ή τα έξοδα του φορέα για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα ετήσια οικονομικά στοιχεία.

Άρθρο 46.

Ψήφιση του Μ.Π.Δ.Σ.

Το Μ.Π.Δ.Σ. και η επεξηγηματική του έκθεση καταρτίζονται από το ΓΛΚ και υποβάλλονται στο Υπουργικό Συμβούλιο προς έγκριση το αργότερο μέχρι την 25η Απριλίου κάθε έτους. Μετά την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και το αργότερο μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους, ο Υπουργός Οικονομικών δημοσιοποιεί, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, το σχέδιο του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής έκθεσης. Το Μ.Π.Δ.Σ. υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή προς ψήφιση μέχρι το τέλος Μαΐου κάθε έτους.

Άρθρο 47.

Επικαιροποίηση του Μ.Π.Δ.Σ. [άρθρο 11 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Αν οι μακροοικονομικές ή οι δημοσιονομικές προβλέψεις στις οποίες βασίζεται το Μ.Π.Δ.Σ. και η επεξηγηματική του έκθεση χρειάζεται να αναθεωρηθούν, λόγω ιδιαίτερα σημαντικών και απρόβλεπτων μεταβολών σε ουσιώδη στοιχεία αυτού ή στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής

¹⁰⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

προσαρμογής που καθορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 472/2013 κατά τρόπο που επηρεάζει τον προϋπολογισμό που θα υποβληθεί, ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει στη Βουλή, μέχρι την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου κάθε έτους, επικαιροποιημένο Μ.Π.Δ.Σ.. Η ψήφιση από τη Βουλή του επικαιροποιημένου Μ.Π.Δ.Σ. πραγματοποιείται εντός δέκα ημερών από την κατάθεσή του.

2. Η έκθεση του επικαιροποιημένου Μ.Π.Δ.Σ. περιλαμβάνει τουλάχιστον, τη σύγκριση των επικαιροποιημένων στόχων, ανώτατων ορίων, εκτιμήσεων και προβλέψεων που υπόκεινται σε μεταβολές σε σχέση με αυτούς που περιλαμβάνονται στο Μ.Π.Δ.Σ. που ισχύει.

3. Αν μετά την ψήφιση του Μ.Π.Δ.Σ. αλλά πριν την ψήφιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού επέλθει αλλαγή ως προς το πρόσωπο του Πρωθυπουργού, και εφόσον αυτός επιθυμεί να αναθεωρήσει τα δημοσιονομικά σχέδια και τις πολιτικές που καταρτίστηκαν από τον προηγούμενο Πρωθυπουργό, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υποβάλει το συντομότερο δυνατό στη Βουλή προς ψήφιση επικαιροποιημένο Μ.Π.Δ.Σ. με τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 46. Η ψήφιση από τη Βουλή του επικαιροποιημένου Μ.Π.Δ.Σ. πραγματοποιείται εντός δέκα (10) ημερών από την κατάθεσή του.

4. Αν ενεργοποιηθεί ο διορθωτικός μηχανισμός της παραγράφου 1 του άρθρου 38, ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει το συντομότερο δυνατό στη Βουλή προς ψήφιση, με τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 46, επικαιροποιημένο Μ.Π.Δ.Σ., ως μέρος του σχεδίου διορθωτικών ενεργειών που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 39. Η ψήφιση από τη Βουλή του επικαιροποιημένου Μ.Π.Δ.Σ. πραγματοποιείται εντός δέκα (10) ημερών από την κατάθεσή του.

Άρθρο 48.

Δεσμευτικές επιπτώσεις του Μ.Π.Δ.Σ. (άρθρα 10 και 11 της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ)

1. Οι δεσμευτικοί στόχοι και τα ανώτατα όρια που καθορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. τηρούνται κατά την κατάρτιση των ετήσιων και των συμπληρωματικών Κρατικών Προϋπολογισμών, περιλαμβανομένων των ετήσιων προϋπολογισμών των Α.Δ.Α. και των ενοποιημένων ετήσιων προϋπολογισμών των υποτομέων που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση των ετήσιων και των συμπληρωματικών Κρατικών Προϋπολογισμών, καθώς και κατά την κατάρτιση οποιωνδήποτε ετήσιων ή αναθεωρημένων προϋπολογισμών οποιουδήποτε φορέα που ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση.¹⁰⁸

¹⁰⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

2. Ο ετήσιος ή ο συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός, οι ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί των υποτομέων, που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση, καθώς και οι ετήσιοι ή οι αναθεωρημένοι προϋπολογισμοί οποιουδήποτε φορέα ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση, εκτελούνται σε απόλυτη συμμόρφωση προς τα όρια, τους δημοσιονομικούς στόχους και τις προβλέψεις που αναφέρονται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και στις ενδεχόμενες επικαιροποιήσεις του.

3. Αν ο ετήσιος ή ο συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός, καθώς και οι ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί των υποτομέων, που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση ή ο ετήσιος ή ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός οποιουδήποτε φορέα ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση, υπερβαίνουν τους ενδεικτικούς στόχους ή τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. ή βασίζονται σε προβλέψεις εσόδων ή δαπανών που δεν συνάδουν με αυτές του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. ή της επεξηγηματικής του έκθεσης, συνοδεύονται από έκθεση που εξηγεί την αιτία της απόκλισης από τους ενδεικτικούς στόχους, τα ανώτατα όρια ή τις προβλέψεις.

4. Τα δεσμευτικά ανώτατα όρια για τις δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης και για τις δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης του έτους προϋπολογισμού και του επόμενου έτους, που καθορίζονται από το Μ.Π.Δ.Σ., δεν δύνανται να τροποποιηθούν από το επικαιροποιημένο ή το επόμενο Μ.Π.Δ.Σ. που υποβάλλεται στη Βουλή.

5. Αν σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης, δεν τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και δεν προκαλείται απόκλιση από τον καθορισμένο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο, η απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν εφαρμόζεται όταν συντρέχουν, διαζευκτικά, τα ακόλουθα:

α. Οι μακροοικονομικές ή δημοσιονομικές προβλέψεις στις οποίες βασίζεται το Μ.Π.Δ.Σ. που ψηφίστηκε το προηγούμενο έτος χρειάζεται να αλλάξουν στο πλαίσιο ενός προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής που καθορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 472/2013, με τρόπο που επηρεάζει το Μ.Π.Δ.Σ. που πρόκειται να υποβληθεί στο τρέχον έτος.

β. Η επικαιροποίηση του Μ.Π.Δ.Σ. γίνεται λόγω αλλαγής στο πρόσωπο του Πρωθυπουργού, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47.

γ. Επικρατούν εξαιρετικές περιστάσεις ή διανύεται περίοδος εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων κατά την έννοια του άρθρου 14.

6. Όταν η πρόταση του ετήσιου ή του συμπληρωματικού ή του αναθεωρημένου προϋπολογισμού από οποιοδήποτε Υπουργείο ή από οποιονδήποτε άλλον φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν τελεί σε συμφωνία με τους δεσμευτικούς στόχους ή τα ανώτατα όρια του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. ή δεν συνοδεύεται από ικανοποιητικές εξηγήσεις για την αιτία της απόκλισης τότε:

α. Αν υποβληθεί πρόταση από φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους επιστρέφει αυτή την πρόταση προϋπολογισμού στο φορέα ή τροποποιεί την πρόταση του προϋπολογισμού για να αναπροσαρμοσθεί, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ..

β. Αν υποβληθεί πρόταση από οποιονδήποτε άλλο φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, ακολουθείται η διαδικασία των παραγράφων 6 έως 9 του άρθρου 54, για τα σχέδια συνοπτικών προϋπολογισμών, σύμφωνα με τα οποία καταρτίζονται και οι αναλυτικοί προϋπολογισμοί.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΤΗΣΙΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 49.

Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας

Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αφορούν το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Η αρχή αυτή δεν αποτρέπει:

(α) την προετοιμασία των εν λόγω προϋπολογισμών εντός του Μ.Π.Δ.Σ.,

(β) την εκτέλεση συμπληρωματικού ή προσωρινού προϋπολογισμού και

(γ) την ανάληψη και τον έλεγχο πολυετών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων που συνεχίζονται στο επόμενο έτος.

2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας Σύμφωνα με τις αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό.

Τα έσοδα και οι δαπάνες του προϋπολογισμού δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν αντιστοιχούν, όσον αφορά στην Κεντρική Διοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων ή Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού τους, όσον αφορά στα Ν.Π.Ι.Δ., στον προϋπολογισμό τους και υπό τους λογαριασμούς λογιστικής τους (αρχή της ενότητας). Καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει, για μεν την Κεντρική Διοίκηση και τα Ν.Π.Δ.Δ. τις εγκεκριμένες πιστώσεις, για δε τα Ν.Π.Ι.Δ. τον προϋπολογισμό τους (αρχή της καθολικότητας).

Άρθρο 50.

Κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει στόχων και συνολικών ορίων δαπανών Μ.Π.Δ.Σ.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καταρτίζονται σύμφωνα με τους δεσμευτικούς και ενδεικτικούς στόχους και τα ανώτατα όρια δαπανών, όπως κατά περίπτωση τίθενται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ.. Όπου έχουν εφαρμογή τα ανώτατα όρια δαπανών, οι δαπάνες των επιμέρους προϋπολογισμών των φορέων κατανέμονται εντός των ανωτάτων αυτών συνολικών ορίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β´

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Άρθρο 51.

Γενικές αρχές κατάρτισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Όλα τα δημόσια έσοδα και οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης εγγράφονται και εμφανίζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ο Κρατικός

Προϋπολογισμός περιλαμβάνει και το αποθεματικό του άρθρου 59, καθώς και τις εγγυήσεις και τις οιονεί χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο. Η συμμόρφωση με την αρχή της ενότητας και καθολικότητας κατά την κατάρτιση και την έγκριση του Προϋπολογισμού προϋποθέτει την τήρηση των δύο ακόλουθων κανόνων:

α. του μη ειδικού προορισμού των εσόδων, εκτός αν ο προορισμός επιτρέπεται από τον παρόντα νόμο ή από άλλη ειδική διάταξη, και

β. του μη συμψηφισμού των δαπανών με έσοδα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τον παρόντα νόμο ή από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται πριν από τη λήψη τέτοιων αποφάσεων, μετά από γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπό την προϋπόθεση ότι ο διενεργούμενος συμψηφισμός βασίζεται αυστηρά σε ανάγκες λογιστικής τακτοποίησης, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

2. Σύμφωνα με την αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων:

α. Τα έσοδα και οι δαπάνες του Προϋπολογισμού προσδιορίζονται με βάση την προκαθορισμένη αναλυτική κωδικοποιημένη ταξινόμηση που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και επικαιροποιείται σε τακτά διαστήματα (αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού).

β. Οι πιστώσεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για να εκπληρώσουν άλλη ανάγκη από αυτήν που προσδιορίζεται στον Προϋπολογισμό, εκτός αν η ανακατανομή πιστώσεων επιτρέπεται από τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 52.

Περιεχόμενα και δομή του νόμου για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό

1. Ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα που προβλέπεται να εισπραχθούν και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης κάθε οικονομικού έτους. Στον νόμο περιλαμβάνονται συνοπτικοί πίνακες των εξόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων ανά Υπουργείο, Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Περιφερειακή Υπηρεσία Υπουργείου συγκεντρωτικά. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που

προβλέπει την προσάρτηση, κύρωση ή με οποιονδήποτε τρόπο συνδημοσίευση με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, άλλων προϋπολογισμών, πέραν των προβλεπόμενων στο παρόν και το επόμενο άρθρο.¹⁰⁹

2. Ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός που κατατίθεται προς ψήφιση στη Βουλή διακρίνεται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων και περιλαμβάνει:

α. Τις προβλέψεις, για το επόμενο οικονομικό έτος, των εσόδων, αναλυτικά κατά ΚΑΕ, μετά την αφαίρεση των επιστροφών και των εξόδων, όπως ορίζεται στο άρθρο 74, κατά φορέα Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνεται απαραίτητο από τον Υπουργό Οικονομικών.

β. Τα δεσμευτικά ανώτατα όρια των συνολικών δαπανών του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού όπως ορίζονται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ..

Άρθρο 53.

Εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού [άρθρα 4(5), 14(2) και 14(3) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Η εισηγητική έκθεση συνοδεύει το σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α. Αξιολόγηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων για τα τελευταία δύο έτη.

β. Επικαιροποιημένες μακροοικονομικές προβλέψεις για το επόμενο οικονομικό έτος και επεξήγηση των βασικών παραδοχών και των μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται για τις μακροοικονομικές προβλέψεις.

γ. Μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και την πορεία προσαρμογής προς αυτούς για το επόμενο οικονομικό έτος, όπως ορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ..

δ. Σχέδιο διορθωτικών ενεργειών που εκπονείται σύμφωνα με το άρθρο 39, όταν αυτό τίθεται σε ισχύ.

¹⁰⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ε. Επικαιροποιημένες προβλέψεις για τα έσοδα και τις δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης για κάθε υποτομέα για το επόμενο οικονομικό έτος, περιλαμβάνοντας τα κύρια μέτρα πολιτικής που η Κυβέρνηση προτίθεται να λάβει σχετικά με την εκτέλεση του ετήσιου προϋπολογισμού.

στ. Περιγραφή της οικονομικής και δημοσιονομικής στρατηγικής της Κυβέρνησης.

ζ. Περιγραφή των βασικών δημοσιονομικών και άλλων μέτρων που πρόκειται να ληφθούν σε κάθε υποτομέα κατά το επόμενο οικονομικό έτος, σε σύγκριση με τις σχετικές κατευθύνσεις που δόθηκαν με βάση το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκτιμήσεις των μεμονωμένων και συνολικών τους επιπτώσεων στα οικονομικά της Γενικής Κυβέρνησης.

η. Ανάλυση σχετικά με τα έσοδα και τις δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης για το επόμενο οικονομικό έτος, η οποία παρουσιάζεται για τους επιμέρους τομείς πολιτικής και, ειδικότερα, σε σχέση με τα ανάλογα δημοσιονομικά αποτελέσματα του παρελθόντος.

θ. Κατάσταση του ύψους του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης και της Γενικής Κυβέρνησης, πίνακα εξέλιξης του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης, πίνακα δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και πίνακες των καταπτώσεων των κρατικών εγγυήσεων και του ανεξόφλητου υπολοίπου των κρατικών εγγυήσεων.

ι. Επεξήγηση των βασικών παραδοχών και μεθοδολογιών που χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις των δημοσιονομικών μεταβλητών που αναφέρονται στην περίπτωση ε'.

ια. Αξιολόγηση των επιπτώσεων από τις βασικές πηγές δημοσιονομικού κινδύνου, περιλαμβανομένων των κρατικών εγγυήσεων και άλλων ενδεχόμενων υποχρεώσεων.

ιβ. Το δεσμευτικό ανώτατο όριο καθαρού δανεισμού που ο Υπουργός Οικονομικών δύναται, κατ' εξουσιοδότηση της Βουλής, να αναλάβει για το κράτος κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους.

ιγ. Ανώτατο όριο για τις εγγυήσεις που δύναται ο Υπουργός Οικονομικών να χορηγήσει εκ μέρους του κράτους κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους.

ιδ. Πίνακα του ενοποιημένου ετήσιου Κοινωνικού Προϋπολογισμού που περιέχει προβλέψεις για το επόμενο οικονομικό έτος για τα κάτωθι δημοσιονομικά μεγέθη του υποτομέα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης ως εξής:

αα. ακαθάριστα έσοδα επιμερισμένα σε ίδιους πόρους και μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό,

ββ. ακαθάριστες δαπάνες κατανεμημένες στις κύριες οικονομικές κατηγορίες,

γγ. συνολικό πλεόνασμα ή έλλειμμα,

δδ. πηγές χρηματοδότησης,

εε. συνοπτικό ισολογισμό χρηματοοικονομικού ενεργητικού και παθητικού και

στστ. σύνολο δανειακών υποχρεώσεων.

ιε. Πίνακα του ενοποιημένου ετήσιου Προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που περιλαμβάνει τις προβλέψεις για το επόμενο οικονομικό έτος των ακόλουθων δημοσιονομικών μεγεθών του υποτομέα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ως εξής:

αα. ακαθάριστα έσοδα επιμερισμένα σε ίδιους πόρους, χρηματοδότηση και μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.),

ββ. ακαθάριστες δαπάνες κατανεμημένες στις βασικές οικονομικές κατηγορίες,

γγ. συνολικό πλεόνασμα ή έλλειμμα,

δδ. πηγές χρηματοδότησης,

εε. συνοπτικό ισολογισμό χρηματοοικονομικού ενεργητικού και παθητικού και

στστ. το σύνολο των δανειακών υποχρεώσεων.

ιστ. Πίνακα του ενοποιημένου ετήσιου προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που περιλαμβάνει τις προβλέψεις για το επόμενο οικονομικό έτος για τα κάτωθι δημοσιονομικά μεγέθη των λοιπών φορέων που συνιστούν μέρος της Γενικής Κυβέρνησης, και δεν καλύπτονται από τον

Κρατικό Προϋπολογισμό, τον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό ή τον ενοποιημένο ετήσιο Προϋπολογισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως εξής:

αα. ακαθάριστα έσοδα επιμερισμένα σε ίδιους πόρους και μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό,

ββ. ακαθάριστες δαπάνες κατανεμημένες στις βασικές οικονομικές κατηγορίες,

γγ. συνολικό πλεόνασμα ή έλλειμμα,

δδ. πηγές χρηματοδότησης,

εε. συνοπτικό ισολογισμό χρηματοοικονομικού ενεργητικού και παθητικού και

στστ. σύνολο των δανειακών υποχρεώσεων.

ιζ. Κατάσταση των μετοχικών τίτλων που διακρατούνται από την Κεντρική Διοίκηση.

ιη. Οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που κρίνεται σκόπιμο, από τον Υπουργό Οικονομικών, να περιληφθεί προς ενημέρωση της Βουλής.

Άρθρο 54.

Διαδικασία κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των ενοποιημένων προϋπολογισμών των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης [άρθρο 13(2) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, με εξαίρεση τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και των νομικών τους προσώπων, δύνανται να τίθενται ειδικές προθεσμίες με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών.

2. Μέχρι την 31η Μαΐου κάθε έτους, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εκδίδει εγκυκλίους που ορίζουν τους κανόνες, τις παραδοχές, τις μεθοδολογίες και τις διαδικασίες για την κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού και το περιεχόμενο του σχεδίου των συνοπτικών προϋπολογισμών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Οι προβλέψεις του προϋπολογισμού αναφορικά με τις δαπάνες κάθε Υπουργείου και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων πρέπει να είναι συνεπείς με τα δεσμευτικά

ανώτατα όρια του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ.. Οι λοιπές δημοσιονομικές προβλέψεις του προϋπολογισμού των ανωτέρω και των λοιπών φορέων είναι συνεπείς με τους στόχους, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και τα ανώτατα όρια του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ.. Σε περίπτωση διαφορετικού ύψους προβλέψεων, αιτιολογείται επαρκώς η απόκλιση.

3. Όταν απαιτείται, τα εποπτεύοντα Υπουργεία εκδίδουν εντός δέκα (10) ημερών από την αποστολή των εγκυκλίων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, εγκυκλίους που προσδιορίζουν τις λεπτομέρειες των κανόνων, παραδοχών, μεθοδολογιών και διαδικασιών σε σχέση με την κατάρτιση των ετήσιων προϋπολογισμών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

4. Οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, με ευθύνη του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, υποβάλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι την 31η Ιουλίου κάθε έτους, σχέδιο προϋπολογισμού. Οι Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση υποβάλλουν το σχέδιο προϋπολογισμού απ' ευθείας στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι την 31η Ιουλίου κάθε έτους. Το σχέδιο του προϋπολογισμού που υποβάλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, πρέπει να είναι συμβατό με τα μεγέθη που έχουν περιληφθεί στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ., όπως διαμορφώθηκαν κατά τη διαδικασία του άρθρου 45 ή με εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που εκδόθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος.¹¹⁰

5. Κάθε ένας από τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης προετοιμάζει και υποβάλλει στη ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου, σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού του για το επόμενο έτος μέχρι την 31 η Ιουλίου. Το περιεχόμενο του σχεδίου του συνοπτικού αλλά και του αναλυτικού προϋπολογισμού προσδιορίζεται με εγκυκλίους που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με την παράγραφο 2. Οι Ανεξάρτητες Αρχές οι οποίες δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, υποβάλλουν το σχέδιο συνοπτικού προϋπολογισμού τους στο ΓΛΚ μέχρι την 31η Ιουλίου, κατά παρέκκλιση ειδικών διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία τους.¹¹¹

6. Όταν το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού που υποβάλλεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5, δεν είναι συμβατό με το δεσμευτικό στόχο, το

¹¹⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹¹¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

επιδιωκόμενο αποτέλεσμα ή το ανώτατο όριο του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. ή με εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ή του αντίστοιχου εποπτεύοντος Υπουργείου που εκδόθηκαν, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 ή 3, η ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου παρέχει οδηγίες για τη διόρθωση του σχεδίου του συνοπτικού προϋπολογισμού και το επιστρέφει στον εποπτευόμενο φορέα Γενικής Κυβέρνησης, πλην Α.Δ. Α., μαζί με τις οδηγίες.¹¹²

7. Ακολουθώντας, ο φορέας της Γενικής Κυβέρνησης διορθώνει, σύμφωνα με τις οδηγίες της προηγούμενης παραγράφου, και υποβάλλει αναθεωρημένο σχέδιο στη ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στις οδηγίες.

8. Όταν το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού ή η αναθεωρημένη του έκδοση υποβάλλεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5 ή 7, και είναι σύμφωνο με τους δεσμευτικούς στόχους, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και τα ανώτατα όρια του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ. και με τις εγκυκλίους που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3, η ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου το αποστέλλει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου και ενημερώνει το φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.

9. Αν το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους διαπιστώσει ότι τα συνολικά μεγέθη ανά υποτομέα των εποπτευόμενων φορέων ενός Υπουργείου αποκλίνουν από τους στόχους και τα ανώτατα όρια δαπανών που έχουν τεθεί, επιστρέφει τα σχέδια των συνοπτικών προϋπολογισμών των φορέων στη ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου, για την επανάληψη εντός δέκα (10) ημερών των διαδικασιών των παραγράφων 6, 7 και 8 του παρόντος, για να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις. Με την εξαίρεση του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου («Δημοσιονομικό Συμβούλιο»), αν το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους διαπιστώσει ότι τα σχέδια των συνοπτικών προϋπολογισμών που υποβάλλονται από τις Α.Δ.Α. στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σύμφωνα με την παράγραφο 5, δεν είναι συμβατά με το δεσμευτικό στόχο ή το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ., όπως αυτό διαμορφώθηκε κατά τη διαδικασία του άρθρου 45 ή με εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που εκδόθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 2, κατ' αρχήν επιδιώκεται συμφωνία μεταξύ του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Α.Δ.Α. και σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου, ο συνοπτικός προϋπολογισμός διαμορφώνεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και χρησιμοποιείται, σύμφωνα με την επόμενη

¹¹²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

παράγραφο, για την κατάρτιση των ενοποιημένων προϋπολογισμών, οι οποίοι υποβάλλονται στη Βουλή ως μέρος της εισηγητικής έκθεσης του άρθρου 53.¹¹³

10. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καταρτίζει, με βάση τους διαμορφωθέντες προϋπολογισμούς, τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και τον ενοποιημένο ετήσιο Προϋπολογισμό των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην του ενοποιημένου ετήσιου Προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος υποβάλλεται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους από τον Υπουργό Εσωτερικών.¹¹⁴

11. Με την επιφύλαξη των προηγούμενων παραγράφων, όταν το Μ.Π.Δ.Σ. έχει ή πρόκειται να επικαιροποιηθεί, σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 3 ή 4 του άρθρου 47 ή απαιτείται διαρθρωτική μεταρρύθμιση των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο πλαίσιο του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 472/2013, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δύναται, σε συνεννόηση με το εποπτεύον Υπουργείο, να αναπροσαρμόσει τυχόν προθεσμίες που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, να ζητήσει την αναθεώρηση του σχεδίου προϋπολογισμού που υποβλήθηκε.

12. Όλα τα σχέδια προϋπολογισμού των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και τα συνοπτικά σχέδια προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης συνοδεύονται από έκθεση του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών με αιτιολόγηση κάθε ετήσιας απόκλισης άνω του 5% από τα πραγματοποιηθέντα, κατά την τελευταία χρήση, έσοδα ή έξοδα του φορέα για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα ετήσια οικονομικά στοιχεία.

Άρθρο 55.

Κατηγορίες πιστώσεων και δημοσιονομικής ταξινόμησης

1. Πίστωση είναι το ποσό που ψηφίζεται από τη Βουλή και εγγράφεται στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης δαπάνης κατά μείζονα κατηγορία σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα, η οποία περιλαμβάνεται σε ειδικούς πίνακες που συνυποβάλλονται κατά την κατάθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και η οποία κατανέμεται στη συνέχεια από τους φορείς σε αναλυτικό επίπεδο. Ειδικά για τον Προϋπολογισμό

¹¹³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹¹⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2019, οι πιστώσεις ψηφίζονται συγκεντρωτικά στη μείζονα κατηγορία «πιστώσεις υπό κατανομή», σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα. Μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού, οι πιστώσεις κατανέμονται, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παραγράφου 2.¹¹⁵

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι μείζονες κατηγορίες δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα αρμόδια όργανα, η διαδικασία και η προθεσμία κατανομής των αναλυτικών πιστώσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.¹¹⁶

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.¹¹⁷

Άρθρο 56.

Κατάρτιση προϋπολογισμού προγραμμάτων

1. Με την επιφύλαξη των αρχών που διέπουν την κατάρτιση του προϋπολογισμού και του πλαισίου που ορίζεται από τον παρόντα νόμο και κατά παρέκκλιση των ρυθμίσεων του άρθρου 55 παράγραφος 1, ο Κρατικός Προϋπολογισμός δύναται να διαρθρωθεί κατά προγράμματα που περιλαμβάνουν στοιχεία δαπανών τα οποία αντιστοιχούν σε σύνολο μέτρων που συμβάλλουν, με διαρθρωμένο και συμπληρωματικό τρόπο, στην επίτευξη ενός ή περισσοτέρων συγκεκριμένων στόχων και αφορούν μία ή περισσότερες δημόσιες πολιτικές. Η κατάρτιση του Προϋπολογισμού κατά προγράμματα, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, βασίζεται κυρίως στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων του κράτους και προϋποθέτει ένα αξιόπιστο και λειτουργικό σύστημα μέτρησης της αποτελεσματικότητας.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο προσδιορισμός ομάδων προγραμμάτων και οποιαδήποτε άλλα θέματα που απαιτούνται για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού που είναι διαρθρωμένος κατά προγράμματα.

¹¹⁵[Τροποποίηση 4583/2018, Άρθρο 99](#)

¹¹⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹¹⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 57.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

- 1.** Τα θέματα προϋπολογισμού του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) διέπονται από τον παρόντα νόμο και τις λοιπές κείμενες ειδικές διατάξεις.
- 2.** Οι αναγκαίες πιστώσεις για την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα του Κρατικού Προϋπολογισμού και δύνανται να μεταβιβάζονται με επιτροπικά εντάλματα.
- 3.** Ο ειδικός πίνακας των δαπανών για έργα δημοσίων επενδύσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, περιλαμβάνει και τις πιστώσεις για την εκτέλεση έργων δημοσίων επενδύσεων η αξία των οποίων καταβάλλεται από τρίτους.
- 4.** Οι αναγκαίες πιστώσεις για την εκτέλεση του ΠΔΕ εγγράφονται σε Συλλογικές Αποφάσεις (ΣΑ) Φορέων άσκησης πολιτικής επενδύσεων.

Άρθρο 58.

Διαδικασία για την ψήφιση του Κρατικού Προϋπολογισμού [άρθρο 14(3) της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

- 1.** Την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου κάθε έτους, ο Υπουργός Οικονομικών καταθέτει στη Βουλή περιληπτική εισηγητική έκθεση του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού. Η περιληπτική εισηγητική έκθεση του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών.
- 2.** Οι μακροοικονομικές προβλέψεις που περιλαμβάνονται στην περιληπτική εισηγητική έκθεση του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, αξιολογούνται εγκαίρως από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διαδικασίες και το χρονοδιάγραμμα που ορίζονται στο μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και του Υπουργείου Οικονομικών. Η υιοθέτηση των μακροοικονομικών προβλέψεων ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Συμβουλίου. Η διαπίστωση από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο ότι η περιληπτική εισηγητική έκθεση του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού συμμορφώνεται με τα όρια που προβλέπονται στο Δημοσιονομικό Σύμφωνο του άρθρου τρίτου του ν. 4063/2012 αποτελεί

προϋπόθεση για την κατάθεση του προσχεδίου, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1.¹¹⁸

3. Ο Υπουργός Οικονομικών εισάγει στη Βουλή το σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού και την εισηγητική του έκθεση τουλάχιστον σαράντα (40) ημέρες πριν την έναρξη του οικονομικού έτους το οποίο αφορά.

4. Με την κατάθεση του σχεδίου νόμου του Κρατικού Προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 3, κατατίθενται στη Βουλή από τον Υπουργό Οικονομικών και οι παρακάτω δηλώσεις και αναφορές:

α. Οι αναλυτικές εκθέσεις των Γενικών Διευθυντών, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 75 και την παράγραφο 4 του άρθρου 76, καθώς και έκθεση του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας στην οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα της αξιοποίησης της περιουσίας του Δημοσίου.¹¹⁹

β. Δήλωση Συμμόρφωσης του Υπουργού Οικονομικών, ότι οι ετήσιοι προϋπολογισμοί των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης είναι συμβατοί με το Μ.Π.Δ.Σ. ή την τυχόν επικαιροποίησή του, για το αντίστοιχο οικονομικό έτος. Ειδικότερα, με τη δήλωση συμμόρφωσης προσδιορίζεται κατά πόσο η κατάρτιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, του ενοποιημένου ετήσιου Κοινωνικού Προϋπολογισμού και των ενοποιημένων ετήσιων Προϋπολογισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων είναι σύμφωνη με το Μ.Π.Δ.Σ. ή με τυχόν επικαιροποίησή του, που εγκρίθηκε για το αντίστοιχο οικονομικό έτος. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει πλήρης συμφωνία με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ., ο Υπουργός Οικονομικών δηλώνει εγγράφως τις τυχόν αποκλίσεις, αιτιολογώντας αυτές λεπτομερώς, καθώς και τις παρεμβάσεις που προβλέπονται για τη διόρθωση αυτών των αποκλίσεων.

γ. Δήλωση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία επιβεβαιώνεται ότι όλες οι προβλέψεις που έχουν περιληφθεί στο σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και την εισηγητική έκθεση, ανταποκρίνονται στο βαθμό που είναι ευλόγως και πρακτικώς δυνατό, σε πραγματικά στοιχεία και κόστη όλων των δηλούμενων πολιτικών της Κυβέρνησης και όλων των άλλων περιστάσεων που ενδέχεται να επηρεάσουν τις δημοσιονομικές προοπτικές.

5. Με την ψήφιση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, οι πιστώσεις που αφορούν στις δαπάνες ανά φορέα Κεντρικής Διοίκησης και μείζονες

¹¹⁸[Τροποποίηση 4472/2017, Άρθρο 66](#)

¹¹⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

κατηγορίες, καθίστανται δεσμευτικές. Οι ανωτέρω πιστώσεις συνιστούν τα ανώτατα όρια δαπανών για το οικονομικό έτος που αφορά ο προϋπολογισμός και δεν μεταφέρονται στο επόμενο έτος. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 59 και των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 60, καμία άλλη δαπάνη δεν μπορεί να δεσμευθεί ή να καταβληθεί πέραν των ποσών που έχουν εγγραφεί για αυτή στον ετήσιο Προϋπολογισμό ή τους σχετικούς συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς.

Άρθρο 59.

Αποθεματικό Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών εγγράφεται ειδική πίστωση, ως αποθεματικό, ποσού όχι μικρότερου από 1% και όχι μεγαλύτερου από 2% των συνολικών δαπανών του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, με εξαίρεση τα τοκοχρεολύσια.

2. Το αποθεματικό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά το χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Το αποθεματικό πρέπει να χρησιμοποιείται κατά προτεραιότητα στην περίπτωση που προτείνονται παρεμβάσεις όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 39.¹²⁰

3. Η χορήγηση πίστωσης από το αποθεματικό πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου διατάκτη. Η πρόταση του διατάκτη διατυπώνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του και περιλαμβάνει:

α. λεπτομερή αναφορά στους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη χρήση της πίστωσης του αποθεματικού και

β. επιβεβαίωση της αδυναμίας αντιμετώπισης της ανάγκης της δαπάνης δια της ανακατανομής πιστώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 71.

4. Για την παρακολούθηση του αποθεματικού ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζει κάθε τρίμηνο στη Βουλή κατάσταση με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που ενισχύθηκαν από το αποθεματικό, τους λόγους που οδήγησαν στην ενίσχυση αυτή, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις

¹²⁰[Τροποποίηση 4336/2015, Άρθρο 2](#)

παραγράφους 2 και 3, καθώς και το υπόλοιπο του αποθεματικού που απομένει. Η κατάσταση αυτή κοινοποιείται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

5. Το χορηγούμενο από το αποθεματικό ποσό χρησιμοποιείται από τον αρμόδιο φορέα, εντός του οικονομικού έτους και αποκλειστικά για την κάλυψη της δαπάνης για την οποία χορηγήθηκε.

6. Από τις εγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να μεταφέρει σε ειδικό κωδικό του προϋπολογισμού μέρος αυτών, που δεν υπερβαίνει το 5% του συνολικού του προϋπολογισμού, με εξαίρεση τις πιστώσεις μισθοδοσίας. Οι εν λόγω πιστώσεις χρησιμοποιούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και μετά από πρόταση του αρμόδιου διατάκτη για την αντιμετώπιση δαπανών που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν.

7. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να μεταφέρεται μέρος ή το σύνολο των εγκεκριμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού φορέα της Κεντρικής Διοίκησης είτε στο τακτικό αποθεματικό είτε σε ειδικό κωδικό του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, σε περίπτωση που εκλείψει ο λόγος για τον οποίο έχουν προβλεφθεί οι πιστώσεις αυτές. Οι εν λόγω πιστώσεις χρησιμοποιούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για την αντιμετώπιση αναγκών που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν.¹²¹

Άρθρο 60.

Ψήφιση συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υποβάλει στη Βουλή, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, πρόταση τροποποίησης των πιστώσεων του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού με συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

2. Ο Υπουργός Οικονομικών υποχρεούται να υποβάλει στη Βουλή συμπληρωματικό προϋπολογισμό στη διάρκεια του οικονομικού έτους, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 71, εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Αν η τριμηνιαία έκθεση εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού που υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών καταδεικνύει ότι η Κεντρική

¹²¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Διοίκηση ενδέχεται να υπερβεί το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών που εγκρίθηκε από τη Βουλή για το εν λόγω οικονομικό έτος.

β. Αν το αποθεματικό του προϋπολογισμού έχει δεσμευθεί στο σύνολό του και αναμένεται να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι για την κάλυψη απρόβλεπτων δαπανών πριν το τέλος του οικονομικού έτους.

γ. Αν για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν άλλες μεταφορές ή ανακατανομές με την εφαρμογή των κανόνων μεταφοράς πιστώσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 71 ή με τη χρήση του αποθεματικού του Κρατικού Προϋπολογισμού.

δ. Αν προκύψουν μείζονες αλλαγές στη σύνθεση του προϋπολογισμού, καθώς οικονομικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις απαιτούν σημαντική μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

3. Το περιεχόμενο και η διάρθρωση, καθώς και οι διαδικασίες κατάρτισης του συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού μπορούν να διαφοροποιούνται από εκείνα του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού.

4. Κατά παρέκκλιση των προηγούμενων παραγράφων, όταν οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό, δύναται να εγγραφούν και να αναληφθούν πρόσθετες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους στον Κρατικό Προϋπολογισμό, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, χωρίς την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού από τη Βουλή.

5. Κατά παρέκκλιση των προηγούμενων παραγράφων, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να εγκρίνει δαπάνες που υπερβαίνουν τα ποσά των πιστώσεων και προκύπτουν από υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες, καθώς και από δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και άλλες δαπάνες που προκύπτουν εκτάκτως και δημιουργούν υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία της έγκρισης δαπανών του προηγούμενου εδαφίου, ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει έκθεση στη Βουλή για τις εγκεκριθείσες δαπάνες.

Άρθρο 61.

Προσωρινή διαχείριση εσόδων και δαπανών

1. Αν ο Κρατικός Προϋπολογισμός δεν είναι δυνατόν να ψηφιστεί λόγω της λήξης της θητείας της Βουλής, ο Προϋπολογισμός του οικονομικού έτους που

έληξε ή λήγει παρατείνεται κατά τέσσερις (4) μήνες, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Κατά την περίοδο της προσωρινής διαχείρισης των εσόδων και των δαπανών δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου, δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση δαπανών που σχετίζονται με την παροχή νέων ή την επέκταση υφιστάμενων υπηρεσιών από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΛΟΙΠΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 62.

Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν. Π.Δ.Δ. και κατηγορίες δημοσιονομικής ταξινόμησης¹²²

1. Κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών Ν. Π.Δ.Δ., εφαρμόζεται η αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων της παρ. 2 του άρθρου 51, καθώς και οι γενικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 49.¹²³

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και των δαπανών των προϋπολογισμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ανεξαρτήτως εάν ανήκουν ή όχι στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.¹²⁴

Άρθρο 63.

Έγκριση του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης πλην Ο.Τ.Α. [άρθρο 13(2) της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. α. Οι αναλυτικοί προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην Ο.Τ.Α. και Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση

¹²²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹²³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹²⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ως ειδικοί φορείς, υιοθετούνται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του φορέα και εγκρίνονται από τον εποπτεύοντα Υπουργό έως την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου από το έτος προϋπολογισμού, μετά από εισήγηση του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών και είναι συνεπείς με το σχέδιο του συνοπτικού προϋπολογισμού που έχει ήδη υποβληθεί, κατά την ολοκλήρωση των διαδικασιών του άρθρου 54. Ειδικότερα, οι προϋπολογισμοί των φορέων του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005 (Α΄ 314), εφόσον υπερβαίνουν το όριο που τίθεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, εγκρίνονται με κοινή απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, έως και την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου από το έτος του προϋπολογισμού και είναι συνεπείς με το σχέδιο του προϋπολογισμού που έχει ήδη υποβληθεί, κατά την ολοκλήρωση των διαδικασιών του άρθρου 54. Μέχρι την έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, ισχύει το όριο που έχει καθορισθεί με την απόφαση που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 147.¹²⁵

β. Οι αναλυτικοί προϋπολογισμοί των Α.Δ.Α. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης αλλά δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, υιοθετούνται και εγκρίνονται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του φορέα έως την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου από το έτος προϋπολογισμού, μετά από εισήγηση του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών και είναι συνεπείς με το συνοπτικό προϋπολογισμό, όπως αυτός διαμορφώθηκε κατά την ολοκλήρωση των διαδικασιών του άρθρου 54.¹²⁶

2. Το αρμόδιο όργανο διοίκησης των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δεν υιοθετεί και το εποπτεύον Υπουργείο δεν εγκρίνει τους προϋπολογισμούς των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, παρά μόνον αν είναι συνεπείς με τα σχέδια των συνοπτικών προϋπολογισμών που διαμορφώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 54 και συμμορφώνονται με τους δεσμευτικούς στόχους, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και τα ανώτατα όρια δαπανών που ορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και με τις εγκυκλίους που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 54.¹²⁷

¹²⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹²⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹²⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Ειδικότερα, το αρμόδιο όργανο διοίκησης των Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς δεν υιοθετεί και δεν εγκρίνει τους προϋπολογισμούς, παρά μόνον αν είναι συνεπείς με τους συνοπτικούς προϋπολογισμούς όπως αυτοί διαμορφώθηκαν κατά την ολοκλήρωση των διαδικασιών του άρθρου 54 και συμμορφώνονται με τους δεσμευτικούς στόχους και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα που ορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ., καθώς και με τις εγκυκλίους που εκδίδονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 54. Σε περίπτωση που ο Υπουργός Οικονομικών διαπιστώσει την υιοθέτηση ή έγκριση προϋπολογισμού που δεν πληροί τις προϋποθέσεις της παρούσας παραγράφου, μπορεί με απόφασή του να εκδίδει εντολή μη εκτέλεσης του προϋπολογισμού.¹²⁸

3. Όταν το ποσό των μεταβιβάσεων ή των επιχορηγήσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό προς φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, που περιγράφεται στο σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού, έχει μεταβληθεί στον τελικά ψηφισθέντα από τη Βουλή Κρατικό Προϋπολογισμό, ο εν λόγω φορέας της Γενικής Κυβέρνησης προχωρεί στην αναγκαία προσαρμογή του προϋπολογισμού του πριν την έγκριση αυτού σύμφωνα με την παράγραφο 1.¹²⁹

4. α. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών προσδιορίζονται συγκεκριμένοι αντικειμενικοί λόγοι και εξωγενείς παράγοντες για τους οποίους μπορεί να αναθεωρούνται οι ετήσιοι προϋπολογισμοί των φορέων του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005 (Α΄ 314), η διαδικασία αναθεώρησής τους, οι περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να επιτρέπεται χρήση ταμειακών διαθεσίμων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης. Στην περίπτωση κατά την οποία η διοίκηση κάποιου από τους φορείς του προηγούμενου εδαφίου διαπιστώσει αδυναμία εκτέλεσης του ετήσιου εγκεκριμένου προϋπολογισμού, που οφείλεται αποκλειστικά σε κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στην απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, οφείλει να υποβάλει στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου αίτημα αναθεώρησης αυτού, συνοδευόμενο από σχετική τεκμηριωμένη έκθεση για την αναγκαιότητα και τους λόγους αναθεώρησης. Οι αναθεωρημένοι προϋπολογισμοί εγκρίνονται από τον εποπτεύοντα Υπουργό, μετά από εισήγηση του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών και κοινοποιούνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Ειδικότερα, εφόσον οι αναθεωρημένοι προϋπολογισμοί υπερβαίνουν το όριο που τίθεται με την απόφαση της παραγράφου 1, εγκρίνονται με κοινή

¹²⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹²⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

υπουργική απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού, μετά από εισήγηση του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών, και του Υπουργού Οικονομικών, εφόσον το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κρίνει το αίτημα αναθεώρησης βάσιμο και επαρκώς αιτιολογημένο, και αφού έχει προηγουμένως ελέγξει ότι, σε επίπεδο συνόλου φορέων του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/ 2005 που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, τηρούνται οι δημοσιονομικοί στόχοι του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ..¹³⁰

β. Οι εγκεκριμένοι αναλυτικοί προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην Ο.Τ.Α., συμπεριλαμβανομένων και των Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς μπορεί να αναμορφώνονται κατά τη διάρκεια του έτους, εφόσον τηρείται το αρχικά εγκεκριμένο δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Οι αναμορφωμένοι προϋπολογισμοί εγκρίνονται από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων.¹³¹

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προσδιορίζονται οι λόγοι για τους οποίους μπορεί κατ' εξαίρεση να αναμορφώνονται οι εγκεκριμένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί και να τροποποιείται το αρχικά εγκεκριμένο δημοσιονομικό αποτέλεσμα, οι περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης.¹³²

5. Αν ο προϋπολογισμός φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, πλην Ο.Τ.Α., δεν εγκριθεί μέχρι την έναρξη του οικονομικού έτους, το εποπτεύον Υπουργείο, ή το αρμόδιο όργανο διοίκησης όταν πρόκειται για Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, γνωστοποιεί τους λόγους στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Μέχρι την έγκριση του προϋπολογισμού από το εποπτεύον Υπουργείο, ή από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του φορέα όταν πρόκειται για Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, ο εν λόγω φορέας της Γενικής Κυβέρνησης μπορεί να προβεί σε δαπάνες που ανέρχονται στο 40% των, ανά Κωδικό Αριθμό Εξόδου (Κ.Α.Ε.) προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ. ή ανά αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής προκειμένου περί Ν.Π.Ι.Δ., πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους και μόνο για περίοδο μέχρι τρεις (3) μήνες. Μετά την

¹³⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹³¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹³²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

περίοδο των τριών (3) μηνών, όλες οι δαπάνες πλην των πληρωμών συντάξεων, αποδοχών προσωπικού και απόδοσης των επ' αυτών κρατήσεων, δεν θεωρούνται νόμιμες.¹³³

Άρθρο 64.

Κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. - Ειδικό Αποθεματικό¹³⁴

1. Κατά την κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013 , λαμβάνεται μέριμνα ώστε να εντάσσονται στο συνολικό πλαίσιο επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου ή της πορείας προσαρμογής προς αυτόν. Η διαδικασία της κατάρτισης αρχίζει με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους και με την οποία παρέχονται, μεταξύ άλλων, οδηγίες για την κατάρτιση των προϋπολογισμών. Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου αυτοί να είναι σύμφωνοι με τις γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 33 και να καταστούν ρεαλιστικοί. Επίσης, το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις των εσόδων που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. στον προϋπολογισμό τους και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την κατάρτιση προϋπολογισμών που είναι τουλάχιστον ισοσκελισμένοι.¹³⁵

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, δύναται να προβλέπεται για κάθε οικονομικό έτος η εγγραφή πίστωσης ειδικού αποθεματικού στους προϋπολογισμούς των δήμων και των περιφερειών, ως ποσοστό επί του συνόλου των τακτικών εσόδων τους. Από το αποθεματικό αυτό δεν μεταφέρονται πιστώσεις για ενίσχυση άλλων πιστώσεων εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό ή για εγγραφή νέων που δεν είχαν προβλεφθεί. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται το ύψος του ως άνω ποσοστού, το οποίο μπορεί να μεταβάλλεται εντός της χρήσης, ανάλογα με την επίτευξη

¹³³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹³⁴[Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 78](#)

¹³⁵[Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 78](#)

των στόχων που αναλογούν στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο του εκάστοτε Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, καθώς και κάθε σχετικό αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.¹³⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δ'¹³⁷

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ¹³⁸

Άρθρο 64Α

'. Προϋπολογισμοί των εκτός Γενικής Κυβέρνησης φορέων¹³⁹

Για την έγκριση και την αναθεώρηση των ετήσιων προϋπολογισμών των εκτός Γενικής Κυβέρνησης φορέων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314), εφαρμόζονται αναλογικά τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 1, 4 και 5 του άρθρου 63.¹⁴⁰

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ε'¹⁴¹

ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ¹⁴²

¹³⁶[Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 78](#)

¹³⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹³⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹³⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁴⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁴¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁴²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 64B

1. Κανόνες δημοσιότητας¹⁴³

Προϋπολογισμοί που δεν προσαρτώνται, κυρώνονται ή με οποιονδήποτε τρόπο συνδημοσιεύονται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, αναρτώνται στο διαδίκτυο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), και με ευθύνη του ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.¹⁴⁴

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ

Άρθρο 65.

Διατάκτης

1. Διατάκτης είναι ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79. Δευτερεύων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του κατ' εντολή του κύριου

¹⁴³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁴⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

διατάκτη με επιτροπικό ένταλμα. Ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη διενεργείται με απόφαση του κύριου διατάκτη.¹⁴⁵

2. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις όπου ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών ταυτίζεται με τον διατάκτη ή αυτός είναι αρμόδιος για οποιαδήποτε ενέργεια που τείνει στην ανάληψη υποχρέωσης σε βάρος πίστωσης της Γενικής Διεύθυνσης στην οποία προΐσταται, είναι υποχρεωμένος να εκχωρήσει την αρμοδιότητα δημοσιονομικής έγκρισης για δεσμεύσεις στο νόμιμο κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα αντικαταστάτη του. Η παράβαση της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

3. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του δημόσιου υπόλογου. Αν ο διατάκτης αναμιχθεί στα καθήκοντα του τελευταίου, ευθύνεται ως δημόσιος υπόλογος.

4. Ο διατάκτης, επικουρούμενος από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών, οφείλει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα του, καθώς και για την επίτευξη των στόχων του.

5. Αν ο διατάκτης διαπιστώσει ότι η ανάληψη υποχρέωσης στην οποία προτίθεται να προβεί, στοιχειοθετεί σύγκρουση συμφερόντων οφείλει να απέσχει από αυτήν και να το αναφέρει στην αρμόδια αρχή και στον Υπουργό Οικονομικών. Σε κάθε περίπτωση, σύγκρουση συμφερόντων και παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας στοιχειοθετείται όταν:

α. η ικανοποίηση προσωπικού του συμφέροντος συνδέεται με την ανάληψη της υποχρέωσης,

β. είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου μέχρι και τέταρτου βαθμού με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή

γ. έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους. Παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων του διατάκτη συνιστά πειθαρχικό αδίκημα και τιμωρείται με τις πειθαρχικές ποινές του άρθρου 109 του ν. 3528/2007 .

¹⁴⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Αν ο διατάκτης είναι Υπουργός και διαπιστώσει σύγκρουση συμφερόντων στο πρόσωπό του κατά την παραπάνω έννοια, οφείλει να απόσχει από την ανάληψη υποχρέωσης και να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον Υφυπουργό ή τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου του.

Άρθρο 66.

Ανάληψη υποχρεώσεων

1. Ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση). Προκειμένου να αναληφθεί εγκύρως οποιαδήποτε δέσμευση ή να εκτελεσθεί οποιαδήποτε δαπάνη, εκδίδεται απόφαση ανάληψης υποχρέωσης η οποία περιέχει βεβαίωση του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, οργάνου περί ύπαρξης και δέσμευσης της αναγκαίας πίστωσης (δημοσιονομική δέσμευση).

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης υπογράφεται από τον διατάκτη και περιέχει βεβαίωση του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά, βρίσκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης, και ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση εντός του διαθέσιμου ποσοστού αυτής, και ότι έχει δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό του φορέα. Το ποσό παραμένει δεσμευμένο μέχρι την καταβολή του ή μέχρι την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης κατόπιν αιτήματος του διατάκτη, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 3.

3. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα τη σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, στην οποία περιέχεται η βεβαίωση της παραγράφου 2, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις. Επίσης, δεσμεύει στο ΟΠΣΔΠ το ποσό από την πίστωση του προϋπολογισμού με ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων, ενημερώνει το Μητρώο Δεσμεύσεων του φορέα και ακολούθως προωθεί τα δύο (2) αντίτυπα στον διατάκτη προς υπογραφή.¹⁴⁶

¹⁴⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Μετά την υπογραφή από τον διατάκτη επιστρέφεται το ένα (1) αντίτυπο στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα.¹⁴⁷

γ. Σε περίπτωση μη υπογραφής της απόφασης από τον διατάκτη, ο τελευταίος αιτείται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης.

δ. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παραγράφου 2, αλλά ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, παρέχει τη βεβαίωση και εκτελεί τις υπόλοιπες διαδικασίες του παρόντος άρθρου, ενημερώνει ωστόσο εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος υπογράψει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα.

4. α. Ως μεταβατικό στάδιο, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών φορέων των οποίων η οικονομική διαχείριση εποπτεύεται από αντίστοιχη Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ), για όσο διάστημα δεν έχουν πλήρη πρόσβαση στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής, αποστέλλουν την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στην αρμόδια ΥΔΕ, η οποία δεσμεύει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ. 113/2010 (Α' 194), και παρέχει τη βεβαίωση της παραγράφου 2. Στη συνέχεια η ΥΔΕ επιστρέφει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών προς υπογραφή, σύμφωνα με την παράγραφο 3. Σε αυτή την περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών αποστέλλει αντίγραφο της υπογεγραμμένης απόφασης ανάληψης υποχρέωσης και στην ΥΔΕ.¹⁴⁸

β. Για τους φορείς της περίπτωσης α' , για τις δαπάνες κοινοχρήστων του κτιρίου των γραφείων, καθώς και για δαπάνες μέχρι του ποσού των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ ανά απόφαση, η βεβαίωση της παραγράφου 2 δύναται να εκδίδεται από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται συνυπογραφή από την ΥΔΕ, η οποία στη συνέχεια ενημερώνεται

¹⁴⁷[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58](#)

¹⁴⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

άμεσα από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, ώστε να δεσμεύσει την πίστωση του προϋπολογισμού του φορέα.¹⁴⁹

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν μέχρι 31.12.2016.¹⁵⁰

5. Κάθε απόφαση ανάληψης υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοτών διάθεσης αυτών, κατά παράβαση των διαδικασιών που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 60, είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη και ο διατάκτης και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα ευθύνονται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για τη ζημία του φορέα.

6. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες ΔΙΑΣ κ.λπ.) αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οποιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής υπέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.¹⁵¹

7. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται με την ευθύνη των προϊστάμενων οικονομικών υπηρεσιών στον προϋπολογισμό του φορέα, πιστώσεις ισόποσες με το ανεξόφλητο μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομένοντος υπολοίπου μετά τις κατά τα ανωτέρω δεσμεύσεις πιστώσεων.

8. Η υποχρέωση για δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και για δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, επικοινωνίες,

¹⁴⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

μισθώματα κ.λπ.) αναλαμβάνεται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων, από την έναρξη του οικονομικού έτους με Αποφάσεις Ανάληψης Υποχρέωσης. Ειδικά, για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά στην έκδοση Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Κατ' εξαίρεση για την καταβολή της μισθοδοσίας φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των Συντάξεων του Δημοσίου που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες διενεργούνται το μήνα Δεκέμβριο και βαρύνουν τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους, οι σχετικές αναλήψεις υποχρεώσεων επιτρέπεται να αναλαμβάνονται από την ημερομηνία ψήφισής του στη Βουλή των Ελλήνων.¹⁵²

9. (...) ¹⁵³

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και επί δευτερευόντων διατακτών, καθώς και επί των δαπανών των Ενόπλων Δυνάμεων.¹⁵⁴

11. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και ενταλματοποίηση των δαπανών οφείλουν να ελέγχουν την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση αυτών, εφόσον δεν πληρούν τις τιθέμενες προϋποθέσεις. Καμία ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν ισχύει εάν δεν αναγράφεται στο προοίμιο αυτής ο αριθμός της σχετικής Απόφασης Ανάληψης Υποχρέωσης.¹⁵⁵

12. Ειδικά για τις δαπάνες του ΠΔΕ, τίτλο ανάληψης υποχρέωσης αποτελεί η Συλλογική Απόφαση (ΣΑ).¹⁵⁶

13. Η ανταλλαγή και η υπογραφή των εγγράφων, που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, δύναται να γίνονται ηλεκτρονικά. Με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών και Διοικητικής

¹⁵²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵³[Αφαίρεση 4438/2016, Άρθρο 58; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Ανασυγκρότησης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.¹⁵⁷

Άρθρο 67.

Πολυετείς υποχρεώσεις

1. Για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του Τακτικού Προϋπολογισμού, που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, και υπερβαίνουν ετησίως το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. κάθε ειδικού φορέα του Τακτικού Προϋπολογισμού, απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών.¹⁵⁸

Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται απόφαση έγκρισης του εποπτεύοντος Υπουργού, εφόσον η αναλαμβανόμενη υποχρέωση υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ. ή σωρευτικά ανά αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής προκειμένου περί Ν.Π.Ι.Δ..¹⁵⁹

2. Για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος και δεν υπερβαίνουν τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου, η έγκριση παρέχεται με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη.¹⁶⁰

Ειδικότερα:¹⁶¹

¹⁵⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁵⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁶¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

- α) για τις Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού προϋπολογισμού, απαιτείται απόφαση έγκρισης του αρμοδίου οργάνου διοίκησης, ανεξαρτήτως ύψους ποσού και¹⁶²
- β) για ανάληψη πολυετών υποχρεώσεων που βαρύνουν τον ειδικό φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ανεξαρτήτως ύψους ποσού.¹⁶³

3. Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών που συμπεριλαμβάνονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η έγκριση παρέχεται με την απόφαση του από το νόμο οριζόμενου αρμόδιου οργάνου τους, με την οποία αναλαμβάνεται έκαστη υποχρέωση τέτοιου είδους. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιείται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους που αφορά η σχετική δαπάνη.¹⁶⁴

4. Η προβλεπόμενη στις ανωτέρω παραγράφους απόφαση έγκρισης παρέχεται αφού ο εκάστοτε αρμόδιος προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ελέγξει και βεβαιώσει ότι δεν γίνεται υπέρβαση των ανωτάτων ορίων δαπανών των δεσμευτικών στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ..¹⁶⁵

5. Στην απόφαση έγκρισης της παραγράφου 1 αναφέρονται τα εξής:¹⁶⁶

α. Το συνολικό ποσό της πολυετούς υποχρέωσης.¹⁶⁷

¹⁶²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

¹⁶³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁴[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Το ποσό κατ' έτος.¹⁶⁸

γ. Ο Κ.Α.Ε. ή ο αναλυτικός λογαριασμός Γενικής Λογιστικής.¹⁶⁹

δ. Το τυχόν προηγούμενο ύψος υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στον ίδιο Κ.Α.Ε. ή στον ίδιο αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής.¹⁷⁰

(...)¹⁷¹

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να αναπροσαρμόζονται τα όρια της παραγράφου 1 και να καθορίζονται κατηγορίες δαπανών για τις οποίες δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.¹⁷²

7. Οι διατάξεις του παρόντος δεν έχουν εφαρμογή για τις δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.¹⁷³

Άρθρο 68.

Διαδικασίες ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31.12.2015 κατόπιν πρότασης του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου για όλες τις αναλήψεις υποχρεώσεων κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών της Γενικής Κυβέρνησης.¹⁷⁴

2. Στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται:

(α) τύπος και περιεχόμενο των Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης,¹⁷⁵

¹⁶⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁶⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷¹[Αφαίρεση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

(β) διαδικασία και τρόπος ανάληψης,¹⁷⁶

(γ) διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρέωσης,¹⁷⁷

(δ) έλεγχος πορείας πιστώσεων,¹⁷⁸

(ε) ακυρότητες πράξεων,¹⁷⁹

(στ) ευθύνες αρμοδίων οργάνων,¹⁸⁰

(ζ) τρόπος τήρησης μητρώου δεσμεύσεων και¹⁸¹

(η) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τη διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων.

3. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διασφαλίζουν ότι:

α. οι δεσμεύσεις που εγκρίνονται και καταχωρούνται αφορούν νόμιμες και κανονικές δαπάνες και υπόκεινται στον όρο της διαθεσιμότητας επαρκούς υπολοίπου πιστώσεων υπό το συγκεκριμένο κωδικό του προϋπολογισμού,¹⁸²

β. για όλες τις πολυετείς υποχρεώσεις του προϋπολογισμού, έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις του άρθρου 67,

γ. τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις,¹⁸³

¹⁷⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁷⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

δ. δεν συσσωρεύονται ληξιπρόθεσμες οφειλές, και¹⁸⁴

ε. όλες οι εκκρεμείς υποχρεώσεις και τα ανεξόφλητα τιμολόγια στο τέλος του έτους μεταφέρονται στο επόμενο οικονομικό έτος σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 66 και εξοφλούνται κατά χρονική προτεραιότητα.¹⁸⁵

4. Η καταχώριση των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς τρίτους στο λογιστικό σύστημα διενεργείται, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται βάσει του άρθρου 159.

5. Μέχρι την έκδοση του διατάγματος της παραγράφου 1, εφαρμόζεται το π.δ. 113/2010 (Α΄ 194).

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Άρθρο 69.

Προληπτικός έλεγχος δαπανών και εσόδων από το Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Οι δαπάνες του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν, καθώς και τα έσοδα αυτών, υπόκεινται σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τα ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων.

2. Ο ασκούμενος, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, προληπτικός έλεγχος διενεργείται, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87) και πραγματοποιείται σε δαπάνες, το κατώτατο ύψος των οποίων προσδιορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

¹⁸⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ¹⁸⁶

Άρθρο 69Α.

Ενιαίος Λογαριασμός Θησαυροφυλακίου¹⁸⁷

1. Ο κεντρικός λογαριασμός του Δημοσίου μετονομάζεται σε «Ελληνικό Δημόσιο Ενιαίος Λογαριασμός Θησαυροφυλακίου» («Ενιαίος Λογαριασμός»). Όλοι οι λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης τηρούνται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος και εντάσσονται στον Ενιαίο Λογαριασμό. Ο Υπουργός Οικονομικών μέσω του Ενιαίου Λογαριασμού παρακολουθεί και προγραμματίζει με ενιαίο τρόπο τις ταμειακές ροές από και προς αυτόν, προσδιορίζει το ύψος των διαθεσίμων και τις ανάγκες δανεισμού και διαχειρίζεται τα διαθέσιμα προς τοποθέτηση πλεονάσματα.¹⁸⁸

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και οι προθεσμίες μεταφοράς στον Ενιαίο Λογαριασμό των υπολοίπων των λοιπών λογαριασμών της Κεντρικής Διοίκησης, η διαδικασία κλεισίματος αυτών, οι όροι και οι προϋποθέσεις εξαίρεσης από τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.¹⁸⁹

3. Το άνοιγμα οποιουδήποτε λογαριασμού της Κεντρικής Διοίκησης διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του αρμόδιου φορέα ή οργάνου, με την οποία καθορίζονται τα όργανα διαχείρισης του λογαριασμού, ο τρόπος εμφάνισής του στην δημόσια ληψοδοσία, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση διενεργείται το κλείσιμο των λογαριασμών του Ελληνικού Δημοσίου σε οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα. Λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης εκτός του Ενιαίου Λογαριασμού ανοίγονται μόνο με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της απόφασης της παραγράφου 2.¹⁹⁰

¹⁸⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸⁸[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁸⁹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁹⁰[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

4. Η κίνηση των λογαριασμών της Κεντρικής Διοίκησης σε πιστωτικά ιδρύματα ενεργείται με έγγραφες εντολές του Υπουργού Οικονομικών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε νόμους ή συμβάσεις στις οποίες έχει συμπράξει ο Υπουργός Οικονομικών. Στις περιπτώσεις αυτές, τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να αναγγέλλουν αμέσως τη γενόμενη εγγραφή στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Για τη χρέωση των λογαριασμών αυτών απαιτείται η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.¹⁹¹

5. Σε περίπτωση δέσμευσης λογαριασμού για ειδικούς σκοπούς του Δημοσίου απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών με την οποία ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.¹⁹²

6. Το σύνολο των ταμειακών διαθεσίμων όλων των φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης, πέραν εκείνων που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, μεταφέρονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών σε λογαριασμούς υπό τον Ενιαίο Λογαριασμό. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος κίνησης των λογαριασμών, η λειτουργία της ταμειακής τους διαχείρισης, η λογιστική απεικόνιση των κινήσεών τους, η περαιτέρω διάρθρωσή τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Με την ίδια ή με όμοια απόφαση δύνανται να καθορίζονται οι λογαριασμοί που εξαιρούνται από την υποχρέωση μεταφοράς στον Ενιαίο Λογαριασμό.¹⁹³

7. Με την απόφαση της παραγράφου 6 ή με όμοιες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που υποχρεούνται να μεταφέρουν το σύνολο των ταμειακών διαθεσίμων τους σε λογαριασμούς υπό τον Ενιαίο Λογαριασμό. Η μεταφορά των ταμειακών διαθεσίμων στον Ενιαίο Λογαριασμό πραγματοποιείται με την ανωτέρω απόφαση, με την οποία καθορίζονται επίσης ο τρόπος κίνησης των λογαριασμών, η λειτουργία της ταμειακής τους διαχείρισης, η λογιστική απεικόνιση των κινήσεών τους, η περαιτέρω διάρθρωσή τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Οι φορείς της Κεντρικής και της Γενικής Κυβέρνησης που έχουν υπαχθεί στις αποφάσεις των παραγράφων 6 και 7 λαμβάνουν πληροφόρηση σε καθημερινή βάση αναφορικά με το ύψος των τηρούμενων στον αντίστοιχο υπολογαριασμό ταμειακών διαθεσίμων τους. Οι

¹⁹¹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁹²[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁹³[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

αποφάσεις των παραγράφων 6 και 7 εκδίδονται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021.¹⁹⁴

8. Το άνοιγμα σε πιστωτικά ιδρύματα, οποιουδήποτε λογαριασμού φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που συμμετέχουν στον Ενιαίο Λογαριασμό, επιτρέπεται αποκλειστικά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του φορέα, με την οποία καθορίζονται τα όργανα διαχείρισης του λογαριασμού, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση διενεργείται το κλείσιμο των λογαριασμών, σε οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα, των ανωτέρω φορέων.¹⁹⁵

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 6 έως 8 ενεργοποιούνται με την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 6 σχετικά με την μεταφορά του συνόλου των διαθεσίμων των φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης στον Ενιαίο Λογαριασμό. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, οι φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης και της Γενικής Κυβέρνησης συμμετέχουν υποχρεωτικά στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου (Σ.Λ.Θ.) κατά τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους. Το Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου περιλαμβάνει, πέραν του Ενιαίου Λογαριασμού, το Κοινό Κεφάλαιο της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α΄ 38), καθώς και την ταμειακή διαχείριση που τηρούν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, στην Τράπεζα της Ελλάδος. Ο Υπουργός Οικονομικών μέσω του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου παρακολουθεί και προγραμματίζει με ενιαίο τρόπο τις ταμειακές ροές προς και από αυτό και προσδιορίζει το ύψος των διαθεσίμων ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή διενέργεια των πληρωμών των συμμετεχόντων φορέων. Όπου στο παρόν άρθρο γίνεται αναφορά σε «ταμειακή διαχείριση» ή «λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης» που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, νοούνται οι λογαριασμοί της περίπτωσης η΄ της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Η «ταμειακή διαχείριση», περιλαμβανομένης της κατανομής των προσόδων στους δικαιούχους, λειτουργεί κατά τρόπο ανάλογο του Κοινού Κεφαλαίου. Σε ό,τι αφορά τις επιτρεπόμενες επενδύσεις και την κάλυψη τυχόν κεφαλαιακών ζημιών, ισχύουν τα οριζόμενα στην ως άνω περίπτωση η΄ της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Οι Φορείς λαμβάνουν πληροφόρηση σε

¹⁹⁴[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

¹⁹⁵[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

καθημερινή βάση αναφορικά με το ύψος των τηρούμενων στην ταμειακή διαχείριση περιουσιακών τους στοιχείων.¹⁹⁶

10. Οι Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτοί προσδιορίζονται από το εκάστοτε εν ισχύ «Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης» που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, συμπεριλαμβανομένων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, τηρούν υποχρεωτικά το σύνολο των ταμειακών τους διαθεσίμων στην ταμειακή τους διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος. Η ανωτέρω υποχρέωση δεν ισχύει για τα κεφάλαια που έχουν μεταφερθεί από τους ανωτέρω Φορείς στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Επί των κεφαλαίων που έχουν ήδη μεταφερθεί ή θα μεταφερθούν στην ταμειακή διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης η΄ της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Η διαχείριση των κεφαλαίων που τηρούνται στην ταμειακή διαχείριση της Τράπεζας της Ελλάδος και στο Κοινό Κεφάλαιο, και τα οποία ανήκουν σε φορείς που δεν υπάγονται κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, διέπεται από τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Εξαίρεση από τη διάταξη του πρώτου εδαφίου είναι δυνατή μόνο με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του Φορέα και σύμφωνης γνώμης της εποπτεύουσας Γ.Δ.Ο.Υ..¹⁹⁷

11. Τα προς επένδυση ταμειακά διαθέσιμα των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης στην ταμειακή διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος δύνανται να μεταφέρονται στο Κοινό Κεφάλαιο με απόφαση των Φορέων.¹⁹⁸

12. Το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται σε αποκατάσταση της θετικής ζημίας (penalties) που δύναται να προκύψει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 10 σε βάρος των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης από την πρόωρη λήξη των προθεσμιακών τους καταθέσεων. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αποκατάστασης της τυχόν θετικής ζημίας των ως άνω φορέων από τη μεταφορά των κεφαλαίων προθεσμιακών καταθέσεων στην ταμειακή διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος.¹⁹⁹

¹⁹⁶[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

¹⁹⁷[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

¹⁹⁸[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

¹⁹⁹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

13. Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στην παράγραφο 10, οι Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δύνανται να διατηρούν λογαριασμούς σε πιστωτικά ιδρύματα για τη διευκόλυνση των συναλλαγών τους. Οι Φορείς Γενικής Κυβέρνησης μεριμνούν για τον περιορισμό των λογαριασμών που διατηρούν σε πιστωτικά ιδρύματα στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο που απαιτείται για την ομαλή διενέργεια των συναλλαγών τους.²⁰⁰

14. Το μέγιστο όριο της ρευστότητας που οι Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης επιτρέπεται να διατηρούν εκτός του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου ισούται με τις καθαρές ταμειακές τους ανάγκες για το επόμενο δεκαπενθήμερο. Τα ταμειακά διαθέσιμα των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης πέραν του ανωτέρω μεγίστου ορίζονται ως πλεονάζοντα και τηρούνται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, κατά τις διατάξεις των παραγράφων 10 και 11. Εναλλακτικά, το μέγιστο όριο ρευστότητας εκτός του Σ.Λ.Θ. μπορεί να ισούται με ένα σταθερό ποσό, κατόπιν πρότασης του Φορέα και σύμφωνης γνώμης της εποπτεύουσας Γ.Δ.Ο.Υ. και του Γ.Λ.Κ.. Με την απόφαση της παραγράφου 18 δύνανται να καθορίζονται συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζεται ο κάθε τρόπος προσδιορισμού του μεγίστου ορίου ρευστότητας. Σε κάθε περίπτωση, η τήρηση του μεγίστου ορίου ρευστότητας δύνανται να διασφαλίζεται μέσω της λειτουργίας συστήματος αυτόματης μεταφοράς ποσών, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 22. Το ακριβές ύψος των πλεοναζόντων ταμειακών διαθεσίμων και το μέγιστο ύψος της ρευστότητας που οι φορείς διατηρούν σε πιστωτικά ιδρύματα προκύπτουν μέσω του ταμειακού προγραμματισμού που διενεργούν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης βάσει των σχετικών οδηγιών του Γ.Λ.Κ.. Ο ταμειακός προγραμματισμός των φορέων υποβάλλεται προς έγκριση στην εποπτεύουσα Γ.Δ.Ο.Υ. και εν συνεχεία αποστέλλεται στο Γ.Λ.Κ.. Η υποχρέωση κατάρτισης και αποστολής ταμειακού προγραμματισμού εκκινεί από την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 18.²⁰¹

15. Το Γ.Λ.Κ. παρακολουθεί σε τουλάχιστον μηνιαία βάση τις κινήσεις και τα υπόλοιπα των λογαριασμών Φορέων Γενικής Κυβέρνησης που τηρούνται σε πιστωτικά ιδρύματα, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, καθώς και στην ταμειακή διαχείριση και στο Κοινό Κεφάλαιο στην Τράπεζα της Ελλάδος και τηρεί μητρώο των ανωτέρω λογαριασμών. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι φορείς Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένων της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, υποχρεούνται να αποστέλλουν

²⁰⁰[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²⁰¹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

στο Γ.Λ.Κ. τα σχετικά στοιχεία κατόπιν αιτήματός του. Σε περίπτωση εντοπισμού λογαριασμών με υπόλοιπα τα οποία υπερβαίνουν συστηματικά τις ταμειακές ανάγκες των φορέων κατά ποσοστό μεγαλύτερο του οριζόμενου στην απόφαση της παραγράφου 18, η αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ. ενημερώνει τον Υπουργό Οικονομικών και εισηγείται την επιβολή των κυρώσεων της παραγράφου 16.²⁰²

16. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε εποπτεύοντος Υπουργού είναι δυνατή, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης φορέα της Γενικής Κυβέρνησης με τις διατάξεις των παραγράφων 10, 14 και 15, η καθαίρεση των μελών του Δ.Σ. του φορέα, των εκτελεστικών του οργάνων και του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών. Με την ίδια ή όμοια απόφαση δύναται να μειώνεται το ύψος της ετήσιας επιχορήγησης του φορέα από τον Τακτικό Προϋπολογισμό. Η έναρξη ισχύος των διατάξεων της παρούσας παραγράφου καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 18.²⁰³

17. Τα κεφάλαια που μεταφέρονται από κάθε Φορέα Γενικής Κυβέρνησης στην ταμειακή διαχείριση και στο Κοινό Κεφάλαιο στην Τράπεζα της Ελλάδος είναι διαθέσιμα προς απόληψη από τον δικαιούχο φορέα, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 20 και της περίπτωσης στ' της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Με την απόφαση της παραγράφου 18 δύναται να ορίζεται η υποχρέωση έγκαιρης προειδοποίησης της Τράπεζας της Ελλάδος, του Γ.Λ.Κ. και του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) σε περίπτωση απόληξης ποσού υψηλότερου από συγκεκριμένο όριο το οποίο καθορίζεται με την ίδια απόφαση. Από τη θέση σε ισχύ της υποχρέωσης έγκαιρης προειδοποίησης του προηγούμενου εδαφίου παύει να ισχύει η αντίστοιχη προς την Τράπεζα της Ελλάδος εξουσιοδοτική διάταξη της περίπτωσης στ' της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997. Σε περιπτώσεις ακραίων συνθηκών ρευστότητας και αποκλειστικά για λόγους προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να προσδιορίζει ειδικά όρια απολήψεων για την πληρωμή των ανελαστικών δαπανών των φορέων. Ως έκτακτες συνθήκες ρευστότητας νοούνται αποκλειστικά οι περιστάσεις στις οποίες καθίσταται αδύνατη η χρηματοδότηση ανελαστικών υποχρεώσεων του Κράτους. Η προϋπόθεση της προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος θεωρείται ότι εκπληρώνεται μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες ο μη προσδιορισμός ειδικών ορίων απολήψεων ποσών από τους ανωτέρω λογαριασμούς θα οδηγούσε σε άμεσο κίνδυνο αθέτησης ανελαστικών

²⁰²[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²⁰³[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

υποχρεώσεων του Κράτους ή μη επιτέλεσης στοιχειωδών λειτουργιών του. Η δυνατότητα προσδιορισμού ειδικών ορίων δεν ισχύει σε περιπτώσεις καταβολής τοκοχρεολυσίων. Ο προσδιορισμός των λοιπών ανελαστικών δαπανών, πέραν των καταβολών τοκοχρεολυσίων, καθώς και της σειράς προτεραιότητας αυτών, πραγματοποιείται με την απόφαση της παραγράφου 18. Η απόφαση περί προσδιορισμού ειδικών ορίων απολήψεων αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών.²⁰⁴

18. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η οποία εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, καθορίζονται η διαδικασία μεταφοράς των πλεοναζόντων ταμειακών διαθεσίμων στην ταμειακή διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος, οι κανόνες, η διαδικασία και η συχνότητα υποβολής στοιχείων ταμειακού προγραμματισμού από τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, η διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της συμμόρφωσης των φορέων από τις εποπτεύουσες Γ.Δ.Ο.Υ. και το Γ.Λ.Κ., η μέθοδος προσδιορισμού του μεγίστου ορίου ρευστότητας και το ποσοστό υπέρβασης των ταμειακών αναγκών του φορέα πέραν του οποίου μπορούν να ενεργοποιηθούν οι κυρώσεις της παραγράφου 16, οι βασικές αρχές προσδιορισμού του ελαχίστου ύψους ρευστών διαθεσίμων του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου, η μέγιστη χρονική διάρκεια προσδιορισμού ειδικών ορίων, απολήψεων βάσει της παραγράφου 17 και κάθε άλλο ζήτημα που σχετίζεται με την εφαρμογή των παραγράφων 9 έως 17 του παρόντος άρθρου και την ομαλή λειτουργία του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου. Οι διατάξεις της παραγράφου 14 περί της υποχρέωσης υποβολής ταμειακού προγραμματισμού ισχύουν για φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, το ύψος του προϋπολογισμού δαπανών των οποίων υπερβαίνει συγκεκριμένο όριο το οποίο προσδιορίζεται με την απόφαση της παρούσας παραγράφου.²⁰⁵

19. Οι επιχορηγήσεις των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης από τον Τακτικό Προϋπολογισμό καταβάλλονται σε πίστωση της ταμειακής διαχείρισης που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Ο χρόνος έναρξης ισχύος της παρούσας παραγράφου καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 20.²⁰⁶

20. Η απόληψη ποσών από την ταμειακή διαχείριση στην Τράπεζα της Ελλάδος πραγματοποιείται βάσει των εγκεκριμένων κατά τα διαλαμβανόμενα

²⁰⁴[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²⁰⁵[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²⁰⁶[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

στην παράγραφο 14 ταμειακών αναγκών των φορέων. Σε περιπτώσεις επιπλέον απόληψης ποσών από την ταμειακή διαχείριση, ο φορέας υποχρεούται να ενημερώσει άμεσα την εποπτεύουσα Γ.Δ.Ο.Υ., το Γ.Λ.Κ. και τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ.. Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα της Ελλάδος ευθύνεται αποκλειστικά και μόνο για την ακριβή εκτέλεση της εντολής που έχει λάβει από τον φορέα. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο χρόνος έναρξης της ανωτέρω διαδικασίας, η διαδικασία απόληψης ποσών από την ταμειακή διαχείριση των φορέων, καθώς και όλες οι απαιτούμενες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λεπτομέρειες. Με την ίδια ή όμοια απόφαση μπορεί να προβλέπεται η πιλοτική εφαρμογή της ανωτέρω διαδικασίας με συμμετοχή συγκεκριμένων φορέων. Οι προβλέψεις των παραγράφων 19 και 20 ισχύουν για φορείς Γενικής Κυβέρνησης οι οποίοι επιχορηγούνται ετησίως από τον Τακτικό Προϋπολογισμό με ποσό υψηλότερο από συγκεκριμένο όριο το οποίο τίθεται με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου.²⁰⁷

21. Οι διατάξεις των παραγράφων 9 έως 20 παύουν να ισχύουν για τους φορείς της Κεντρικής και της Γενικής Κυβέρνησης που μεταφέρουν τα ταμειακά τους διαθέσιμα στον Ενιαίο Λογαριασμό δυνάμει των υπουργικών αποφάσεων των παραγράφων 6 και 7 του παρόντος άρθρου. Δια των ίδιων αποφάσεων καθορίζονται όλες οι τεχνικές λεπτομέρειες της μετάβασης από το Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου της παραγράφου 9 στον Ενιαίο Λογαριασμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Οι διατάξεις των παραγράφων 9 έως 20 συνεχίζουν να ισχύουν και μετά την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων των παραγράφων 6 και 7 για τους φορείς για τους οποίους η μεταφορά των ταμειακών διαθεσίμων στον Ενιαίο Λογαριασμό δεν καθίσταται υποχρεωτική.²⁰⁸

22. Στο πλαίσιο λειτουργίας του Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου και του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου, ο Υπουργός Οικονομικών εξουσιοδοτείται να συνάπτει ειδικές συμφωνίες παροχής υπηρεσιών με πιστωτικά ιδρύματα με σκοπό τον καθορισμό όρων και προϋποθέσεων για την αυτόματη μεταφορά ποσών μεταξύ λογαριασμών φορέων Γενικής Κυβέρνησης στα εν λόγω ιδρύματα και της ταμειακής διαχείρισης των φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος ή μεταξύ λογαριασμών φορέων Γενικής Κυβέρνησης στα εν λόγω ιδρύματα και του Ενιαίου Λογαριασμού. Η ένταξη φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο σύστημα αυτόματης μεταφοράς ποσών

²⁰⁷[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²⁰⁸[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

πραγματοποιείται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του φορέα και του Υπουργείου Οικονομικών. Οι προς ένταξη φορείς εξουσιοδοτούν τα πιστωτικά ιδρύματα και την Τράπεζα της Ελλάδος να προβαίνουν στις απαιτούμενες αυτόματες μεταφορές.²⁰⁹

23. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου για τους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης ισχύουν με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 49 του ν. 4370/2016 (Α΄ 37) και της παρ. 5 του άρθρου 202 του ν. 4389/2016. Οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου για τη Βουλή των Ελλήνων ισχύουν υπό την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 26 του άρθρου 34 του ν. 4484/2017 (Α΄ 110).²¹⁰

Άρθρο 69B.

Διαχείριση διαθεσίμων του Δημοσίου²¹¹

1. Το Ελληνικό Δημόσιο για τα διαθέσιμά του σε ευρώ ή συνάλλαγμα δύναται:²¹²

α. να συνιστά, με τις προϋποθέσεις του προηγούμενου άρθρου, έντοκους λογαριασμούς σε εμπορικές τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού για την κατάθεση αυτών,²¹³

β. να αναθέτει τη διαχείριση αυτών, καθώς και τη διεξαγωγή των συναλλαγών του, στον ΟΔΔΗΧ, στην Τράπεζα της Ελλάδος, στις εμπορικές τράπεζες ή σε οποιονδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα του εσωτερικού ή του εξωτερικού που παρέχει τα προς τούτο εχέγγυα.²¹⁴

²⁰⁹[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²¹⁰[Τροποποίηση 4549/2018, Άρθρο 80](#)

²¹¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Η διαχείριση των διαθεσίμων του Δημοσίου δύναται να γίνεται και κατά οποιονδήποτε άλλον τρόπο κρίνεται αποδοτικότερος ή προσφορότερος για την προώθηση της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.²¹⁵

2. Τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών του Δημοσίου σε ευρώ ή συνάλλαγμα που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και τα διαθέσιμά του στο εσωτερικό ή το εξωτερικό που κατατίθενται σε αυτή, είναι έντοκα με επιτόκιο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της αγοράς.²¹⁶

3. Για τον προσδιορισμό του ημερήσιου ύψους των διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου, λαμβάνονται υπόψη και τα υπόλοιπα των λογαριασμών του που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος και προέρχονται από αδιάθετες χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.²¹⁷

Η αξία σε ευρώ των υπολοίπων των λογαριασμών του Δημοσίου σε συνάλλαγμα γίνεται με βάση την ισοτιμία μέσης τιμής Fixing ευρώ ξένου νομίσματος, που διαμορφώνεται κατά την ημέρα του υπολογισμού.²¹⁸

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εφαρμογής, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.²¹⁹

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ Υ.Δ.Ε. - ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΩΝ Υ.Δ.Ε.²²⁰

²¹⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²¹⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 69Γ.

Ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών²²¹

1. Μέχρι 1.1.2017 οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων, οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά την παρ. 3 του άρθρου 24 και οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καθίστανται αποκλειστικά υπεύθυνοι για τις αρμοδιότητες που αφορούν στη δημοσιονομική διαχείριση του φορέα τους και ασκούνται κατά τη δημοσίευση του παρόντος από τις ΥΔΕ και το Ειδικό Λογιστήριο.²²²

Ειδικότερα, μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία μεταφέρονται στις ΓΔΟΥ των Υπουργείων οι κατωτέρω αρμοδιότητες:²²³

- α) Η καταχώριση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους περί συνυπογραφής των Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης και διενέργειας των σχετικών δεσμεύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.²²⁴
- β) Ο έλεγχος και η εκκαθάριση των δημοσίων δαπανών με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία.²²⁵
- γ) Η σύνταξη έκθεσης επί διαφωνιών με τον διατάκτη και η υποβολή της μετά του σχετικού φακέλου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 26.²²⁶
- δ) Η εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών, πλην των δαπανών που εκτελούνται από τις Κεντρικές Διευθύνσεις του ΓΛΚ και από τον ΟΔΔΗΧ, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και η έκδοση

²²¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²²[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58; Τροποποίηση 4393/2016, Άρθρο 9; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁶[Τροποποίηση 4583/2018, Άρθρο 99; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

χρηματικών ενταλμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.²²⁷

- ε) Η παραγωγή στο ΟΠΣΔΠ ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος για την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων (τακτικών και προπληρωμής) με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων και την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων στους δικαιούχους.²²⁸
- στ) Η μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και η απόδοση στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία των οφειλών των δικαιούχων που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.²²⁹
- ζ) Η ενημέρωση των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.²³⁰
- η) Η καταχώρηση των στοιχείων και η τήρηση των μητρώων δικαιούχων, κατασχέσεων και εκχωρήσεων.²³¹
- θ) Η τήρηση Μητρώου του πάσης φύσεως προσωπικού του οικείου φορέα.²³²
- ι) Η μεταβίβαση με επιτροπικά εντάλματα πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες.²³³
- ια) Η παρακολούθηση και τακτοποίηση των πληρωμών που γίνονται με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής και προσωρινά εντάλματα και η έκδοση εντολών προς τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών για την επίσχεση των αποδοχών δημόσιων υπολόγων που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού, καθώς και η εισήγηση στον αρμόδιο Επίτροπο του

²²⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²²⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον καταλογισμό του υπερήμερου υπολόγου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.²³⁴

ιβ) Η τήρηση των βιβλίων που προβλέπονται από τις περί δημοσίου λογιστικού ή αντίστοιχες για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διατάξεις.²³⁵

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης των οποίων οι δαπάνες ελέγχονταν από ΥΔΕ, αναλαμβάνουν εκείνες, οι οποίες έχουν εφαρμογή για τους φορείς τους.²³⁶

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω οι ως άνω αρμοδιότητες, να ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα που προκύπτει από την ανακατανομή τους, να καθορίζονται τυχόν μεταβατικά στάδια και οι μεταφερόμενες σε κάθε στάδιο αρμοδιότητες, οι ακριβείς ημερομηνίες μεταφοράς, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.²³⁷

Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και τα Ειδικά Λογιστήρια, μετά την πραγματοποιούμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, νοούνται πλέον οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων και οι οικονομικές υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όσον αφορά τις μεταφερόμενες κάθε φορά αρμοδιότητες.²³⁸

2. α. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, με κοινή απόφαση του οικείου Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης και των Υπουργών Οικονομικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, οι ανωτέρω αρμοδιότητες μεταφέρονται και κατανέμονται στις υφιστάμενες οργανικές μονάδες με δυνατότητα μετονομασίας τους, που συγκροτούν:²³⁹

²³⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²³⁹[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

i. Τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών ή Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών ή αντίστοιχης ονομασίας Γενικές Διευθύνσεις των Υπουργείων, τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του πρώην Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, καθώς και τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.²⁴⁰

ii. Τις υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, οι προϊστάμενοι των οποίων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 24 εξομοιώνονται με προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών Υπουργείων.²⁴¹

iii. Τις υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι προϊστάμενοι των οποίων, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, είναι οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών.²⁴²

β. Με την ίδια ως άνω απόφαση, και όπου αυτό απαιτείται, δύναται στις υπηρεσίες των ανωτέρω περιπτώσεων:²⁴³

i. να ανακατανέμονται οι αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος μεταξύ των οργανικών μονάδων που τις συγκροτούν με δυνατότητα μετονομασίας των μονάδων,²⁴⁴

ii. να καταργείται, λόγω περιορισμένου αντικειμένου, οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης μετά του συνόλου των τμημάτων της ή επιπέδου τμήματος, με μεταφορά του συνόλου των ασκούμενων αρμοδιοτήτων σε άλλη/ες οργανική/ές μονάδα/ες και παράλληλα να συνιστώνται νέες ισάριθμες οργανικές μονάδες αντίστοιχου επιπέδου, με σκοπό την άσκηση οικονομικών αρμοδιοτήτων. Σε περίπτωση κατάργησης οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης δύναται τμήμα ή τμήματα αυτής να μην καταργηθούν και να υπαχθούν σε άλλη Διεύθυνση με αντίστοιχη απομείωση των τμημάτων της συνιστώμενης Διεύθυνσης. Σε κάθε περίπτωση οι προϊστάμενοι των

²⁴⁰[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴¹[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴²[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴³[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴⁴[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

οργανικών μονάδων που καταργούνται δύνανται με απόφαση του Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης, εφόσον δεν ασκούσαν καθήκοντα προϊσταμένου με τις διατάξεις περί αναπλήρωσης, να οριστεί ότι συνεχίζουν να ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου αντίστοιχου επιπέδου στις οργανικές μονάδες που συνιστώνται, υπό την προϋπόθεση ότι ο κλάδος/ειδικότητά τους προβλέπεται μεταξύ των κλάδων/ειδικοτήτων προσωπικού από τους οποίους μπορεί να επιλέγεται ο οικείος προϊστάμενος,²⁴⁵

iii. να συνιστώνται γραφεία (αυτοτελή ή μη),²⁴⁶

iv. να μεταφέρονται σε αυτές οικονομικές οργανικές μονάδες ή οργανικές μονάδες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα, που δεν έχουν ήδη υπαχθεί,²⁴⁷

v. να μεταφέρονται και να κατανέμονται σε αυτές λοιπές αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα και²⁴⁸

vi. να ορίζονται στην περίπτωση σύστασης νέων οργανικών μονάδων ή και να επαναπροσδιορίζονται στην περίπτωση μεταφοράς ή ανακατανομής αρμοδιοτήτων οι κλάδοι/ειδικότητες προσωπικού από τους οποίους μπορούν να επιλέγονται οι οικείοι προϊστάμενοι, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.²⁴⁹

γ. Οι αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες που υπάγονται στον Πρωθυπουργό, εξυπηρετούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου, στον προϋπολογισμό του οποίου αποτελούν ειδικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή, ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου έχει όλες τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 24 επί των οικονομικών τους θεμάτων.²⁵⁰

²⁴⁵[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴⁶[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴⁷[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴⁸[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁴⁹[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵⁰[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

Στις Ανεξάρτητες Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με την παρ. 1 στ του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, δύναται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του οικείου οργάνου της Ανεξάρτητης Αρχής, να:²⁵¹

i. συνιστάται, εφόσον δεν λειτουργεί οργανική μονάδα τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, τμήμα με αμιγώς οικονομικές αρμοδιότητες και γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων,²⁵²

ii. συνιστώνται, εφόσον λειτουργεί οργανική μονάδα, τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων.²⁵³

δ. Οι επικεφαλής των γραφείων/αυτοτελών γραφείων, που συνιστώνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 1 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.²⁵⁴

ε. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τους Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι οικείες περί οργάνωσης υπηρεσιών και τροποποίησης οργανισμών διατάξεις.²⁵⁵

Άρθρο 69Δ.

Μετονομασία των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) - Νέες αρμοδιότητες²⁵⁶

1. Από την 1.1.2017 οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και τα Ειδικά Λογιστήρια μετονομάζονται σε Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και

²⁵¹[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵²[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵³[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵⁴[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵⁵[Προσθήκη 4438/2016, Άρθρο 58](#)

²⁵⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Ελέγχου (ΔΥΕΕ) και αναλαμβάνουν τις ακόλουθες γενικές αρμοδιότητες για τους φορείς αρμοδιότητάς τους:²⁵⁷

α. Παρέχουν τεχνική υποστήριξη στη ΓΔΟΥ του Υπουργείου που εποπτεύει τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης αρμοδιότητάς τους αναφορικά με την κατάρτιση του συνοπτικού και του αναλυτικού προϋπολογισμού τους σύμφωνα με τους δεσμευτικούς στόχους του Μ.Π.Δ.Σ. και του Προϋπολογισμού, βεβαιώνουν τη συνέπεια των προϋπολογισμών και των αναμορφώσεων αυτών και παρακολουθούν την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού των ανωτέρω φορέων βάσει των προαναφερθέντων. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά και για τους εκτός Γενικής Κυβέρνησης φορείς του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005, καθώς και τους λοιπούς εκτός Γενικής Κυβέρνησης φορείς, στους οποίους μεταβιβάζονται πόροι από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.²⁵⁸

β. Εισηγούνται στην εκάστοτε αρμόδια διεύθυνση της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών επί σχεδίων νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων, πολιτικών ή προγραμμάτων, που επισπεύδουν φορείς αρμοδιότητάς τους, εφόσον έχουν οικονομική επίπτωση ιδίως στο Μ.Π.Δ.Σ. ή στον προϋπολογισμό των φορέων.²⁵⁹

γ. Σε περίπτωση συνεχιζόμενων αποκλίσεων από τους στόχους ή μη τήρησης των δημοσιονομικών διατάξεων από τους φορείς αρμοδιότητάς τους, ελέγχουν και συνυπογράφουν τις αναλήψεις υποχρεώσεων-δεσμεύσεις τους, που αφορούν πρόσθετες αμοιβές προσωπικού, προμήθειες και παροχή υπηρεσιών.²⁶⁰

δ. Υποστηρίζουν τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών, αναφορικά με την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών και διαδικασιών χρηστής οικονομικής διαχείρισης.²⁶¹

²⁵⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁵⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁵⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ε. Παρέχουν διαχειριστικά στοιχεία και πληροφορίες ελεγκτικού ενδιαφέροντος στις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΓΛΚ , για τον καθορισμό του δείγματος και τη διενέργεια ελέγχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3492/2006 (Α' 210), του ν. 4151/2013 (Α'103), του ν. 4314/2014 (Α' 265) και του Π.Δ.111/2014.²⁶²

στ. Συμμετέχουν στη διενέργεια προγραμματισμένων, έκτακτων και ειδικών ελέγχων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3492/2006 (Α' 210), του ν. 4151/2013 (Α' 103), του ν. 4314/2014 (Α' 265) και του Π.Δ. 111/2014, καθώς και στη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων του Μητρώου Δεσμεύσεων.²⁶³

ζ. Ελέγχουν δειγματοληπτικά την τήρηση του Μητρώου του πάσης φύσεως προσωπικού των φορέων αρμοδιότητάς τους και ενημερώνουν σχετικά την Ενιαία Αρχή Πληρωμής και το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.²⁶⁴

η. Ασκούν εποπτεία σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, υποβάλλουν προτάσεις και παρακολουθούν την εφαρμογή των κυρώσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Μέρος Ζ'.²⁶⁵

θ. Συμμετέχουν σε τακτικές επισκοπήσεις δαπανών των φορέων από μηδενική βάση (spending reviews).²⁶⁶

ι. Υποβάλλουν προτάσεις αναθεώρησης των δημοσιολογιστικών διατάξεων προς την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών.²⁶⁷

ια. Ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που ανατίθεται σε αυτές με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.²⁶⁸

²⁶²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁶⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω οι ως άνω αρμοδιότητες, να κατανέμονται στα οικεία τμήματα/γραφεία, με δυνατότητα μετονομασίας τους, να καθορίζονται τυχόν μεταβατικά στάδια για την ανάθεσή τους, οι ακριβείς ημερομηνίες ανάθεσης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.²⁶⁹

3. Οι φορείς αρμοδιότητας των ΔΥΕΕ είναι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που έχουν έδρα στο νομό όπου αυτές είναι εγκατεστημένες. Οι φορείς ή οι υπηρεσίες των φορέων Γενικής Κυβέρνησης αρμοδιότητας των Δ.Υ.Ε.Ε., που έχουν έδρα σε νομό με περισσότερες της μίας Δ.Υ.Ε.Ε., μπορεί να καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Με όμοια απόφαση μπορεί να ανακατανέμονται οι υπηρεσίες των φορέων του προηγούμενου εδαφίου στις Δ.Υ.Ε.Ε. του νομού για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 24, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης.²⁷⁰

4. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, δύναται να συνιστώνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ΔΥΕΕ, για την εποπτεία και τον έλεγχο φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, να καθορίζεται η σύνθεσή τους σε προσωπικό, καθώς και κάθε άλλο θέμα που προκύπτει από τη σύστασή τους.²⁷¹

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ²⁷²

Άρθρο 69Ε.

Τακτοποίηση εκκρεμοτήτων φορέων του Δημοσίου Τομέα²⁷³

1. Με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων τακτοποιούνται εκκρεμότητες στη δημοσιονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., συνεπεία κατασχέσεων σε βάρος τους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καθορίζονται και άλλες περιπτώσεις τακτοποίησης

²⁶⁹[Τροποποίηση 4438/2016, Άρθρο 58; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷⁰[Τροποποίηση 4607/2019, Άρθρο 58; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων. Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τα Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, οι λοιπές περιπτώσεις τακτοποίησης εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.²⁷⁴

Άρθρο 69ΣΤ.

Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων²⁷⁵

Τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκκαθαρίζονται και εντέλλονται προς πληρωμή οι δημόσιες δαπάνες και οι δαπάνες των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, δύνανται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Ομοίως δύναται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά και στις αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου τα δικαιολογητικά και τα εκδοθέντα για την πληρωμή της δαπάνης χρηματικά εντάλματα (Χ.Ε.) για την άσκηση προληπτικού ελέγχου στις προβλεπόμενες περιπτώσεις και τη θεώρηση των Χ. Ε. αντίστοιχα, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στο άρθρο 31. Τα δικαιολογητικά τηρούνται σε φυσική μορφή από τις οικείες Οικονομικές Υπηρεσίες των Διατακτών και τίθενται στη διάθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.²⁷⁶

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης ή του Υπουργού Εσωτερικών, αν πρόκειται για υπαγωγή φορέων της Κεντρικής Διοίκησης ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αντιστοίχως καθορίζονται οι φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του παρόντος και ο χρόνος υπαγωγής αυτών, καθώς και οι αναγκαίες τεχνικές ή άλλες λεπτομέρειες και ιδίως ο τρόπος εισαγωγής από τους διατάκτες των στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί κάθε φορέας, η διαδικασία επεξεργασίας των αιτημάτων της πληρωμής από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία, ο τρόπος εκκαθάρισης της συγκεκριμένης δαπάνης, η διαδικασία διαβίβασης των ηλεκτρονικών στοιχείων των δικαιολογητικών και των τίτλων πληρωμής στο Ελεγκτικό

²⁷⁴[Τροποποίηση 4483/2017, Άρθρο 75; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Συνέδριο (Ε.Σ.) στις προβλεπόμενες περιπτώσεις, ο τρόπος ακύρωσης των δικαιολογητικών στη φυσική τους μορφή, η διαδικασία άσκησης του προληπτικού ελέγχου και θεώρησης των ΧΕ από το Ε.Σ., καθώς και λοιπά σχετικά θέματα.²⁷⁷

Με όμοιες αποφάσεις ρυθμίζονται θέματα ασφάλειας των διακινούμενων στοιχείων, πιστοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας των εξουσιοδοτούμενων υπαλλήλων των αρμόδιων υπηρεσιών (αυθεντικοποίηση), ευθυνών των πιστοποιημένων χειριστών - χρηστών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.²⁷⁸

Άρθρο 69Ζ.

Προθεσμίες αποστολής δικαιολογητικών δημοσίων δαπανών και δαπανών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έκδοσης τίτλου πληρωμής και εξόφλησης αυτών²⁷⁹

1. α. Η προθεσμία αποστολής από τον διατάκτη στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα πλήρους φακέλου των δικαιολογητικών δαπανών προς έκδοση σχετικών Χρηματικών Ενταλμάτων (ΧΕ) για την πληρωμή τους καθορίζεται σε τρεις (3) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου για την πληρωμή εγγράφου στην Υπηρεσία, άλλως από τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παρ. 3 της υποπαραγράφου Ζ.5 της παραγράφου Ζ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α΄ 107).²⁸⁰

β. Η προθεσμία για την έκδοση των ΧΕ από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα για πληρωμή δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών του Δημοσίου καθορίζεται σε είκοσι μία (21) ημέρες από την ημερομηνία περιέλευσης σε αυτή πλήρους φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.²⁸¹

²⁷⁷[Τροποποίηση 4583/2018, Άρθρο 99; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁷⁹[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

²⁸⁰[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

²⁸¹[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

Τυχόν αντιρρήσεις του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα για την εκτέλεση δαπάνης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 26 διατυπώνονται εγγράφως εντός πέντε (5) ημερών από την περιέλευση των δικαιολογητικών της δαπάνης στην υπηρεσία του. Επί των ανωτέρω αντιρρήσεων ο διατάκτης υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως εντός τριών (3) ημερών. Οι ανωτέρω προθεσμίες των πέντε (5) και τριών (3) ημερών, αντίστοιχα, προσμετρώνται στη συνολική προθεσμία των είκοσι μία (21) ημερών, εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί το σχετικό ΧΕ.²⁸²

γ. Η προθεσμία για την εξόφληση από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα των ΧΕ δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθορίζεται σε πέντε (5) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης του ΧΕ. Στην ανωτέρω προθεσμία των πέντε (5) ημερών περιλαμβάνεται η αποστολή αιτήματος συμψηφισμού εκκαθαρισμένης και βέβαιης απαίτησης στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, όπου απαιτείται, καθώς και η σχετική απάντηση της Δ.Ο.Υ..²⁸³

2. Η μη τήρηση των ανωτέρω επιμέρους προθεσμιών συνεπάγεται την πειθαρχική ευθύνη των αρμόδιων οργάνων κατά τις σχετικές διατάξεις του ν. 3528/2007 (Α΄ 26).²⁸⁴

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ - ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 70.

Μνημόνια συνεργασίας - στοχοθεσία

1. Μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Προεδρίας της Δημοκρατίας, των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και των Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού προϋπολογισμού και ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, συνάπτονται

²⁸²[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

²⁸³[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

²⁸⁴[Προσθήκη 4583/2018, Άρθρο 99](#)

ξεχωριστά μνημόνια συνεργασίας μέχρι την 15η Ιανουαρίου του έτους αναφοράς του προϋπολογισμού, με στόχο την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Στα μνημόνια περιλαμβάνονται τουλάχιστον:²⁸⁵

α. οι τριμηνιαίοι στόχοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού κάθε φορέα,²⁸⁶

β. προκαθορισμένες διορθωτικές παρεμβάσεις σε περίπτωση εμφάνισης αποκλίσεων από τους στόχους,²⁸⁷

γ. οι επιπτώσεις στην περίπτωση μη υλοποίησης των διορθωτικών παρεμβάσεων,²⁸⁸

δ. ο χρόνος και το είδος των δημοσιονομικών αναφορών που υποβάλλει ο κάθε φορέας,²⁸⁹

ε. δεσμεύσεις ότι υφίστανται και λειτουργούν εσωτερικά συστήματα, διαδικασίες και μηχανισμοί που να διασφαλίζουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση ή μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωσή τους,²⁹⁰

στ. ο ρυθμός αποδέσμευσης των εγκεκριμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού,²⁹¹

ζ. οι προθεσμίες, εντός των οποίων πρέπει να ανταποκρίνεται το Υπουργείο Οικονομικών σε ερωτήματα και διευκρινίσεις,²⁹²

²⁸⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#); [Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁸⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁸⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁸⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁸⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

η. συγκεκριμένοι στόχοι για την τήρηση του λειτουργικού μητρώου δεσμεύσεων,²⁹³

θ. δράσεις με πιθανά δημοσιονομικά οφέλη.²⁹⁴

2. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, με ευθύνη του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών ή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών προκειμένου περί των Α.Δ.Α. της προηγούμενης παραγράφου, οι φορείς της προηγούμενης παραγράφου, με την εξαίρεση του ειδικού φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες», υποβάλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης του προϋπολογισμού δαπανών τους, στη βάση του οποίου καθορίζονται τριμηνιαίοι στόχοι δαπανών, οι οποίοι μετά τη συμφωνία τους με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συμπεριλαμβάνονται στο μνημόνιο συνεργασίας της παραγράφου 1.²⁹⁵

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, καθώς και τα υποβαλλόμενα, από τους φορείς, στοιχεία.²⁹⁶

4. Στο μνημόνιο συνεργασίας της παραγράφου 1 και το μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης της παραγράφου 2 δεν περιλαμβάνεται ο ειδικός φορέας του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» για τον οποίο το μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης προϋπολογισμού και οι τριμηνιαίοι δημοσιονομικοί στόχοι τίθενται από τη Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.²⁹⁷

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

²⁹³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹⁴[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

²⁹⁷[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Άρθρο 71.

Ανακατανομή πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Οι πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των δαπανών του φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και της συγκεκριμένης μείζονος κατηγορίας, δαπάνης για την οποία προβλέφθηκαν (αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων), εκτός εάν οι πιστώσεις ανακατανέμονται βάσει των περιπτώσεων του παρόντος άρθρου.²⁹⁸

2. Ο αρμόδιος διατάκτης δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του, να μεταφέρει τις πιστώσεις εντός μειζόνων κατηγοριών δαπανών του προϋπολογισμού του, χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια αυτών, καθώς και από ειδικό φορέα σε ειδικό φορέα εντός της ίδιας μείζονος κατηγορίας, χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια του φορέα. Ειδικότερα ο αρμόδιος διατάκτης του προϋπολογισμού των περιφερειακών υπηρεσιών των Υπουργείων δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή του, να μεταφέρει τις πιστώσεις εντός μειζόνων κατηγοριών δαπανών του προϋπολογισμού του χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια αυτών, καθώς και από ειδικό φορέα σε ειδικό φορέα εντός της ίδιας μείζονος κατηγορίας χωρίς να μεταβληθούν τα ανώτατα όρια του φορέα. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι του ενός διατάκτες για τις ως άνω μεταφορές απαιτείται η σύμπραξη όλων. Ειδικότερα, η ανακατανομή των πιστώσεων του ειδικού φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.²⁹⁹

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου διατάκτη και σύμφωνη γνώμη του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του, δύναται να γίνονται μεταφορές μεταξύ μειζόνων κατηγοριών δαπανών εντός του προϋπολογισμού του φορέα της Κεντρικής Διοίκησης. Ειδικότερα για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων μεταξύ μειζόνων κατηγοριών δαπανών ενός φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, εντός του ορίου

²⁹⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

²⁹⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

πιστώσεων του φορέα για κάθε σκέλος (εθνικό συγχρηματοδοτούμενο) χωριστά, με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του.³⁰⁰

4. Με απόφαση του κύριου διατάκτη του προϋπολογισμού των Υπουργείων μετά από σύμφωνη γνώμη του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου, είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων στους προϋπολογισμούς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και στους προϋπολογισμούς των περιφερειακών υπηρεσιών του για την κάλυψη, αντίστοιχων με τις πιστώσεις που μειώνονται, δραστηριοτήτων. Με απόφαση του κύριου διατάκτη, μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου διατάκτη του προϋπολογισμού των περιφερειακών υπηρεσιών, είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων από τον προϋπολογισμό των περιφερειακών υπηρεσιών ενός Υπουργείου στον προϋπολογισμό των κεντρικών υπηρεσιών του.³⁰¹

5. Για μεταφορά πιστώσεων από φορέα σε άλλον φορέα Κεντρικής Διοίκησης απαιτείται η έγκριση της Βουλής κατά τη διαδικασία ψήφισης του συμπληρωματικού προϋπολογισμού του άρθρου 60. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται:³⁰²

α. Η μεταφορά πιστώσεων αποδοχών από ένα φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλον φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, πιστώσεων για επιχορήγηση φορέων και υπό κατανομή πιστώσεων για νέες προσλήψεις, σε πιστώσεις αποδοχών άλλου φορέα της Κεντρικής Διοίκησης για κάλυψη δαπανών πρόσληψης, μετάταξης και απόσπασης προσωπικού ή για τακτοποίηση γενομένων δαπανών μισθοδοσίας.³⁰³

β. Η μεταφορά υπό κατανομή πιστώσεων του προϋπολογισμού σε άλλες κατηγορίες δαπανών άλλων φορέων της Κεντρικής Διοίκησης για την υλοποίηση του σκοπού για τον οποίο έχουν προβλεφθεί.

γ. Η μεταφορά πιστώσεων από έναν φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλον φορέα της Κεντρικής Διοίκησης για την κάλυψη δαπανών που

³⁰⁰[Τροποποίηση 4583/2018, Άρθρο 99; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

πραγματοποιούνται για λογαριασμό του φορέα στον προϋπολογισμό του οποίου έχουν αρχικά προβλεφθεί οι πιστώσεις.³⁰⁴

δ. Η μεταφορά πιστώσεων από έναν φορέα της Κεντρικής Διοίκησης σε άλλον φορέα της Κεντρικής Διοίκησης, για την υλοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, προκειμένου να αντιστοιχηθούν οι πιστώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων στις δεσμεύσεις ανά φορέα, τομέα και Κ.Α.Ε., με τα οριζόμενα στις Συλλογικές Αποφάσεις Έργων και Μελετών που εκδίδονται κατά τη διάρκεια του έτους.

6. Ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει κάθε τρίμηνο στη Βουλή και στο Ελεγκτικό Συνέδριο στοιχεία σχετικά με τις αθροιστικές ανακατανομές πιστώσεων του προϋπολογισμού που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δύναται να ορίζονται πιστώσεις που δεν είναι δεκτικές αυξομειώσεων, καθώς, επίσης, και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.³⁰⁵

8. Η παραβίαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ισόποση μείωση των επιμέρους ανωτάτων ορίων πιστώσεων του έτους του προϋπολογισμού.

Άρθρο 72.

Ποσοστά διάθεσης πιστώσεων -ανώτατα όρια πληρωμών

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται κάθε φορά και για ορισμένη χρονική περίοδο το ποσοστό των πιστώσεων του Προϋπολογισμού που επιτρέπεται να διατεθούν από τους διατάκτες, κατά κατηγορίες ή ομάδες δαπανών, χωρίς να αποκλείεται και η εξ ολοκλήρου διάθεση ορισμένων από αυτές. Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να ορίζονται όρια πληρωμών, εφόσον το επιβάλλουν οι δημοσιονομικές συνθήκες ή λόγοι σχετικοί με την οικονομική πολιτική.

³⁰⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 73.

Διάθεση ορισμένου μέρους των πιστώσεων

1. Ποσοστό ίσο με 10% των πιστώσεων του ετήσιου τακτικού προϋπολογισμού για ελαστικές δαπάνες, στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες:

α. για την εξυπηρέτηση του χρέους,

β. για την εκκίνηση διαγωνιστικών διαδικασιών, καθώς και για την εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων και υποχρεώσεων διεθνών συμβάσεων και συνθηκών,³⁰⁶

γ. για προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης,³⁰⁷

δ. για αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση,³⁰⁸

ε. για αποδοχές, συντάξεις και λοιπές δαπάνες πάγιου χαρακτήρα,³⁰⁹

στ. που απορρέουν από αναλήψεις πολυετών υποχρεώσεων του άρθρου 67,³¹⁰

ζ. για την υλοποίηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό,³¹¹

η. άλλες, κατά νόμο, υποχρεωτικές ανελαστικές δαπάνες, δεν διατίθεται βάσει του άρθρου 72 έως την 30ή Ιουνίου κάθε οικονομικού έτους. Η διάθεση των πιστώσεων από την 1η Ιουλίου κάθε οικονομικού έτους, τελεί υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει επέλθει, ούτε αναμένεται σημαντική απόκλιση από τα δεσμευτικά όρια δαπανών και τους στόχους που αναφέρονται στις

³⁰⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰⁸[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁰⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³¹⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³¹¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

περιπτώσεις δ', ε' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 43 κατά το χρόνο της διάθεσης της εν λόγω πίστωσης.³¹²

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 74.

Εγγραφή πιστώσεων κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους

1. Κατά παρέκκλιση του κανόνα του μη ειδικού προορισμού των εσόδων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 51, ο Υπουργός Οικονομικών μπορεί, με αποφάσεις του, να επιτρέπει κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, αύξηση πιστώσεων του προϋπολογισμού Υπουργείων και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων κατά ποσά ίσα με έσοδα του προϋπολογισμού που δεν είχαν προβλεφθεί και που προκύπτουν από:³¹³

α. είσπραξη ποσών από την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε ανεξάρτητες δημόσιες υπηρεσίες ή επιχειρήσεις και οργανισμούς που έχουν δικό τους προϋπολογισμό, νομικά ή φυσικά πρόσωπα του εσωτερικού ή του εξωτερικού,³¹⁴

β. είσπραξη ποσών που είχαν καταβληθεί αχρεώστητα,³¹⁵

γ. είσπραξη ποσών που προορίζονται βάσει ρητής διάταξης νόμου για την αντιμετώπιση ορισμένης δαπάνης,³¹⁶

δ. είσπραξη ποσών από συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων, καθώς και στο πλαίσιο διαχείρισης του δημοσίου χρέους,³¹⁷

³¹²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³¹³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³¹⁴[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³¹⁵[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³¹⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³¹⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ε. είσπραξη ποσών που αφορούν την υλοποίηση προγραμμάτων ή δράσεων ειδικού σκοπού χρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από άλλους ευρωπαϊκούς ή διεθνείς οργανισμούς.³¹⁸

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να εγγραφούν και να αναληφθούν πρόσθετες πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 60.³¹⁹

Άρθρο 75.

Έσοδα και φορολογικές δαπάνες του προϋπολογισμού³²⁰

1. Έσοδα του ετήσιου Προϋπολογισμού είναι τα ποσά που εισπράττονται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρεται ο Προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχονται. Οι πληρωμές για την επιστροφή των δημοσίων εσόδων που έχουν εισπραχθεί αχρεώστητα εμφανίζονται αφαιρετικά των εισπραχθέντων εσόδων.³²¹

2. Βεβαιωθέντα έσοδα του ετήσιου Προϋπολογισμού είναι τα ποσά που βεβαιώνονται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρεται ο Προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχονται, όπως επίσης και τα βεβαιωθέντα έσοδα του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους που δεν έχουν εισπραχθεί. Τα βεβαιωθέντα έσοδα που δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους διαγράφονται από το οικονομικό έτος στο οποίο έχουν βεβαιωθεί και επαναβεβαιώνονται ως έσοδα του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους.³²²

3. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους συντάσσεται έκθεση από τους Γενικούς Διευθυντές Φορολογικής Διοίκησης και Τελωνείων και Ε.Φ.Κ., επί της πορείας των δημοσίων εσόδων, της δραστηριότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων του ελέγχου για την περιστολή της

³¹⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³¹⁹[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³²¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³²²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου κατά το χρόνο που πέρασε, η οποία υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών και το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει το σχετικό νομοθετικό έργο, επιπλέον δε στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επιβολή προστίμων επί παραβάσεων φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, καθώς και πίνακες παραβατών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα.³²³

4. Οι φορολογικές δαπάνες περιλαμβάνουν ρυθμίσεις, από τις οποίες προκαλείται άμεσα ή έμμεσα απώλεια φορολογικών εσόδων.³²⁴

5. Ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει ετησίως Έκθεση επί των φορολογικών δαπανών, η οποία συνοδεύει τον Κρατικό Προϋπολογισμό και περιλαμβάνει τα εξής:³²⁵

- α) την καταγραφή των φορολογικών δαπανών, οι οποίες έχουν θεσπιστεί μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου του εκάστοτε τρέχοντος έτους,³²⁶
- β) την ομαδοποίησή τους ανά κατηγορία φορολογίας και ομάδα δικαιούχων,³²⁷
- γ) την κατανομή τους σε τομείς πολιτικής,³²⁸
- δ) τη δικαιολογητική τους βάση και τη χρονική διάρκεια ισχύος τους,³²⁹
- ε) τον αριθμό των ωφελουμένων,³³⁰
- στ) τον προσδιορισμό του κόστους των φορολογικών δαπανών με βάση την απώλεια φορολογικών εσόδων που προκύπτει κατά το προηγούμενο έτος.³³¹

³²³[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁴[Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁵[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁶[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁷[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁸[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³²⁹[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³³⁰[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

³³¹[Τροποποίηση 4512/2018, Άρθρο 403; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να τροποποιείται η ανωτέρω Έκθεση κατά τη δομή και το περιεχόμενό της και να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία σχετική λεπτομέρεια.³³²

Άρθρο 76.

Έξοδα του ετήσιου προϋπολογισμού³³³

- 1.** Έξοδα του ετήσιου προϋπολογισμού είναι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός, ανεξάρτητα από το χρόνο που έχει δημιουργηθεί η υποχρέωση για πληρωμή, με την εξαίρεση των επιστροφών δημοσίων εσόδων που έχουν εισπραχθεί αχρεώστητα και οι οποίες εμφανίζονται αφαιρετικά των εισπραχθέντων εσόδων.³³⁴
- 2.** Η πληρωμή των εξόδων του προϋπολογισμού θεωρείται ότι πραγματοποιείται με την εξόφληση του οικείου τίτλου του άρθρου 92.
- 3.** Τα έξοδα του προϋπολογισμού εντέλλονται σε βάρος των κατά φορά πιστώσεων και μέσα στα όρια των πληρωμών και ποσοστών διαθέσεως που ορίζονται κάθε φορά.
- 4.** Μέχρι τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους υποβάλλονται στον Υπουργό Οικονομικών, από τους καθ' ύλην αρμόδιους Γενικούς Διευθυντές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, εκθέσεις επί της πορείας των κρατικών δαπανών και των αποτελεσμάτων του δημοσιονομικού ελέγχου του προηγούμενου οικονομικού έτους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 77.

Έννοια και περιπτώσεις Δημόσιων δαπανών³³⁵

- 1.** Δημόσια δαπάνη είναι η χρησιμοποίηση πίστωσης για την εκπλήρωση των λειτουργικών δραστηριοτήτων ή της αποστολής της Κεντρικής Διοίκησης. Οι

³³²[Προσθήκη 4512/2018, Άρθρο 403](#)

³³³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³³⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³³⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

επιστροφές δημοσίων εσόδων που έχουν εισπραχθεί αχρεώστητα δεν αποτελούν δημόσια δαπάνη.

2. Ως δημόσιες δαπάνες αναγνωρίζονται όσες προβλέπονται από διάταξη τυπικού νόμου ή κανονιστικής διοικητικής πράξης. Κατ' εξαίρεση, αναγνωρίζονται ως δημόσιες δαπάνες και όσες δεν προβλέπονται ρητά από διάταξη νόμου, αλλά εξυπηρετούν αιτιολογημένα τους σκοπούς των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.

3. Οι δαπάνες που προκαλούνται από κανονιστικές διοικητικές πράξεις, αναγνωρίζονται και βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή τους προϋπολογισμούς των επιχορηγούμενων από αυτόν φορέων, μόνον εφόσον αυτές εκδίδονται με τη σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρούσας παραγράφου, της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, καθώς και κάθε άλλης ειδικής διάταξης δεν απαιτείται σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών για τον καθορισμό του ύψους της επιχορήγησης φορέων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, για την καθιέρωση υπερωριακής απασχόλησης κατά το άρθρο 20 του ν. 4024/2011 (Α' 226), καθώς και για τον καθορισμό αποζημίωσης σε ιδιώτες μέλη συλλογικών οργάνων.

Η παράλειψη σύμπραξης συνιστά παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας έκδοσης της πράξης και τα αρμόδια όργανα οφείλουν να μην δημοσιεύουν αυτή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Οι δαπάνες δημοσίων σχέσεων που πραγματοποιούνται για την εξυπηρέτηση της αποστολής των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης βαρύνουν ειδική πίστωση του προϋπολογισμού τους, με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που αφορούν στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι κατηγορίες δαπανών δημοσίων σχέσεων, το ανώτατο όριο αυτών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

5. Οι δαπάνες δημοσιευμάτων ή ανακοινώσεων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., που καταχωρούνται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και αναφέρονται σε καθαρά υπηρεσιακές ανάγκες, όπως προσκλήσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, καθώς και ανακοινώσεις σχετικά με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, βαρύνουν τις ειδικές πιστώσεις των οικείων, κατά περίπτωση, προϋπολογισμών των Υπουργείων ή Ν.Π.Δ.Δ.. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν πρότασης του Γενικού Γραμματέα Μέσων Ενημέρωσης, καθορίζονται και

αναπροσαρμόζονται οι τιμές των δημοσιευμάτων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ-ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΑΝΑΛΗΨΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ, ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Άρθρο 78.

Ανακατανομές πιστώσεων έργων Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων

1. Πίστωση για κάθε έργο/μελέτη του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων είναι το ποσό που έχει εγκριθεί με τη Συλλογική Απόφαση (ΣΑ), η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 80, καθώς και τυχόν τροποποίησή της, περιλαμβανομένης της προδέσμευσης πιστώσεων του προϋπολογισμού για το επόμενο οικονομικό έτος που εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και το περιεχόμενο της οποίας καθορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 79. Σε κάθε περίπτωση, για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων το ανώτατο όριο δαπάνης είναι το συνολικό άθροισμα των ποσών του προϋπολογισμού των φορέων, όπως εγκρίνεται από τη Βουλή.

2. Η ετήσια πίστωση για κάθε έργο ή μελέτη που καθορίζεται με τη Συλλογική Απόφαση Έργων ή Μελετών, δύναται να ανακατανέμεται στα έργα που έχουν περιληφθεί στην εν λόγω ΣΑ. Η ανακατανομή αυτή πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου οργάνου των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου που ορίζεται ως διατάκτης για τη ΣΑ.

Με όμοια απόφαση είναι δυνατόν να ανακατανέμονται εγκεκριμένες πιστώσεις έργων μεταξύ ΣΑ του ίδιου διατάκτη τόσο εντός του συγχρηματοδοτούμενου όσο και εντός του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το άθροισμά τους κατά κατηγορία (εθνικό / συγχρηματοδοτούμενο).

3. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του ΠΔΕ, δύνανται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας να πραγματοποιούνται μεταφορές του ορίου του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων από Φορέα σε Φορέα και στη συνέχεια να μεταβάλλονται, αντίστοιχα, με Συλλογικές Αποφάσεις οι πιστώσεις έργων ή μελετών, ανάλογα με την πορεία υλοποίησης και το ποσοστό πραγματοποίησης των δαπανών, με σκοπό την απρόσκοπτη

εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων στο σκέλος των συνολικών δαπανών. Για τον ίδιο σκοπό και υπό την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζεται η επίτευξη του συνολικά προβλεπόμενου κατ' έτος δημοσιονομικού αποτελέσματος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του εγκεκριμένου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, δύναται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών που εκδίδεται κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου κάθε έτους, να ανακατανέμονται μεταξύ εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ, τα συνολικά εγκεκριμένα από την Βουλή όρια πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων. Ανά εξάμηνο, οι εμπλεκόμενοι φορείς υποβάλλουν στην αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους αίτημα ανακατανομής των πιστώσεων, για την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών της περίπτωσης δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 71.³³⁶

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας καθορίζονται τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και τα όρια για την ανακατανομή ή/και τη μεταφορά των ορίων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ανά Γενική Γραμματεία και ανά υποπρόγραμμα του ΠΔΕ, κ.λπ.), καθώς και οι λεπτομέρειες της εφαρμογής των παραγράφων 2 και 3.

Άρθρο 79.

Ανάληψη υποχρεώσεων για δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων - πληρωμές

1. Ανάληψη υποχρεώσεων για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων:

Τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων αποτελούν οι Συλλογικές Αποφάσεις Έργων ή Μελετών που εκδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 80.

Σε περίπτωση ανακατανομής των αρχικών πιστώσεων, τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί η αρχική απόφαση έγκρισης ή τροποποίησης της Συλλογικής Απόφασης, συνοδευόμενη από την απόφαση του διατάκτη ή του Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 78 και στην υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 80.

³³⁶[Τροποποίηση 4509/2017, Άρθρο 72](#)

2. Για τις πολυετείς υποχρεώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων ισχύει η ακόλουθη διαδικασία:

Κάθε έτος ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, εκδίδει απόφαση περί του συνόλου των έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και της ανάληψης της συνολικής ετήσιας υποχρέωσης έναντι του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και περί προέγκρισης για τη δέσμευση πιστώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του επόμενου έτους. Στην ίδια ως άνω απόφαση ορίζεται ιδίως:

α. το ποσό της υπολειπόμενης συνολικής δαπάνης για την ολοκλήρωση των συνεχιζόμενων από προηγούμενα έτη έργων,

β. οι εγκεκριμένες πιστώσεις του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων για το τρέχον έτος,

γ. το όριο προέγκρισης ανάληψης υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του επομένου έτους, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει συνολικά το 30% των εγκεκριμένων πιστώσεων για το τρέχον έτος.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, που εκδίδεται εντός του πρώτου μήνα κάθε οικονομικού έτους κατανέμεται ανά φορέα, ειδικό φορέα ΠΔΕ και ανά Συλλογική Απόφαση (ΣΑ) το συνολικό ύψος των πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων που πρόκειται να διατεθούν κατά τη διάρκεια του έτους για την εκτέλεση συνεχιζόμενων από τα προηγούμενα έτη έργων.

Οποιαδήποτε τροποποίηση που αφορά σε συνεχιζόμενα από τα προηγούμενα έτη έργα, καθώς και η ένταξη νέων έργων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων γίνεται με ΣΑ που εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, εφόσον οι συνολικές πιστώσεις των έργων δεν υπερβαίνουν το σύνολο των εγκεκριμένων πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων και το όριο προέγκρισης ανάληψης υποχρέωσης έναντι του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του επομένου έτους, όπως αυτό ορίζεται με την απόφαση του εδαφίου β' της παρούσας παραγράφου.

Οι συνολικές ετήσιες δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων δεν υπερβαίνουν το συνολικό ποσό των εγκεκριμένων πιστώσεων του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων.

3. Έκδοση ενταλμάτων πληρωμών Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων:

α. Οι πληρωμές έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιούνται με ευθύνη των αρμόδιων οικονομικών υπηρεσιών μέσω της έκδοσης εντολών πληρωμής, μετά από έλεγχο των οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών, ώστε να διασφαλίζεται η νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης. Η συγκέντρωση των δικαιολογητικών, και η υποβολή τους στην οικονομική υπηρεσία γίνεται από την αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα που υλοποιεί το έργο. Η ανωτέρω διαδικασία αφορά τόσο στις άμεσες πληρωμές για την εκτέλεση των έργων όσο και στις πληρωμές με τις οποίες μεταφέρεται χρηματοδότηση με τη μορφή επιχορήγησης (έμμεσες) για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου σε νομικά πρόσωπα. Οι πληρωμές αυτές υπόκεινται στον κατασταλακτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός αν ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά. Ειδικότερα για τις πληρωμές έργων τεχνικής βοήθειας των Ειδικών Υπηρεσιών του ν. 4314/2014 ως αρμόδια οικονομική υπηρεσία ορίζεται η αντίστοιχη μονάδα που υλοποιεί τις δράσεις/έργα τεχνικής βοήθειας.³³⁷

β. Οι πληρωμές έργων δημοσίων επενδύσεων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, για τα οποία ορίζονται τα ίδια τα ανωτέρω πρόσωπα διαχειριστές λογαριασμών επενδύσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος, πραγματοποιούνται με ευθύνη των νομικών προσώπων και υπόκεινται, επίσης, στον κατασταλακτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκτός αν ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.

γ. Το Υπουργείο Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, διενεργεί για τις πληρωμές των περιπτώσεων α' και β' τους προβλεπόμενους από τις διατάξεις του ν. 3492/2006 (Α' 210), όπως ισχύουν, δημοσιονομικούς ελέγχους.

δ. Οι ΥΔΕ ή το ειδικό λογιστήριο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προβαίνουν στην ενταλματοποίηση της δαπάνης σε σχέση με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, για τις ανωτέρω περιπτώσεις με συμψηφιστικές εγγραφές που αντιστοιχούν:

αα. με τις πληρωμές που έχει πραγματοποιήσει η αρμόδια οικονομική υπηρεσία, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία πραγματοποίησης για πληρωμές

³³⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

της περίπτωσης α' , καθώς και για πληρωμές της περίπτωσης β' όταν πραγματοποιούνται μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ,³³⁸

ββ. στη χρηματοδότηση των τριτοβάθμιων λογαριασμών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, με αποδεικτικά την οικεία εντολή χρηματοδότησης και το αποδεικτικό εκτέλεσης της πληρωμής από την Τράπεζα της Ελλάδος για τις πληρωμές των νομικών προσώπων της περίπτωσης β' , όταν αυτές αφορούν το εθνικό σκέλος του Π.Δ. Ε. ή αφορούν το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Π.Δ.Ε. αλλά πραγματοποιούνται εκτός Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ.³³⁹

ε. Οι πληρωμές έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Κεντρικής Διοίκησης, δύναται να μην πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, κατά παρέκκλιση των αναφερομένων στην περίπτωση α', μέχρι 31.12.2016 και για τις περιπτώσεις που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της περίπτωσης η' . Στις περιπτώσεις αυτές με απόφαση του οικείου διατάκτη ή του αρμοδώς εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, ορίζονται φυσικά πρόσωπα ως διαχειριστές έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (υπόλογοι) είτε μόνιμοι κρατικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι της περιφέρειας ή υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι πραγματοποιούν τις πληρωμές βάσει οριστικών και πλήρων δικαιολογητικών και στη συνέχεια αποστέλλουν με ευθύνη τους τα πλήρη δικαιολογητικά στις αρμόδιες ΥΔΕ ή στο ειδικό λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για έλεγχο και εκκαθάριση της δαπάνης, ώστε να εκδοθούν συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα με τα οποία εμφανίζονται οι δαπάνες στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Οι υπόλογοι διαχειριστές των έργων του Π.Δ. Ε. ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 152 περί δημοσίων υπολόγων.³⁴⁰

στ. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου περί πληρωμής δαπανών μικρής κλίμακας, το ύψος των οποίων καθορίζεται με την υπουργική απόφαση της περίπτωσης η' , επιτρέπεται η ανάληψη προκαταβολών από το λογαριασμό έργου του ΠΔΕ βάσει διαταγής του προϊσταμένου της αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας.³⁴¹

³³⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³³⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁴⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁴¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ζ. Οι πληρωμές εσωτερικού μέσω του αντίστοιχου τριτοβάθμιου λογαριασμού επενδύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος διενεργούνται είτε με επιταγές είτε με ηλεκτρονικές ή έγγραφες εντολές, ενώ οι πληρωμές εξωτερικού πραγματοποιούνται με εντολές πληρωμής που απευθύνονται στην ίδια τράπεζα.³⁴²

η. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ορίζονται το πεδίο και ο χρόνος εφαρμογής των διαδικασιών της παρούσας παραγράφου, καθώς και ο τρόπος εκκαθάρισης, κατά περίπτωση, ο τύπος των εντολών πληρωμής και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ως άνω απόφαση ή με όμοιες αποφάσεις ορίζονται τα δικαιολογητικά των δαπανών που ελέγχονται, κατά περίπτωση, από τα αρμόδια όργανα. Με όμοιες αποφάσεις δύναται, επίσης, να μεταβιβάζονται πιστώσεις έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (άνευ υπολόγου) σε άλλο λογαριασμό πλην δημοσίων επενδύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος ή σε λογαριασμό που δημιουργείται σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σε περιπτώσεις ειδικών έργων ή προγραμμάτων, χρηματοδοτικών εργαλείων, ταμείων και ειδικών λογαριασμών, καθώς και να καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα.³⁴³

θ. Για τις πραγματοποιούμενες πληρωμές του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στις αρμόδιες ΥΔΕ ή στο ειδικό λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για εκκαθάριση, όπου προβλέπεται, και για την έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, το αργότερο εντός μηνός από τη διενέργεια των ως άνω πληρωμών.

ι. Τα ως άνω χρηματικά εντάλματα εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες το αργότερο την 31η Μαρτίου του έτους που έπεται του έτους της πληρωμής και καταχωρούνται στα βιβλία με ημερομηνία την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η πληρωμή.

ια. Για πληρωμές προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων τα οποία, για διάφορους λόγους, δεν εμφανίζονται στον απολογισμό με την έκδοση των κατά νόμο συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, τα εντάλματα πληρωμών εκδίδονται σε βάρος ειδικής πίστωσης που εγγράφεται στον εκτελούμενο ΠΔΕ με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από

³⁴²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁴³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

αιτιολογημένη πρόταση των ΥΔΕ των φορέων, και μόνο για τα δικαιολογητικά πληρωμών που εκκρεμούν σε αυτές.

ιβ. Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για τα έργα του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από την 1.1.2016. Μεταβατικά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και έως την 31.12.2015 ισχύουν για τις πληρωμές αυτές τα οριζόμενα στο β' και γ' εδάφιο της περίπτωσης ε' της παραγράφου 3.³⁴⁴

Η προβλεπόμενη έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων εκτελείται από την 1 η.1.2017 από τις αρμόδιες κάθε φορά οικονομικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ.³⁴⁵

Άρθρο 80.

Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων

1. Με τις ΣΑ Έργων ή Μελετών, που εκδίδονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας μετά από εισήγηση του αρμόδιου φορέα άσκησης πολιτικής επενδύσεων, εγκρίνεται:

α. η διάθεση των συνολικών ετήσιων πιστώσεων των έργων ή μελετών που περιλαμβάνει η κάθε ΣΑ,

β. η ένταξη κάθε έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (με διακριτό κωδικό αριθμό και τίτλο),

γ. η ολική δαπάνη για την πραγματοποίηση του έργου,

δ. η διάθεση των απαιτούμενων ετήσιων πιστώσεων αναλυτικά για κάθε έργο που περιλαμβάνει κάθε ΣΑ,

ε. η υπολειπόμενη δαπάνη, συμπεριλαμβανομένης της πίστωσης του τρέχοντος έτους, που επιμερίζεται στα επόμενα έτη, για την αποπεράτωση του έργου,

στ. ειδικές διατάξεις και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται για την ένταξη του έργου στη ΣΑ,

³⁴⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁴⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ζ. ο φορέας υλοποίησης κάθε έργου.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Υπουργού Οικονομικών, δύνανται να καθορίζονται οι γενικοί κανόνες για τη διαδικασία της υλοποίησης του ΠΔΕ και κάθε σχετικό θέμα.

3. Προκειμένου για έργα που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ, αρμόδιοι για την τήρηση των διαδικασιών δημοπράτησης και ανάληψης νομικών δεσμεύσεων, την κανονικότητα και νομιμότητα των δαπανών, την ορθή εφαρμογή των ειδικών συστημάτων διαχείρισης, όπου υπάρχουν, και την τήρηση των διατάξεων της ευρωπαϊκής και ελληνικής νομοθεσίας που διέπει την υλοποίηση των έργων, είναι οι φορείς υλοποίησης των έργων ή/ και οι φορείς άσκησης επενδυτικής πολιτικής στις ΣΑ των οποίων είναι εγγεγραμμένα τα έργα.

4. Ειδικά, για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Περιφερειακού Επιπέδου, ορίζονται τα εξής:

α. Οι πιστώσεις για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Περιφερειακού Επιπέδου εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και κατανέμονται σε κάθε Περιφέρεια με αποφάσεις του Υπουργού τόσο για το εθνικό όσο και για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

β. Εντός των ορίων των ανωτέρω πιστώσεων οι Περιφέρειες, με βάση το αναπτυξιακό πρόγραμμα περιφερειακού επιπέδου:

αα. Προτείνουν την έκδοση των ετήσιων Συλλογικών Αποφάσεων Έργων Περιφερειακού επιπέδου (ΣΑΕΠ) που εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

ββ. Παρακολουθούν την εκτέλεση των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων Περιφερειακού Επιπέδου και ανακατανέμουν, εφόσον απαιτείται, με αποφάσεις του Περιφερειάρχη, στα έργα τις ετήσιες πιστώσεις που έχουν εγκριθεί για το σύνολο της κάθε ΣΑ, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 79.

γγ. Εισηγούνται οποιεσδήποτε άλλες τροποποιήσεις των ΣΑΕΠ, πέραν της υποπερίπτωσης ββ), οι οποίες εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

δδ. Προβαίνουν στην κατανομή των χρηματοδοτήσεων από το ΠΔΕ στα έργα των ΣΑΕΠ, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα (έργα ΕΣΠΑ κ.λπ.).

γ. Οι πιστώσεις των έργων των ΣΑΕΠ, ύστερα από την ως άνω κατανομή, εγγράφονται στους ετήσιους προϋπολογισμούς των οικείων φορέων.

δ. Για τις πληρωμές των έργων της Περιφέρειας που πραγματοποιούνται μέσω των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης δεν υφίσταται η υποχρέωση του άρθρου 275, καθώς και της μεταβατικής της παραγράφου 17 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010.³⁴⁶

ε. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ

Άρθρο 81.

Όργανα και τίτλοι είσπραξης

1. Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων ενεργείται δυνάμει νόμιμου τίτλου από τις Δ.Ο.Υ., τα Τελωνεία, τα λοιπά όργανα είσπραξης του Δημοσίου και τους Ειδικούς Ταμίες, στους οποίους έχει ανατεθεί η είσπραξη ειδικών εσόδων. Τίτλοι είσπραξης είναι τα παραστατικά στοιχεία που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις και από τα οποία προκύπτει ο οφειλέτης του Δημοσίου, το είδος της οφειλής και το εισπρακτέο, κατά οφειλέτη, ποσό.

2. Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων δύναται να ανατεθεί στις τράπεζες ή σε λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ή σε οργανισμούς κοινής ωφελείας ή στα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ.) ή και σε άλλες δημόσιες αρχές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία της είσπραξης, ο έλεγχος των εισπράξεων, καθώς και η καταβολή προμήθειας ή αμοιβής αυτών, η οποία βαρύνει το Δημόσιο. Στην περίπτωση αυτή, οι εκδιδόμενες, κατ' εφαρμογή του α.ν. 1819/1951 (Α' 149), επιταγές οπισθογραφούνται απευθείας από τις τράπεζες ή λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ή οργανισμούς κοινής ωφελείας ή τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ.) ή από τις άλλες δημόσιες αρχές.

3. Οι εισπράξεις δημοσίων εσόδων που πραγματοποιούνται από τους διαχειριστές ή τους ταμίες των Δ.Ο.Υ., τους ειδικούς ταμίες ή τα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) στα οποία έχει ανατεθεί η είσπραξη, καθώς και το περιεχόμενο των χρηματοκιβωτίων των Δ.Ο.Υ. είναι ακατάσχετα.

³⁴⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 82.

Αποδεικτικά είσπραξης

1. Αποδεικτικά είσπραξης είναι τα παραστατικά στοιχεία, μηχανογραφικά ή μη, που εκδίδονται από τα αρμόδια, για την είσπραξη δημοσίων εσόδων, όργανα και αποδεικνύουν την εξόφληση της οφειλής.

Οι Δ.Ο.Υ., τα Τελωνεία, οι Ειδικοί Ταμίες και τα λοιπά επί της είσπραξης όργανα εκδίδουν για κάθε είσπραξη αποδεικτικό είσπραξης, του οποίου ο τύπος ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων. Η είσπραξη θεωρείται ότι δεν έγινε, αν δεν έχει εκδοθεί το νόμιμο αποδεικτικό είσπραξης.

2. Ανυπόγραφα αποδεικτικά στοιχεία χρέωσης ή πίστωσης της διαχείρισεως του υπολόγου, που η συμπλήρωσή τους δεν είναι δυνατή λόγω θανάτου του οργάνου που τα έχει εκδώσει ή άλλης αιτίας, υπογράφονται από τα όργανα που τον έχουν διαδεχθεί στην υπηρεσία, αφού πρώτα διαπιστωθεί από επιτροπή, που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η εισαγωγή ή εξαγωγή στη διαχείρισή του των μετρητών, αξιών, ενσήμων ή υλικών, για τα οποία έχουν εκδοθεί τα αποδεικτικά.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων επιτρέπεται η είσπραξη ορισμένων δημοσίων εσόδων με τη διάθεση από τις Δ.Ο.Υ. και τα Τελωνεία ειδικών εντύπων, αντί της εκδόσεως των αποδεικτικών είσπραξης της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού. Με την απόφαση αυτή καθορίζεται ο τύπος των ειδικών εντύπων, η χρονολογία ενάρξεως της κυκλοφορίας τους, ο τρόπος επιστροφής τους, όταν συντρέχει τέτοια περίπτωση, η στρογγυλοποίηση των πληρωτέων ποσών και κάθε σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να καθορίζεται ο τρόπος διαθέσεως των ειδικών εντύπων και από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή και από ιδιώτες.

Με την ίδια απόφαση καθορίζονται:

- α) Το ποσοστό της προμήθειας που εισπράττουν από τους αγοραστές, τα Ν.Π.Ι.Δ. και οι ιδιώτες,
- β) οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις της απόφασης αυτής.

Άρθρο 83.

Αρμοδιότητες των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών σε θέματα εισπράξεων

1. Οι Δ.Ο.Υ. ενεργούν:

α) Την είσπραξη των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και τη διαχείριση των ενσήμων, αξιών και κάθε υλικού η πώληση του οποίου ανατίθεται αρμοδίως σε αυτές.

β) Την είσπραξη εσόδων για λογαριασμό άλλων Δ.Ο.Υ..

2. Η μεταξύ των Δ.Ο.Υ. διακίνηση χρημάτων του Δημοσίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

3. Οι Προϊστάμενοι των Δ.Ο.Υ. οφείλουν να ζητούν από τα οικεία Αστυνομικά Τμήματα τη φρούρηση των καταστημάτων, καθώς και τη συνδρομή αυτών κατά τη μεταφορά χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού.

Άρθρο 84.

Λογιστικό σύστημα των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών³⁴⁷

Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται το λογιστικό σύστημα των Δ.Ο. Υ., τα τηρούμενα από αυτές λογιστικά και διαχειριστικά βιβλία και ο τρόπος τήρησης αυτών.³⁴⁸

Άρθρο 85.

Εισπράξεις - πληρωμές

1. Οι εισπράξεις των Δ.Ο. Υ., των Τελωνείων και των λοιπών οργάνων είσπραξης του Δημοσίου κατατίθενται στον Ενιαίο Λογαριασμό του άρθρου 69Α' που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Σε χρέωση των λογαριασμών

³⁴⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁴⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

αυτών πραγματοποιούνται οι αναλήψεις των χρηματικών ποσών που απαιτούνται για πληρωμές.³⁴⁹

2. Η κατάθεση των ημερήσιων εισπράξεων κατά τα ανωτέρω, για υπηρεσίες στις οποίες δεν εδρεύει πράκτορας ή διαχειριστής της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να πραγματοποιείται και μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα και μεταφέρονται στην Τράπεζα της Ελλάδος. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.³⁵⁰

3. Τυχόν πλαστά χαρτονομίσματα, τα οποία διαπιστώνονται κατά την κατάθεση των εισπράξεων κατά τα ανωτέρω στην Τράπεζα της Ελλάδος ή τις Εμπορικές Τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, αναπληρώνονται από το Δημόσιο, με τη διαδικασία της περίπτωσης α΄ της παρ.10 του άρθρου 45 του ν. 4071/2012 (Α΄ 85), ύστερα από έρευνα και θετική εισήγηση του αρμόδιου κατά νόμο οργάνου.³⁵¹

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων.

Οι υφιστάμενες συμβάσεις με ιδιώτες, για τη μεταφορά των χρημάτων των Δ.Ο.Υ. δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, μέχρι τη λήξη της ισχύος τους.

Άρθρο 86.

Υποβολή στοιχείων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται τα στοιχεία και οι καταστάσεις που υποβάλλουν οι Δ.Ο.Υ. στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, το περιεχόμενο και οι προθεσμίες υποβολής των καταστάσεων αυτών.

³⁴⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁵⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁵¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Τα σχετικά με την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο των μηνιαίων και ετησίων λογαριασμών της διαχείρισεως των υπολόγων των Δ.Ο.Υ., καθορίζονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 87.

Ειδικοί Ταμίες

Ειδικοί ταμίες είναι οι δημόσιοι υπόλογοι οι εντεταλμένοι την είσπραξη ειδικών εσόδων δημόσιων υπηρεσιών ή και πληρωμή δαπανών από τα έσοδα αυτά και εφόσον δεν λειτουργεί ιδιαίτερη Ταμειακή Υπηρεσία.

Οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των Ειδικών Ταμιών, καθώς και τα τηρούμενα από αυτούς βιβλία καθορίζονται από τις ειδικές διατάξεις που διέπουν αυτούς, οι οποίες δύναται να τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο χρόνος και ο τρόπος απόδοσης στο Δημόσιο των εισπραττόμενων, από τους Ειδικούς Ταμίες, εσόδων.³⁵²

Άρθρο 88.

Χρηματικό υπόλοιπο Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών και Ειδικών Ταμιών

Οι Προϊστάμενοι των Δ.Ο.Υ. και των Ειδικών Ταμιών, εξακριβώνουν καθημερινά το χρηματικό υπόλοιπο των υπολόγων και συντάσσουν σχετική πράξη.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

³⁵²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 89.

Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου -Ειδικά Λογιστήρια

1. Οι ΥΔΕ και τα Ειδικά Λογιστήρια είναι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), ανεξάρτητες από τους φορείς των οποίων ελέγχουν τις δαπάνες.
2. Οι υπάλληλοι των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και των Ειδικών Λογιστηρίων, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, δεν θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι και ευθύνονται μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια, κατά τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.
3. Οι ΥΔΕ έχουν τις ακόλουθες γενικές αρμοδιότητες:
 - α. Συμμετέχουν με εισηγήσεις στην αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των φορέων, των οποίων ελέγχουν τις δαπάνες και παρακολουθούν την ορθή εκτέλεσή του.
 - β. Ελέγχουν τη νομιμότητα και κανονικότητα και προβαίνουν στην εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών και κάθε άλλης δαπάνης, ο έλεγχος της οποίας ανατίθεται σε αυτές με νόμο, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 91 για τις δαπάνες που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.³⁵³
 - γ. Υποβοηθούν και συνδράμουν τους ελέγχους που διενεργούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στα επιχορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, καθώς και τους ελέγχους που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 3492/2006 (Α΄210).
 - δ. Βεβαιώνουν στις πράξεις διορισμών, εντάξεων προαγωγών, αποσπάσεων και μετατάξεων των υπαλλήλων του Δημοσίου για την ύπαρξη σχετικών προβλέψεων στον προϋπολογισμό.³⁵⁴
 - ε. Καταρτίζουν τον απολογισμό εξόδων των φορέων του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος που έληξε.

³⁵³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁵⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

στ. Παρέχουν στοιχεία και οποιασδήποτε φύσης πληροφορίες στις Γενικές Διευθύνσεις Θησαυροφυλακίου και Δημόσιου Λογιστικού και Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τις υπό πληρωμή δαπάνες.³⁵⁵

ζ. Εξοφλούν τα χρηματικά εντάλματα του άρθρου 93.³⁵⁶

η. Ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που ανατίθεται σε αυτές με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

4. Το Ειδικό Λογιστήριο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας έχει τις αρμοδιότητες των περιπτώσεων α', ε', ζ' και η' της προηγούμενης παραγράφου, όσον αφορά στις δαπάνες του Υπουργείου αυτού.

Άρθρο 90.

Επιθεώρηση ΥΔΕ

1. Στις ΥΔΕ και στο Ειδικό Λογιστήριο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας διενεργείται ετήσια τακτική και έκτακτη επιθεώρηση από τα κατά νόμο αρμόδια όργανα τα οποία και συντάσσουν σχετικές εκθέσεις, καθώς και τις εκθέσεις αξιολόγησης των προϊσταμένων τους.

2. Εφόσον κατά την επιθεώρηση διαπιστωθούν αξιόποινες πράξεις ή παραλείψεις, η σχετική έκθεση αποστέλλεται στον Εισαγγελέα.

Άρθρο 91.

Έλεγχος και εκκαθάριση των δαπανών του Δημοσίου

1. Οι δαπάνες του Δημοσίου ελέγχονται και εκκαθαρίζονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, βάσει νόμιμων δικαιολογητικών που αποστέλλονται από τους διατάκτες και τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση κατά του Δημοσίου.

Τα απαιτούμενα, κατά κατηγορία δαπάνης, δικαιολογητικά καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

³⁵⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁵⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

2. Ο έλεγχος επί των ανωτέρω δαπανών συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας αυτών. Νόμιμη είναι η δαπάνη εφόσον:

- α) προβλέπεται από διάταξη τυπικού νόμου ή κανονιστικής διοικητικής πράξης ή εξυπηρετεί την αποστολή του οικείου φορέα και³⁵⁷
- β) υπάρχει εγγεγραμμένη στον Προϋπολογισμό σχετική πίστωση.

Κανονική είναι η δαπάνη, που έχει νόμιμα αναληφθεί, επισυνάπτονται τα νόμιμα δικαιολογητικά και η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή.

Κατά τον ασκούμενο από τις ΥΔΕ έλεγχο εξετάζονται και τα παρεμπιπτόντως αναφερόμενα ζητήματα.

3. Τον έλεγχο ακολουθεί η πράξη εκκαθάρισης, με την οποία προσδιορίζονται τα δικαιώματα των πιστωτών του Δημοσίου και εκδίδεται τίτλος πληρωμής.

4. Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ενεργείται, σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.

5. Εάν, κατά την άσκηση του ελέγχου γεννηθούν βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, η υπηρεσία αναφέρει την περίπτωση στον Υπουργό Οικονομικών και τον διατάκτη. Επί όλων των δαπανών του Δημοσίου, καθώς και επί των δαπανών λοιπών φορέων που ελέγχονται και εκκαθαρίζονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, δύναται να ασκείται και επιτόπιος έλεγχος που διατάσσεται από τον Υπουργό Οικονομικών ή εξουσιοδοτημένο όργανό του με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Η άσκηση, του κατά το προηγούμενο εδάφιο, ελέγχου δεν αναστέλλει την πληρωμή των συγκεκριμένων δαπανών, εκτός αν δοθεί αντίθετη εντολή του Υπουργού Οικονομικών με αιτιολογημένη απόφασή του.

Τα αρμόδια, για τον επί τόπου έλεγχο, όργανα δύνανται για ζητήματα τεχνικής φύσης να ζητούν τη συνδρομή και τη γνώμη υπαλλήλων του Δημοσίου ή υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα της οικείας ειδικότητας ή εμπειρίας, οι οποίοι δεν έχουν λάβει μέρος με οποιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία πραγματοποίησης της δαπάνης. Στους υπαλλήλους αυτούς, που τίθενται υποχρεωτικά στη διάθεση των ελεγκτικών οργάνων από

³⁵⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

τις υπηρεσίες που ανήκουν, δύναται να καταβάλλεται αποζημίωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Εφόσον, κατά το διενεργηθέντα έλεγχο διαπιστωθούν αξιόποινες πράξεις ή παραλείψεις, η σχετική έκθεση αποστέλλεται στον Εισαγγελέα από τον διατάξαντα τον έλεγχο και εφόσον διαπιστωθεί έλλειμμα, η σχετική έκθεση διαβιβάζεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται τα όργανα και ο τρόπος άσκησης του επί τόπου ελέγχου, το περιεχόμενό του, η διαδικασία διάθεσης των εξειδικευμένων υπαλλήλων για τη συνδρομή των ελεγκτικών οργάνων, ο χρόνος απασχόλησης αυτών, οι διαδικασίες και τα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

7. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται:

α. η διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου, τα αρμόδια όργανα, η ευθύνη αυτών, ο τύπος των ενταλμάτων, τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, ως και κάθε άλλο σχετικό θέμα,³⁵⁸

β. οι σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες, καθώς και άλλες ειδικές δαπάνες που εξαιρούνται από την άσκηση ελέγχου των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και πληρώνονται με άλλους τίτλους πληρωμής, υποκείμενες στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΕΚΔΟΣΗ - ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Άρθρο 92.

Εντολή πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου

1. α. Τίτλος πληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο, που εκδίδεται από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο αρμόδιο κατά νόμο όργανο, για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων πιστωτών του Δημοσίου σε βάρος πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

³⁵⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Χρηματικό ένταλμα είναι η έγγραφη εντολή για την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου.

γ. Τακτικό χρηματικό ένταλμα είναι το χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου. Ειδικά, για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το τακτικό χρηματικό ένταλμα εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου ή της αρμόδιας μονάδας για την πληρωμή εκκαθαρισμένων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου.

2. Οι δαπάνες του Δημοσίου πληρώνονται από τις αρμόδιες, για την πληρωμή αυτών, υπηρεσίες με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή από άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο, με την επιφύλαξη των διατάξεων της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 7 του άρθρου 91.

3. Κατ' εξαίρεση, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, επιτρέπεται να ορίζονται και άλλοι τίτλοι πληρωμής των σταθερών και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών.

Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται τα αρμόδια όργανα για την εκκαθάριση των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η ευθύνη των εκκαθαριστών, των ταμειακών υπολόγων και των αδικαιολογήτως λαβόντων, ο τύπος των ανωτέρω τίτλων, ο τρόπος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εξόφληση αυτών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. α. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η έκδοση Χρηματικών Ενταλμάτων (Χ.Ε.) για την:

αα. Τακτοποίηση λογιστικών εκκρεμοτήτων που χρονίζουν στις Δ.Ο.Υ..

ββ. Τακτοποίηση εκκρεμοτήτων στο χρηματικό υπόλοιπο των Δ.Ο.Υ., συνεπεία κατασχέσεων τρίτων και λοιπών περιπτώσεων.

γγ. Απόδοση ποσών σε δικαιούχους, η οποία δεν ολοκληρώθηκε με ευθύνη των Δ.Ο.Υ., επιφυλασσομένων των διατάξεων των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 97.

δδ. Τακτοποίηση πραγματοποιηθεισών κατασχέσεων σε βάρος λογαριασμών του Ελληνικού Δημοσίου.

Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζονται ο ειδικός φορέας και ο ΚΑΕ τους οποίους βαρύνει η δαπάνη, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία εφαρμογής των ρυθμίσεων της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 93.

Εξόφληση τίτλων πληρωμής

1. Χρηματικό ένταλμα ή άλλος τίτλος πληρωμής εξοφλείται από το αρμόδιο όργανο, μόνο όταν φέρει όλα τα τυπικά στοιχεία που απαιτεί ο νόμος.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά εξόφλησης των τίτλων πληρωμής.

2. Προκειμένου για χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή τις ΓΔΟΥ, τα αρμόδια για την πληρωμή όργανα ασκούν έλεγχο και ευθύνονται:³⁵⁹

α. για την καθ' υπέρβαση πληρωμή των εκκαθαρισμένων δαπανών,

β. για πληρωμές αυτών με εντολή αναρμόδιου οργάνου,

γ. για την πληρωμή πέραν των ορίων της πίστωσης που έχει χορηγηθεί ή της εξουσιοδοτήσεως που έχει παρασχεθεί στους εκκαθαριστές και

δ. για την ύπαρξη των δικαιολογητικών που απαιτούνται για τις δαπάνες αυτές από τις ειδικές διατάξεις.

3. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, τα αρμόδια όργανα αρνούνται με έγγραφο την εξόφληση των ενταλμάτων και λοιπών τίτλων πληρωμής, μπορεί όμως ο αρμόδιος διατάκτης να διατάσσει την πληρωμή με ευθύνη του.

Στην περίπτωση αυτή, ο διατάκτης είναι ο μόνος υπεύθυνος και ο υπόλογος απαλλάσσεται.

4. Κατά την άσκηση του ελέγχου του άρθρου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 91.

5. Επί δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η ευθύνη για την ύπαρξη πίστωσης, καθώς και για την πληρότητα και νομιμότητα των

³⁵⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

δικαιολογητικών εκδόσεως του τίτλου πληρωμής, βαρύνει μόνο τις οικείες οικονομικές υπηρεσίες του Υπουργείου αυτού.

6. Οι δαπάνες του Δημοσίου δύνανται να πληρώνονται και από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος εξοφλήσεως αυτών, η ευθύνη των αρμόδιων για την εξόφληση αυτών οργάνων, το ύψος της προμήθειας ή αμοιβής που τυχόν καταβάλλεται σε βάρος του Δημοσίου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

7. α. Ειδικά, τα χρηματικά εντάλματα του τακτικού προϋπολογισμού που εκδίδονται από τις ΥΔΕ εξοφλούνται από τις Υπηρεσίες αυτές, με πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου, με την επιφύλαξη των διατάξεων που διέπουν την εκτέλεση του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και των διατάξεων του άρθρου δευτέρου παρ. 1.β του ν. 3845/2010 (Α΄ 65).³⁶⁰

β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εξόφλησης των ανωτέρω χρηματικών ενταλμάτων από τις ΥΔΕ και καθορίζονται τα αρμόδια όργανα, η ευθύνη αυτών, ο τύπος και ο τρόπος τήρησης των αναγκαίων λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και η διαδικασία αποστολής των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας.

Άρθρο 94.

Εκτέλεση επιτροπικών ενταλμάτων πριν από την άφιξή τους

Σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης άμεσης πληρωμής δαπάνης του κράτους, επιτρέπεται στους προϊσταμένους των ΥΔΕ να εντέλλονται, με κάθε πρόσφορο μέσο, την εκτέλεση επιτροπικών ενταλμάτων πριν από την άφιξή τους στους δευτερεύοντες διατάκτες.

³⁶⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 95.

Εξόφληση τίτλων δικαιούχων που αδυνατούν να υπογράψουν

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εξόφληση τίτλων πληρωμής δικαιούχων, που αδυνατούν για οποιονδήποτε λόγο να υπογράψουν την πράξη εξόφλησης.

Άρθρο 96.

Καταλογισμοί για μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής - αρμόδια όργανα

1. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με οποιονδήποτε τίτλο πληρωμής καταλογίζονται:

α. στον υπάλληλο που από δόλο ή βαρεία αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και

β. στον λαβόντα, εφόσον έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού.

2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή τις ΓΔΟΥ, είναι ο διατάκτης και τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο.³⁶¹

Οι ανωτέρω καταλογιστικές αποφάσεις προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο ανωτέρω διατάκτης είναι αρμόδιος και για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων με τίτλους πληρωμής της ΥΔΕ, εφόσον διαπιστωθεί

³⁶¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

εκ των υστέρων, βάσει νέων στοιχείων, ότι η πληρωμή έγινε με μη νόμιμα δικαιολογητικά ή λανθασμένο υπολογισμό.

Άρθρο 97.

Απώλεια αποδεικτικών είσπραξης, γραμματίων, δικαιολογητικών πληρωμής, δαπανών και τίτλων πληρωμής

1. Σε περιπτώσεις απώλειας αποδεικτικών είσπραξης, γραμματίων, χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής που δεν έχουν εξοφληθεί, εκδίδονται, με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών ή του οργάνου στο οποίο έχει μεταβιβασθεί η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, αντίγραφα αυτών, ύστερα από διαπίστωση του κατά νόμο αρμόδιου οργάνου:

- α) προκειμένου για αποδεικτικά είσπραξης, της εισαγωγής ή μη στη Δ.Ο.Υ. στο Τελωνείο ή κάθε άλλη αρμόδια υπηρεσία του ποσού που αναγράφεται σε αυτά και³⁶²
- β) προκειμένου για γραμμάτια, χρηματικά εντάλματα ή άλλους τίτλους πληρωμής, της μη εξόφλησης αυτών.

2. Προκειμένου για απώλεια χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής μετά την εξόφληση αυτών, ύστερα από διαπίστωση του αρμόδιου κατά νόμο οργάνου, εκδίδεται αντίγραφο από το αρμόδιο όργανο για υπηρεσιακή και μόνο χρήση.

3. Σε περίπτωση απώλειας δικαιολογητικών πληρωμής δημόσιας δαπάνης πριν από την έκδοση τίτλου πληρωμής, η πληρωμή της δαπάνης αυτής μπορεί να επιτραπεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που καθορίζει και τον τρόπο δικαιολογήσεως αυτής και εφόσον μετά από διενέργεια ένορκης διοικητικής εξετάσεως από αρμόδιο επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι η απώλεια έχει συντελεσθεί στην αρμόδια υπηρεσία ή σε εταιρίες που προσφέρουν ταχυδρομικές υπηρεσίες.³⁶³

³⁶²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁶³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 98.

Απόδοση εσόδων υπέρ τρίτων

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο χρόνος και η διαδικασία απόδοσης των εσόδων που εισπράττονται υπέρ τρίτων. Με τις αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου ή όμοιες μπορεί να ανατεθεί στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες η είσπραξη των εσόδων ειδικών δημόσιων υπηρεσιών και Ειδικών Ταμείων, εφόσον η είσπραξη των εσόδων τους δεν είναι δυνατή με δικά τους όργανα, καθώς και η είσπραξη εσόδων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, Α.Δ.Α. και τρίτων. Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζεται και το ποσοστό συμμετοχής των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, Α.Δ.Α. και τρίτων στη δαπάνη για την είσπραξη των εσόδων που εισπράττονται για λογαριασμό τους, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 20% των εισπραττόμενων εσόδων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.³⁶⁴

Άρθρο 99.

Πληρωμή δαπανών από προξενικές εισπράξεις

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή λόγω του επείγοντος, δαπάνες του Ελληνικού Δημοσίου σε χώρες του εξωτερικού δύναται να πληρωθούν από τις προξενικές εισπράξεις, δεσμευμένες ή μη, με εντολή του Υπουργού Εξωτερικών, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου Υπουργού.

Στις περιπτώσεις αυτές ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 5 του άρθρου 71

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΕΣ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

³⁶⁴[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Άρθρο 100.

Έννοια, προϋποθέσεις και διαδικασία έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

1. Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής (Χ.Ε.Π.) είναι το χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται χρηματικό ποσό σε οριζόμενο υπόλογο, ο οποίος αποδίδει λογαριασμό σε τακτή προθεσμία με την υποβολή των νόμιμων δικαιολογητικών.

2. Επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π., μετά από αιτιολογημένη απόφαση, για πραγματοποίηση δαπανών, που λόγω της φύσεώς τους ή λόγω επείγουσας υπηρεσιακής ανάγκης, είναι δυσχερής η τήρηση των διατυπώσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη δικαιολόγηση τους, καθώς και μικροδαπανών, χωρίς αιτιολόγηση, μέχρι του ύψους των επτά χιλιάδων (7.000) ευρώ κατά Κ.Α.Ε., ετησίως. Το ποσό αυτό δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

2. Α. Επιτρέπεται η έκδοση ενιαίου Χ.Ε.Π., με έναν υπόλογο, χωρίς να απαιτείται αιτιολογημένη απόφαση, για την κάλυψη δαπανών πολλαπλών μετακινήσεων των Επιθεωρητών της Ειδικής Γραμματείας Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΕΓΣΕΕ-ΥΠΕΝ) και συγκεκριμένα του Σώματος Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος (ΣΕΝΕ), του Σώματος Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ) και του Συντονιστικού Γραφείου Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ), με σκοπό τη διενέργεια προληπτικών και κατασταλτικών ελέγχων, την εκτέλεση εισαγγελικών παραγγελιών, την παράστασή τους σε δικαστήρια επί υποθέσεων που σχετίζονται με το ελεγκτικό τους έργο, τη διερεύνηση των συνθηκών ατυχημάτων σε χώρους της ελεγκτικής τους αρμοδιότητας, τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, συνέδρια, ημερίδες που συνδέονται αποκλειστικά με το ελεγκτικό τους έργο, καθώς και τη συμμετοχή τους σε συναντήσεις εργασίας και επιτροπές με χρονικό ορίζοντα δύο (2) μηνών.³⁶⁵

3. Τα Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημόσιων υπαλλήλων και υπαλλήλων που υπηρετούν στο Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, υπαλλήλων Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού, αξιωματικών, μονάδων ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων και των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής

³⁶⁵[Τροποποίηση 4610/2019, Άρθρο 224; Προσθήκη 4409/2016, Άρθρο 51](#)

Ακτοφυλακής που έχουν χρηματική διαχείριση, καθώς και στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ορίζεται δεύτερος υπόλογος μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, μονάδα ή υπηρεσία των Ενόπλων Δυνάμεων και της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εκδίδονται Χ.Ε.Π. και στο όνομα άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων.

4. Τα ΧΕΠ εκδίδονται, με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη, μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου κάθε έτους.³⁶⁶

Κατ' εξαίρεση, μπορεί να εκδίδονται ΧΕΠ μέχρι και τη λήξη του οικονομικού έτους για την αντιμετώπιση των δαπανών μετακίνησης των ελεγκτικών οργάνων που διενεργούν ελέγχους σε εκτέλεση εισαγγελικής παραγγελίας ή κατόπιν εντολής του Υπουργού Οικονομικών.³⁶⁷

5. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου ορίζεται το ποσό του εντάλματος, το είδος της δαπάνης, ο υπόλογος και η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού.

Με όμοιες αποφάσεις επιτρέπεται να παρατείνεται η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103.

Άρθρο 101.

Περιορισμοί - Ειδικές περιπτώσεις χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

1. Δεν επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. στο όνομα υπαλλήλων που υπηρετούν σε Υ.Δ.Ε. ή Δ.Ο.Υ. ή διαχειρίζονται χρήματα και αξίες του Δημοσίου, εκτός αν πρόκειται για δαπάνες μετακινήσεως αυτών και για έξοδα διακινήσεως του μηχανογραφικού υλικού εισπράξεων και πληρωμών.

2. Επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. σε υπαλλήλους του Δημοσίου με οποιαδήποτε σχέση, σε όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, καθώς και σε άλλα πρόσωπα για δαπάνες μετακίνησής τους με εντολή του Δημοσίου.

³⁶⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁶⁷[Προσθήκη 4374/2016, Άρθρο 7](#)

Για δαπάνες μετακίνησης περισσότερων του ενός προσώπων, επιτρέπεται η έκδοση ενός μόνο Χ.Ε.Π., με υπόλογο μόνιμο δημόσιο υπάλληλο ή υπάλληλο με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που προκαταβάλλει τα απαιτούμενα ποσά στους μετακινουμένους.

Οι λαμβάνοντες τις προκαταβολές υπέχουν αυτοτελώς τις ευθύνες υπολόγου Χ.Ε.Π. και αποδίδουν λογαριασμό δια του υπολόγου του Χ.Ε.Π.. Ο υπόλογος του εντάλματος, που ευθύνεται μόνο για τη νομιμότητα των προκαταβολών που διενήργησε, συγκεντρώνει τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των μετακινηθέντων και τα υποβάλλει αρμοδίως μαζί με τις αποδείξεις πληρωμής των προκαταβληθέντων ποσών.

3. Προκειμένου για δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό των εν ενεργεία υπαλλήλων και των μελών των οικογενειών αυτών, καθώς και ιδιωτών που νοσηλεύονται στο εξωτερικό με δαπάνη του Δημοσίου, τα οικεία Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, με δεύτερο υπόλογο τον Πρόξενο της χώρας μεταβάσεως.

Για δαπάνες μετακινήσεως στο εξωτερικό προσώπων του προηγούμενου εδαφίου και των τυχόν συνοδών αυτών, τα οικεία Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων ή ιδιωτών.

Προκειμένου για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο εσωτερικό προσώπων, των οποίων τις δαπάνες καλύπτει το Δημόσιο, επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. επί ονόματι μόνιμου δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Άρθρο 102.

Υποχρεώσεις και ευθύνες υπολόγων και άλλων οργάνων εξ ενταλμάτων προπληρωμής

1. Ο υπόλογος μπορεί να πραγματοποιεί πληρωμές σε βάρος του προϊόντος Χ.Ε.Π. έως την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού και σε καμία περίπτωση πέραν της 31ης Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο εκδόθηκε το Χ.Ε.Π..

Τυχόν αδιάθετο υπόλοιπο κατατίθεται στην οικεία Δ.Ο.Υ. εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου.

Από 1.1.2019 και εφεξής, τυχόν αδιάθετο υπόλοιπο και συναφείς τόκοι κατατίθενται, εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας, σε διακριτούς

λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.³⁶⁸

2. Οι υπόλογοι Χ.Ε.Π. ευθύνονται για δόλο ή βαρεία αμέλεια κατά την πληρωμή μη νόμιμων δαπανών.

Για τη νομιμότητα των αποδεικτικών πληρωμής και πληρότητα των δικαιολογητικών αυτής, ευθύνονται για αμέλεια.

3. Οι τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα ως υπόλογοι ευθύνονται μόνο για την ακριβή εκτέλεση των οδηγιών που δίδονται σε αυτές κάθε φορά.

Ο δεύτερος υπόλογος είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση και την εμπρόθεσμη υποβολή των δικαιολογητικών, το δε αρμόδιο όργανο που δίδει τις σχετικές οδηγίες στις τράπεζες και λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, ευθύνεται για τυχόν μη νόμιμη πληρωμή, εφόσον έχει ενεργήσει με δόλο ή βαρεία αμέλεια.

Άρθρο 103.

Απόδοση λογαριασμού χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

1. Η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού δεν μπορεί να ορισθεί πέραν του ενός (1) μηνός από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο εκδόθηκε το Χ.Ε.Π..

Τα δικαιολογητικά για την τακτοποίηση του Χ.Ε.Π. διαβιβάζονται από την αρμόδια υπηρεσία του διατάκτη στην αρμόδια προς εκκαθάριση υπηρεσία εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου. Κατά τη διαβίβαση των δικαιολογητικών συντάσσεται ειδικό έντυπο για τη λογιστική καταγραφή.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τύπος του ειδικού αυτού εντύπου και ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.

2. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προβλέπονται εξαιρέσεις από τα οριζόμενα

³⁶⁸[Τροποποίηση 4587/2018, Άρθρο 70; Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

στην παράγραφο 1 του άρθρου 102 και στο πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου.

3. Σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας απόδοσης λογαριασμού, η οποία διαπιστώνεται μετά από έρευνα αρμόδιου κατά νόμο οργάνου που ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών, ύστερα από πρόταση της Υ.Δ.Ε., η πορισματική έκθεση δύναται να αποτελέσει παραστατικό δικαιολόγησης της δαπάνης εν όλω ή εν μέρει για την τακτοποίηση του οικείου Χ.Ε.Π..

Άρθρο 104.

Χρηματικά εντάλματα προπληρωμής δημοσίων επενδύσεων

1. Επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους για την εμφάνιση ως εξόδων του προϋπολογισμού, πληρωμών του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων που έγιναν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

2. Η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων αυτών μπορεί να ορίζεται μέχρι 31 Μαΐου του ίδιου έτους και παρατείνεται για τις δαπάνες εξωτερικού, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα του άρθρου 103.

3. Τα ανωτέρω εντάλματα φέρουν ημερομηνία έκδοσης την τρέχουσα ημερομηνία και εμφανίζονται την 31η Δεκεμβρίου του έτους πραγματοποίησης των πληρωμών.

4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 103.

Άρθρο 105.

Προσωρινά χρηματικά εντάλματα

1. Προσωρινό χρηματικό ένταλμα είναι το χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται από τον αρμόδιο Υπουργό για επιτακτικές και επείγουσες δαπάνες του κράτους, που δεν προβλέπονται από το νόμο ή για τις οποίες δεν υπάρχει πίστωση στον προϋπολογισμό.

2. Τα Προσωρινά χρηματικά εντάλματα εκδίδονται, προκειμένου για δαπάνες που δεν προβλέπονται από το νόμο, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και προκειμένου για δαπάνες για τις οποίες δεν υπάρχει πίστωση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού. Με τις ανωτέρω αποφάσεις ορίζεται το ποσό του εντάλματος, το είδος της δαπάνης, ο υπόλογος διαχειριστής και η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού.

3. Τα Προσωρινά χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων, αξιωματικών, μονάδων ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, υπό το λογαριασμό λογιστικής «Προσωρινά χρηματικά εντάλματα».

4. Τα ανωτέρω εντάλματα προ της πληρωμής τους δεν υπόκεινται στον έλεγχο που προβλέπεται στο άρθρο 91 και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και καταχωρούνται πριν

από την πληρωμή τους σε ειδικό βιβλίο που τηρείται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

5. Τα Προσωρινά χρηματικά εντάλματα τακτοποιούνται με χρηματικά συμψηφιστικά εντάλματα, που εκδίδονται σε βάρος των πιστώσεων του οικείου Υπουργείου, βάσει των σχετικών δικαιολογητικών, το αργότερο μέχρι τη λήξη του μεθεπόμενου οικονομικού έτους από τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης λογαριασμού, εγγραφομένης υποχρεωτικώς σχετικής πίστωσης.

Άρθρο 106.

Εξουσιοδοτήσεις

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται:

α. Λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες των υπολόγων από εντάλματα προπληρωμής, επενδύσεων και προσωρινών.

β. Ο τρόπος τακτοποίησης των ανωτέρω ενταλμάτων και οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού, οι κατά των υπολόγων κυρώσεις, τα σχετικά θέματα με την επίσχεση των αποδοχών, σε περίπτωση αθετήσεως των υποχρεώσεών τους, καθώς και με τον καταλογισμό αυτών και των μη νομίμως λαβόντων.

γ. Η καθιέρωση περιορισμών στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών, τα σχετικά θέματα με τη μεταβίβαση σε άλλους υπαλλήλους της διαχείρισης ολόκληρου ή μέρους του ποσού που έχει προκαταβληθεί στον υπόλογο, καθώς και λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων περί προπληρωμών.

Άρθρο 107.

Ευθύνες διαχειριζομένων χρήματα χωρίς έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής

Οι διατάξεις που ισχύουν για τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των υπολόγων των Χ.Ε.Π. εφαρμόζονται και σε όσους διαχειρίζονται με οποιονδήποτε τρόπο δημόσια χρήματα, που προκαταβάλλονται με την υποχρέωση απόδοσης λογαριασμού, έστω και χωρίς έκδοση Χ.Ε.Π..

Οι διατάκτες των ανωτέρω προκαταβολών έχουν τις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των Διατακτών Χ.Ε.Π., όσον αφορά τον ορισμό των υπολόγων, τον καθορισμό προθεσμίας απόδοσης λογαριασμού, παράταση αυτής, αντικατάσταση υπολόγων, επίσχεση αποδοχών αυτών, άρση αυτής, καθώς και τον καταλογισμό των υπολόγων.

Οι υπόλογοι των προσωρινών ενισχύσεων πάγιων προκαταβολών του άρθρου 114 περίπτωση β' έχουν τις ευθύνες των υπολόγων εκ Χ.Ε.Π., η δε επίσχεση αποδοχών ενεργείται από τον Υπουργό Οικονομικών.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΠΑΓΙΕΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ - ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ

Άρθρο 108.

Πάγιες Προκαταβολές χρηματικού - Έννοια - Σύσταση

1. Πάγιες Προκαταβολές χρηματικού είναι ποσά που τίθενται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους υπό ίδιο λογαριασμό της δημόσιας ληψοδοσίας, στο όνομα υπολόγων διαχειριστών που ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

2. Για την άμεση αντιμετώπιση δαπανών, η πληρωμή των οποίων λόγω της φύσης τους δεν μπορεί να αναβληθεί μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας δικαιολόγησης αυτών, επιτρέπεται η σύσταση στις δημόσιες υπηρεσίες, πολιτικές και στρατιωτικές, πάγιων προκαταβολών χρηματικού με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, με αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας Υ.Δ.Ε..

3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδονται μετά από αιτιολογημένη γνώμη της αρμόδιας Υ.Δ.Ε., καθορίζεται το είδος και το ποσοστό κάθε δαπάνης που πληρώνεται

από την πάγια προκαταβολή και προσδιορίζεται το ποσό αυτής που δεν μπορεί να είναι ανώτερο των δύο και ημίσεως δωδεκατημορίων των σχετικών πιστώσεων που χορηγούνται διά του προϋπολογισμού, προκειμένου για λειτουργικές δαπάνες και του ενός και ημίσεως δωδεκατημορίου, προκειμένου για τη μισθοδοσία του προσωπικού. Τα ποσοστά διαθέσεως των πιστώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφαρμόζονται και επί των ανωτέρω δαπανών.

Δαπάνες μισθοδοσίας δεν πληρώνονται σε βάρος της πάγιας προκαταβολής, παρά μόνο σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον δεν είναι δυνατή η πληρωμή αυτών κατά τη συνήθη διαδικασία.

Με αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού ή του εξουσιοδοτημένου οργάνου, επιτρέπεται η κατανομή του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε περισσότερους του ενός διαχειριστές, που υπέχουν τις ευθύνες δημόσιων υπολόγων για τα ποσά που διαχειρίζονται.

4. Σε περίπτωση πολέμου ή γενικής ή μερικής επιστράτευσης ή άλλης έκτακτης ανάγκης, επιτρέπεται με όμοιες αποφάσεις η αύξηση του ποσού της προκαταβολής και των δαπανών που πληρώνονται από αυτή, μέχρι και του συνόλου των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

5. Οι Προκαταβολές του παρόντος άρθρου χορηγούνται με χρηματικά εντάλματα που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους υπό το λογαριασμό «Πάγιες Προκαταβολές».

6. Η προμήθεια και οι λοιπές δαπάνες των οικείων τραπεζών και λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων, για τη μετατροπή από ευρώ σε συνάλλαγμα του προϊόντος των προκαταβολών του παρόντος άρθρου, βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 109.

Διαχείριση πάγιων προκαταβολών

1. Η διαχείριση των πάγιων προκαταβολών ανατίθεται, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, σε μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους ή στρατιωτικούς εν γένει, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του ν. 419/1976.

Αν στην υπηρεσία όπου έχει συσταθεί πάγια προκαταβολή δεν υπηρετεί μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, υπόλογος διαχειριστής ορίζεται ο

προϊστάμενος αυτής, εφόσον αυτός είναι μόνιμος ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Σε περίπτωση απουσίας του διαχειριστή, ο αρμόδιος Υπουργός μπορεί να ορίζει αναπληρωτή διαχειριστή, ο οποίος ευθύνεται μόνο για τις διαχειριστικές πράξεις που διενεργεί κατά το χρόνο της αναπλήρωσης.

Δεν επιτρέπεται η ανάθεση της διαχείρισης πάγιων προκαταβολών σε υπαλλήλους των Υ.Δ.Ε. και των Δ.Ο.Υ..

2. Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών, που έχουν τις ευθύνες δημόσιου υπολόγου, ενεργούν πληρωμές και υποβάλλουν στο τέλος κάθε μήνα ή και νωρίτερα τα δικαιολογητικά των σχετικών δαπανών στις αρμόδιες για τον έλεγχο και εκκαθάρισή τους υπηρεσίες, οι οποίες πρέπει μέσα σε ένα (1) μήνα να εκδίδουν τα χρηματικά εντάλματα για την αποκατάσταση της πάγιας προκαταβολής.

3. Προκειμένου για τις αποδοχές στρατεύσιμων οπλιτών, κληρωτών και εφέδρων, που δεν δικαιούνται αποδοχές μονίμων, τα δικαιολογητικά πληρωμής συνίστανται σε βεβαίωση των αρμόδιων οικονομικών οργάνων για την πραγματοποιηθείσα πληρωμή, που εκδίδεται βάσει ειδικού βιβλίου στο οποίο υπογράφουν οι δικαιούχοι.

Το περιεχόμενο της βεβαίωσης καθορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής `Αμυνας και Οικονομικών.

Άρθρο 110.

Αποκατάσταση ελλειμμάτων πάγιων προκαταβολών

1. Κάθε πληρωμή, που πραγματοποιείται από την πάγια προκαταβολή παρανόμως ή αχρεωστήτως, καταλογίζεται εις ολόκληρον σε βάρος του λαβόντος και των τυχόν συνυπεύθυνων οργάνων.

2. Για κάθε πληρωμή που πραγματοποιείται από την πάγια προκαταβολή καθ' υπέρβαση των οριζομένων ως προς το είδος των δαπανών, στις σχετικές κοινές αποφάσεις που προβλέπονται από την παράγραφο 3 του άρθρου 108, καταλογίζονται τα όργανα που έχουν προκαλέσει την πληρωμή.

3. Σε περίπτωση ελλείμματος της πάγιας προκαταβολής η αποκατάσταση αυτής πραγματοποιείται.³⁶⁹

³⁶⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

α. σε περίπτωση καταλογισμού με χρηματικό ένταλμα αποκατάστασης που εκδίδεται σε βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού του αρμόδιου Υπουργείου, βάσει αντιγράφου της περιληπτικής καταστάσεως βεβαίωσης ως δημόσιου εσόδου του καταλογιζόμενου ποσού και αντιγράφου της σχετικής καταλογιστικής απόφασης και³⁷⁰

β. σε περίπτωση απαλλακτικής για τον υπόλογο πράξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου με χρηματικό ένταλμα αποκατάστασης που εκδίδεται σε βάρος ειδικής πίστωσης του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου Οικονομικών.³⁷¹

4. Αν το ποσό της πάγιας προκαταβολής σε συνάλλαγμα μειωθεί λόγω εξαναγκασμένης μετατροπής του από το νόμισμα σύστασης στο εγχώριο, η αποκατάσταση γίνεται, βάσει πράξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατόπιν απαλλακτικού για τον υπόλογο πορίσματος αρμόδιου κατά το νόμο οργάνου κατά τις κείμενες διατάξεις.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή και για μειώσεις του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε συνάλλαγμα που έχουν προκύψει από την ανωτέρω αιτία, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

5. Τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασης της πάγιας προκαταβολής στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται σε βάρος ειδικής πίστωσης που εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών.³⁷²

Άρθρο 111.

Υποχρεώσεις διαχειριστών πάγιων προκαταβολών

Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών:

α. Καταθέτουν απαραιτήτως τα διαθέσιμα κεφάλαια της πάγιας προκαταβολής σε τράπεζα ή πιστωτικό ίδρυμα ή ελλείπει αυτών σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία

³⁷⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁷¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

³⁷²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Τηρούν βιβλία ημερολογίου ταμείου και αποδεικτικών είσπραξης, θεωρημένα και αριθμημένα από τα αρμόδια όργανα των υπηρεσιών, που έχουν χορηγηθεί οι Προκαταβολές, στο οποίο καταχωρούνται όλες οι πραγματοποιούμενες από αυτούς εισπράξεις και πληρωμές κατά χρονολογική σειρά.

γ. Διενεργούν τις αναγκαίες πληρωμές με επιταγές που εκδίδονται στο όνομα των δικαιούχων ή με εντολές μεταφοράς ποσών σε λογαριασμό των δικαιούχων.³⁷³

δ. Υποβάλλουν στο τέλος κάθε τριμήνου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, δια της προϊσταμένης τους υπηρεσίας, ισοζύγιο της πάγιας προκαταβολής για το τρίμηνο αυτό.

Αν η πάγια προκαταβολή έχει κατανεμηθεί σε περισσότερες από μία διαχειρίσεις, υποβάλλεται ενιαίο ισοζύγιο από την υπηρεσία στην οποία έχει συσταθεί η πάγια προκαταβολή.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος του ισοζυγίου και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει αυτό.

Άρθρο 112.

Πάγια Προκαταβολές υλικού ή αξιών - Σύσταση

Στις δημόσιες αρχές, πολιτικές και στρατιωτικές, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους Ο.Τ.Α., είναι δυνατή η σύσταση, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, πάγιων προκαταβολών παντός είδους υλικού ή αξιών, που ανανεώνονται, κάθε φορά, με την κατάθεση ίσου ποσού σε μετρητά, βάσει απόδειξης που χορηγείται από τις ανωτέρω υπηρεσίες στο διαχειριστή των αξιών της Δ.Ο.Υ..

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

³⁷³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 113.

Έλεγχος διαχείρισης πάγιων προκαταβολών

1. Από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, ασκείται ετήσιος τακτικός έλεγχος των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών και έκτακτος, όταν κρίνεται αναγκαίο ή ζητείται από τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες.³⁷⁴

Ο έλεγχος των ανωτέρω διαχειρίσεων δύναται να ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομικών και σε άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών.

2. Ο έλεγχος των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών των υπηρεσιών εξωτερικού ενεργείται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες ειδικές διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να ανατίθεται ο έλεγχος αυτός και σε υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών ή σε άλλα κατά νόμο αρμόδια όργανα.

Άρθρο 114.

Προκαταβολές

Επιτρέπεται στον Υπουργό Οικονομικών να διατάσσει την ενέργεια προκαταβολών από το λογαριασμό του Δημοσίου, στις εξής περιπτώσεις:

α. Σε νομικά πρόσωπα ή ειδικούς λογαριασμούς, έναντι των εισπράξεων που ενεργούνται υπέρ αυτών δια του προϋπολογισμού.

β. Για προσωρινές ενισχύσεις πάγιων προκαταβολών.

γ. Για επιδοτήσεις ή συγκεντρώσεις προϊόντων.

δ. Για νομοθετημένες επιχορηγήσεις.

ε. Για υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους διεθνείς οργανισμούς.

στ. Για προμήθεια καταναλωτικών αγαθών.

³⁷⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ζ. Για την εξόφληση υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου προς τρίτους που προέρχονται από αποφάσεις Διεθνών Δικαστηρίων.

η. Για την εξόφληση υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου που προκύπτουν από καταπτώσεις εγγυήσεων σε πιστωτικά ιδρύματα εσωτερικού ή εξωτερικού από δάνεια που χορηγήθηκαν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, καθώς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή σε φυσικά πρόσωπα.

θ. Για τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου επιχειρήσεων, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων μετέχει.

ι. Για την εξόφληση υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου που προκύπτουν κατά τη διαδικασία αποκρατικοποίησης επιχειρήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3049/2002 (Α' 212).

ια. Για ειδικές περιπτώσεις που οι συνθήκες επιβάλλουν την άμεση εκταμίευση ποσών ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ή κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και των συναρμόδιων Υπουργών.

Οι ανωτέρω προκαταβολές τακτοποιούνται με την έκδοση των οικείων συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων ή με την επιστροφή των ποσών που έχουν προκαταβληθεί.

Άρθρο 115.

Εμφάνιση προκαταβολών και δανείων

Οι προκαταβολές και τα δάνεια που χορηγούνται από την Κεντρική Διοίκηση εμφανίζονται σε λογαριασμούς του λογιστικού σχεδίου που εισάγεται με το εκδιδόμενο κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 159 προεδρικό διάταγμα, οι οποίοι τηρούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Η αρμοδιότητα της χορήγησης των κατά τα ανωτέρω προκαταβολών και δανείων ανήκει στον Υπουργό Οικονομικών

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 116.

Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

Οι απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση για προγράμματα, ενέργειες, δραστηριότητες ή πρωτοβουλίες που αφορούν δημόσιους φορείς συνιστούν έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, εφόσον οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό, εμφανίζονται σε αυτόν κατά τα οριζόμενα από τον Υπουργό Οικονομικών και εμπίπτουν στις γενικές διατάξεις περί εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Άρθρο 117.

Αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστούν δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού και εμφανίζονται σε αυτόν κατά τα οριζόμενα από τον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 118.

Χρηματικές δοσοληψίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ή με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες διατάξεις της Ένωσης, ρυθμίζεται ο τρόπος διεξαγωγής των χρηματικών δοσοληψιών, το άνοιγμα και η κίνηση των αναγκαίων λογαριασμών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 119.

Τήρηση βιβλίων

Τα τηρούμενα βιβλία για την εξυπηρέτηση και παρακολούθηση των χρηματικών δοσοληψιών με την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 120.

Έλεγχος δαπανών

Στις δαπάνες των προγραμμάτων, δραστηριοτήτων ή πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούνται μερικά ή ολικά από πόρους της Ένωσης διενεργείται διαχειριστικός και ουσιαστικός έλεγχος από δημοσιονομικούς υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 121.

Αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων

Χρηματοδοτήσεις, ενισχύσεις ή επιδοτήσεις σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και φορείς που καταβάλλονται στα πλαίσια πολιτικών της Ένωσης από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναζητούνται από το Δημόσιο, εφόσον διαπιστωθεί από τα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα ότι έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως.

Στις διατάξεις αυτές εμπίπτουν και τα ποσά που έχουν καταβληθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

Τα ποσά που αναζητούνται για την αιτία αυτή βεβαιώνονται ως έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισπράττονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.

Οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν στη λήψη διοικητικών, αναγκαστικών και δικαστικών μέτρων για την είσπραξη εσόδων του Δημοσίου, εφαρμόζονται και στην προκείμενη περίπτωση.

Άρθρο 122.

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

Η αναζήτηση των χρηματικών ποσών του προηγούμενου άρθρου υπόκειται σε παραγραφή εντός πενταετίας από την ημερομηνία διαπίστωσης της αχρεώστητης ή παράνομης είσπραξης, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη παραγραφή από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παραγραφή για την είσπραξη των καταλογισθέντων ποσών του προηγούμενου εδαφίου είναι εικοσαετής, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι διατάξεις περί αναστολής, διακοπής και συνεπειών της παραγραφής του παρόντος νόμου, που ισχύουν για τις απαιτήσεις του Δημοσίου, εφαρμόζονται ανάλογα και για τις απαιτήσεις του άρθρου αυτού, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 123.

Διαδικασία είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων

Τα όργανα έκδοσης της καταλογιστικής πράξης, ο τρόπος βεβαίωσης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και απόδοσης ή επιστροφής αυτού στους δικαιούχους, το έντοκο ή μη της επιστροφής του ποσού, το ύψος του επιτοκίου, η χρονική αφετηρία υπολογισμού των τόκων, η βάση υπολογισμού των συναλλαγματικών ισοτιμιών, εφόσον οι πληρωμές έγιναν σε συνάλλαγμα, οι απαιτούμενες διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή για τα θέματα για τα οποία συντρέχει αρμοδιότητα και άλλων Υπουργών, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων καθ' ύλην Υπουργών.

Άρθρο 124.

Υπόλογοι διαχειριστές

Οι διαχειριστές πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι και υπόκεινται στις σχετικές διατάξεις περί δημόσιων υπολόγων του παρόντος νόμου.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ³⁷⁵

Άρθρο 125.

Δάνεια - Τίτλοι

1. Ο κρατικός δανεισμός σχεδιάζεται, εγκρίνεται και υλοποιείται υπό τους περιορισμούς που προβλέπει το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Όλες οι δανειακές συμβάσεις για τη χρηματοδότηση του Κρατικού Προϋπολογισμού υπογράφονται από τον Υπουργό Οικονομικών εκ μέρους της Κυβέρνησης (με εξαίρεση τους κρατικούς τίτλους που

³⁷⁵[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος με την καθοδήγηση και σε διαβούλευση με το Υπουργείο Οικονομικών). Κανένα κρατικό δάνειο δεν είναι έγκυρο χωρίς την υπογραφή του Υπουργού Οικονομικών. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να μεταβιβαστεί η αρμοδιότητα σύναψης δανειακών συμβάσεων, καθώς και έκδοσης τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και παραγώγων στον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.). Ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, απολογιστική έκθεση, την οποία ο Υπουργός Οικονομικών καταθέτει στη Βουλή για ενημέρωση.

2. Στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τηρούνται λογαριασμοί των υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης που προέρχονται από δάνεια, τίτλους, παράγωγα και εγγυήσεις και εντάσσονται στους λογαριασμούς λογιστικής που τηρούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 159.

3. Στον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. τηρούνται λογαριασμοί των υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης που προέρχονται από δάνεια, τίτλους και παράγωγα. Οι λογαριασμοί αυτοί τηρούνται για κάθε σύμβαση χωριστά. Από τους λογαριασμούς αυτούς πρέπει να προκύπτει:

(α) Η χρονολογία της συνομολόγησης ή έκδοσης, η ημερομηνία από την οποία υπολογίζεται ο τόκος και η ημερομηνία λήξης.

(β) Το νόμισμα και το επιτόκιο της υποχρέωσης.

(γ) Το ύψος του αρχικού κεφαλαίου και οι μεταβολές αυτού λόγω μετατροπής, εξόφλησης, εξαγοράς ή ρύθμισης, καθώς και κάθε πληρωμή ή είσπραξη που αφορά το συγκεκριμένο λογαριασμό.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

(α) Τη σύναψη των δημόσιων δανείων, τίτλων και παραγώγων.

(β) Τις δαπάνες γενικά συνομολόγησης ή έκδοσης των δανείων, τίτλων και παραγώγων.

(γ) Την προμήθεια κάθε είδους υλικού απαραίτητου για τη σύναψη και εξυπηρέτηση των δανείων, τίτλων και παραγώγων.

(δ) Τη διαχείριση των δανείων, τίτλων και παραγώγων.

(ε) Τη διαχείριση δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή παροχής υπηρεσιών μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και τρίτων.

(στ) Τις διαδικασίες τακτοποίησης, στα έσοδα και στα έξοδα του Προϋπολογισμού, των υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου που εξοφλούνται με έκδοση τίτλων. Ρυθμίζονται επίσης θέματα σχετικά με την καταγραφή των πράξεων διαχείρισης δημόσιου χρέους, νομίσματος και επιτοκίου που ανακύπτουν από την εφαρμογή του Λογιστικού Σχεδίου της Κεντρικής Διοίκησης.

ζ) Την πραγματοποίηση και εξυπηρέτηση των δανείων, τίτλων και παραγώγων, τον τρόπο τακτοποίησης των εξόδων που πραγματοποιούνται για τη σύναψη και εξυπηρέτησή τους και κάθε άλλο σχετικό με τα δάνεια, τίτλους και παράγωγα του Δημοσίου θέμα.

η) Τον προσδιορισμό των δαπανών και των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού που δημιουργούνται χωρίς ταμειακή ροή και τον καθορισμό των διαδικασιών και των δικαιολογητικών για την εμφάνιση στα έσοδα και τα έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού.

5. Με τις αποφάσεις αυτές μπορεί να ορίζεται η πραγματοποίηση των ανωτέρω δαπανών και εσόδων της παραγράφου 4, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

6. Οι δαπάνες και τα έσοδα του παρόντος άρθρου εμφανίζονται στους λογαριασμούς του προϋπολογισμού (ΚΑΕ εσόδων και εξόδων) και καταγράφονται στους κατάλληλους λογαριασμούς λογιστικής που τηρούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 159.

Άρθρο 126.

Εγγυήσεις

1. Το Υπουργείο Οικονομικών είναι αποκλειστικά αρμόδιο για την παροχή εγγυήσεων για λογαριασμό του Δημοσίου. Το Υπουργείο Οικονομικών δεν παρέχει εγγυήσεις του Δημοσίου για την κάλυψη υποχρεώσεων επιχειρήσεων του Δημοσίου ή ιδιωτικών επιχειρήσεων που είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά, με εξαίρεση:

α. εγγυήσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3723/2008 (Α΄ 20),

β. εγγυήσεις που παρέχονται στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.λπ.) για δάνεια που

χορηγούν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς και πιστωτικά ιδρύματα και μόνο για επενδυτικούς σκοπούς,³⁷⁶

γ. εγγυήσεις που παρέχονται στην Τράπεζα της Ελλάδος προς εξασφάλιση απαιτήσεων αυτής κατά πιστωτικών ιδρυμάτων,

δ. εγγυήσεις που παρέχονται σε από εταιρείες των οποίων η πλειοψηφία το μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών δημοσίου ενδιαφέροντος.

Το κατά περίπτωση ύψος της προμήθειας για τη χορήγηση των εγγυήσεων για δάνεια προς πιστωτικά ιδρύματα των περιπτώσεων β' και γ' καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από εισήγηση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

2. Στην αρμόδια για τις εγγυήσεις του Δημοσίου Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους τηρούνται ειδικά βιβλία παρακολούθησης των παρεχόμενων εγγυήσεων, στα οποία καταχωρούνται όλα τα στοιχεία που αφορούν την πορεία των σχέσεων του Δημοσίου από τις εγγυήσεις αυτές.

3. Το Ελληνικό Δημόσιο, ως εγγυητής, προβαίνει σε εξόφληση των υποχρεώσεων του, που απορρέουν από την κατάπτωση της εγγύησής του μετά από προηγούμενη βεβαίωση, ως εσόδων του, των σχετικών ποσών στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και με βάση τα δικαιολογητικά που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάστασή του στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, τόσο κατά του πρωτοφειλέτη, όσο και κατά των εγγυητών και λοιπών συνυπόχρεων.

4. Εάν η εγγύηση δεν χορηγήθηκε έγκυρα λόγω πταίσματος του δανειστή ή πιστωτή, το Δημόσιο ελευθερώνεται και τυχόν εντολές πληρωμής, λόγω κατάπτωσης της εγγύησης, ανακαλούνται και εκπίπτουν από τις Δημόσιες Οικονομικές υπηρεσίες, όπου έχουν βεβαιωθεί τα αντίστοιχα ποσά, με μέριμνα της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

5. Τα αναγκαία δικαιολογητικά, που καθιστούν δυνατή τη βεβαίωση και την πλήρη υποκατάσταση του Δημοσίου στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, ο χρόνος και ο τρόπος βεβαίωσης, οι περιπτώσεις έκπτωσης από την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους βεβαιωμένων ήδη οφειλών και κάθε άλλο σχετικό θέμα, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

³⁷⁶[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

6. Οι προς είσπραξη απαιτήσεις του Δημοσίου ως εγγυητή που υποκαταστάθηκε πλήρως στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή, κατά του οφειλέτη, κατά του εγγυητή και κατά των λοιπών συνυπόχρεων, οι οποίες βεβαιώνονται «με στενή έννοια» από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στις Δ.Ο.Υ., παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο, μετά την με στενή έννοια βεβαίωσή τους, κατέστησαν ληξιπρόθεσμες.

Οι προς είσπραξη απαιτήσεις του Δημοσίου από την ίδια ως άνω αιτία που έχουν βεβαιωθεί στις Δ.Ο.Υ. μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους δημοσίευσής του.

Άρθρο 127

(...)³⁷⁷

- 1.** (...)³⁷⁸
- 2.** (...)³⁷⁹
- 3.** (...)³⁸⁰

Άρθρο 128

(...)³⁸¹

- 1.** (...)³⁸²
- 2.** (...)³⁸³

³⁷⁷ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁷⁸ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁷⁹ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸⁰ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸¹ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸² [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸³ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

3. (...) ³⁸⁴

4. (...) ³⁸⁵

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Άρθρο 129.

Προϋποθέσεις σύναψης συμβάσεων

Συμβάσεις, από τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου, δεν δύναται να συνομολογηθούν εάν δεν προβλέπονται από γενικές ή ειδικές διατάξεις ή δεν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του.

Άρθρο 130.

Τύπος συμβάσεων

Για το κύρος σύμβασης του Δημοσίου με αντικείμενο αξίας μεγαλύτερης των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ ή που γεννά διαρκή υποχρέωση αυτού, απαιτείται η κατάρτισή της να γίνει με ιδιωτικό τουλάχιστον έγγραφο. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Ειδικά, για τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από τους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας των Α.Ε.Ι., τα ερευνητικά και τεχνολογικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Τα ανωτέρω ποσά μπορούν να τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.³⁸⁶

Επί σύμβασης, η αποδοχή της πρότασης δύναται να γίνει και με χωριστό έγγραφο, η από τον αντισυμβαλλόμενο όμως του Δημοσίου εκπλήρωση της

³⁸⁴[Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸⁵[Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

³⁸⁶[Τροποποίηση 4589/2019, Άρθρο 37; Τροποποίηση 4412/2016, Άρθρο 375](#)

παροχής του αίρει την εκ της έλλειψης του γραπτού τύπου της αποδοχής ακυρότητα της σύμβασης.

Άρθρο 131.

Εκπροσώπηση Δημοσίου

Επιφυλασσομένης της ισχύος ειδικών διατάξεων, κάθε σύμβαση του Δημοσίου καταρτίζεται μόνο από τον αρμόδιο διατάκτη ή από το ειδικά εξουσιοδοτημένο από αυτόν Δημόσιο όργανο.

Η εξουσιοδότηση πρέπει να είναι γραπτή και προγενέστερη του χρόνου κατάρτισης της σύμβασης.

Άρθρο 132.

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

1. (...) ³⁸⁷

2. (...) ³⁸⁸

3. (...) ³⁸⁹

4. (...) ³⁹⁰

5. (...) ³⁹¹

6. α. Σε περίπτωση διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών από Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υπουργείου ή από το Φορέα της ΕΛ.ΑΣ.(Ε.Φ. 07-410) στον Ειδικό Φορέα 07- 410 «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ», καθώς και μέχρι την ολοκλήρωση, εκ μέρους τους, σχετικών διαγωνιστικών διαδικασιών και σε κάθε περίπτωση έως τις 31.8.2016 για προϊόντα και υπηρεσίες που δύνανται να τύχουν ομαδοποίησης, (αντιμετώπιση των αναγκών προμηθειών, ειδών παροχής υπηρεσιών, άμεσης αποκατάστασης πάσης φύσεως φθορών,

³⁸⁷ [Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

³⁸⁸ [Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

³⁸⁹ [Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

³⁹⁰ [Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

³⁹¹ [Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

επισκευής συντήρησης οχημάτων, κτιρίων), παρέχεται για κάθε μία εκ των υφιστάμενων Υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ., στις οποίες λειτουργεί Γενική ή Μερική Διαχείριση, η δυνατότητα υλοποίησης αυτών, τόσο με πρόχειρο διαγωνισμό έως του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. όσο και με απευθείας ανάθεση, έως του ποσού των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., για τους ΚΑΕ 0851, 0861, 0875,1321,1511,1512 και 1919 μηνιαίως και για τους λοιπούς ΚΑΕ, ετησίως, υπό την προϋπόθεση έγκρισης της σχετικής πίστωσης από τη Διεύθυνση Οικονομικών/Α.Ε.Α..³⁹²

- Από τα ανωτέρω εξαιρούνται οι κάτωθι περιπτώσεις, προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών:³⁹³

(1) Ειδικών ραδιοτηλεπικοινωνιακών συστημάτων³⁹⁴

(2) Παντός τύπου πομποδεκτών³⁹⁵

(3) Συσκευών ελέγχου ταχύτητας οχημάτων³⁹⁶

(4) Διοπτρών ημέρας και νύκτας³⁹⁷

(5) Καμερών ασφαλείας (θερμοκάμερες)³⁹⁸

(6) Ηχομέτρων³⁹⁹

(7) Αλκοολομέτρων⁴⁰⁰

³⁹²Τροποποίηση 4391/2016, Άρθρο 2; [Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹³[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁴[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁵[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁶[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁷[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁸[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

³⁹⁹[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁰[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

- (8) Παντός τύπου οχημάτων⁴⁰¹
- (9) Παντός είδους πλωτών μέσων⁴⁰²
- (10) Παντός είδους εναερίων μέσων⁴⁰³
- (11) Όπλων και πυρομαχικών⁴⁰⁴
- (12) Εξομοιωτών και συσκευών εργαστηρίων βλητικών δοκιμών⁴⁰⁵
- (13) Πληροφοριακών ολοκληρωμένων συστημάτων⁴⁰⁶
- (14) Εξειδικευμένων λογισμικών⁴⁰⁷
- (15) Παροχής υπηρεσιών μεταφοράς δεμάτων⁴⁰⁸
- (16) Παροχής υπηρεσιών μη προγραμματισμένων αεροπορικών μεταφορών⁴⁰⁹
- (17) Παροχής υπηρεσιών ναυλωμένων πτήσεων⁴¹⁰

β. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 30ης.12.2015 (Α' 184), για τη σίτιση των υπηκόων τρίτων χωρών που παραμένουν προσωρινά στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών, που ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελληνική Αστυνομία, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 35 του ν. 3907/2011, επιτρέπεται η σύναψη δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, η δαπάνη των οποίων

⁴⁰¹[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰²[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰³[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁴[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁵[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁶[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁷[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁸[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴⁰⁹[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴¹⁰[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

μπορεί να καλύπτεται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.⁴¹¹

γ. Στα πρόσωπα, της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον δεν παρέχονται υπηρεσίες σίτισης για οποιονδήποτε νομικό ή πραγματικό λόγο, καταβάλλεται ημερήσια δαπάνη τροφοδοσίας, σε βάρος του ΚΑΕ 2739 του προϋπολογισμού εξόδων του Ε.Φ. 07-410 « Ελληνική Αστυνομία», το ύψος της οποίας, ο τρόπος καταβολής αυτής, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών. Μέχρι την έκδοση της απόφασης αυτής, η ημερήσια δαπάνη τροφοδοσίας καταβάλλεται με απόφαση του Διοικητή της έδρας ενός εκάστου των εν λόγω Κέντρων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν.δ. 116/1969 και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού νομοθετήματα και καλύπτεται από τον ίδιο ως άνω ΚΑΕ. Με όμοια απόφαση του Διοικητή καθορίζεται ο χρόνος λήξης καταβολής της ημερήσιας δαπάνης τροφοδοσίας, λόγω επανέναρξης παροχής των υπηρεσιών σίτισης.⁴¹²

Άρθρο 133

(...)⁴¹³

1. (...)⁴¹⁴

2. (...)⁴¹⁵

3. (...)⁴¹⁶

4. (...)⁴¹⁷

5. (...)⁴¹⁸

⁴¹¹[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴¹²[Προσθήκη 4364/2016, Άρθρο 283](#)

⁴¹³[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴¹⁴[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴¹⁵[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴¹⁶[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴¹⁷[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴¹⁸[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 134

(...)⁴¹⁹

(...)⁴²⁰

Άρθρο 135.

Ακυρότητα συμβάσεων

Η καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβίαση των διατάξεων των άρθρων 129 έως και 134 επάγεται την απόλυτη ακυρότητα της σύμβασης. Από την ακυρότητα αυτής και τη σχετική παρανομία των οργάνων του Δημοσίου δεν γεννάται υποχρέωση αυτού προς αποζημίωση του αντισυμβαλλομένου, στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανα εκ προθέσεως παραβίασαν τις σχετικές διατάξεις και αυτός γνώριζε την παρανομία ή συνετέλεσε στην παραβίαση των διατάξεων.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ, ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ, ΕΚΧΩΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 136.

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

- 1.** Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση με στενή έννοια), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013 , Α' 170). Η ρύθμιση αυτή παραμένει σε ισχύ και στην περίπτωση που καθυστερεί η βεβαίωση με στενή έννοια.
- 2.** Η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μαζί με τα πρόστιμα, τους τόκους και τις προσαυξήσεις που έχουν βεβαιωθεί παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε με στενή έννοια και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη.
- 3.** Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που:

⁴¹⁹[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377](#)

⁴²⁰[Αφαίρεση 4412/2016, Άρθρο 377; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

α. απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, στην οποία περιλαμβάνεται και η σύμβαση εκείνη που βασίζεται σε πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί εξωπτωχευτικής ρύθμισης του τρόπου καταβολής πτωχευτικών προς το Δημόσιο χρεών και η οποία εξομοιώνεται πλήρως με την μεταπτωχευτική έννομη σχέση του πτωχού,

β. απορρέει από τελεσίδικη απόφαση (αναγνωριστική ή καταψηφιστική) οποιουδήποτε δικαστηρίου,

γ. γεννήθηκε συνεπεία άπιστης διαχείρισης,

δ. απορρέει από διάταξη τελευταίας βούλησης,

ε. αφορά σε περιοδικές παροχές,

στ. γεννήθηκε από καταλογισμό που έγινε από οποιαδήποτε αρμόδια δημόσια αρχή,

ζ. γεννήθηκε από αυτοτελή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από διοικητικές αρχές,

η. αφορά σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτού εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων,

θ. απορρέει από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων, παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

4. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου, που περιήλθε σε αυτό με οποιονδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε αιτία, υπόκειται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις παραγραφή, που δεν δύναται όμως, σε κάθε περίπτωση, να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου προ της παρόδου πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

5. Απαιτήσεις του Δημοσίου εκ δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων η είσπραξη των οποίων έχει ανατεθεί στα Τελωνεία, εφόσον δεν έχουν βεβαιωθεί ή βεβαιώθηκαν ελλιπώς, παραγράφονται μετά την παρέλευση τριετίας από την ημερομηνία κατά την οποία κατέστη απαιτητή η οφειλή.

Απαιτήσεις του Δημοσίου από δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπά δικαιώματα που βεβαιώθηκαν στα τελωνεία παραγράφονται μετά παρέλευση δεκαετίας

από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου αυτές βεβαιώθηκαν κατά τις ειδικότερες διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας.

Ως χρόνος γένεσης αξίωσης για είσπραξη δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων επί εμπορευμάτων που βρίσκονται υπό τελωνειακή παρακολούθηση την οποία επιβάλλει η προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων αυτών ή η υπαγωγή τους σε τελωνειακό καθεστώς, το οποίο συνεπάγεται τελωνειακή παρακολούθηση, θεωρείται για την παραγραφή το χρονικό σημείο, κατά το οποίο πραγματοποιείται η διαφυγή του εμπορεύματος από την τελωνειακή παρακολούθηση και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί, το χρονικό σημείο διαπίστωσης της διαφυγής.

Άρθρο 137.

Αναστολή παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), αναστέλλεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

2. Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται επίσης:

α. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο για τον οποίο είχε χορηγηθεί στον υπόχρεο ή σε συνυπόχρεο, κατά την τελευταία διετία της παραγραφής, αναστολή πληρωμής του χρέους του ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νόμο είτε με δικαστική απόφαση είτε με πράξη της αρμόδιας αρχής, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του υπόχρεου, ανεξάρτητα αν έχει συμμορφωθεί ή όχι εν όλω ή εν μέρει ο υπόχρεος.

β. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο έχει εμποδιστεί το Δημόσιο να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέτρα, λόγω αναστολής εκτέλεσης που έχει χορηγηθεί με διάταξη νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές (α' και β'), η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα (1) έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής ή της παραβίασεως της υποχρέωσης τμηματικής καταβολής, είτε της αναστολής λήψης των αναγκαστικών μέτρων αντίστοιχα.

γ. Κατά τη διάρκεια ανηλικότητας του οφειλέτη ή και δύο (2) έτη μετά την ενηλικίωση αυτού, αν η κληρονομία στερείται ενεργητικού, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη κηδεμόνα ή επιτρόπου του ανηλίκου.

3. Ο χρόνος της παραγραφής κάθε απαίτησης του Δημοσίου παρατείνεται για δύο (2) έτη, σε περίπτωση που ο οφειλέτης κατά την τελευταία διετία του χρόνου της παραγραφής διέμεινε στο εξωτερικό για χρόνο μεγαλύτερο του μηνός, συνεχόμενα ή μη.

4. Σε περίπτωση δικαστικής αμφισβήτησης από οποιονδήποτε είτε του νόμιμου τίτλου γενικά της απαίτησης του Δημοσίου είτε της νομιμότητας της βεβαίωσης αυτής με στενή έννοια είτε της για οποιονδήποτε λόγο εγκυρότητας πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης προς είσπραξη απαίτησης του Δημοσίου (διοικητικής εκτέλεσης), η προβλεπόμενη παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου προς βεβαίωση (με ευρεία έννοια) ή προς είσπραξη της βεβαιωμένης απαίτησής του αναστέλλεται μέχρι την έκδοση επί της δικαστικής αυτής διένεξης τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και δεν συμπληρώνεται σε κάθε περίπτωση πριν από την πάροδο ενός (1) έτους από την, με επιμέλεια των αντιδίκων του Δημοσίου, κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου και τον Υπουργό Οικονομικών της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης.

Σε περίπτωση ακύρωσης κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης, και, εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, επανάληψης της ίδιας ή άλλης πράξης αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης, επί του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, του ιδίου ή άλλου προσώπου κατά το νόμο ευθυνομένου, η, με την ακυρωθείσα πράξη, επελθούσα διακοπή της παραγραφής λογίζεται ως μηδέποτε εξαλειφθείσα.

Άρθρο 138.

Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Την παραγραφή χρηματικής απαίτησης του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), διακόπτει:

α. Η κατάσχεση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή τρίτου εγγυητή αυτών, ανεξάρτητα αν αυτή ενεργείται εις χείρας αυτών ή εις χείρας τρίτου ή αν κοινοποιήθηκε στον καθ' ου η κατάσχεση.

β. Η έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού, ανεξάρτητα από την κοινοποίηση ή μη αυτού στον καθ' ου έχει εκδοθεί το πρόγραμμα.

γ. Η αναγγελία προς επαλήθευση στην πτώχευση είτε του οφειλέτη είτε φυσικού ή νομικού προσώπου συνυπόχρεου με αυτόν ή για τα χρέη του οποίου

ευθύνεται το πρόσωπο αυτό. Η αναγγελία στην πτώχευση επάγεται τη διακοπή, εφόσον κοινοποιείται είτε στον γραμματέα του πτωχευτικού δικαστηρίου, είτε στο σύνδικο της πτώχευσης. Ειδικά, επί των μη προνομιακών απαιτήσεων του Δημοσίου, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι (6) μήνες μετά την με επιμέλεια του οφειλέτη κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή στον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. ή Τελωνείου της τελεσίδικης απόφασης περί επικύρωσης του πτωχευτικού συμβιβασμού. Η ένωση των πιστωτών ή η αποκατάσταση του πτωχού, καθώς και η ανάκληση της περί κήρυξης της πτωχεύσεως δικαστικής απόφασης ή η ακύρωση ή διάρρηξη του πτωχευτικού συμβιβασμού δεν επάγονται έναρξη εκ νέου της διακοπείσας με την αναγγελία παραγραφής.

δ. Η αναγγελία προς κατάταξη σε πλειστηριασμό περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή των λοιπών ανωτέρω στην περίπτωση γ' αναφερόμενων προσώπων.

ε. Η αναγγελία στον εκκαθαριστή κληρονομιάς ή στον εκκαθαριστή διαλυθέντος νομικού προσώπου. Εάν επί διάλυσης νομικού προσώπου δεν υπάρχει αμέσως γνωστός εκκαθαριστής βάσει του καταστατικού αυτού ή δικαστικής απόφασης, η παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου αναστέλλεται μέχρι ορισμού του εκκαθαριστή και έξι (6) μήνες μετά τον ορισμό αυτού.

στ. Η εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης επί ακινήτου οποιουδήποτε από τα αναφερόμενα ανωτέρω στην περίπτωση γ' πρόσωπα. Η εξάλειψη αυτών εντός του χρόνου της νέας παραγραφής, χωρίς τη γραπτή συναίνεση του Δημοσίου, δεν αναιρεί τη διακοπή για ένα (1) έτος μετά τη γραπτή γνωστοποίηση υπό του οφειλέτη προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της γενομένης εξάλειψης.

ζ. Κάθε πράξη της εκτέλεσης και κάθε διαδικαστική ως προς τον πίνακα κατάταξης πράξη των διαδικών ή του δικαστηρίου από την έναρξη της κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων διοικητικής (αναγκαστικής) εκτέλεσης μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατατάξεως δανειστών. Η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι (6) μήνες από τη με δικαστικό επιμελητή, με επιμέλεια των αντιδίκων, κοινοποίησης στο Δημόσιο της επί του πίνακα κατάταξης δανειστών αμετάκλητης δικαστικής απόφασης.

η. Η κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης στον οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή εγγυητή.

2. Η άρση της κατάσχεσης ή εξάλειψη υποθήκης ή ανάκληση άλλης εκ των ανωτέρω πράξης διοικητικής ή αναγκαστικής εκτέλεσης, από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή από άλλη αρμόδια προς τούτο διοικητική αρχή, δεν εξαλείφει αναδρομικά τη διακοπή της παραγραφής, η οποία αρχίζει εκ νέου από την ημερομηνία της άρσης ή της εξάλειψης ή της ανάκλησης, αντίστοιχα.

3. Επί περισσότερων συνοφειλετών, που ευθύνονται διαιρετά ή εις ολόκληρον, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο εγγυητής, η διακοπή της παραγραφής της απαίτησης του Δημοσίου ως προς έναν από αυτούς ενεργεί και κατά των λοιπών.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου οι κατά τις γενικές διατάξεις λόγοι διακοπής της παραγραφής ισχύουν και για τις απαιτήσεις του Δημοσίου.

Άρθρο 139.

Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου

Η απαίτηση του Δημοσίου που έχει παραγραφεί αντιτάσσεται σε συμψηφισμό και για τρία (3) έτη μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής. Κατά τα λοιπά η παραγραφή και επί της απαίτησης του Δημοσίου έχει τις από την κείμενη νομοθεσία προβλεπόμενες συνέπειες, με την επιφύλαξη της ισχύος των διατάξεων του ν.δ. 356/1974.

Άρθρο 140.

Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170), παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής.

2. Η κατά του Δημοσίου απαίτηση προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρά το νόμο καταβληθέντος σ' αυτό χρηματικού ποσού παραγράφεται μετά τρία (3) έτη, από την καταβολή. Για τα τελωνειακά έσοδα ισχύουν οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 32 του Τελωνειακού Κώδικα (ν.2960/2001, Α' 265). Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και επί ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων.

3. Η απαίτηση οποιουδήποτε των με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλων του Δημοσίου, πολιτικών ή στρατιωτικών, κατ' αυτού, που αφορά σε αποδοχές ή άλλες κάθε φύσεως απολαβές αυτών ή αποζημιώσεις, έστω και αν βασίζεται σε παρανομία των οργάνων του Δημοσίου ή στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις παραγράφεται μετά την παρέλευση διετίας από τη γένεσή της.

4. Η παραγραφή του δικαιώματος των περιπτώσεων της παραγράφου 3 είναι δέκα (10) ετών.

5. Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του Δημοσίου, καθώς και των κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα και βοηθήματα είναι δύο (2) ετών, έστω και αν έχουν ενταλθεί εσφαλμένα. Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματος παραγράφονται σε δύο (2) χρόνια, που αρχίζουν μετά την παρέλευση τριμήνου από τη χρονολογία έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.

6. Χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή που έχει βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία έχει εκδοθεί τίτλος πληρωμής, υπόκειται σε πενταετή παραγραφή, που αρχίζει από την αναγνώριση ή την τελεσιδικία ή την έκδοση του τίτλου πληρωμής, αντίστοιχα.

Άρθρο 141.

Έναρξη παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη, με την επιφύλαξη κάθε άλλης ειδικής διάταξης του νόμου αυτού. Προκειμένου όμως περί δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων που εισπράττονται στα Τελωνεία, η παραγραφή αρχίζει από τη βεβαίωση αυτών.

Άρθρο 142.

Αναστολή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Οι περί αναστολής της παραγραφής διατάξεις των άρθρων 257 έως 259 του Αστικού Κώδικα, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο,

εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων κατά του Δημοσίου. Η παραγραφή απαίτησης κατά του Δημοσίου αναστέλλεται για όσο χρόνο ο έχων την απαίτηση λόγω ανωτέρας βίας έχει εμποδιστεί να ασκήσει την αξίωση μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.

Άρθρο 143.

Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο:

α. Με την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικιών, του δικαστηρίου ή των διαιτητών.

β. Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αίτησης για την πληρωμή της απαίτησης, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαίτησης αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι (6) μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης. Υποβολή δεύτερης αίτησης δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

γ. Με την υποβολή αίτησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την αναγνώριση της απαίτησης, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία θεώρησης ή έγκρισης του οικείου πρακτικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Αν δεν εκδοθεί πρακτικό, η παραγραφή αρχίζει μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης. Υποβολή δεύτερης αίτησης δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

δ. Με την επίδοση επιταγής για εκτέλεση, όπου αυτή επιτρέπεται.

ε. Με την έκδοση τίτλου πληρωμής. Η ολική ή μερική συμψηφιστική εξόφληση δεν διακόπτει την παραγραφή.

στ. Με την αναγνώριση της απαίτησης από το Δημόσιο με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έχει εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομικών. Αυτό ισχύει επί οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της απαίτησης από αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Άρθρο 144.

Συνέπειες παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

Η παραγραφείσα απαίτηση κατά του Δημοσίου δεν αντιτάσσεται για συμψηφισμό. Κάθε ποσό που κατέβαλε το Δημόσιο μετά την παραγραφή της απαιτήσεως κατ' αυτού, έστω και αν γνώριζε την παραγραφή, δικαιούται να το αναζητήσει. Παραίτηση του Δημοσίου από τη συμπληρωμένη παραγραφή ή η με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση από αυτό της παραγεγραμμένης απαίτησης είναι άκυρη. Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από τα δικαστήρια.

Άρθρο 145.

Κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου και εκχώρηση

1. Η κατάσχεση χρηματικής απαίτησης εις χείρας του Δημοσίου, ως τρίτου, γίνεται, τηρουμένων και των λοιπών όρων και προϋποθέσεων, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, με κοινοποίηση του κατασχετηρίου σωρευτικά:

α. στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία ή στην οικεία χρηματική διαχείριση,

β. στις αρμόδιες, για τη φορολογία εισοδήματος τόσο του καθ' ου η κατάσχεση, όσο και του κατάσχοντος, Δ.Ο.Υ..

2. Στο κατασχετήριο εις χείρας του Δημοσίου, πρέπει αναγκαία να αναφέρεται σαφώς η ακριβής αιτία της οφειλής του Δημοσίου, το πρόσωπο του δικαιούχου της σχετικής απαίτησης με την ακριβή διεύθυνσή του και το ποσό αυτής, καθώς και ο αριθμός φορολογικού μητρώου τόσο του κατάσχοντος, όσο και του καθ' ου η κατάσχεση.

3. α. Η κατάσχεση εις χείρας του Δημοσίου ολοκληρώνεται μόνο από την ημερομηνία κοινοποίησης του κατασχετηρίου στην, κατά την παράγραφο 1, αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, η οποία όμως, για να είναι έγκυρη, πρέπει αφενός μεν να γίνει χρονικά τελευταία από τις αναφερόμενες στην ίδια παράγραφο λοιπές κοινοποιήσεις και αφετέρου να συνοδεύεται από νόμιμα από αρμόδιο δικαστικό επιμελητή επικυρωμένα αντίγραφα των επιδοτηρίων όλων των κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου αναγκαίων προηγούμενων εγκύρων επιδόσεων του κατασχετηρίου αυτού στις ανωτέρω Δ.Ο.Υ., χωρίς να απαιτείται πρόσθετη

κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον Υπουργό Οικονομικών (άρθρο 5 του διατάγματος της 26.6/10.7.1944 «Περί Κώδικος των Νόμων περί Δικών του Δημοσίου»).

β. Η προθεσμία υποβολής της, κατ' άρθρο 985 παραγράφου 1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δήλωσης του Δημοσίου, ως τρίτου, είναι τριάντα (30) ημέρες και αρχίζει από την επομένη της επίδοσης του κατασχετηρίου στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου υπηρεσία, ο προϊστάμενος της οποίας είναι αρμόδιος για την υποβολή της ανωτέρω δηλώσεως στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου όπου εδρεύει η υπηρεσία.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται ανάλογα και επί αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης κατά του Δημοσίου. Η αναγγελία τέτοιας εκχώρησης πρέπει, επί ποινή ακυρότητας αυτής, να καταχωρίζεται στο κάτω μέρος του νόμιμα συντεταγμένου πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου του εκχωρητηρίου εγγράφου.

5. Η μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επάγεται την ακυρότητα της εις χείρας του Δημοσίου κατάσχεσης ή της προς αυτό αναγγελίας εκχώρησης απαίτησης, λαμβανομένων υπόψη υπό των δικαστηρίων και αυτεπάγγελτα. Επί άκυρης εις χείρας του κατάσχεσης, το Δημόσιο δεν υποχρεούται σε καμία δήλωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΙΠΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 146.

Σύσταση Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (Υ.Δ.Ε.) σε Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, δύνανται να συνιστώνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υ.Δ.Ε. για τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την έκδοση ενταλμάτων πληρωμής δαπανών Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., δημοσίων επιχειρήσεων, αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών διοικητικά ή οικονομικά αποκεντρωμένων ή

ανεξάρτητων κρατικών αρχών και οργανισμών κοινής ωφέλειας ή κοινωνικής ασφάλισης.⁴²¹

Με όμοια προεδρικά διατάγματα μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες σε ήδη υφιστάμενες Υ.Δ.Ε..

Οι ανωτέρω Υ.Δ.Ε. είναι ανεξάρτητες από τους ανωτέρω φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 89.

2. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 1 καθορίζεται και η σε προσωπικό σύνθεση των Υ.Δ.Ε. που συνιστώνται και είναι δυνατή η ανάλογη αύξηση των οργανικών θέσεων προσωπικού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών οι δαπάνες προσωπικού και λειτουργίας των ανωτέρω υπηρεσιών καταβάλλονται σε βάρος των πιστώσεων του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) και αποδίδονται από τους φορείς της παραγράφου 1 στο Δημόσιο.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται τα της λειτουργίας των υπηρεσιών που συνιστώνται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φορέων της παραγράφου 1 και καθορίζεται κάθε άλλο αναγκαίο για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου θέμα.

Άρθρο 147.

Μνημόνια συνεργασίας, μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης προϋπολογισμών στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πλην Ο.Τ.Α.

1. Μεταξύ του εποπτεύοντος Υπουργείου και των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που εποπτεύονται από αυτό, πλην Ο.Τ.Α., μπορεί να συνάπτονται μνημόνια συνεργασίας, μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους, με την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 70, ως προς το υποχρεωτικό, κατ' ελάχιστον, περιεχόμενό τους. Ειδικότερα, οι Α.Δ.Α. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης αλλά δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, μπορεί να συνάπτουν μνημόνια συνεργασίας με το Υπουργείο Οικονομικών, μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους, με την

⁴²¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 70, ως προς το υποχρεωτικό, κατ' ελάχιστον, περιεχόμενό τους. Σε κάθε περίπτωση, μνημόνια συνεργασίας σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια συνάπτονται με όλους τους φορείς των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει το ποσό που καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 2. Με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού ή με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών όταν πρόκειται για Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, μπορεί να ορίζονται και επιπλέον του κατά τα ανωτέρω ελάχιστου περιεχόμενου, στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στο μνημόνιο συνεργασίας.⁴²²

2. Όλοι οι λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, με τους οποίους συνάπτεται μνημόνιο της παραγράφου 1, συμπεριλαμβανομένων των φορέων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005, υποβάλλουν, μέχρι τη 15η Ιανουαρίου κάθε έτους, μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου και προκειμένου περί Α.Δ.Α., που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Για τους φορείς των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατ' έτος, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών του προηγούμενου εδαφίου διαβιβάζουν τα προγράμματα εκτέλεσης των προϋπολογισμών στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, κατ' αντιστοιχία των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 70. Οι διοικήσεις των φορέων πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχουν αρνητικές αποκλίσεις και να λαμβάνουν εγκαίρως όλα τα απαραίτητα μέτρα προς το σκοπό αυτό.⁴²³

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύνανται να ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικά με τη διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην Ο.Τ. Α., καθώς και τα υποβαλλόμενα από αυτούς στοιχεία.⁴²⁴

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ν.Π.Ι.Δ. ΚΑΙ Δ.Ε.Κ.Ο. ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' ΤΟΥ Ν. 3429/2005

⁴²²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴²³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴²⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Άρθρο 148

(...)⁴²⁵

1. (...)⁴²⁶

2. (...)⁴²⁷

3. (...)⁴²⁸

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο.Τ.Α.

Άρθρο 149.

Παρακολούθηση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.

1. (...)⁴²⁹

2. (...)⁴³⁰

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών δύναται να μετονομάζεται το «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» και να ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

⁴²⁵ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

⁴²⁶ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

⁴²⁷ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

⁴²⁸ [Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 21](#)

⁴²⁹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209](#)

⁴³⁰ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209](#)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΟΛΟΓΟΙ

Άρθρο 150.

Διακρίσεις και εποπτεία δημοσίων υπολόγων

1. Δημόσιος υπόλογος είναι όποιος διαχειρίζεται, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και οποιοσδήποτε άλλος θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος.

2. Οι δημόσιοι υπόλογοι διακρίνονται σε:

α. Υπολόγους χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών.

β. Διαχειριστές πάγιων προκαταβολών.

γ. Εφοριακούς και τελωνειακούς υπολόγους.

δ. Ειδικούς ταμίες.

ε. Υπολόγους Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α..

στ. Διαχειριστές έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

3. Οι δημόσιοι υπόλογοι υπάγονται στον έλεγχο και εποπτεία:

α. Του Υπουργού Οικονομικών, εξαιρουμένων των υπολόγων των διαχειρίσεων χρηματικού και υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, και Προστασίας του Πολίτη για τους οποίους εφαρμόζονται οι ιδιαίτεροι κανονισμοί που διέπουν τις διαχειρίσεις αυτές.

β. Του οικείου διατάκτη.

γ. Του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

Κατά τον έλεγχο και εποπτεία των υπολόγων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρο 151.

Ασυμβίβαστα υπολόγων διαχειριστών χρημάτων αξιών και υλικού

Τα καθήκοντα των διαχειριστών χρημάτων, αξιών και υλικού του Δημοσίου είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του διατάκτη και του εκκαθαριστή.

Άρθρο 152.

Έλλειμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων - Καταλογισμοί

1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο.

Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που:

α. Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.

β. Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά.

γ. Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου.

δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου.

ε. Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχείρισης.

2. Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος που βεβαιώνεται, χωρίς αναβολή, ως δημόσιο έσοδο, λαμβάνεται δε και κάθε άλλο απαραίτητο μέτρο για την εξασφάλιση της απαίτησης του Δημοσίου.

Εφόσον συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του υπολόγου (άπιστη διαχείριση), πέραν των προηγούμενων μέτρων, ο υπόλογος ευθύνεται και πειθαρχικά.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το

διαπίστωσαν και τα αρμόδια όργανα για την επιθεώρηση των υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Σε κάθε περίπτωση καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο το αργότερο εντός δέκα (10) ετών από της υποβολής σε αυτό των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού της διαχείρισής τους.

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται:

α. στα υπηρεσιακά όργανα που από δόλο ή βαρεία αμέλεια έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές πράξεις ή έχουν συμπράξει στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και

β. στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών.

Στους λαβόντες καταλογίζεται και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής.

5. Αν το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του υπολόγου, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 3 για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, χωρίς προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, το έλλειμμα καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

7. Ελλείψεις χαρτοσήμου, ενσήμων γενικά και κάθε αντικειμένου, βάσει του οποίου εισπράττεται τέλος ή δικαίωμα, καταλογίζονται σε χρήμα και στην τιμή διάθεσης που ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

8. Έλλειψη κάθε είδους υλικού καταλογίζεται σε χρήμα, με βάση την τρέχουσα τιμή κατά το χρόνο του καταλογισμού. Η τιμή αυτή προσδιορίζεται από τριμελή επιτροπή που συνιστάται από τον οικείο διατάκτη.

9. Απαγορεύεται η ανάμειξη στη διαχείριση του υπολόγου χρημάτων ξένων προς αυτή και για κάθε χρηματικό πλεόνασμα, που εμφανίζεται στη διαχείριση, συνιστάται δημόσια παρακαταθήκη μέχρι να αποδειχθεί η αιτία αυτού.

10. Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των δημόσιων χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού γενικά που κρατούν στη διαχείρισή τους, οφείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφαλείας κατά την αποστολή και

παραλαβή αυτών και ευθύνονται για κάθε ζημία που υφίσταται το Δημόσιο από τη μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση απώλειας ή φθοράς τίτλων και απαιτήσεων του Δημοσίου, εφόσον αυτή έχει προκαλέσει ζημία στο Δημόσιο και δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα.

12. Οι καταλογιζόμενοι κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να προσβάλουν την καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.

Οι καταλογιζόμενοι μπορούν, επίσης, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης, να ασκήσουν και αίτηση αναθεώρησης ενώπιον του οργάνου που την έχει εκδώσει.

Λόγοι αναθεώρησης είναι οι ίδιοι για τους οποίους επιτρέπεται αναθεώρηση πράξεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 153.

Βιβλία δημοσίων υπολόγων

Τα τηρούμενα από τους υπολόγους διαχειριστικά και λογιστικά βιβλία, καθώς και ο τρόπος τήρησης και θεώρησης αυτών, ορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

Προκειμένου για τους υπολόγους διαχειριστές αρμοδιότητας των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, πλην των Δημοσίων Στρατιωτικών Ταμείων, καθώς και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 154.

Ετήσιο κλείσιμο διαχειριστικών βιβλίων

1. Όλα γενικά τα βιβλία των υπολόγων διαχειριστών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, εφόσον επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κλείνονται την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, συντάσσονται δε πρωτόκολλα για τα εμφανιζόμενα στα βιβλία σύνολα χρέωσης, πίστωσης και για το υπόλοιπο της διαχείρισης.

2. Η θεώρηση του κλεισίματος των βιβλίων των ανωτέρω διαχειρίσεων ενεργείται:

α. για τις διαχειρίσεις που υπάγονται στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη από αξιωματικούς που ορίζονται με διαταγές των αρμόδιων Υπουργείων, και

β. για τις υπόλοιπες διαχειρίσεις, από τους προϊσταμένους των υπολόγων διαχειριστών.

Σε περίπτωση σύμπτωσης του προσώπου του προϊσταμένου και του υπολόγου, η θεώρηση ενεργείται από υπάλληλο που ορίζεται από την αμέσως προϊστάμενη αυτού αρχή.

3. Ο τρόπος κλεισίματος και θεώρησης των βιβλίων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Ειδικά για το, κατά την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, κλείσιμο βιβλίων των διαχειρίσεων υλικού και εφοδίων των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, εφαρμόζονται τα οριζόμενα από τη νομοθεσία για την οικονομική μέριμνα αυτών.

Άρθρο 155.

Λογοδοσία δημοσίων υπολόγων στο Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Εντός δύο (2) μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους ή από την με οποιονδήποτε τρόπο λήξη της διαχείρισής τους, οι δημόσιοι υπόλογοι αποδίδουν λογαριασμό στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με την επιφύλαξη της ισχύος ειδικών διατάξεων.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς των υπολόγων που είναι υπόχρεοι σε λογοδοσία σε αυτό και αποφαινεται για την ορθότητα ή μη αυτών.

Οι σχετικές με τον ανωτέρω έλεγχο πράξεις ή αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται στα προβλεπόμενα από τον οργανισμό αυτού ένδικο μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ε'. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ⁴³¹

Άρθρο155Α.

Φορείς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 εκτός Γενικής Κυβέρνησης - Μνημόνια συνεργασίας και πρόγραμμα εκτέλεσης προϋπολογισμού⁴³²

1. Μεταξύ του εποπτεύοντος Υπουργείου και των εκτός Γενικής Κυβέρνησης φορέων, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει το ποσό της υπουργικής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 147, δύναται να συνάπτονται μνημόνια συνεργασίας ανάλογα με αυτά της παρ. 1 του άρθρου 147. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 147.⁴³³
2. Με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών της παρ. 3 του άρθρου 147, δύνανται να εξειδικεύονται τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους ανωτέρω φορείς και να καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα σχετικά με τη διαδικασία παρακολούθησης της εκτέλεσης των προϋπολογισμών που έχουν εγκριθεί.⁴³⁴

⁴³¹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴³²[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴³³[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴³⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 156.

Λογιστικό Πλαίσιο Γενικής Κυβέρνησης⁴³⁵

1. Με το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης επιδιώκεται ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγών της με ομοιόμορφο τρόπο, η αληθής και ορθή απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσής της, η διευκόλυνση της κατάρτισης ενοποιημένων χρηματοοικονομικών αναφορών, η ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητάς της, η άντληση αξιόπιστων πληροφοριών κάθε φύσης για αξιοποίηση, τόσο από τις διάφορες υπηρεσίες όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς, η εξαγωγή δεδομένων βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ), η απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε μορφής ελέγχων.⁴³⁶

2. Όλες οι δημόσιες οικονομικές συναλλαγές της Γενικής Κυβέρνησης, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες, διαρθρώνονται και ταξινομούνται στην ίδια κατηγοριοποίηση, τόσο για τον προϋπολογισμό όσο και για τη λογιστική απεικόνιση. Οι ταξινομήσεις αυτές σχεδιάζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και διαρθρώνονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η περιεκτική παρουσίαση στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό όλων των εσόδων και δαπανών και όλων των πιστώσεων που εγκρίνονται από τη Βουλή.⁴³⁷

⁴³⁵[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴³⁶[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴³⁷[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40; Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζονται:⁴³⁸

α. οι βασικές αρχές και κανόνες του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης,⁴³⁹

β. το βασικό σχέδιο λογαριασμών,⁴⁴⁰

γ. τα τηρούμενα λογιστικά αρχεία και ο τρόπος τήρησής τους,⁴⁴¹

δ. ο χρόνος έναρξης ισχύος του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης και⁴⁴²

ε. κάθε άλλο σχετικό θέμα.⁴⁴³

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται:⁴⁴⁴

α. Η πλήρης ανάπτυξη του βασικού σχεδίου λογαριασμών του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 3, η ανάπτυξη των ταξινομήσεων του προϋπολογισμού, το περιεχόμενο των αναλυτικών λογαριασμών, η μεταξύ τους συνδεσμολογία και οι αναλυτικές οδηγίες για την αρχική αναγνώριση, τη μεταγενέστερη επιμέτρηση και την παρουσίαση των στοιχείων των χρηματοοικονομικών αναφορών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.⁴⁴⁵

β. Το περιεχόμενο του προσαρτήματος των χρηματοοικονομικών αναφορών.⁴⁴⁶

⁴³⁸[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40; Προσθήκη 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁴³⁹[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴⁰[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴¹[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴²[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴³[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴⁴[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40; Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁴⁴⁵[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴⁶[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

γ. (...) ⁴⁴⁷

δ. (...) ⁴⁴⁸

ε. (...) ⁴⁴⁹

5. Μέχρι την έκδοση και θέση σε ισχύ του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 3 εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος στη σύνταξη του Ισολογισμού, του Απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καθορίσθηκε με: ⁴⁵⁰

α. το π.δ. 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης» (Α΄30), για την Κεντρική Διοίκηση, ⁴⁵¹

β. το π.δ. 80/1997 «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου για τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης» (Α΄68), για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, ⁴⁵²

γ. το π.δ. 205/1998 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α΄ 163), για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ⁴⁵³

δ. το π.δ. 146/2003 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δημοσίων Μονάδων Υγείας» (Α΄122) και το ν. 3697/2008 σχετικά με την «Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα

⁴⁴⁷[Αφαίρεση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴⁸[Αφαίρεση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁴⁹[Αφαίρεση 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁵⁰[Τροποποίηση 4569/2018, Άρθρο 40; Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁵¹[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁵²[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁵³[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α΄ 194), για τα δημόσια νοσοκομεία,⁴⁵⁴

ε. το π.δ. 315/1999 «Περί του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού)» (Α΄ 302), για τους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και κατ' αναλογία για τους Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού.⁴⁵⁵

5. (...) ⁴⁵⁶

Άρθρο 157.

Δημοσιονομικές αναφορές Γενικής Κυβέρνησης [άρθρα 3(1), 3(2)(α), 3(2)(β) και 12 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ορίζει, διαχειρίζεται και ρυθμίζει το σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Το εν λόγω σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση, καλύπτει όλους τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης και περιλαμβάνει πληροφορίες που καθιστούν εφικτή την ολοκληρωμένη παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και των εξελίξεων σε κάθε φορέα και την παραγωγή οικονομικών στοιχείων σε δεδουλευμένη βάση όπως απαιτείται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών. Επιπλέον, λαμβάνει:

- α) όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αφορούν όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης μέσω των αρμοδίων Υπουργείων και
- β) με ευθύνη των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών των φορέων, όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αποστέλλονται από τους φορείς προς την Ελληνική Στατιστική Αρχή, κατά την υποβολή αναφορών στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ), ταυτόχρονα με την αποστολή τους στην Ελληνική Στατιστική Αρχή. Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων παρέχουν τα απαιτούμενα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο Γενικό Λογιστήριο του

⁴⁵⁴[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁵⁵[Προσθήκη 4569/2018, Άρθρο 40](#)

⁴⁵⁶[Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

Κράτους κατά τρόπο έγκαιρο, διεξοδικό και ακριβή, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο και στις οδηγίες και τις εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας με την Τράπεζα της Ελλάδος, για την παροχή πληροφοριών από την Τράπεζα της Ελλάδος, σχετικών με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

2. Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να υποβάλει μηνιαία έκθεση στο αρμόδιο Υπουργείο με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία επί των δαπανών, των εισπραχθέντων εσόδων και της χρηματοδότησης, καθώς και των υποχρεώσεών του. Με οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος και η προθεσμία που παρέχονται οι πληροφορίες αυτές στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Με βάση τις πληροφορίες αυτές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συντάσσει και αναρτά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών τα εξής:⁴⁵⁷

α. Έως το τέλος του επόμενου μήνα, ενοποιημένες μηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και στους ενοποιημένους ετήσιους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και με στοιχεία των χρηματοδοτήσεων και των υποχρεώσεων όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η μεθοδολογία κατάρτισης, καθώς και η ημερομηνία έναρξης δημοσίευσης, πίνακα συμφωνίας, όπου θα παρουσιάζεται ο τρόπος μετάβασης από τα δεδομένα ταμειακής βάσης στα στοιχεία που βασίζονται στα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών.

β. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές για την εκτέλεση των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 147. Οι τριμηνιαίες αναφορές περιέχουν απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται με το άρθρο 147.⁴⁵⁸

⁴⁵⁷[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁵⁸[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

γ. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία δαπανών, καθώς και την εξέλιξη των απλήρωτων υποχρεώσεων ανά φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και τη σύγκριση των δαπανών με:

(αα) τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 70 και

(ββ) τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία κατάρτισης, τον τύπο και την προετοιμασία των παραπάνω μηνιαίων και τριμηνιαίων αναφορών, καθώς και οι, επιπλέον των οριζόμενων με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 173, κυρώσεις που επιβάλλονται στους φορείς που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις δύνανται να περιλαμβάνουν τη διακοπή της χρηματοδότησης ή της επιχορήγησης του εν λόγω φορέα.⁴⁵⁹

3. Οι αναφορές της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου καταρτίζονται με τη χρήση των ιδίων ακριβώς κατηγοριών εσόδων και δαπανών που προβλέπονται στους κωδικούς του Προϋπολογισμού, όπως καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 55.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άρθρο 158.

Ορισμός Διπλογραφικής Λογιστικής της Κεντρικής Διοίκησης

1. Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης είναι το λογιστικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στην αρχή του δεδουλευμένου των εσόδων και εξόδων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εκδιδόμενο κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 159 νόμου προεδρικό διάταγμα.

⁴⁵⁹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

2. Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης), η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, η Κατάσταση Μεταβολής της Καθαρής Θέσης Πολιτών και η Κατάσταση Ταμειακών Ροών καταρτίζονται σύμφωνα με τους κανόνες της Διπλογραφικής Λογιστικής και σύμφωνα με τις αρχές της Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης.

3. Με την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος της παρ. 2 του άρθρου 156, παύει η ισχύς του παρόντος άρθρου.⁴⁶⁰

Άρθρο 159.

Λογιστικό Σχέδιο Κεντρικής Διοίκησης

1. Το Λογιστικό Σχέδιο της Κεντρικής Διοίκησης καθιερώνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών. Στο Λογιστικό αυτό Σχέδιο καθορίζονται οι βασικές λογιστικές αρχές που το διέπουν, το σύστημα της λογιστικής καταγραφής, οι επί μέρους λογαριασμοί, η περίοδος τακτοποιητέων λογιστικών εγγραφών, τα τηρούμενα βιβλία, ο τρόπος τήρησης αυτών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών:⁴⁶¹

α. συνιστώνται, καταργούνται ή τροποποιούνται ως προς τον τίτλο και το περιεχόμενο τριτοβάθμιοι και τεταρτοβάθμιοι λογαριασμοί της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης,

β. μετά από εισήγηση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) συνιστώνται, καταργούνται ή τροποποιούνται ως προς τον τίτλο και το περιεχόμενο πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής. ή παραλείπονται γνωστοποιήσεις από το Προσάρτημα.

3. Οι λογαριασμοί λογιστικής των Δ.Ο.Υ. και δημοσίων ταμείων εξακολουθούν να τηρούνται σε ταμειακή βάση και διακρίνονται σε λογαριασμούς που εμφανίζουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού και σε λογαριασμούς που απεικονίζουν την εκτός προϋπολογισμού χρηματική διαχείριση. Η κίνησή τους εισάγεται με αντιστοίχιση στους λογαριασμούς του νέου λογιστικού σχεδίου της Κεντρικής Διοίκησης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών

⁴⁶⁰[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁶¹[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

συστήνονται και τροποποιούνται οι λογαριασμοί των Δ.Ο.Υ. και των δημόσιων ταμείων και καθορίζεται ο τρόπος κίνησής τους.

4. Έως την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1, εξακολουθεί να ισχύει το π.δ. 15/2011 (Α΄ 30). Με την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 2 του άρθρου 156, παύει η ισχύς των παραγράφων 1 έως 3 και των προεδρικών διαταγμάτων του προηγούμενου εδαφίου.⁴⁶²

Άρθρο 160.

Τακτοποίηση Λογαριασμών

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών τακτοποιούνται οι διαφορές που προκύπτουν στους λογαριασμούς της δημόσιας ληψοδοσίας κατά την απογραφή στο νέο Λογιστικό Σχέδιο, καθώς και χρονίζοντα ατακτοποίητα υπόλοιπα.

Άρθρο 161.

Τακτοποιητικές λογιστικές εγγραφές προϋπολογισμού μετά τη λήξη του οικονομικού έτους

- 1.** Τακτοποιητικές λογιστικές εγγραφές για την εμφάνιση εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού δύναται να διενεργούνται μέχρι τρεις (3) μήνες μετά τη λήξη του οικονομικού έτους με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου, για τις εισπράξεις και πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν μέχρι την ημερομηνία αυτή.
- 2.** Οι πράξεις, που εκδίδονται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, φέρουν τρέχουσα ημερομηνία και εμφανίζονται στις 31 Δεκεμβρίου του έτους στο οποίο αναφέρεται ο Προϋπολογισμός.

Άρθρο 162.

Λογιστικές εγγραφές της Κεντρικής Διοίκησης στην αρμοδιότητα του Τμήματος Υπολόγου Συμψηφισμών

- 1.** Όλες οι εγγραφές των εξόδων και των εσόδων του Προϋπολογισμού, καθώς και οι εγγραφές χρέωσης και πίστωσης των λογαριασμών της λογιστικής, που

⁴⁶²[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

διενεργούνται με εντολές από τις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, παρακολουθούνται, συμφωνούνται και υποβάλλονται με τους μηνιαίους και ετήσιους λογαριασμούς και τα σχετικά δικαιολογητικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο, από το Τμήμα Υπολόγου Συμψηφισμών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Τα δικαιολογητικά των εγγραφών του Τμήματος Υπολόγου Συμψηφισμών, όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

2. Υπόλογος έναντι του Ελεγκτικού Συνεδρίου λογίζεται, για μεν το λάθος της εντολής προς τις τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα, το όργανο που εκδίδει την εντολή, για δε τη μη σύννομη κατά τα λοιπά συμψηφιστική εγγραφή, ο προϊστάμενος του Τμήματος Υπολόγου Συμψηφισμών.

Άρθρο 163.

Έννοια και Κατάρτιση Απολογισμού

1. Απολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους, καθώς και οι υπερβάσεις πιστώσεων που σημειώθηκαν κατά το ίδιο έτος.

2. Ο Απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν σε αυτό οι αρμόδιες υπηρεσίες, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι τέλος Μαΐου του έτους κατά το οποίο καταρτίζεται ο Απολογισμός, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων.

Άρθρο 164.

Περιεχόμενο Απολογισμού

1. Ο Απολογισμός εμφανίζει:

α. Όσον αφορά το έσοδα, το σύνολο κατά είδος (κωδικό αριθμό): των προϋπολογισθέντων, των βεβαιωθέντων, των διαγραφέντων, των υπολοίπων των βεβαιωθέντων μετά την αφαίρεση των διαγραφέντων, των εισπραχθέντων και των υπολοίπων που απέμειναν για είσπραξη.

β. Όσον αφορά τα έξοδα, το σύνολο κατά φορέα, ειδικό φορέα και είδος δαπάνης (κωδικό αριθμό): των πιστώσεων που έχουν προϋπολογισθεί, των

πιστώσεων όπως έχουν διαμορφωθεί, των εξόδων που έχουν πληρωθεί, των πιστώσεων που δεν έχουν διατεθεί και των τυχόν υπερβάσεων από τις πιστώσεις όπως έχουν διαμορφωθεί.

2. Τα έσοδα και τα έξοδα κατατάσσονται στον Απολογισμό με τον ίδιο τρόπο που κατατάσσονται στον Προϋπολογισμό.

Άρθρο 165.

Έννοια - Κατάρτιση - Περιεχόμενο Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) Κεντρικής Διοίκησης

1. Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) είναι ο νόμος στον οποίο εμφανίζεται με διαφάνεια και αξιοπιστία μία σαφής εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης.

2. Ο Ισολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, βάσει των στοιχείων που υποβάλλουν σε αυτό οι αρμόδιες υπηρεσίες, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατά το οποίο καταρτίζεται, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων.

3. Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) παρέχει πληροφορίες για τη σύνθεση του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και για το ύψος και την δομή του καθαρού ενεργητικού του Δημοσίου. Οι πληροφορίες αυτές, εκτός από τις ανάγκες της λογοδοσίας, βοηθούν τους χρήστες να εκτιμήσουν την ικανότητα του Δημοσίου να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις του, αλλά και να προβλέψουν τόσο τις μελλοντικές δανειακές ανάγκες του Δημοσίου, όσο και την ικανότητα του Δημοσίου να αντλήσει τα απαραίτητα δανειακά κεφάλαια.

4. Για την κατάρτιση του Ισολογισμού εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 158 και 159.

Άρθρο 166.

Περιεχόμενο Λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

1. Εκτός από τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό καταρτίζονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και οι παρακάτω χρηματοοικονομικές καταστάσεις:

α. Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις πηγές εσόδων της Κεντρικής Διοίκησης, αλλά και τον τρόπο που διαχειρίστηκε τα έξοδα του. Εκτός από τους σκοπούς λογοδοσίας, η κατάσταση αυτή χρησιμοποιείται και για την πρόβλεψη της ικανότητας δημιουργίας χρηματικών διαθεσίμων.

β. Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών, με την οποία πληροφορούνται οι χρήστες για τη συνολική μεταβολή της Καθαρής Θέσης Πολιτών, παρουσιάζοντας ξεχωριστά τη μεταβολή που προέρχεται από την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, από τις μεταβολές που καταλογίσθηκαν απευθείας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

γ. Κατάσταση Ταμειακών Ροών, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις ταμειακές εισροές, τα στοιχεία για χάρη των οποίων έγιναν πληρωμές και το υπόλοιπο των χρηματικών διαθεσίμων στο τέλος του οικονομικού έτους. Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών επιτρέπει στους χρήστες να εξακριβώσουν τον τρόπο με τον οποίο αντλήθηκαν χρηματικά διαθέσιμα που χρηματοδότησαν τις δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά χρησιμοποιήθηκαν.

δ. Προσάρτημα, με το οποίο παρέχονται όλες οι επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για την κατανόηση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

2. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του παρόντος άρθρου καταρτίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 158 και 159 και κατατίθενται στη Βουλή μαζί με τον Ισολογισμό της Κεντρικής Διοίκησης.

Άρθρο 167.

Έλεγχος Απολογισμού, Ισολογισμού και λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποβολή αυτών στη Βουλή

1. Μέχρι τέλος Ιουνίου κάθε έτους, ο Απολογισμός και ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους μαζί με τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις αποστέλλονται από το Υπουργείο Οικονομικών στην αρμόδια υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία αφού ελέγξει την ορθότητα και την αξιοπιστία τους, τις επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέσα σε δύο (2) μήνες από την αποστολή τους

μαζί με τις τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεσή της. Επί των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου ο Υπουργός Οικονομικών εκφράζει εγγράφως τις απόψεις και τα σχόλιά του και τα διαβιβάζει στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός είκοσι (20) ημερών από την αποστολή τους.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου και τις διατυπωθείσες απόψεις του Υπουργού Οικονομικών επ' αυτής αποφαινεται επί της ορθότητας και της αξιοπιστίας του Ισολογισμού, του Απολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους με Έκθεσή του (Διαδήλωση), την οποία αποστέλλει στο Υπουργείο Οικονομικών μέχρι και τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους.

2. Ο Απολογισμός, ο Ισολογισμός και οι λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης μαζί με την Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εισάγονται από τον Υπουργό Οικονομικών για κύρωση στη Βουλή, το αργότερο μέχρι τέλος Νοεμβρίου κάθε έτους και πάντως πριν από την κατάθεση στη Βουλή του Κρατικού Προϋπολογισμού για το νέο έτος.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 168.

Εσωτερικός έλεγχος [άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Εσωτερικός έλεγχος πραγματοποιείται σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 του ν. 3492/2006 . Ο εσωτερικός έλεγχος ανατίθεται στις Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου που συστήνονται με το άρθρο 12 του ίδιου νόμου υπό την γενική καθοδήγηση και εποπτεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

2. Στα συστήματα λογιστικών και δημοσιονομικών αναφορών κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, στα οποία περιλαμβάνεται κάθε φορέας της Κεντρικής Διοίκησης, καθορίζονται κατάλληλες εσωτερικές δικλείδα, που αξιολογούνται από τις Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.

3. Οι εκθέσεις ελέγχου των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου των παραγράφων 1 και 2 κοινοποιούνται αμελλητί στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Άρθρο 169.

Εξωτερικός έλεγχος [άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

- 1.** Το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί τον εξωτερικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και λογαριασμών, καθώς και των συστημάτων λογιστικών και δημοσιονομικών αναφορών κατά το άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ, για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
- 2.** Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου και των εσωτερικών δικλίδων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 170.

Αναφορά ετήσιων Εσόδων-Δαπανών προς τη Βουλή [άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφορικά με την οικονομική διαχείριση του Κράτους που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του άρθρου 67 του ν.4129/2013 (Α΄52), κοινοποιούνται απαραίτητως πριν από την υποβολή της Έκθεσης στον Πρόεδρο της Βουλής, στους αρμόδιους Υπουργούς με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών. Οι απαντήσεις των Υπουργών περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό έγγραφο και αποστέλλονται, με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών, εντός δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος εν συνεχεία τις διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τις απαντήσεις των Διατακτών Υπουργών συνδημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΜΕΡΟΣ Ζ΄

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 171.

Επιβολή πρόσθετων προϋποθέσεων σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών ή τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, ότι φορέας της Γενικής Κυβέρνησης:⁴⁶³

α. αναλαμβάνει υποχρεώσεις, προβαίνει σε δεσμεύσεις ή δαπανά καθ' υπέρβαση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ή καθ' υπέρβαση του ορίου των πιστώσεων που είναι διαθέσιμες για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο,

β. παραβιάζει με υπαιτιότητά του οποιονδήποτε δεσμευτικό κανόνα, στόχο, επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανώτατο όριο δαπανών που επιβάλλονται στον προϋπολογισμό του φορέα, από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή τον ετήσιο ή συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή από αποφάσεις, εγκυκλίους ή οδηγίες που εκδόθηκαν σχετικά,

γ. δεν υποβάλλει τις απαιτούμενες προβλέψεις, προτάσεις, στοιχεία ή πληροφορίες του ή τα υποβάλλει με σημαντική καθυστέρηση χωρίς επαρκή σχετική αιτιολογία,

δ. παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος νόμου, των διαταγμάτων ή των οδηγιών που εκδόθηκαν σχετικά, του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή του ετήσιου ή συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού, το διαπιστώνον όργανο γνωστοποιεί τις ανωτέρω διαπιστώσεις στον επικεφαλής του φορέα, προκειμένου ο τελευταίος να υποβάλει μέσω της αρμόδιας ΓΔΟΥ στον Υπουργό Οικονομικών προς έγκριση

⁴⁶³[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

ένα σχέδιο δράσεων που να αποκαθιστά τις υπερβάσεις, παραβιάσεις ή αποκλίσεις.⁴⁶⁴

Με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα για τους εποπτευόμενους από αυτόν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, δύναται να τίθεται ως προϋπόθεση η έγκριση από τους αρμόδιους κατά τα ανωτέρω του σχεδίου προτού εκτελεστεί δαπάνη του φορέα που έχει προϋπολογισθεί.

Πέραν των ανωτέρω, από την 1.1.2017 σε περίπτωση συνεχιζόμενων αποκλίσεων από τους στόχους ή μη τήρησης των δημοσιονομικών διατάξεων, οι ΔΥΕΕ ελέγχουν και συνυπογράφουν τις αναλήψεις υποχρεώσεων-δεσμεύσεις των φορέων αρμοδιότητάς τους, που αφορούν πρόσθετες αμοιβές προσωπικού, προμήθειες και παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Δ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και περιγράφεται η διαδικασία, ο χρόνος εφαρμογής και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης.⁴⁶⁵

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άρθρο 172.

Κυρώσεις σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης

Σε περίπτωση που από τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίοι σύμφωνα με το άρθρο 70 υποβάλλουν πρόγραμμα μηνιαίας εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, διαπιστώνεται αρνητική απόκλιση άνω του 10% από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους, περικόπτεται, με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης, ποσό πιστώσεων για λειτουργικές δαπάνες, ίσο με το ποσό της υπέρβασης πέραν του ανωτέρω ποσοστού. Η διαδικασία αυτή ενεργοποιείται, εάν δεν έχουν υλοποιηθεί οι αναφερόμενες στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 70 διορθωτικές παρεμβάσεις. Εάν, βάσει των

⁴⁶⁴[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁶⁵[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

απολογιστικών στοιχείων του επόμενου τριμήνου, προκύψει ότι οι αποκλίσεις έχουν εξισορροπηθεί, το ποσό των πιστώσεων που έχει περικοπεί, μπορεί να επαναδιατεθεί. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται περιπτώσεις αποκλίσεων που εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή τους.⁴⁶⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΙΠΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 173.

Κυρώσεις σε λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης

1. Σε περίπτωση μη υποβολής στην αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, της μηνιαίας έκθεσης με τα στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 157, οι φορείς δεν επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Μετά την παραλαβή και τον έλεγχο των στοιχείων, η αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους καταρτίζει κατάσταση με τους φορείς που έχουν υποβάλει στοιχεία και τη δημοσιοποιεί μέσω ανάρτησης στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών. Η κατάσταση αυτή επέχει θέση βεβαίωσης και αποτελεί δικαιολογητικό για την καταβολή επιχορήγησης.

Επίσης, σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων εντός των προθεσμιών που προβλέπονται σε σχετικές εγκυκλίους του Υπουργού Οικονομικών:

α. Μετά την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του οικείου φορέα, μέσα σε επιπλέον δεκαπέντε (15) ημέρες, καταθέτει έγγραφες εξηγήσεις για τη μη υποβολή των στοιχείων, στον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου. Μετά την παρέλευση και της προθεσμίας αυτής μπορεί να επιβληθεί στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα περικοπή του μηνιαίου μισθού ή της συνολικής αποζημίωσής του, ίση με το 1/25 αυτών για κάθε επιπλέον ημέρα καθυστέρησης, με μέριμνα του αρμοδίου οργάνου διοίκησης, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και μετά από

⁴⁶⁶[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

εισήγηση του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου. Κατά της απόφασης αυτής χωρεί προσφυγή ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζεται η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας περίπτωσης.⁴⁶⁷

β. Μετά την παρέλευση ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας, με μέριμνα του εποπτεύοντος Υπουργείου, δεν καταβάλλονται στο φορέα τυχόν χρηματοδοτήσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή επιχορηγήσεις ή αποδόσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό 50% του ετήσιου προβλεπόμενου ορίου μέχρι να υποβληθούν τα απαιτούμενα στοιχεία. Η παραπάνω ρύθμιση δεν αφορά ποσά που σχετίζονται με την υλοποίηση προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τα οποία έχουν εγκριθεί οι σχετικές προτάσεις από τα αρμόδια όργανα.⁴⁶⁸

2. Σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής προβλέψεων για το ΜΠΔΣ, καθώς και σχεδίων συνοπτικών και αναλυτικών ετήσιων προϋπολογισμών, καθώς και των εκθέσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54, εφαρμόζονται οι περιπτώσεις α' και β' της προηγούμενης παραγράφου.

3. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών.

4. α. Σε περίπτωση που από τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίοι σύμφωνα με το άρθρο 147 υποβάλλουν πρόγραμμα μηνιαίας εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των εποπτευόντων Υπουργείων, διαπιστώνεται αρνητική απόκλιση άνω του 10% από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους, λαμβανομένης υπόψη και της μεταβολής των υποχρεώσεων προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ., περικλύπεται, με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου, επιχορήγηση ή απόδοση πόρων ή οποιασδήποτε μορφής ενίσχυση από τον

⁴⁶⁷[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁴⁶⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

Τακτικό Προϋπολογισμό, ίση με το ποσό της υπέρβασης πέραν του ανωτέρω ποσοστού.⁴⁶⁹

β. Σε περίπτωση που από τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Α.Δ.Α., οι οποίες δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς και σύμφωνα με το άρθρο 147 υποβάλλουν πρόγραμμα μηνιαίας εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, διαπιστώνεται αρνητική απόκλιση άνω του 10% από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους, λαμβανομένης υπόψη και της μεταβολής των υποχρεώσεων, περικόπτεται, με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, επιχορήγηση ή απόδοση πόρων ή οποιασδήποτε μορφής ενίσχυση από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, ίση με το ποσό της υπέρβασης πέραν του ανωτέρω ποσοστού, λαμβάνοντας υπόψη σχετική έκθεση αιτιολόγησης των αποκλίσεων του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.⁴⁷⁰

γ. Η διαδικασία των προηγούμενων περιπτώσεων ενεργοποιείται, εάν δεν έχουν υλοποιηθεί οι αναφερόμενες στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 70 διορθωτικές παρεμβάσεις. Εάν, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του επόμενου τριμήνου, προκύψει ότι οι αποκλίσεις έχουν εξισορροπηθεί, το ποσό των επιχορηγήσεων ή αποδόσεων που έχει περικοπεί, μπορεί να επαναδιατεθεί.⁴⁷¹

5. Σε περίπτωση που για δύο συνεχόμενα τρίμηνα διαπιστώνεται απόκλιση άνω του δέκα τοις εκατό (10%) από τους δημοσιονομικούς στόχους και δεν έχουν ληφθεί τα αναφερόμενα στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 70 μέτρα, ο Υπουργός Οικονομικών ορίζει, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου, Επόπτη Οικονομικών Υπηρεσιών σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του οποίου καθορίζονται με την απόφαση ορισμού του. Επίσης, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου αναστέλλεται η καταβολή των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου έως την εξισορρόπηση του αρχικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού και την αντιστάθμιση τυχόν αρνητικών αποκλίσεων. Εάν και τα στοιχεία

⁴⁶⁹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁴⁷⁰[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34](#)

⁴⁷¹[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

εκτέλεσης του ετήσιου προϋπολογισμού, αποκλίνουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, τότε παύονται τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου προκειμένου περί Ν.Π.Ι.Δ. που έχουν τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε.) και όλα τα μέλη προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ. και λοιπών Ν.Π.Ι.Δ., με απόφαση του αρμόδιου για το διορισμό τους οργάνου, εντός ενός (1) μηνός από τη διαπίστωση της εν λόγω απόκλισης, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του αρμόδιου Υπουργείου. Οι ανωτέρω διαδικασίες εφαρμόζονται αναλογικά και για τις Α.Δ.Α. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς, λαμβάνοντας υπόψη σχετική έκθεση αιτιολόγησης των αποκλίσεων του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.⁴⁷²

6. Οι παράγραφοι 4 και 5 δεν εφαρμόζονται για τους φορείς του υποτομέα των Ο.Τ.Α..

7. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η απόκλιση από τους δημοσιονομικούς στόχους οφείλεται σε παράγοντες εκτός του πεδίου δράσης της διοίκησης του φορέα, γίνεται σχετική αναφορά στις εισηγήσεις και εκθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 5 και μπορεί να μην εφαρμόζονται οι κυρώσεις των παραγράφων αυτών.⁴⁷³

8. Με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3 του άρθρου 147, ή με όμοια απόφαση, δύναται να εξειδικεύεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.⁴⁷⁴

Άρθρο 174.

Κυρώσεις σε Ο.Τ.Α.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της γενικής διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων:

⁴⁷²[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁷³[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁴⁷⁴[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

α. για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του Ο.Τ.Α., Αρχή και

β. στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών των κοινών υπουργικών αποφάσεων των άρθρων 77 και 78 του ν.4172/2013 (Α΄ 167).

2. Αν ο Ο.Τ.Α. δεν αποστέλλει το προβλεπόμενο στο άρθρο 149 Ο. Π.Δ. εντός των προθεσμιών που ορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ. Α., είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ. Α. Π.), για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του Ο.Π.Δ..⁴⁷⁵

3. (...) ⁴⁷⁶

4. (...) ⁴⁷⁷

α) (...) ⁴⁷⁸

β) (...) ⁴⁷⁹

γ) (...) ⁴⁸⁰

δ) (...) ⁴⁸¹

⁴⁷⁵[Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁷⁶[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁷⁷[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁷⁸[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁷⁹[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁰[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸¹[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

ε) (...) ⁴⁸²

στ) (...) ⁴⁸³

(...) ⁴⁸⁴

(...) ⁴⁸⁵

α) (...) ⁴⁸⁶

β) (...) ⁴⁸⁷

γ) (...) ⁴⁸⁸

δ) (...) ⁴⁸⁹

ε) (...) ⁴⁹⁰

στ) (...) ⁴⁹¹

5. (...) ⁴⁹²

α) (...) ⁴⁹³

β) (...) ⁴⁹⁴

⁴⁸² [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸³ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁴ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁵ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁶ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁷ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁸ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁸⁹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹⁰ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹¹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹² [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹³ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹⁴ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

γ) (...) ⁴⁹⁵

6. (...) ⁴⁹⁶

α) (...) ⁴⁹⁷

β) (...) ⁴⁹⁸

γ) (...) ⁴⁹⁹

δ) (...) ⁵⁰⁰

ε) (...) ⁵⁰¹

στ) (...) ⁵⁰²

ζ) (...) ⁵⁰³

η) (...) ⁵⁰⁴

θ) (...) ⁵⁰⁵

ι) (...) ⁵⁰⁶

ια) (...) ⁵⁰⁷

⁴⁹⁵ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Τροποποίηση 4316/2014, Άρθρο 75](#)

⁴⁹⁶ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁴⁹⁷ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁴⁹⁸ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁴⁹⁹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁰ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰¹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰² [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰³ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁴ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁵ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁶ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁷ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

ιβ) (...) ⁵⁰⁸

7. α. (...) ⁵⁰⁹

β. (...) ⁵¹⁰

8. α. (...) ⁵¹¹

β. (...) ⁵¹²

γ. (...) ⁵¹³

δ. (...) ⁵¹⁴

ε. (...) ⁵¹⁵

i. (...) ⁵¹⁶

ii. (...) ⁵¹⁷

iii. (...) ⁵¹⁸

⁵⁰⁸ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵⁰⁹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁰ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹¹ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹² [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹³ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁴ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁵ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁶ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁷ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵¹⁸ [Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

(...)⁵¹⁹

9. (...)⁵²⁰

10. (...)⁵²¹

Άρθρο 175

(...)⁵²²

1. (...)⁵²³

2. (...)⁵²⁴

3. (...)⁵²⁵

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δ' ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΚΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ⁵²⁶

Άρθρο 175Α.

Κυρώσεις σε φορείς του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 εκτός Γενικής Κυβέρνησης⁵²⁷

1. Για τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Ι.Δ. και τις ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005, που υποβάλλουν μηνιαίο πρόγραμμα εκτέλεσης του

⁵¹⁹[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵²⁰[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵²¹[Αφαίρεση 4555/2018, Άρθρο 209; Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 76](#)

⁵²²[Αφαίρεση 4484/2017, Άρθρο 51](#)

⁵²³[Αφαίρεση 4484/2017, Άρθρο 51; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²⁴[Αφαίρεση 4484/2017, Άρθρο 51; Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²⁵[Αφαίρεση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²⁶[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²⁷[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

προϋπολογισμού τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 155Α, σε περίπτωση που από τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης των προϋπολογισμών τους διαπιστώνεται αρνητική απόκλιση άνω του 10% από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους, ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 4, 5 και 7 του άρθρου 173.⁵²⁸

2. Με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 8 του άρθρου 173, ή με όμοια απόφαση, δύναται να εξειδικεύεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.⁵²⁹

ΜΕΡΟΣ Η΄

ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 176.

Προσθήκες στο Ν . 4129/2013

Στην περίπτωση κη΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 4129/2013 (Α΄ 52) προστίθεται εδάφιο τρίτο ως εξής:

«Επίσης, γνωμοδοτεί για νομοσχέδια που ρυθμίζουν μείζονος σπουδαιότητας θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, τα οποία υποβάλλονται ενώπιόν του από τον Υπουργό Οικονομικών.».

Άρθρο 177.

Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α. Των άρθρων 1 έως και 108 και του άρθρου 110 του ν. 2362/1995 .

⁵²⁸[Τροποποίηση 4484/2017, Άρθρο 34; Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵²⁹[Προσθήκη 4337/2015, Άρθρο 10](#)

β. Του άρθρου 2 πλην της παραγράφου 7, του άρθρου 3 πλην των παραγράφων 4 και 6, των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4, καθώς και του άρθρου 5 του ν. 4111/2013.⁵³⁰

Οποιαδήποτε υφιστάμενη αναφορά στις καταργούμενες κατά τα ανωτέρω διατάξεις νοείται στο εξής ως αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. του άρθρου 263 του ν. 3852/2010 (Α' 87),⁵³¹

δ. του άρθρου 161 παρ. 1 του ν. 3463/2006 (Α' 114).⁵³²

2. Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει διατάξεων που καταργούνται δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 178.

Ρύθμιση ζητημάτων Ο.Δ.ΔΗ.Χ.

1. Η περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 27 του ν. 4223/2013 (Α' 287) αντικαθίσταται ως εξής:

«7. α) Τα πιστωτικά έσοδα, καθώς και οι αναγκαίες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση και διαχείριση του Δημοσίου Χρέους (χρεολύσια - τόκοι - συναφείς δαπάνες) εγγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Ο.Δ.ΔΗ.Χ..

Με εντολές του Ο.Δ.ΔΗ.Χ. κινούνται, στο όνομα και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, οι λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης που τηρούνται σε τράπεζες ή πιστωτικά ιδρύματα αναφορικά με την έκδοση, την εξυπηρέτηση και τη διαχείριση του δημοσίου χρέους καθώς και με τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων της Κεντρικής Διοίκησης.

⁵³⁰[Τροποποίηση 4337/2015, Άρθρο 10](#)

⁵³¹[Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 77](#)

⁵³²[Προσθήκη 4316/2014, Άρθρο 77](#)

Η ενημέρωση του προϋπολογισμού και της λογιστικής της Κεντρικής Διοίκησης διενεργείται από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. και με ευθύνη του.

Η τακτοποίηση των πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου που διενεργούνται κατά τις παρούσες διατάξεις γίνεται με την έκδοση τακτικών συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, κατόπιν συγκέντρωσης και υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών από τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ..

Με αποφάσεις του εποπτεύοντος τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. Υπουργού καθορίζονται οι λογαριασμοί της Κεντρικής Διοίκησης που δύναται να κινεί ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ., οι απαραίτητες διαδικασίες για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης, καθώς και κάθε αναγκαίο σχετικό θέμα.»

2. Η διάταξη της υποπαραγράφου Γ.4 της παραγράφου Γ΄ του άρθρου πρώτου του Κεφαλαίου Α΄ του ν.4254/2014 (Α΄ 85) ισχύει από την 1.3.2014.

Άρθρο 179.

Ρυθμίσεις για τις ανεξόφλητες παρακαταθήκες στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

1. Όλες οι ανεξόφλητες χρηματικές παρακαταθήκες, με εξαίρεση αυτές που αφορούν αποζημιώσεις δικαιούχων από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, που έχουν συσταθεί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων πριν την 1.1.1989, παραγράφονται υπέρ αυτού μετά την παρέλευση της οριζόμενης στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 3 προθεσμίας, κατά παρέκκλιση των κειμένων σχετικών διατάξεων.

2. Όλες οι ανεξόφλητες αυτούσιες παρακαταθήκες που έχουν συσταθεί, από οποιαδήποτε αιτία, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων πριν την 1.1.1989 παραγράφονται υπέρ αυτού μετά την παρέλευση της οριζόμενης στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 3 προθεσμίας και εκποιούνται υπέρ αυτού, κατά παρέκκλιση των κειμένων σχετικών διατάξεων.

3. α. Εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, το Ταμείο δημοσιεύει τουλάχιστον σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας των Αθηνών πρόσκληση προς καθέναν που αξιώνει δικαίωμα επί των ως άνω παρακαταθηκών (χρηματικών και αυτούσιων), να υποβάλει αίτηση προς το Τ.Π.Δ., μαζί με όλα τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση αποδεικτικά στοιχεία της απαίτησής του, προς απόδοση σε αυτόν της παρακαταθήκης.

Η δημοσίευση της κατά τα άνω πρόσκλησης επαναλαμβάνεται στις ίδιες εφημερίδες μετά την παρέλευση δύο (2) μηνών από την τελευταία ως άνω δημοσίευση.

Η ίδια πρόσκληση δημοσιεύεται επίσης στην ιστοσελίδα του Τ.Π.Δ. και αναρτάται σε όλα τα Καταστήματα του Ταμείου.

β. Μετά την παρέλευση άπρακτης προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη δεύτερη δημοσίευση στις εφημερίδες, οι μεν χρηματικές παρακαταθήκες παραγράφονται υπέρ του Τ.Π.Δ., οι δε αυτούσιες παρακαταθήκες παραγράφονται και εκποιούνται υπέρ του Ταμείου, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται από την κατά την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Δ.Σ. του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, καθορίζονται οι παρακαταθήκες που υπάγονται στις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, διακρίνονται σε ειδικότερες κατηγορίες οι αυτούσιες παρακαταθήκες και ορίζεται η διαδικασία αποσφράγισης, εκτίμησης και εκποίησής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας διάταξης θέμα.

Άρθρο 180.

Διάθεση ποσών από εγκληματικές ενέργειες για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων ή δράσεων εκπαίδευσης, έρευνας, υγείας ή κοινωνικής αλληλεγγύης

1. Τα ποσά που κατατίθενται στο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου Νο. 200547 «Κατάθεση ποσών υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, προερχόμενων από προϊόντα εγκληματικών ενεργειών κατά του Ε.Δ.» που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος αποτελούν έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά το οικονομικό έτος που αυτά κατατίθενται. Στο ίδιο οικονομικό έτος, αντίστοιχου ύψους πιστώσεις δύνανται να εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων ή δράσεων, ιδίως, εκπαίδευσης, έρευνας, υγείας ή κοινωνικής αλληλεγγύης.

2. Τα Υπουργεία Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Υγείας στην αρχή κάθε τριμήνου του οικονομικού έτους υποβάλλουν στο Γ.Λ.Κ., για τη χρηματοδότηση των

δράσεων ή προγραμμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αναλυτικές προτάσεις με το κόστος για καθεμία από αυτές.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και πριν την εγγραφή των πιστώσεων σε ύψος στους προϋπολογισμούς των φορέων της παραγράφου 2, καθορίζεται αναλυτικά το ποσό που πρόκειται να διατεθεί ανά φορέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών οι εγγεγραμμένες σε ύψος πιστώσεις δεσμεύονται ή μεταφέρονται σε λοιπούς φορείς της παραγράφου 2 εφόσον παραμείνουν μερικώς ή στο σύνολό τους αδιάθετες, μετά την παρέλευση τριμήνου από την ημερομηνία εγγραφής τους στους προϋπολογισμούς των φορέων.

Άρθρο 181.

Τροποποιήσεις των νόμων 4093/2012, 4244/2014 και 3492/2006

1. α. Οι διατάξεις των περιπτώσεων 13,14 και 15 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222) καταργούνται από τότε που ίσχυσαν. Με τη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγεται η επελθούσα από 1.8.2012 παύση της αναστολής ισχύος των διατάξεων περί μισθολογικών προαγωγών και επιδόματος χρόνου υπηρεσίας των δικαστικών λειτουργών και των μελών του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

β. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 29 του ν. 3205/2003 (Α' 297) αντικαθίστανται, από 1.8.2012, ως εξής:⁵³³

«1. Ο μηνιαίος βασικός μισθός όλων των βαθμών της ιεραρχίας των δικαστικών λειτουργών του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.), των Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων, του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Ε.Σ.), των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων (Τ.Δ.Δ.) και της Γενικής Επιτροπείας αυτών, καθορίζεται με βάση το βασικό μισθό του βαθμού του Πρωτοδίκη και των αντίστοιχων με αυτόν βαθμών, ο οποίος πολλαπλασιάζεται με τους

⁵³³[Τροποποίηση 4307/2014, Άρθρο 86](#)

παρακάτω συντελεστές και στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη μονάδα ευρώ:⁵³⁴

α. Πρόεδρος Σ.τ.Ε., Πρόεδρος και Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου (Α.Π.), Πρόεδρος του Ε.Σ., Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ε.Σ., Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των Τ.Δ.Δ.	2,00
β. Αντιπρόεδρος του Σ.τ.Ε, του Α.Π. και του Ε.Σ., Επίτροπος της Επικρατείας του Ε.Σ. και Επίτροπος της Επικρατείας των Τ.Δ.Δ.	1,80
γ. Σύμβουλος της Επικρατείας, Αρεοπαγίτης, Αντεισαγγελέας του Α.Π., Σύμβουλος και Αντεπίτροπος του Ε.Σ. , Αντεπίτροπος Επικρατείας των Τ.Δ.Δ., Πρόεδρος και Εισαγγελέας Εφετών και Πρόεδρος Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων	1,60
δ. Πάρεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, Εφέτης, Αντεισαγγελέας Εφετών, Πάρεδρος του Ε.Σ. και Εφέτης Διοικητικών Δικαστηρίων	1,40
ε. Πρόεδρος και Εισαγγελέας Πρωτοδικών, Πρόεδρος Πρωτοδικών Διοικητικών Δικαστηρίων και Ειρηνοδίκης Α' Τάξης	1,20
στ. Εισηγητής του Σ.τ.Ε. και του Ε.Σ., Πρωτοδίκης, Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών, Πρωτοδίκης Διοικητικών Δικαστηρίων και Ειρηνοδίκης Β' Τάξης	1,00
ζ. Δόκιμος Εισηγητής του Σ.τ.Ε. και του Ε.Σ., Πάρεδρος Πρωτοδικείου, Πάρεδρος Εισαγγελίας, Πάρεδρος Πρωτοδικείου των Διοικητικών Δικαστηρίων και Ειρηνοδίκης Γ' Τάξης	0,80
η. Ειρηνοδίκης Δ' Τάξης	0,72

535

2. Για τη διαμόρφωση των νέων βασικών μισθών της προηγούμενης παραγράφου ο μηνιαίος βασικός μισθός του Πρωτοδίκη ορίζεται σε δύο χιλιάδες εξήντα επτά ευρώ (2.067 ευρώ).»⁵³⁶

⁵³⁴[Τροποποίηση 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵³⁵[Τροποποίηση 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵³⁶[Τροποποίηση 4307/2014, Άρθρο 86](#)

«γ. Οι παράγραφοι 3, 5 και 6 του άρθρου 30 του ν. 3205/2003 αντικαθίστανται, από 1.8.2012, ως εξής:⁵³⁷

«3. Για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποθέσεων, καθώς και για την αντιστάθμιση δαπανών στις οποίες υποβάλλονται κατά την άσκηση του λειτουργήματος τους (δημιουργία και ενημέρωση βιβλιοθήκης, οργάνωση γραφείου), οριζόμενο κατά βαθμό ως εξής:⁵³⁸

α. Ειρηνοδίκες Γ' και Δ' Τάξης, Δόκιμος Εισηγητής του Σ.τ.Ε. και αντίστοιχοι τριακόσια σαράντα τέσσερα ευρώ και οκτώ λεπτά (344,08 ευρώ),⁵³⁹

β. Εισηγητής του Σ.τ.Ε. και αντίστοιχοι τετρακόσια ογδόντα επτά ευρώ και ενενήντα επτά λεπτά (487,97 ευρώ).⁵⁴⁰

γ. Πρόεδρος Πρωτοδικών και αντίστοιχοι πεντακόσια εξήντα τρία ευρώ και τέσσερα λεπτά (563,04 ευρώ).⁵⁴¹

δ. Πάρεδρος του Σ.τ.Ε. και αντίστοιχοι πεντακόσια ενενήντα τέσσερα ευρώ και τριάντα δύο λεπτά (594,32 ευρώ).⁵⁴²

ε. Πρόεδρος Εφετών, Σύμβουλος της Επικρατείας και αντίστοιχοι εξακόσια είκοσι πέντε ευρώ και εξήντα λεπτά (625,60 ευρώ).⁵⁴³

στ. Αντιπρόεδρος και αντίστοιχοι εξακόσια πενήντα έξι ευρώ και ογδόντα οκτώ λεπτά (656,88 ευρώ).⁵⁴⁴

⁵³⁷[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵³⁸[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵³⁹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁰[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴¹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴²[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴³[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁴[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

ζ. Πρόεδρος και αντίστοιχοι εξακόσια ογδόντα οκτώ ευρώ και δεκαέξι λεπτά (688,16 ευρώ).»⁵⁴⁵

«5. Πάγια αποζημίωση, λόγω των ειδικών συνθηκών προσφοράς υπηρεσιών (πολύωρη παραμονή στην έδρα, απασχόληση χωρίς ωράριο εργασίας, κατ' οίκον εργασία, προσφορά υπηρεσιών σε παραμεθόριες και προβληματικές περιοχές), οριζόμενη κατά βαθμό ως εξής;⁵⁴⁶

Για δικαστικούς λειτουργούς από το βαθμό του Προέδρου Πρωτοδικών και αντίστοιχων μέχρι και το βαθμό του Προέδρου Ανωτάτου Δικαστηρίου επτακόσια εξήντα εννέα ευρώ και δώδεκα λεπτά (769,12 ευρώ).⁵⁴⁷

Για δικαστικούς λειτουργούς από το βαθμό του Ειρηνοδίκη Δ' Τάξης μέχρι και το βαθμό του Εισηγητή του Σ.τ.Ε. και αντίστοιχων εξακόσια σαράντα τέσσερα ευρώ και σαράντα τέσσερα λεπτά (644,44 ευρώ).»⁵⁴⁸

«6. Αποζημίωση εξόδων παράστασης στους δικαστές που φέρουν βαθμό Προέδρου, Αντιπροέδρου και Συμβούλου Επικρατείας ή αντίστοιχους, οριζόμενη κατά βαθμό ως εξής;⁵⁴⁹

Πρόεδρος Σ.τ.Ε. και αντίστοιχοι διακόσια σαράντα δύο ευρώ και ογδόντα οκτώ λεπτά (242,88 ευρώ).⁵⁵⁰

Αντιπρόεδρος Σ.τ.Ε. και αντίστοιχοι εκατόν εξήντα ένα ευρώ και ενενήντα δύο λεπτά (161,92 ευρώ).⁵⁵¹

⁵⁴⁵[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁶[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁷[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁸[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁴⁹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁰[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵¹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

Σύμβουλος Επικρατείας και αντίστοιχοι εκατόν είκοσι ένα ευρώ και σαράντα τέσσερα λεπτά (121,44 ευρώ).⁵⁵²

Η αποζημίωση αυτή δεν παρέχεται σε δικαστικούς λειτουργούς που δεν φέρουν τους ανωτέρω βαθμούς, ανεξαρτήτως της τυχόν μισθολογικής εξομοίωσης προς αυτούς.»⁵⁵³

«δ. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 32 του ν. 3205/2003 αντικαθίστανται, από 1.8.2012, ως εξής;⁵⁵⁴

«1. Ο μηνιαίος βασικός μισθός όλων των βαθμών της ιεραρχίας του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους καθορίζεται με βάση το βασικό μισθό του βαθμού του Δικαστικού Αντιπροσώπου, ο οποίος πολλαπλασιάζεται με τους παρακάτω συντελεστές και στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη μονάδα ευρώ:⁵⁵⁵

α. Πρόεδρος	2,00
β. Αντιπρόεδρος	1,80
γ. Σύμβουλος	1,60
δ. Πάρεδρος	1,40
ε. Δικαστικός Αντιπρόσωπος Α' Τάξεως	1,20
στ. Δικαστικός Αντιπρόσωπος	1,00
ζ. Δόκιμος Δικαστικός Αντιπρόσωπος	0,80

556

⁵⁵²[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵³[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁴[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁵[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁶[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

2. Για τη διαμόρφωση των βασικών μισθών της προηγούμενης παραγράφου ο μηνιαίος βασικός μισθός του Δικαστικού Αντιπροσώπου ορίζεται σε δύο χιλιάδες εξήντα επτά ευρώ (2.067 ευρώ).»⁵⁵⁷

«ε. Οι παράγραφοι 3, 5 και 6 του άρθρου 33 του ν. 3205/2003 αντικαθίστανται, από 1.8.2012, ως εξής;⁵⁵⁸

«3. Για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των υποστηριζόμενων ενώπιον των δικαστηρίων υποθέσεων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και για την αντιστάθμιση δαπανών στις οποίες υποβάλλονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οριζόμενο κατά βαθμό ως εξής;⁵⁵⁹

α. Δόκιμος Δικαστικός Αντιπρόσωπος τριακόσια σαράντα τέσσερα ευρώ και οκτώ λεπτά (344,08 ευρώ)⁵⁶⁰

β. Δικαστικός Αντιπρόσωπος και αντίστοιχοι τετρακόσια ογδόντα επτά ευρώ και ενενήντα επτά λεπτά (487,97 ευρώ).⁵⁶¹

γ. Δικαστικός Αντιπρόσωπος Α' Τάξης πεντακόσια εξήντα τρία ευρώ και τέσσερα λεπτά (563,04 ευρώ).⁵⁶²

δ. Πάρεδρος πεντακόσια ενενήντα τέσσερα ευρώ και τριάντα δύο λεπτά (594,32 ευρώ).⁵⁶³

ε. Σύμβουλος εξακόσια είκοσι πέντε ευρώ και εξήντα λεπτά (625,60 ευρώ).⁵⁶⁴

⁵⁵⁷[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁸[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁵⁹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁰[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶¹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶²[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶³[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁴[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

στ. Αντιπρόεδρος εξακόσια πενήντα έξι ευρώ και ογδόντα οκτώ λεπτά (656,88 ευρώ).⁵⁶⁵

ζ. Πρόεδρος εξακόσια ογδόντα οκτώ ευρώ και δεκαέξι λεπτά (688,16 ευρώ).»⁵⁶⁶

«5. Πάγια αποζημίωση, λόγω της πολύωρης παραμονής στα δικαστήρια, της απασχόλησής τους χωρίς ωράριο εργασίας, καθώς και των ειδικών συνθηκών προσφοράς υπηρεσιών σε παραμεθόριες περιοχές, οριζόμενη κατά βαθμό ως εξής;⁵⁶⁷

Δικαστικός Αντιπρόσωπος Α' Τάξης μέχρι Πρόεδρο επτακόσια εξήντα εννέα ευρώ και δώδεκα λεπτά (769,12 ευρώ).⁵⁶⁸

Δόκιμος και Δικαστικός Αντιπρόσωπος εξακόσια σαράντα τέσσερα ευρώ και σαράντα τέσσερα λεπτά (644,44 ευρώ).⁵⁶⁹

6. Αποζημίωση εξόδων παράστασης οριζόμενη κατά βαθμό ως εξής;⁵⁷⁰

Πρόεδρος διακόσια σαράντα δύο ευρώ και ογδόντα οκτώ λεπτά (242,88 ευρώ).⁵⁷¹

Αντιπρόεδρος εκατόν εξήντα ένα ευρώ και ενενήντα δύο λεπτά (161,92 ευρώ).⁵⁷²

⁵⁶⁵[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁶[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁷[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁸[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁶⁹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁷⁰[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁷¹[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁷²[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

Σύμβουλος εκατόν είκοσι ένα ευρώ και σαράντα τέσσερα λεπτά (121,44 ευρώ).»⁵⁷³

«στ. Οι διαφορές αποδοχών και συντάξεων που προκύπτουν από τις διατάξεις των περιπτώσεων α' έως και ε' της παρούσας παραγράφου, για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 30.6.2014, θα καταβληθούν απομειωμένες κατά το ήμισυ.»⁵⁷⁴

2. α. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4244/2014 (Α' 60) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και αξιώσεις της εταιρείας Ε.Α.Β. Α.Ε. προς επιστροφή Φ.Π.Α..»

β. Στην περίπτωση 2 της υποπαραγράφου ΙΑ.2 της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε. (Ε.Α.Β. Α.Ε.) από την έναρξη της ισχύος του παρόντος άρθρου μέχρι και τις 31.12.2014 απαλλάσσεται της υποχρέωσης προσκόμισης αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας για τα χρέη της προς το ΙΚΑ ή άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, για όλες τις πράξεις και συναλλαγές που αυτό απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία πλην της μεταβίβασης ακινήτου ιδιοκτησίας της.

Τυχόν ληξιπρόθεσμες οφειλές της Ε.Α.Β. Α.Ε. προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που προέκυψαν μετά την υπαγωγή σε καθεστώς ρύθμισης του ν. 4152/2013 (Α' 107) εξοφλούνται χωρίς επιβαρύνσεις δια συμψηφισμού αντίστοιχης ισόποσης επιστροφής Φ.Π.Α.. »

3. Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 του ν. 3492/2006 (Α' 210) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Για την πλήρωση της θέσης Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων εφαρμόζονται οι ισχύουσες για το Δημόσιο διατάξεις και επιλέγεται υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ του κλάδου Δημοσιονομικών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.»

⁵⁷³[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

⁵⁷⁴[Προσθήκη 4307/2014, Άρθρο 86](#)

Άρθρο 182

Στο άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 4238/2014 προστίθεται εδάφιο ε΄ ως ακολούθως:

«ε. Η παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης σε ασφαλισμένους που έχουν απωλέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα και δεν δικαιούνται υπηρεσιών φαρμακευτικής περίθαλψης από οποιονδήποτε Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε σχετική λεπτομέρεια.»

Άρθρο 183.

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1.1.2015, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε αυτές ή στην επόμενη παράγραφο.

2. Ειδικότερα:

α. Οι διατάξεις του Μέρους Α΄ ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

β. Οι διατάξεις του Μέρους Γ΄ και του Μέρους Δ΄, αναφορικά με τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και τους προϋπολογισμούς των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης του έτους 2015, ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

γ. Οι διατάξεις του Υποκεφαλαίου 12 του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Δ΄ ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1.1.2015, καθώς και για απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την ημερομηνία αυτή.

Κατ΄ εξαίρεση:

αα. οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 136 του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 137 και των περιπτώσεων α΄ και η΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 138 εφαρμόζονται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν παραγραφεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, και

ββ. οι διατάξεις της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 143 εφαρμόζονται και για ήδη υποβληθείσες αιτήσεις προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και η σχετική

προθεσμία των έξι (6) μηνών αρχίζει από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου,

γγ. οι διατάξεις του Υποκεφαλαίου 11 του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Δ΄ του παρόντος ισχύουν για συμβάσεις για τις οποίες η σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται μετά την 1.1.2015.

δ. Η ισχύς των διατάξεων των άρθρων 178 έως και 182 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 28 Ιουνίου 2014

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 28 Ιουνίου 2014

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ